

การศึกษาติดตามการใช้หลักสูตร 5 ปี
ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี

นายพนัส จันทรเปล่ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

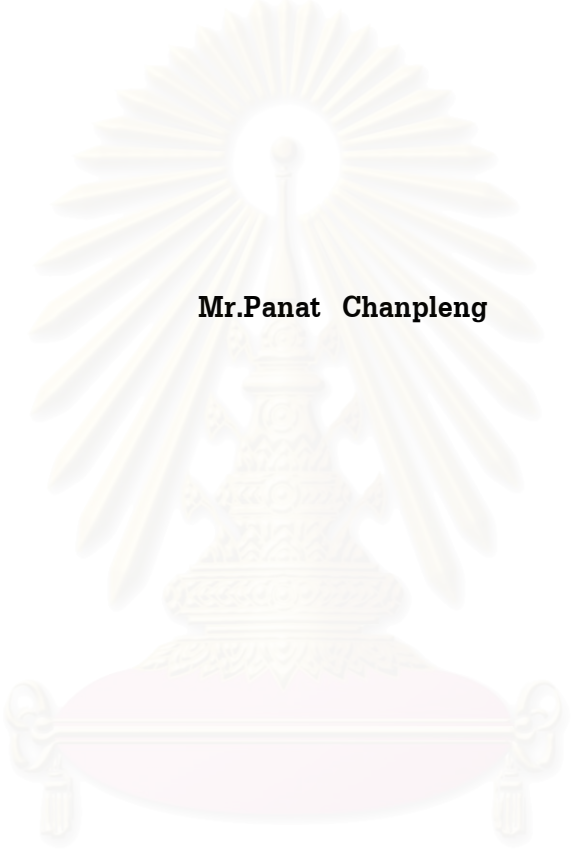
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ISBN 974-14-2683-6

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A FOLLOW-UP STUDY OF THE IMPLEMENTATION OF
THE 5-YEAR CURRICULUM IN THE BACHELOR'S DEGREE PROGRAM
PRODUCING BASIC EDUCATIONAL TEACHERS**

Mr.Panat Chanpleng

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
of the Degree of Master of Education Program in Educational Measurement and Evaluation
Department of Educational Research and Psychology**

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

ISBN 974-14-2683-6

Copyright of Chulalongkorn University

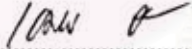
หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาติดตามการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษา ชั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี
โดย	นายพนัส จันทรเปล่ง
สาขาวิชา	การวัดและประเมินผลการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอมอร จังศิริพรปกรณ์

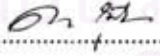
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.พอทธี ศรีบริวรรณพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวานิช)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอมอร จังศิริพรปกรณ์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พนัส จันทรเปล่ง : การศึกษาติดตามการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ระดับปริญญาตรี. (A FOLLOW-UP STUDY OF THE IMPLEMENTATION OF THE 5-YEAR
CURRICULUM IN THE BACHELOR'S DEGREE PROGRAM PRODUCING BASIC
EDUCATIONAL TEACHERS). อ. ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.เอมอร จังศิริพรพรรณ, 218 หน้า.
ISBN 974-14-2683-6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อวิเคราะห์แนวคิด ปรัชญา ที่ส่งผลต่อการออกแบบหลักสูตร 5 ปี ตามโครงการ
ผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี 2) เพื่อติดตามกระบวนการ และผลการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษา
ขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี โดยมีวัตถุประสงค์ย่อยดังต่อไปนี้ 2.1) เพื่อศึกษากระบวนการ ปัญหาอุปสรรคการใช้หลักสูตร 2.2)
เพื่อวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ได้รับทุน และ 2.3) เพื่อเปรียบเทียบผลการใช้หลักสูตรระหว่างสถานภาพผู้ให้ข้อมูล
กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลแบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้บริหารและอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและผลิต
หลักสูตร และผู้ที่เกี่ยวข้องในการสร้างหลักสูตร จำนวน 9 ท่าน กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารจากสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 13 ท่าน และ
นักศึกษาที่เป็นตัวแทนจากทั้ง 6 สถาบันอุดมศึกษา และกลุ่มที่ 3 ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา จากสถาบันอุดมศึกษา 6 แห่ง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์จำนวน 2 ชุด และแบบสอบถามจำนวน 2 ชุด

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี เกิดจากความต้องการที่จะพัฒนาวิชาชีพครูให้
เป็นวิชาชีพที่สำคัญ ตามพระราชบัญญัติสำหรับผู้ที่ประกอบวิชาชีพครูจำเป็นต้องมีการฝึกประสบการณ์ในสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 1 ปี
จึงมีการให้ทุนสำหรับนักศึกษาที่จะเข้ามาศึกษาต่อประกอบไปด้วย 8 สาขาและมีการบรรจุผู้สำเร็จการศึกษา
2. กระบวนการใช้หลักสูตร 5 ปี จากการศึกษาปัญหาอุปสรรคในการใช้หลักสูตรพบความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มที่มีการ
สอนเป็นรายวิชาและกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา และกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชาได้มีการพัฒนาหลักสูตรกลับมาเป็นการสอน
เช่นเดียวกับกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชา
3. ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา มีความสอดคล้องกันว่าความคาดหวังกับสภาพที่เป็นจริง มีความแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การตัดสินคุณค่าการติดตามผลการใช้หลักสูตรจากทั้งหมด 56 ข้อ กลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาที่ผ่าน
ตามเกณฑ์มาตรฐาน ทั้งหมด 24 ข้อ และกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชาผ่านตามเกณฑ์มาตรฐาน ทั้งหมด 20 ข้อ การเปรียบเทียบการใช้
หลักสูตรระหว่างสถานภาพด้านที่มีความแตกต่างกัน คือด้านความเหมาะสมของเนื้อหา และปัจจัยสนับสนุน พบว่าอาจารย์กับนักศึกษามี
ค่าเฉลี่ยที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และภูมิหลังของนักศึกษา พบว่าผู้บริหารกับนักศึกษามีค่าเฉลี่ยที่ต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา.....วิจัยและจิตวิทยาการศึกษาศึกษา.....
สาขาวิชา.....การวัดและประเมินผลการศึกษา.....
ปีการศึกษา.....2549.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

468 37131 27 : MAJOR EDUCATIONAL MEASUREMENT AND EVALUATION
KEY WORDS : FOLLOW-UP / IMPLEMENTATION / THE 5-YEAR CURRICULUM.

PANAT CHANPLENG : A FOLLOW-UP STUDY OF THE IMPLEMENTATION
OF THE 5-YEAR CURRICULUM IN THE BACHELOR'S DEGREE PROGRAM
PRODUCING BASIC EDUCATIONAL TEACHERS. THESIS ADVISOR : ASST.
PROF. AIMORN JANGSIRIPORNPAKORN, Ph.D., 218 pp. ISBN 974-14-2683-6.

The primary objectives of this research were 1) to analyze the concept and philosophy in the 5-year curriculum in the Bachelor's degree program producing basic educational teachers, and 2) to follow up the process and result of implementing the aforementioned program. Its subsidiary objective were 2.1) to study procedure and problems of the program implementing, 2.2) to analyze the learning achievement of scholarship-granted students, and 2.3) to compare and contrast of the program in accordance with the informant's status. The research sample consisted of three groups: 1) 9 administrators, university lectures, and shareholders related in the curriculum development, 2) 13 university administrators and 6 representative student, and 3) general administrators, lectures, and students from 6 universities. The research instruments were two interview form and two questionnaires.

The results of this research were as follows:

1. The 5-year curriculum in the Bachelor's degree program producing basic educational teachers was derived from the desire for professional development. According to the Educational Act, one who was to be in teaching profession had to obtain one-year or more internship in a school; therefore, there was scholarship granting for students in eight fields of study as well as teacher appointment.

2. The implementation process encountered many problems because 1) there was a great difference between the course-individualized group, and 2) the course-cluster group had developed their curriculum in a segregated way.

3. The administrators, lectures, and students had similar opinions in that the expected condition and the observed one had difference at .05 significance level. The value judgment of the curricular result follow-up based on 56 items, the course singularized-group received 24 points and the other group 20 points. Considering the status variable, the sampled lectures and students had difference in content appropriateness and supporting circumstances at .05 significance level, and the sampled administrators and students had difference in the opinion about student's background at .05 significance level.

Department :Educational Research and Psychology..... Student's Signature.....Panat.....

Field of Study : ..Educational Measurement and Evaluation.... Advisor's Signature.....Ainy.....

Academic Year :2006.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยความสำเร็จอย่างสูงยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอมอร จังศิริพรภรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่เมตตาให้คำปรึกษาที่มีประโยชน์และมีคุณค่ายิ่งและสละเวลาในการดูแลช่วยเหลือและส่งเสริมในทุกๆ ด้านแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์พวงแก้ว ปุณยกนก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อวยพร เรืองตระกูล ที่ให้ข้อเสนอแนะและให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ในการเรียนวิชาสัมมนาการวิจัยและกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวานิช และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณที่ให้ความกรุณาในการเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และให้คำชี้แนะในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่เสียสละเวลาอันมีค่าในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ขอขอบพระคุณผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่อำนวยความสะดวกในการสัมภาษณ์ และขอขอบพระคุณผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนอันได้แก่ คุณจิรนนท์ คุณภูริต คุณสุพัชรา คุณทัศนมณี คุณกัญญา คุณปัทมา คุณสุชาดา คุณสุรัตน์ คุณสุภัทรา คุณกุลภักดิ์ ที่ช่วยตรวจสอบบทคัดย่อภาษาอังกฤษ และทุกๆ ท่านที่เกี่ยวข้องที่ช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ตรวจสอบเล่มวิทยานิพนธ์ และเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อพนมศักดิ์ คุณแม่ทองล้วน และนางสาวทิพย์วัลย์ ที่เป็นกำลังใจและคอยยื่นเคียงข้างมาโดยตลอด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ตอนที่ 1 สารสำคัญเกี่ยวกับหลักสูตร.....	8
ตอนที่ 2 การนำหลักสูตรไปใช้.....	12
ตอนที่ 3 สารสำคัญเกี่ยวกับการผลิตครู.....	26
ตอนที่ 4 การประเมินหลักสูตร.....	31
ตอนที่ 5 ทฤษฎีที่ใช้ในการติดตามการใช้หลักสูตร.....	41
ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	45
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ส่วนที่ 1 เชิงคุณภาพ.....	54
กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์.....	54
เครื่องมือวิจัย.....	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	56

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย(ต่อ)	
ส่วนที่ 2 เซึ่งปริมาณ.....	56
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	56
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	62
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์แนวคิดปรัชญา ที่ส่งผลต่อการออกแบบหลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี.....	64
ตอนที่ 2 ติดตามกระบวนการ และผลการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี.....	77
ตอนที่ 2.1 ศึกษากระบวนการ ปัญหาอุปสรรคการใช้หลักสูตร.....	77
ตอนที่ 2.2 วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาทุน.....	164
ตอนที่ 2.3 เปรียบเทียบผลการใช้หลักสูตรระหว่างสถานภาพผู้ให้ข้อมูล.....	166
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	172
อภิปรายผลการวิจัย.....	174
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	180
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	180
รายการอ้างอิง.....	182
ภาคผนวก.....	188
ภาคผนวก ก ผู้ทรงคุณวุฒิในการวิจัย.....	189
ภาคผนวก ข ค่าความสอดคล้องและการปรับปรุง.....	194
ภาคผนวก ค เปรียบเทียบผลการตัดสินคุณค่าการใช้หลักสูตร.....	202
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	205
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	218

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1	สรุปโครงสร้างหลักสูตร 5 ปี จำแนกตามรายละเอียดวิชาและสถาบันอุดมศึกษา..... 30
3.1	จำนวนประชากร กลุ่มตัวอย่าง และสถาบันอุดมศึกษาที่ให้ข้อมูล..... 57
3.2	กลุ่มตัวอย่างและอัตราการตอบกลับแยกตามสถาบันอุดมศึกษา..... 58
3.3	โครงสร้างของเนื้อหาในแบบสอบถามเกี่ยวกับการติดตามการใช้หลักสูตร..... 59
3.4	คุณภาพของแบบสอบถาม..... 61
3.5	ตัวแปรและแหล่งข้อมูลจำแนกตามโครงสร้างของแบบจำลองเคาน์ทีเนนท์..... 62
4.1	จำนวน ร้อยละ ของผู้บริหารจำแนกตามกลุ่มการสอนในสถาบันอุดมศึกษา เพศ อายุและคุณวุฒิ..... 135
4.2	จำนวน ร้อยละ ของผู้บริหารจำแนกตามกลุ่มการสอนในสถาบันอุดมศึกษา หน้าที่ที่รับผิดชอบ และประสบการณ์ในการสอน..... 136
4.3	จำนวน ร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามกลุ่มการสอนในสถาบันอุดมศึกษา เพศ อายุ คุณวุฒิและประสบการณ์ในการสอน..... 137
4.4	จำนวน ร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามกลุ่มการสอนในสถาบันอุดมศึกษา เพศ อายุ และรูปแบบการเข้าศึกษาต่อ 138
4.5	จำนวน ร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามกลุ่มการสอนในสถาบันอุดมศึกษาและสาขาวิชา..... 139
4.6	ค่าเฉลี่ยของสิ่งที่คาดหวังให้เกิดขึ้นด้านสิ่งนำ (Antecedents)..... 140
4.7	ค่าเฉลี่ยของสิ่งที่คาดหวังให้เกิดขึ้นด้านการปฏิบัติ (Transactions)..... 141
4.8	ค่าเฉลี่ยของสิ่งที่คาดหวังให้เกิดขึ้นด้านผลลัพธ์ (Outcomes)..... 143
4.9	ค่าเฉลี่ยของสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบันด้านสิ่งนำ (Antecedents)..... 145
4.10	ค่าเฉลี่ยของสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบันด้านการปฏิบัติ (Transactions)..... 146
4.11	ค่าเฉลี่ยของสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบันด้านผลลัพธ์ (Outcomes)..... 148
4.12	ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องด้านสิ่งนำ (Antecedents)..... 150
4.13	ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องด้านการปฏิบัติ (Transactions)..... 152
4.14	ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องด้านผลลัพธ์ (Outcomes)..... 154
4.15	ผลการตัดสินคุณค่าการติดตามผลการใช้หลักสูตรของกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชา ด้านสิ่งนำ (Antecedents)..... 156
4.16	ผลการตัดสินคุณค่าการติดตามผลการใช้หลักสูตรของกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชา ด้านการปฏิบัติ (Transactions)..... 157

ตารางที่	หน้า
4.17 ผลการตัดสินคุณค่าการติดตามผลการใช้หลักสูตรของกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชา ด้านผลลัพธ์ (Outcomes).....	159
4.18 ผลการตัดสินคุณค่าการติดตามผลการใช้หลักสูตรของกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา ด้านสิ่งนำ (Antecedents).....	160
4.19 ผลการตัดสินคุณค่าการติดตามผลการใช้หลักสูตรของกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา ด้านการปฏิบัติ (Transactions).....	161
4.20 ผลการตัดสินคุณค่าการติดตามผลการใช้หลักสูตรของกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา ด้านผลลัพธ์ (Outcomes).....	162
4.21 ตารางแสดงจำนวน ร้อยละ ของนักศึกษาทุนตามการแบ่งกลุ่มการสอนในสถาบันอุดมศึกษา แยกตามสาขาวิชา.....	164
4.22 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้หลักสูตรด้านสิ่งนำ (Antecedents) จำแนกตามสถานภาพผู้ให้ข้อมูล.....	166
4.23 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการใช้หลักสูตรด้านสิ่งนำ (Antecedents) ระหว่างสถานภาพผู้ให้ข้อมูล.....	166
4.24 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ด้านสิ่งนำ (Antecedents) ความเหมาะสมของเนื้อหา ภูมิหลังของนักศึกษาและปัจจัยสนับสนุน.....	167
4.25 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้หลักสูตรด้านการปฏิบัติ (Transactions) จำแนกตามสถานภาพผู้ให้ข้อมูล.....	168
4.26 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการใช้หลักสูตรด้านการปฏิบัติ (Transactions) ระหว่างสถานภาพผู้ให้ข้อมูล.....	168
4.27 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้หลักสูตรด้านผลลัพธ์ (Outcomes) จำแนกตามสถานภาพผู้ให้ข้อมูล.....	169
4.28 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการใช้หลักสูตรด้านการปฏิบัติ (Outcomes) ระหว่างสถานภาพผู้ให้ข้อมูล.....	170

สารบัญภาพ

แผนภาพที่	หน้า
2.1	แผนภาพการพัฒนาหลักสูตร..... 12
2.2	รูปแบบการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน (หลักสูตร 5 ปี)..... 28
2.3	เมตริกการบรรยายสิ่งที่มีประเมิณ..... 42
2.4	เมตริกการตัดสินคุณค่าโครงการ..... 43
2.5	โครงสร้างแบบจำลองค่านิยมที่แนบ (Countenance Model)..... 44
2.6	กรอบแนวคิดในการติดตามการใช้หลักสูตร..... 52
3.1	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย..... 53

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศต่างๆ ในโลกกำลังเผชิญกับความท้าทายของกระแสโลกอย่างรุนแรง ทั้งร่วมมือและการแข่งขันในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม ยุทธศาสตร์สำคัญที่หลายๆ ประเทศใช้เพื่อความได้เปรียบในการแข่งขัน ได้แก่การปฏิรูปการศึกษาโดยเชื่อว่าคนเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ และคนที่มีสติปัญญา ความรู้ โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ ศึกษา และฝึกอบรม ยิ่งในระดับสูงขึ้นมาเท่าใด ย่อมก่อให้เกิดพลังอำนาจในการพัฒนาประเทศให้สามารถยืนหยัดต่อสู้อย่างสมศักดิ์ศรีในประชาคมโลกได้มากขึ้นเท่านั้น (รุ่ง แก้วแดง, 2540) การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของประชากรในประเทศนั้น หลักสูตรนับเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้การศึกษารบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากหลักสูตรเป็นตัวกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา และหลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาทุกระดับ เพราะเป็นตัวกำหนดหรือกรอบของแนวการปฏิบัติที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุตามความมุ่งหมายที่วางไว้ (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539)

หลักสูตรในวิชาการศึกษาเกิดขึ้นครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ.2500 ที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นหลักสูตรที่เปิดสอนสำหรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาชั้นประโยคเตรียมอุดมศึกษา ซึ่งในสมัยนั้นเรียกว่า ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 8 ซึ่งตรงกับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปัจจุบัน โดยทำการเปิดสอนในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตโดยใช้เวลาเรียน 4 ปี และในปีการศึกษา 2518 กระทรวงศึกษาธิการได้ขยายการศึกษาในวิทยาลัยครู และวิทยาลัยอาชีวศึกษาต่างๆ ถึงระดับปริญญาตรีเกือบทุกวิทยาลัยทั่วประเทศ ซึ่งจะทำให้การเปิดสอนในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตและครุศาสตรบัณฑิตตามแต่ละสถาบันที่เปิดสอน แต่ทุกสถาบันยังคงดำเนินการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตร 4 ปี จนมาถึงปีการศึกษา 2547 ได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบหลักสูตรให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 มาตราที่ 4 โดยกล่าวว่า ผู้ที่จะขอใบประกอบวิชาชีพครูจะต้องมีการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี และผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด ดังนั้นนักศึกษาที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2547 ทุกคนที่จะประกอบวิชาชีพครูจำเป็นต้องศึกษาในหลักสูตรที่ใช้ระยะเวลาเรียน 5 ปี

หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี เป็นโครงการผลิตครูใหม่ โดยมีความจำเป็น และเหตุผล คือ (1) สภาพอาชีพครูตกต่ำ ทำให้คนเก่ง คนดี คนสติปัญญาสูงไม่เลือกเรียนวิชาชีพครู (2) คุณภาพการผลิตครู กระบวนการผลิตครูยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทั้งในด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน (3) จำนวนการผลิตครู การผลิตครูเกินในบางสาขาและขาดแคลนในบางสาขาวิชา (4) สภาพการทำงานของครูขาดขวัญกำลังใจ รายได้ของครูต่ำแต่ภาระงานสูง การพิจารณาเลื่อนขั้นตำแหน่งยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาครูอย่างแท้จริง ทำให้ครูขาดขวัญกำลังใจ (5) จิตสำนึกในวิชาชีพครู

เนื่องจากภาวะความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่รวดเร็ว ทำให้ครูขาดจิตวิญญาณในความเป็นครู (6) ครูประจำการมีแนวโน้มความรู้ความสามารถทางวิชาการต่ำ ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ เจตคติ และความเป็นครูลดลงเนื่องจากครูขาดโอกาสในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ , 2546ก) ซึ่งตรงกับจากรายงานวิจัยของ พงษ์ทิ ศิริบรรณพิทักษ์ (2544) เรื่อง ภาวะวิกฤตและยุทธศาสตร์ การพัฒนาคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์เพื่อปฏิรูปการศึกษาในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 9-10 (พ.ศ.2545-2554) เป็นการศึกษาภาวะวิกฤตของคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์และนำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนา คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 9-10 (พ.ศ.2545-2554) ผลการวิจัยพบว่า คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์มีภาวะวิกฤตสำคัญ 3 ประการคือ (1) ภาวะวิกฤตจำนวน บัณฑิตใหม่ที่ไม่ว่างค้ำกับความต้องการอันแท้จริง (2) ภาวะวิกฤตสัดส่วนคณาจารย์ต่อนิสิต/นักศึกษา (3) ภาวะวิกฤตคณาจารย์เกษียณอายุราชการ ภายในปี 2554 จะมีการขาดแคลนคณาจารย์คณะครุศาสตร์/ ศึกษาศาสตร์ จากยุทธศาสตร์ทั้ง 3 ข้อนั้นจะเห็นได้ว่าการปฏิรูปกระบวนการผลิตครูใหม่นั้นจำเป็นต้องให้ ความสำคัญกับรายละเอียดดังต่อไปนี้ (1) ต้องผลิตครูใหม่ที่มีคุณภาพมาตรฐานวิชาชีพชั้นสูง (2) ต้อง ปฏิรูปหลักสูตรใหม่ เป็นหลักสูตรที่เตรียมคนเข้าสู่วิชาชีพเต็มรูปแบบและองค์รววิชาที่รับรองตามเกณฑ์ที่ ผู้สำเร็จการศึกษารับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพได้ เช่น หลักสูตร 5 ปี เป็นต้น (3) หลักสูตรใหม่ต้องเน้น แบบองค์รวม เป็นหลักสูตรสหวิทยาการที่เข้มและลึกและเน้นการปฏิบัติในสถานศึกษาให้มากขึ้น (4) หลักสูตรใหม่ต้องเป็นหลักสูตรคุณภาพ แบบ "Honor program" รับเฉพาะคนเก่ง และรักการเป็นครูจริงๆ เข้าเรียน เน้นการพัฒนาทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ มีจิตวิญญาณความเป็นครู และมีความรับผิดชอบต่อ สังคม (5) ปริมาณการผลิตครูใหม่ต้องสอดคล้องกับความต้องการครูในอนาคตและอาจต้องรวมสถาบันผลิต ครูเข้าด้วยกันให้เข้มแข็งหรือร่วมผลิตในปริมาณที่ลดลงแต่คุณภาพเข้ม หรือมีการแบ่งหน้าที่สถาบันผลิตครู กลุ่มผลิตครูพื้นฐาน และกลุ่มผลิตครูเฉพาะทาง (6) ต้องปฏิรูปการแนะแนวในโรงเรียนให้เป็นกลไกในการ แนะนำให้เด็กเก่งเลือกเรียนวิชาชีพครู โดยการตั้งใจเลือก (by choice) เพราะเห็นว่าเป็นวิชาชีพที่มีคุณค่ามี ศักดิ์ศรี และเกียรติภูมิ และจะสร้างสรรค์ประโยชน์แก่สังคมอย่างสูง เช่น จัดให้มีโครงการครูไทยใน อนาคต (Future Teachers of Thailand) เป็นต้น (7) ต้องจัดทุนการศึกษาให้ผู้เรียนอย่างเต็มที่ มีการ สนับสนุนด้านเทคโนโลยีและสถานที่ รวมทั้งหอพักแห่งการเรียนรู้ หรือหอพักจริยธรรม คุณธรรม (8) เร่งรัดการผลิตสาขาขาดแคลน และเช่นเดียวกับรายงานวิจัยของ แอนดริว (Andrew, 1990) ที่ทำการศึกษา เรื่อง ความแตกต่างโปรแกรมการผลิตครูระดับปริญญาตรีระหว่างหลักสูตร 4 และหลักสูตร 5 ปี ที่ University of Hampshire ซึ่งทั้งโปรแกรมหลักสูตร 5 ปี และหลักสูตร 4 ปีนั้นใช้หลักสูตรแกนกลาง เดียวกัน และหลักสูตร 5 ปี เป็นหลักสูตรที่มีการบูรณาการขึ้นมาใหม่เป็นหลักสูตรที่ใช้สำหรับนักศึกษาครู ที่กำลังศึกษาในสาขาประถมศึกษา และมัธยมศึกษา พบว่านักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตร 5 ปี นั้นมีความ แตกต่างจากหลักสูตร 4 ปี ในเรื่องรูปแบบการสอน (teaching model) การจัดการภายในห้องเรียน (classroom management) การออกแบบหลักสูตรตามความแตกต่างของนักเรียน และแนวคิดวิธีที่ใช้ใน การจัดการศึกษา

สถาบันที่เปิดสอนคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ ที่เข้าร่วมโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี มีทั้งสิ้น 50 แห่ง จากมหาวิทยาลัย 12 แห่ง และจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 38 แห่ง โดยที่หลักการของระบบการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี คือ (1) จูงใจนักเรียนที่ดีเก่ง และมีความต้องการเป็นครูให้เข้าเรียน (2) สร้างระบบการคัดเลือกคนดีคนเก่งเข้ามาเรียน (3) สร้างหลักสูตรการผลิตครูให้สามารถพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาการได้อย่างลึกซึ้ง สร้างการเรียนรู้จริงจากการปฏิบัติ และฝึกฝนทักษะวิชาชีพครูอย่างเข้มข้น (4) จัดทำระบบการพัฒนาจิตสำนึกความเป็นครูอย่างต่อเนื่อง (5) ประสานงานกับหน่วยงานผู้ใช้ครูให้เข้ามีส่วนร่วมในการผลิตครูโดยความร่วมมือกันพัฒนาโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู (6) ร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งผู้ใช้ครูและสภาครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนดมาตรฐานการผลิตครูและการประเมินผลนักศึกษา เพื่อออกไปอนุญาตประกอบวิชาชีพครู (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546ก)

ในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้นจำเป็นต้องใช้หลักการบริหารที่ต้องมีการดำเนินงานให้เป็นระบบครบวงจรโดยมีขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญคือ การประเมินผล เพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับ อันจะสะท้อนให้เห็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมาว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใด การประเมินผลหลักสูตรเมื่อการพัฒนาหลักสูตรได้เสร็จสิ้นโครงการแล้ว หรือภายหลังจากการประกาศใช้หลักสูตรอย่างเป็นทางการซึ่งอาจจะเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การติดตามผลการใช้หลักสูตร ส่วนใหญ่จะมีการประเมินผลภายหลังจากการที่เริ่มใช้หลักสูตรมาอย่างน้อย 1 ปี (ชูศรี สุวรรณโชติ, 2542) ซึ่งการติดตามผลเป็นกระบวนการที่ดำเนินการภายหลังจากที่หลักสูตรได้เสร็จสิ้นไปแล้ว จะมีการติดตามผลโครงการนั้นทันทีทันใด หรือทิ้งช่วงไว้ระยะหนึ่งโดยพิจารณาถึงผลกระทบ (Impact) ผลพลอยได้หรือผลข้างเคียง (Side Effect) และการใช้ประโยชน์ (Utility) เป็นการศึกษาสภาพที่แท้จริงเพื่อให้รู้ถึงปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงโครงการให้หลักสูตรที่ใช้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น (दनัย เทียนพุ่ม, 2537) ทั้งนี้ การประเมินหลักสูตร ยังเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินสถาบันการศึกษา ที่ทำให้สถานศึกษาและการประเมินผลผลิตของการจัดการศึกษามีความสมบูรณ์ เนื่องจากการประเมินหลักสูตรเป็นบทบาทของสถาบันการศึกษาที่จะแสดงให้เห็นว่า ได้จัดประสบการณ์ต่างๆ ให้แก่ผู้เรียนอย่างไร (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2545ข) ดังเช่น สมคิด พรหมจ้อย (2535) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการประเมินคือ (1) ช่วยให้ได้สารสนเทศต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดแผนงานและโครงการ (2) ช่วยในการจัดหาสารสนเทศเชิงความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานมาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงงาน (3) ช่วยในการจัดหาสารสนเทศเกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวของกิจกรรมที่นำมาใช้ในการตัดสินใจ และวินิจฉัยการดำเนินการต่อไปว่าสมควรจะยกเลิกหรือขยายการดำเนินงานต่อไปอีก (4) ช่วยให้ได้สารสนเทศที่บ่งบอกประสิทธิภาพของการดำเนินงานว่าเป็นอย่างไรคุ้มค่าต่อการลงทุนหรือไม่ (5) เป็นแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับสารสนเทศเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานและนำสารสนเทศมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้แบบจำลองเคาน์เทนันซ์ (Countenance model) ของ สเตค จะทำให้ได้สารสนเทศที่เพียงพอต่อการตัดสินใจโครงการ โดยจะแบ่งเมตริกที่ใช้พิจารณาออกเป็น 2 ส่วนระหว่าง เมตริกการตัดสินใจคุณค่า

(Judgment Matrix) และเมตริกภาคบรรยาย (Description Matrix) ซึ่งทั้งเมตริกทั้งสองได้แบ่งเป็น 3 ส่วนคือ ส่วนของสิ่งนำ (Antecedents) การปฏิบัติ (Transactions) และผลลัพธ์ (Outcomes) (Popham, 1993) โดยที่มีเงื่อนไขในส่วนของสิ่งนำนั้นจะต้องมีความสัมพันธ์ทั้งกับการปฏิบัติ ไปจนถึง ผลผลิต ซึ่งต้องอาศัยความมีเหตุผลในการตัดสินคุณค่าของโครงการที่จะประเมิน (Popham, 1993; Stake, 1977) ดังนั้นในการประเมินหลักสูตรที่ต้องการตัดสินคุณค่าอย่างมีเหตุผลควรจะใช้การประเมินที่เป็นระบบ ซึ่ง แบบจำลองเคาน์เทนซ์ (Countenance model) จะใช้เป็นการรวบรวมสารสนเทศที่จำเป็นในการตัดสินคุณค่าของหลักสูตรได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะเน้นที่การดำเนินการจัดกระทำกับข้อมูลและการใช้เกณฑ์ภายนอกในการตัดสินคุณค่าของโครงการ (Popham, 1993; Worthen and Sanders, 1975)

จากรายงานวิจัยของกระทรวงศึกษาธิการ (2546ข) เรื่อง การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษา 2545 เพื่อจะให้ได้อะไรในการนำไปพัฒนาปรับปรุงการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น พิจารณาจาก 5 ด้านคือ ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วย ความพร้อมของบุคลากร การดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา การประชาสัมพันธ์ผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตร การนิเทศและติดตามการใช้หลักสูตร การประเมินคุณภาพสถานศึกษาและความเหมาะสมของการใช้หลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ของครู ประกอบด้วย ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของครู ความพร้อมของสถานศึกษา สภาพการจัดกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของครู การให้คำปรึกษาแต่ละกลุ่มสาระ ด้านความพึงพอใจในการใช้หลักสูตรของผู้บริหารและครู ด้านพฤติกรรมของนักเรียนที่พึงประสงค์ และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนรู้ เช่นเดียวกับรายงานวิจัยของกระทรวงศึกษาธิการ (2546ค) เรื่องการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยจะทำการศึกษาจากด้านปัจจัยในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วยบุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกระบวนการใช้หลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วย การบริหารจัดการ การนิเทศและติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร การปฏิบัติงานของผู้บริหาร การปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ การปฏิบัติงานหลังการใช้หลักสูตร ด้านผลผลิตของการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

ดังนั้นหลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี จึงเป็นหลักสูตรใหม่ที่ต้องการสร้างครูใหม่ให้เป็นครูที่มีคุณภาพเหมาะสมสำหรับยุคปฏิรูปการศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจติดตามการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรีในระยะแรก เพื่อเป็นสารสนเทศที่เป็นประโยชน์แก่สถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการติดตามการใช้หลักสูตร เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและคุณภาพนักศึกษาให้เป็นครูที่ดีต่อไป

คำถามวิจัย

1. แนวคิด ปรัชญา หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี ที่ส่งผลต่อการสร้างหลักสูตรเป็นอย่างไร
2. กระบวนการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรีเป็นอย่างไร
3. ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นทำให้ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพื่อให้เกิดความเหมาะสม มีอะไรบ้าง
4. ผลที่เกิดขึ้นในระยะแรกของการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรีเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์แนวคิด ปรัชญา ที่ส่งผลต่อการออกแบบหลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี
2. เพื่อติดตามกระบวนการ และผลการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี โดยมีวัตถุประสงค์ย่อยดังต่อไปนี้
 - 2.1 เพื่อศึกษากระบวนการ ปัญหาอุปสรรคการใช้หลักสูตร
 - 2.2 เพื่อวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ได้รับทุน
 - 2.3 เพื่อเปรียบเทียบผลการใช้หลักสูตรระหว่างสถานภาพผู้ให้ข้อมูล

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยได้ติดตามการใช้หลักสูตรที่เกิดขึ้นในสถาบันอุดมศึกษาในช่วงระยะเวลาแรกของการใช้หลักสูตรใน ปี 2547-2548 เนื่องจากหลักสูตรอยู่ในช่วงระหว่างการดำเนินการยังไม่ได้สิ้นสุดการใช้หลักสูตร
2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ ทั้งสิ้น 50 แห่ง โดยเลือก 6 แห่งมาทำการศึกษา คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกคือ พิจารณาจากหลักสูตรที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว มีเอกสารประกอบหลักสูตรที่ครบถ้วน และมีการดำเนินการใช้หลักสูตรที่สร้างเสร็จ ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 70 คน อาจารย์จำนวน 388 คน และนักศึกษาจำนวน 1,335 คน รวมทั้งสิ้น 1,793 คน
3. ตัวอย่างที่ใช้ในการติดตามการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี ซึ่งได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย 3 ด้านดังต่อไปนี้

ด้านที่ 1 สิ่งนำ ประกอบด้วย (1) เอกสารหลักสูตร (2) ความเหมาะสมของเนื้อหา (3) คุณภาพของอาจารย์ (4) ภูมิหลังของนักศึกษา และ (5) ปัจจัยสนับสนุน

ด้านที่ 2 การปฏิบัติ ประกอบด้วย (1) การประชาสัมพันธ์ (2) การเตรียมบุคลากร (3) การเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน (4) การจัดเตรียมอาคารสถานที่ (5) การเตรียมงบประมาณ (6) การบริหารหลักสูตรประกอบด้วย การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดทำตารางเรียนตารางเรียนตารางสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (7) การวัดผลและประเมินผล และ (8) การนิเทศและติดตามผล

และด้านที่ 3 ผลลัพธ์ คือความพึงพอใจของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาทุน

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี หมายถึง กลุ่มที่มีการสอนที่เป็นรายวิชาและชุดวิชาที่มีเนื้อหาความรู้ส่งเสริมการผลิตครูชั้นวิชาชีพให้เป็นผู้ที่มีปรีชาสามารถดำเนินชีวิตด้วยปัญญา สามารถบูรณาการความรู้ ทักษะและคุณธรรมจริยธรรมแห่งวิชาชีพไปสู่การจัดการศึกษา และให้เป็นคนดี คนเก่ง มีการศึกษาวิชาการอย่างเข้มข้น ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่สภาคณาจารย์ รับรอง 1 ปี เมื่อผ่านการประเมินตามเกณฑ์แล้ว จะมีคุณสมบัติได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

การติดตาม หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลของการดำเนินงานในการใช้หลักสูตร เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับ (feedback) สำหรับการกำกับและแก้ปัญหาขณะดำเนินการใช้หลักสูตรให้เป็นไปตามแผน

การใช้หลักสูตร หมายถึง กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ (Implementation) ในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ได้รับการพัฒนาเพื่อส่งเสริมศักยภาพในการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับอาจารย์และนักศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมดังต่อไปนี้คือ การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การเตรียมบุคลากร การเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน การจัดเตรียมอาคารสถานที่ การเตรียมงบประมาณ การบริหารหลักสูตรประกอบด้วย การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดทำตารางเรียนตารางเรียนตารางสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล และ การนิเทศและติดตามผล

สถาบันระดับอุดมศึกษา หมายถึง คณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ ที่มีการเปิดสอนในหลักสูตรการผลิตครูโดยใช้เวลาในการศึกษาตลอดหลักสูตรเป็นระยะเวลา 5 ปี ประกอบไปด้วย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

มาตรฐาน หมายถึง คุณลักษณะหรือระดับที่ถือเป็นคุณภาพ ซึ่งได้จากผู้เชี่ยวชาญในการแสดงความคิดเห็นโดยการพิจารณาตามเหตุผลอันสมควร

การตัดสินคุณค่า หมายถึง ผลการพิจารณาสิ่งที่เกิดขึ้นตามความเหมาะสมของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา เมื่อได้รับการเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างสอดคล้องกัน

ความคาดหวัง หมายถึง ความมุ่งหวังของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในการใช้หลักสูตรที่ต้องการจะให้เกิดขึ้นต่อไปในสถาบันอุดมศึกษา เมื่อได้รับการพิจารณาตามสภาพการณ์และเหตุผลอันสมควรที่จะให้เกิดขึ้น

สิ่งที่เป็จริง หมายถึง สภาพปัจจุบันของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ในการใช้หลักสูตรที่เกิดขึ้นจริงในสถาบันอุดมศึกษา เมื่อได้รับการพิจารณาเห็นสมควรว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นเป็นจริง

การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การดำเนินการให้ความรู้ ความเข้าใจ และข้อปฏิบัติต่างๆ เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งเป็นภาระหน้าที่ที่ทุกฝ่ายจะต้องมีความรับผิดชอบร่วมกัน

การเตรียมบุคลากร หมายถึง การดำเนินการจัดเตรียมภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ และให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องใช้ในการใช้หลักสูตรของผู้บริหารและอาจารย์

การเตรียมวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียน หมายถึง การดำเนินการจัดวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียน การสอนและเอกสารเกี่ยวกับการเรียนการสอนทั้งหมดที่เป็นประโยชน์ทั้งต่ออาจารย์และนักศึกษา

การจัดเตรียมอาคารสถานที่ หมายถึง การดำเนินการจัดห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ สิ่งปลูกสร้าง ตลอดจนการจัดพื้นที่ภายในสถานศึกษาเพื่อประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การเตรียมงบประมาณ หมายถึง การดำเนินการจัดสรรและควบคุมเงินงบประมาณค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการดำเนินการจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์และสิ่งจำเป็นต่อการเรียนการสอน

การบริหารหลักสูตร หมายถึง การดำเนินการวางแผนด้านวิชาการ การจัดตารางสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งจะทำให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อทั้งอาจารย์และนักศึกษา

การนิเทศและติดตามผล หมายถึง การดำเนินการแนะนำ ชี้แจง หรือให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นการวิเคราะห์แนวคิด และปรัชญา ที่ส่งผลต่อการออกแบบหลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรีเพื่อเป็นประโยชน์ในการดำเนินการจัดหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพต่อไป
2. ทำให้ทราบสภาพการดำเนินงานในการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี ซึ่งจะพิจารณาในระยะแรกของการใช้หลักสูตร
3. ทำให้ได้สารสนเทศสำหรับที่จะไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี เพื่อเป็นการพัฒนาด้านการเรียนการสอนและปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสภาพปัจจุบันที่เกิดขึ้น
4. เป็นแนวทางในการจัดหลักสูตรที่เหมาะสมที่จะเกิดขึ้น และเพื่อมุ่งประโยชน์สูงสุดต่อการผลิตครูที่มีคุณภาพต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำเสนอสาระเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการติดตามการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษา ชั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี แบ่งเป็น 6 ตอนดังต่อไปนี้

- ตอนที่ 1 สาระสำคัญเกี่ยวกับหลักสูตร
- ตอนที่ 2 การนำหลักสูตรไปใช้
- ตอนที่ 3 สาระสำคัญเกี่ยวกับการผลิตครู
- ตอนที่ 4 การประเมินหลักสูตร
- ตอนที่ 5 ทฤษฎีที่ใช้ในการติดตามการใช้หลักสูตร
- ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 สาระสำคัญเกี่ยวกับหลักสูตร

1.1 ความหมายของหลักสูตร

คำว่า “หลักสูตร” แปรมาจากคำในภาษาอังกฤษว่า “curriculum” ซึ่งมีรากฐานมาจากภาษาละตินว่า “currere” หมายถึง “running course” หรือเส้นทางที่ใช้วิ่งแข่ง ซึ่งต่อมาได้นำศัพท์นี้มาใช้ในทางการศึกษาว่า “running sequence of courses or learning experience” ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบหลักสูตรกับสนามหรือเส้นทางที่ใช้วิ่งแข่ง อาจเนื่องจากการที่ผู้เรียนจะสำเร็จการศึกษาในระดับในระดับหนึ่งหรือจบหลักสูตรใดๆ นั้น ผู้เรียนจะต้องเรียนและฝ่าฝืนความยากของวิชาหรือประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรตามลำดับเช่นเดียวกับนักวิ่งที่ต้องวิ่งแข่งและฝ่าฝืนอุปสรรค เพื่อชัยชนะและความสำเร็จ (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539)

นักการศึกษาที่ได้ให้ความหมายของคำว่าหลักสูตรมีดังต่อไปนี้

เซเลอร์ อเล็กซานเดอร์ และลูอิส (Saylor, Alexander and Lewis, 1981) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง แผนสำหรับกำหนดอนุกรมของโอกาสการเรียนรู้ที่จัดขึ้นเพื่อให้บุคคลได้รับการศึกษาที่ตนต้องการจะศึกษา

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง แผนสำหรับจัดการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่คาดหวังแก่ผู้เรียน เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้เรียน

บุญชม ศรีสะอาด (2546) ได้แบ่งความหมายของหลักสูตร เป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มสิ่งที่คาดหวัง (Intended) กลุ่มสิ่งที่เกิดขึ้นจริง (Actualized) และกลุ่มที่มองครอบคลุมทั้งสองกลุ่ม

กลุ่มสิ่งที่คาดหวัง (Intended) ให้ความหมายของหลักสูตร หมายถึง สิ่งที่จัดเตรียมไว้เพื่อนำไปเป็นแนวทางหรือนำไปใช้สอนให้ผู้เรียนได้เรียน แบ่งออกเป็นหลักสูตรคือวิชาและเนื้อหาวิชา และหลักสูตรคือโปรแกรมการศึกษา หลักสูตรเป็นเอกสาร และหลักสูตรแม่บท

กลุ่มสิ่งที่เกิดขึ้นจริง (Actualized) ให้ความหมายของหลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ของผู้เรียน

กลุ่มที่มองครอบคลุม ให้ความหมายของหลักสูตร หมายถึง ข้อกำหนด แนวทาง จุดหมาย โครงสร้างเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่กำหนดให้โรงเรียนต่างปฏิบัติตาม ซึ่งรวมทั้ง เอกสารประกอบหลักสูตร และกิจกรรมต่างๆ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2545ก) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง แผนการเรียนรู้ซึ่งกำหนดไว้เป็นทางการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์และพัฒนาการในทุกด้านตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาทั้งที่เป็นการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาในรูปแบบอื่นๆ และหมายรวมถึงหลักสูตรซ่อนเร้นหรือแฝงเร้น (Hidden Curriculum) ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนนอกเหนือจากจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ด้วย

ดังนั้นจึงสรุปความหมายของหลักสูตร หมายถึง ลักษณะวิชาหรือเนื้อหาที่จัดไว้อย่างเป็นระบบ รวมถึงกิจกรรมต่างๆ และการจัดประสบการณ์ที่คาดหวังให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ความสามารถที่สำคัญสำหรับการจบการศึกษาพึงให้ผู้เรียนบรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

1.2 องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบหลักสูตรเปรียบเสมือนแบบหรือแปลนบ้าน ซึ่งจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญเช่น ฐานราก เสา พื้นฐาน ฝา เพดาน หลังคา กันสาด หลังคา เป็นต้น สำหรับหลักสูตรนั้นก็จำเป็นต้องมีองค์ประกอบที่ครบถ้วน หากไม่แล้วผู้ใช้หลักสูตรจะไม่สามารถนำหลักสูตรไปใช้อย่างได้ผล รูปแบบของบ้านในพิมพ์เขียวจึงเป็นภาพรวมของสิ่งที่เรามุ่งหวังหรือจุดหมายปลายทาง (the ends) ของสิ่งที่เราต้องการ ส่วนการสอนหรือวิธีการ (the means) ที่ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้และเนื้อหาวิชา ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายหรือจุดประสงค์ตามที่หลักสูตรได้ระบุไว้

นักการศึกษา ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของหลักสูตร ดังต่อไปนี้

กาญจนา คุณารักษ์ (2543) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ (Objectives) จะเป็นแนวทางในการเรียนการสอนทำให้ผู้สอนรู้ว่าจะต้องสอนเนื้อหาอะไร สอนให้แก่ใคร สอนทำไม มีวัตถุประสงค์อย่างไร และจะมีวิธีการสอนและการประเมินผลอย่างไร

2. เนื้อหาวิชา (Subject Matter) หมายถึง สาระของความรู้และประสบการณ์ในการแสวงหาความรู้ตามศาสตร์สาขาวิชานั้นๆ เนื้อหาวิชาจะเป็นรายละเอียดที่จะนำมาถ่ายทอดให้กับผู้เรียนให้ได้มีคุณสมบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

3. วิธีสอนและการจัดดำเนินการ (Method and Organization) คือการแปลงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรไปสู่การสอน สอนเนื้อหาวิชาตามที่หลักสูตรกำหนดด้วยการใช้วิธีการสอนแบบต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ มีความรู้ สมรรถภาพ ทักษะ เจตคติ และคุณสมบัติตามที่หลักสูตรกำหนด

4. การประเมินผลตามหลักสูตร (Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และประเมินว่าผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ สมรรถภาพ ทักษะ เจตคติและคุณสมบัติตามวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยใช้วัตถุประสงค์เป็นแนวทางในการประเมินผล

บุญชม ศรีสะอาด (2546) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ

1. จุดประสงค์
2. สารความรู้ประสบการณ์
3. กระบวนการเรียนการสอน
4. การประเมินผล

ธำรง บัวศรี (2542) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบหลักสูตรที่สำคัญ และขาดไม่ได้อย่างน้อย 6 อย่างคือ

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน หลังจากผู้เรียนจบหลักสูตรไปแล้ว

2. จุดประสงค์ของการเรียนการสอน (Instruction Objectives) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่เรียนจบ เนื้อหาสาระในวิชาที่กำหนดไว้

3. เนื้อหาสาระและประสบการณ์ (Content and Experiences) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และประสบการณ์ที่ต้องการได้รับ

4. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies) หมายถึง กระบวนการและวิธีการในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางความรู้และอื่นๆ ตามจุดประสงค์และจุดหมายที่กำหนดไว้

5. วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน (Instructional Media and Materials) หมายถึง เครื่องมือ เครื่องใช้และวัสดุต่างๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษาและอื่นๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน

6. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินผลหลักสูตรและการประเมินผลการเรียนการสอน

เป็รื่อง กิจรัตน์ (2530) ได้กล่าวว่าหลักสูตรนั้นควรที่จะประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการได้แก่

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. เนื้อหาสาระของหลักสูตร
3. การนำหลักสูตรไปใช้

4. การประเมิน

สงบ ลักษณะ (2542 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2545ก) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบ หลักสูตรและจำแนกองค์ประกอบหลักสูตรไว้ 5 ส่วนคือ

1. ผลการเรียนรู้ ซึ่งนิยมเรียกว่า มาตรฐานคุณภาพ หรือสิ่งที่เรียกว่า จุดประสงค์การเรียนรู้
 2. ขอบข่ายเนื้อหา หรือที่เรียกว่า องค์ความรู้
 3. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือสิ่งที่เรียกว่าแผนการสอนหรือกระบวนการเรียนรู้ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดที่ครูจะต้องคิดค้นกระบวนการที่ดีที่สุด เพื่อรับประกันว่า ผู้เรียนทุกคนจะบรรลุผลการเรียนรู้ได้ครบถ้วน
 4. แผนการใช้สื่อการเรียนการสอน
 5. แผนการวัดประเมินผล เพื่อแสดงหลักฐานการบรรลุผลการเรียนรู้โดยหลักการที่เป็นสากล
- ดังนั้นจึงสรุปองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรมีดังต่อไปนี้ (1) จุดมุ่งหมาย/จุดประสงค์ของหลักสูตร (2) รูปแบบโครงสร้างและเนื้อหาสาระ (3) สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ประกอบในหลักสูตร (4) การนำหลักสูตรไปใช้ปฏิบัติ และ (5) การประเมินผลหลักสูตร

1.3 ความสำคัญของหลักสูตร

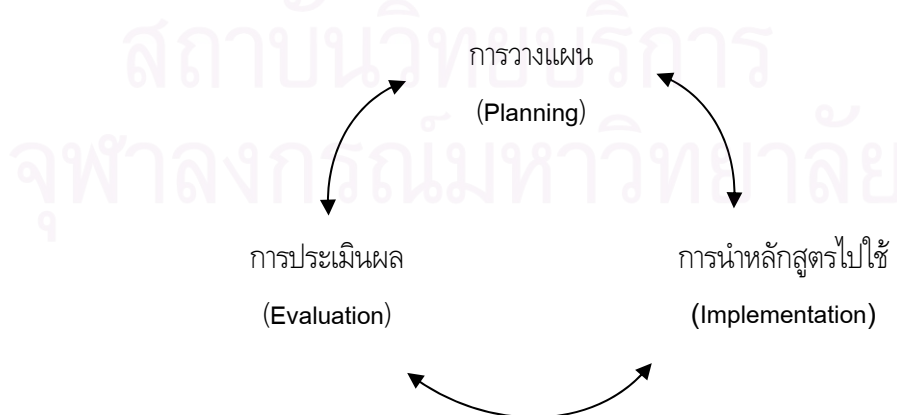
หลักสูตรมีความสำคัญและจำเป็นต่อการจัดการศึกษาทุกระดับ นับตั้งแต่การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา รวมทั้งการจัดการศึกษานอกระบบและการจัดการศึกษารูปแบบอื่นๆ ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรเป็นตัวกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการด้านสังคม เศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการพัฒนาประเทศด้านอื่นๆ โดยผู้เกี่ยวข้องในการจัดศึกษาทุกฝ่าย ทุกระดับจะต้องวางแผนการพัฒนาหลักสูตรและการสอนให้บังเกิดผลโดยตรงต่อผู้เรียนในด้านความรู้ เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงปรารถนา การถ่ายทอดวัฒนธรรม การเสริมสร้างทักษะ ปลูกฝังเจตคติค่านิยมและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ดังเช่น เอลลิส โคแกน และฮาวีย์ (Ellis, Kogan and Howey, 1981) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรว่าเป็นที่รวมของวิชา และประสบการณ์ทั้งหมดพร้อมทั้งแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน เช่นเดียวกับ ช่าง บัควรี (2542) ได้กล่าวไว้ว่า หลักสูตรเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นแนวทางในการจัดมวลประสบการณ์แก่ผู้เรียน หลักสูตรเปรียบเสมือนแผนที่เดินเรือซึ่งบอกให้กับต้นหรือครูผู้สอนรู้ว่าจะต้องตั้งเข็มทิศไปในทิศทางใด ถ้าไม่มีหลักสูตรก็สอนไม่ได้เพราะไม่รู้ว่าจะสอนอะไร ส่วนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2545ก) ได้กล่าวถึงความสำคัญหลักสูตรมีดังนี้ (1) หลักสูตรเป็นแผนและแนวทางในการจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามนโยบายเป้าหมายและความคาดหวังของรัฐ (2) หลักสูตรเป็นตัวกำหนดความมุ่งหมายขอบข่ายเนื้อหา แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อัตราประเมินผลและแหล่งทรัพยากรสำหรับการจัดการศึกษาของผู้บริหารและครู (3) หลักสูตรเป็นเครื่องมือในการควบคุมมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาและ

สอดคล้องกับความต้องการแต่ละท้องถิ่น (4) หลักสูตรเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการทุกด้านของผู้เรียนให้สอดคล้องตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา (5) หลักสูตรเป็นทิศทางในการจัดสรรและบริหารทรัพยากรเพื่อการศึกษาในด้านอัตรากำลังคนการพัฒนาบุคลากร การจัดสรรงบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุกรรมและเทคโนโลยีที่จำเป็นต่อการจัดการศึกษา และ (6) หลักสูตรเป็นตัวกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ จุดมุ่งหมายปลายทางหรือลักษณะของผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของการศึกษาว่า ผู้เรียนควรเรียนรู้อะไร มีทักษะอะไรบ้าง และมีบุคลิกท่าที ตลอดจนเจตคติอย่างไร

ดังนั้นจึงสรุปความสำคัญของหลักสูตร จึงมีส่วนสำคัญในการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรเป็นเสมือนเครื่องชี้ให้เห็นแนวทางในการจัดการศึกษาของประเทศและเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้บรรลุตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งหลักสูตรเป็นเหมือนแนวทางที่จะสร้างสรรค์การเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดความเจริญงอกงามและนำมาซึ่งความสร้างสรรค์ของสังคมเพื่อประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ตอนที่ 2 การนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรในการจัดการศึกษา ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ครอบคลุมงานที่สำคัญหรืองานหลัก 3 ด้านคือ การวางแผน (Planning) การนำหลักสูตรไปใช้ (Implementation) และ การประเมินผล (Evaluation) โดยที่การนำหลักสูตรไปใช้ นั้นเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก เพราะถ้าไม่มีการนำหลักสูตรที่สร้างเสร็จขึ้นไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หลักสูตรนั้นๆ ก็จะไม่มีความหมาย และถึงแม้ว่าหลักสูตรที่สร้างขึ้นจะดีและเหมาะสมเพียงใดก็ตามแต่ถ้าการนำหลักสูตรไปใช้ยังไม่มีประสิทธิภาพที่ดี ก็ยากที่หลักสูตรนั้นๆ บรรลุเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้ (ใจทิพย์ เข็วรัตนพงษ์, 2539) การประเมินการนำหลักสูตรไปใช้เป็นการตรวจสอบและวินิจฉัยสภาพความพร้อมและความสำเร็จในการใช้ปัจจัย และการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามแนวทางการใช้หลักสูตร ตลอดจนผลการใช้หลักสูตรในระยะเวลาสั้นๆ เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ดังรูป

ภาพที่ 2.1 แผนภาพการพัฒนาหลักสูตร (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2545ค)

การวางแผน (Planning) ความสำเร็จของการใช้หลักสูตรโดยเฉพาะหลักสูตรที่ได้รับการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงอย่างสมบูรณ์เป็นอย่างมากอยู่ที่การวางแผนหรือการเตรียมการอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะต้องเกี่ยวข้องกันทั้งบุคคล กระบวนการทำงาน ทรัพยากรต่างๆ และส่วนอื่นๆ ที่จำเป็น ส่วนการนำหลักสูตรไปใช้ (Implementation) เป็นกิจกรรมที่สำคัญที่จะก่อให้เกิดความสำเร็จของหลักสูตร หลักสูตรจะได้รับการพัฒนาหรือสร้างขึ้นมากด้วยกระบวนการ และวิธีการที่ดีเพียงใดก็ตาม แต่ถ้านำหลักสูตรไปใช้ไม่มีประสิทธิภาพและคุณภาพ การจัดการศึกษาก็จะไม่ประสบความสำเร็จตามที่คาดหวัง ดังเช่น ดอลล (Doll, 1992) ได้เสนอกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ให้มีประสิทธิภาพนั้นต้องมีปฏิบัติคือ (1) ต้องชี้แจงผู้นำการใช้หลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนให้เข้าใจในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้ตรงกัน (2) จัดหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการติดตามผลการใช้หลักสูตร (3) จัดหน่วยงานโดยเฉพาะที่จะส่งเสริมการใช้หลักสูตรในเรื่อง วัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน (4) สถานศึกษาสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการใช้หลักสูตร และ (5) จัดหาทรัพยากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสอน ซึ่งผู้ที่มีส่วนในการรับผิดชอบหรือเกี่ยวข้องจำเป็นจะต้องคิดหาแนวทางในการใช้หลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหัวใจของการใช้หลักสูตรจึงอยู่ที่สถานศึกษา โดยจะต้องมีระบบบริหารจัดการการใช้หลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียน การผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังต้องให้มีการนิเทศ ดูแล ให้ความช่วยเหลือทั้งเรื่องวิชาการ และเรื่องอื่นๆ รวมทั้งการเพิ่มขวัญ กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน และเกี่ยวข้องในทุกรูปแบบ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2545ค) และ การประเมินผล (Evaluation) เป็นกิจกรรมที่ต้องกระทำต่อเนื่องกันตั้งแต่การวางแผนจัดทำหลักสูตร จนกระทั่งได้หลักสูตรซึ่งเป็นแม่บทจนถึงนำหลักสูตรไปใช้และมีการติดตามประเมินผลเพื่อตรวจสอบพิจารณาคุณค่าของหลักสูตร ซึ่งส่วนที่บกพร่องควรแก่การปรับปรุง และชี้ผลสำเร็จที่ได้รับว่าเป็นที่พึงพอใจหรือไม่ โดยใช้ผลจากการวัดในแง่มุมต่างๆ ของสิ่งที่ประเมินมาพิจารณาร่วมกัน และระบุว่าหลักสูตรที่นำไปใช้นั้นมีคุณภาพดีหรือไม่เพียงใด หรือได้ผลตรงตามจุดหมายที่วางไว้หรือไม่ มีส่วนใดที่ต้องปรับปรุงแก้ไข กิจกรรมการประเมินจะต้องมีต่อเนื่องกันทั้งในขณะเตรียมการเพื่อใช้หลักสูตร ระหว่างที่หลักสูตรกำลังนำไปใช้และการประเมินเมื่อหลักสูตรถูกใช้จนครบกระบวนการ ซึ่งผลการประเมินหลักสูตรจะถูกนำไปใช้ปรับปรุงแก้ไขการวางแผนหรือการเตรียมการใช้หลักสูตร และปรับปรุงแก้ไขการนำหลักสูตรไปใช้ในขั้นต่อไป (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2545ก)

กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการใช้หลักสูตรคือการติดตามผลการใช้หลักสูตรซึ่งจะต้องมีการติดตามผลเป็นระยะๆ ซึ่งจะเป็นการป้องกันความผิดพลาด และความล้มเหลวของหลักสูตรได้มาก ทั้งนี้การติดตามผลหลักสูตรแบ่งออกได้เป็น 2 ระยะคือ ระยะแรกคือการตรวจสอบติดตามที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินโครงการ และระยะสุดท้ายคือ การติดตามผลในลักษณะของการประเมินผลสรุปรวม

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2545ค) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการติดตามผลหลักสูตรเป็นวิธีการที่มีความสำคัญดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้รับเป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และลักษณะที่แท้จริงของตำแหน่งงานที่มีอยู่ในตลาดแรงงาน ผู้บริหารสถานศึกษามีข้อมูลอ้างอิงในการจัดการศึกษา และการให้บริหารต่างๆ ของสถาบันการศึกษานั้น อีกทั้งยังใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการส่งเสริมการเรียนการสอนแก่ผู้ที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาได้เลือกเรียนวิชาต่างๆ หรือจัดกิจกรรมอย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมเป็นจริง และความสามารถของตนทำให้ได้งานเร็วขึ้น

2. ทำให้เห็นสภาพปัญหาต่างๆ เพื่อสถาบันการศึกษาจะได้หาทางช่วยเหลือให้เหมาะสมกับความต้องการที่จำเป็นของทั้งผู้ที่กำลังศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาแล้ว

3. ข้อมูลที่ได้รับสามารถนำมาวิเคราะห์จุดอ่อนและจุดแข็งของหลักสูตรที่ต้องนำมาใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานที่จะช่วยให้เกิดการบริหารจัดการหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีการใช้ทรัพยากรในการจัดการหลักสูตรอย่างคุ้มค่า มีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ตลอดจนช่วยให้ผู้บริหารหลักสูตรสามารถทราบว่าการดำเนินการตามหลักสูตรนั้นเป็นไปตามนโยบายและหลักสูตรมากน้อยเพียงใดทำให้ผู้บริหารมีข้อมูลในการตัดสินใจพัฒนาหลักสูตรได้อย่างเหมาะสม

4. เป็นหลักในการพิจารณาจัดการศึกษาเพิ่มเติมเนื่องจากสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และให้มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพได้

5. ข้อมูลที่ได้นำไปใช้ประกอบการแนะแนว ซึ่งจะเป็นการแนะแนวที่อาศัยข้อมูลที่มีความทันสมัยอยู่เสมอจึงเป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกอาชีพ หรือศึกษาต่อหลังจากสำเร็จการศึกษาได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้การติดตามผลยังเป็นการตรวจสอบผลสำเร็จของโครงการแนะแนวและความสามารถของผู้ให้คำปรึกษาซึ่งจะสามารถใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขโครงการแนะแนวต่อไปเช่นเดียวกับการปรับปรุงหลักสูตร

ดังนั้นการนำหลักสูตรไปใช้มีความสัมพันธ์ตั้งแต่การวางแผนไปจนถึงการประเมินผล ทั้งนี้จะเกี่ยวข้องกับ การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การเตรียมบุคลากรทั้งผู้บริหารและผู้สอน การเตรียมสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน การเตรียมอาคารสถานที่ การเตรียมงบประมาณ การบริหารหลักสูตรซึ่งเกี่ยวข้องตั้งแต่การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดทำตารางเรียนตารางสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล และการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร

การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรกับผู้ปกครอง คณะกรรมการศึกษาของสถานศึกษา เป็นสิ่งที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจในเหตุการณ์ที่จะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม จึงจะต้องทำเป็นระยะติดต่อกันไปแต่ครั้งไม่ควรนานเพราะจะทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ดังเช่นวิชัย วงษ์ใหญ่ (2523 อ้างถึงใน ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539) ได้กล่าวไว้ว่า การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรกับผู้ปกครอง คณะกรรมการศึกษาของโรงเรียนและประชาชนในชุมชนนั้น เป็นสิ่งที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจว่าการใช้หลักสูตรใหม่นั้นลูกหลานของเขาจะเกิดการ

เปลี่ยนแปลงอย่างไรเกี่ยวกับการเรียนรู้ เจตคติ ค่านิยม และความสามารถในการแก้ปัญหาการประชาสัมพันธ์หลักสูตรจะต้องทำติดต่อกันไป และแต่ละครั้งไม่ควรนานเพราะจะทำให้เกิดความเบื่อหน่าย การใช้สื่อมวลชนเป็นเครื่องช่วยประชาสัมพันธ์หลักสูตร เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์จะช่วยให้ได้มาก เช่นเดียวกับ บุญเรียง ขจรศิลป์ และคณะ (2543) ได้กล่าวไว้ว่า การประชาสัมพันธ์หลักสูตรเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่ต้องดำเนินการเพื่อให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ได้มีความรู้ความเข้าใจและเกิดความรู้สึกที่ดีต่อหลักสูตร ป้องกันและแก้ไขความเข้าใจผิด ขจัดและลดสาเหตุของความขัดแย้งรวมทั้งช่วยสนับสนุนนโยบายการดำเนินการใช้หลักสูตร ซึ่งการประชาสัมพันธ์หลักสูตรมีแนววิธีการดำเนินการดังนี้

1. แต่งตั้งผู้รับผิดชอบการประชาสัมพันธ์หลักสูตร
2. กำหนดวัตถุประสงค์ที่จะประชาสัมพันธ์หลักสูตร
3. กำหนดกลุ่มเป้าหมาย เช่น ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน
4. กำหนดหัวเรื่องที่จะประชาสัมพันธ์
5. กำหนดช่วงระยะเวลาที่เหมาะสม
6. กำหนดสื่อและเทคนิคต่างๆ
7. กำหนดงบประมาณในการดำเนินงาน
8. ติดตามประเมินผลการประชาสัมพันธ์

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการประชาสัมพันธ์หลักสูตร เป็นภาระหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรทุกฝ่ายที่ต้องดำเนินการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้ปกครองและชุมชนเกิดความเข้าใจในผลที่จะได้รับจากการใช้หลักสูตร โดยการประชาสัมพันธ์หลักสูตรจะทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้าใจตรงกันและเกิดความรู้สึกที่ดีต่อหลักสูตร

2.2 การเตรียมบุคลากร

การนำหลักสูตรไปใช้ให้ประสบความสำเร็จนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้ที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานจากส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น ดังเช่น วิชัย ดิสสระ (2535) ได้กล่าวไว้ว่า การนำหลักสูตรไปใช้จะมีประสิทธิภาพมากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทั้ง 3 ประการคือ การเตรียมครู บทบาทของผู้บริหารหรืออาจารย์ใหญ่และการสอนของครู และเช่นเดียวกับ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) และ หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) อ้างถึงใน สมสมัย เนคมานุรักษ์, (2536) ได้กล่าวไว้ว่า การนำหลักสูตรไปใช้ให้ประสบความสำเร็จนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน รวมทั้งอาศัยการสนับสนุนจากบุคคลและหน่วยงาน สนับสนุนส่งเสริมให้กำลังใจแก่โรงเรียนและครู

ตามความคิดเห็นของนักการศึกษาดังกล่าว บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรต่างมีบทบาทที่แตกต่างกัน แต่มีเป้าหมายร่วมกันคือ ผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร ซึ่งมีสาระสำคัญมีดังต่อไปนี้

2.2.1 ผู้บริหาร

ผู้บริหารมีหน้าที่ในการเตรียมความพร้อมก่อนการใช้หลักสูตร และการบริหารหลักสูตร โดยอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้กับผู้สอนในการจัดการเรียนการสอน ร่วมมือสนับสนุนผู้สอนในการจัดกิจกรรมต่างๆ ตลอดจนเป็นที่ปรึกษาด้านวิชาการและด้านอื่นๆ ผู้บริหารสามารถดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร (วิชัย ดิสสระ, 2535) สนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน รวมทั้งสามารถทำงานร่วมกับคณะผู้สอนให้การใช้หลักสูตรเป็นไปตามเป้าหมาย และผู้บริหารควรมีบทบาทในด้านการบริหารหลักสูตร การบริการหลักสูตร การนิเทศติดตามผล การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ และการประชาสัมพันธ์ (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539) ซึ่งมีแนวปฏิบัติที่สำคัญดังนี้

- 1.1 ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรให้กระจ่าง เพื่อจะได้ให้คำแนะนำแก่ผู้สอนและวางแผนในการเตรียมการและดำเนินการใช้หลักสูตร
- 1.2 จัดเตรียมบุคลากรโดยวิธีการต่างๆ เช่น การประชุมชี้แจง การฝึกอบรม การประชุมสัมมนา เป็นต้น เพื่อให้ผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรและการเรียนการสอนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ตลอดจนสนับสนุนให้บุคลากรมีโอกาสไปฝึกอบรมดูงานที่จัดโดยหน่วยงานต่างๆ
- 1.3 จัดผู้สอนเข้าสอนให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และประสบการณ์ เพื่อจะได้จัดมวลประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 1.4 ให้บริการและสนับสนุนการสอนของครู โดยการจัดทำจัดหาเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน และการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน
- 1.5 ดำเนินการนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ โดยใช้เทคนิควิธีและเครื่องมือที่เหมาะสม เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้
- 1.6 ให้ขวัญและกำลังใจ ตลอดจนส่งเสริมความก้าวหน้าในหน้าที่การงานอย่างเหมาะสมและยุติธรรม โดยยึดระบบคุณธรรมเป็นสำคัญ
- 1.7 ประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร เพื่อสร้างความเข้าใจและความรู้สึกที่ดีต่อหลักสูตร และรับความร่วมมือที่ดีจากบุคลากรทั้งในและนอกสถานศึกษา โดยใช้วิธีการและสื่อที่หลากหลาย
- 1.8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคม

2.2.2 ผู้สอน

ผู้สอนนับได้ว่าเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่จะทำให้การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลว เพราะเป็นผู้ที่นำเอาหลักสูตรไปใช้ในห้องเรียนกับผู้เรียนจริงๆ ก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ ผู้ที่รับผิดชอบจะต้องเตรียมผู้สอนให้พร้อมทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร (চারং บัวศรี, 2542) การที่ผู้สอนจะสามารถนำหลักสูตรไปใช้ในห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องทำแผนการเรียนการสอน หรือแผนกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการรวบรวมข้อมูลต่างๆ ในคู่มือหลักสูตรของสถานศึกษา

และประสบการณ์ในการสอนของผู้สอนที่ผ่านมา เป็นเครื่องกำหนดให้มีทางเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนหลายทางๆ (วิชัย ดิสสระ, 2535) ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ผู้สอนเป็นบุคคลที่อยู่ในฐานะผู้ใช้หลักสูตรโดยตรง และมีความสำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539) โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้

2.1 ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรให้กระจ่างและประชุมวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อพิจารณาหาจุดประสงค์ของหลักสูตรและเนื้อหาในแต่ละวิชา ตลอดจนเพื่อพิจารณาวางแผนการใช้แผนการสอนให้เหมาะสม

2.2 ทำความรู้จักผู้เรียน และวิเคราะห์ข้อมูลในด้านต่างๆ ของผู้เรียน เช่น ความรู้ความสามารถ และปัญหาของผู้เรียน เพื่อหาทางพัฒนาผู้เรียนให้สูงขึ้นและรายบุคคล

2.3 ศึกษาแผนการสอน คู่มือผู้สอนให้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้งชัดก่อนทำการสอน

2.4 จัดห้องเรียนให้มีบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนการสอน และเตรียมสื่อการสอนที่จะใช้ในการสอนแต่ละครั้งก่อนสอน

2.5 ศึกษาและลงมือปฏิบัติการสอนด้วยกลวิธีหลากหลายให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงมากกว่าการฟังและการอ่านเพียงอย่างเดียว

2.6 พัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนใหม่ๆ และจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียนและเกิดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

2.7 จัดสอนซ่อมเสริมแก่ผู้เรียนที่มีความจำเป็นต้องเรียน

2.8 ตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียนเป็นระยะๆ โดยใช้เทคนิควิธีและเครื่องมือที่เหมาะสมเพื่อหาทางปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

2.9 ปรับปรุงหลักสูตรที่ใช้อยู่ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น สถานศึกษา และผู้เรียน

ดังนั้น การเตรียมบุคลากร ทั้งผู้บริหารและผู้สอนนั้นจำเป็นต้องอาศัยทักษะ ประสบการณ์และความชำนาญในการดำเนินการใช้หลักสูตร ซึ่งถ้ามีการจัดเตรียมให้เหมาะสมกับหน้าที่ที่รับผิดชอบและมีการดำเนินการใช้หลักสูตรอย่างเป็นขั้นตอนแล้วก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และส่งเสริมประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ โดยจะบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรต่อไป

2.3 การเตรียมสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน

การจัดทำกำหนดการสอน ประมวลการสอน แผนการสอน พัฒนาคู่มือครู แบบเรียนและสื่อการสอนเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องจัดทำ โดยเฉพาะแผนการสอนจะช่วยให้ผู้สอนเห็นแนวทางว่าจะเลือกกิจกรรมอะไรให้กับผู้เรียนและกิจกรรมอะไรที่ผู้เรียนอยากเรียน (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2523 อ้างถึงใน ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539) ทั้งนี้เพราะหลักสูตรใหม่ย่อมต้องการสิ่งใหม่ๆ หลายอย่าง ช่าง บัวศรี (2542) ได้แบ่งสื่อการเรียนการสอนออกเป็น 3 ประเภทคือ (1) ประเภทวัสดุ ได้แก่ ซอล์ก หุ่นจำลอง แผ่นภาพ แผนภูมิ

รูปภาพ ตำรา หนังสือเรียน ฟิล์มสไลด์ แถบบันทึกเสียง เป็นต้น (2) ประเภทอุปกรณ์ ได้แก่ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ภาพนิ่ง วิทยุโทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ เครื่องฉายภาพยนตร์ เป็นต้น และ (3) ประเภทระบบกระบวนการและวิธีการ ได้แก่ ระบบการสอน แบบโปรแกรมการสอน สื่อทางไกล สาธิตการสอน การจัดนิทรรศการ เป็นต้น

การจัดเอกสารเกี่ยวกับการเรียนการสอนเป็นเอกสารหลักสูตรที่จัดทำขึ้น เพื่อให้ความสะดวกและช่วยเหลืออาจารย์ผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ประโยชน์ในการสอนได้อย่างถูกต้องได้แก่ ตัวหลักสูตร คู่มือหลักสูตร แผนการเรียน หนังสือเรียน แผนการสอนรายวิชา บันทึกการสอน ใบความรู้ ใบงาน คู่มือการฝึกงาน คู่มือนักเรียนและนักศึกษา และเอกสารเผยแพร่ความรู้ต่างๆ ให้กับผู้สอน เอกสารหลักสูตรควรจัดให้มือเพียงพอทั่วถึง ทันเวลากับผู้สอนที่จะใช้ซึ่งจะช่วยอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือแก่ผู้สอน ให้สามารถใช้หลักสูตรได้อย่างถูกต้อง (สังต์ อุทรานันท์, 2532) และสื่อการสอนมีมากมายหลายประการ การเลือกใช้สื่อเป็นหน้าที่ของครูอาจารย์ที่จะต้องมีการเลือกใช้อย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึง หลักการดังต่อไปนี้ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2535)

1. ลักษณะวิชาที่สอนเป็นวิชาทฤษฎีหรือปฏิบัติการ ใช้สื่อชนิดใดจึงจะทำให้ นักเรียน นักศึกษามีความเข้าใจบทเรียนมากยิ่งขึ้น
2. คุณลักษณะของนักเรียนนักศึกษา ได้แก่ การเลือกให้เหมาะสมกับอายุระดับสติปัญญา ระดับชั้นเรียน จำนวนนักเรียน เวลาที่เรียน และลักษณะของห้องเรียน
3. การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนในห้องเรียนที่มีนักเรียนนักศึกษามีบทบาทในการเรียนการสอน มีกิจกรรมการเรียนรู้ และสามารถรับประสบการณ์ใหม่ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งครูอาจารย์สามารถจะจัดในลักษณะของสื่อประสม โดยนำเอาสื่อการสอนอย่างหนึ่งอาจใช้เพื่อสร้างความสนใจในขณะที่อีกอย่างหนึ่งใช้เพื่ออธิบายข้อเท็จจริงของเนื้อหา เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้ง

ดังนั้น การเตรียมสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องจัดทำให้เพียงพอ กับผู้สอนที่ต้องการใช้ ซึ่งจะทำให้ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพอันจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว และควรเตรียมสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่หลากหลายตามแต่ละวัตถุประสงค์การเรียนการสอนซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.4 การจัดเตรียมอาคารสถานที่

อาคารสถานที่ที่ใช้ในสถานศึกษาสำหรับการเรียนการสอนตั้งแต่ห้องเรียน อาคารโรงฝึกงาน ห้องปฏิบัติการและสถานที่ที่ผู้เรียนไปฝึกงาน สิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้การสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการสำรวจปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่างๆ ของสถานศึกษาว่าเหมาะสมกับการจัดหลักสูตรหรือไม่ ดังเช่น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) ได้กล่าวไว้ว่า การเตรียมอาคารสถานที่สำหรับการใช้หลักสูตรควรที่จะยึดเป้าหมายและหลักการดังต่อไปนี้ (1) ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติตามรูปแบบการปฏิบัติในชีวิตจริง (2) ผู้บริหารจะต้องควบคุมการปฏิบัติตนเอง และของผู้สอนให้

เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน (3) จัดบรรยากาศให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน (4) จัดห้องสมุด หรือแหล่งวิชาการที่จะให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (5) มีบริเวณสำหรับทำกิจกรรม และ (6) จัดสถานที่ให้ผู้เรียนได้ออกกำลังกาย ทั้งนี้ต้องการให้การเรียนการสอนบรรลุผลอย่างสมบูรณ์แล้ว จำเป็นต้องจัดอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ดี ถูกหลักวิชาเอื้อต่อกิจกรรมการเรียนการสอน ให้มากที่สุดและประหยัดที่สุดด้วยการจัดอาคารสถานที่ที่ส่งเสริมต่อการใช้หลักสูตรควรดำเนินการ (กิตติมา ปรีดีดิถ, 2532) ดังนี้

1. พื้นที่และบริเวณที่ตั้งของสถานที่ศึกษา ผู้บริหารต้องปรับปรุงสภาพพื้นที่บริเวณสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ให้มีบรรยากาศที่สามารถกลมกลืนจิตใจของผู้เรียนให้มีความรู้สึกรักสถานศึกษา และศึกษาเล่าเรียนอย่างมีความสุข ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ มีความคิดที่จะช่วยพัฒนาสถานศึกษาให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นต่อไป บรรยากาศที่จะทำให้ให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมดังกล่าวได้ขึ้นอยู่กับบรรยากาศทางด้านสังคมในสถานศึกษา และบรรยากาศทางด้านสังคมในชั้นเรียน ได้แก่

1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา เช่น ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน เจ้าหน้าที่ต่างๆ และผู้เรียน ถ้าทุกคนสามารถเข้าใจกันได้ดีมีความสัมพันธ์กันอย่างดีแล้ว จะทำให้บรรยากาศของสถานศึกษาน่าอยู่มีความสุข

1.2 ผู้บริหารเข้าใจระบบงาน มีการวางแผนและวิธีดำเนินงานอย่างดีแล้วจะทำให้ผู้ร่วมงานทุกฝ่ายรู้บทบาทและหน้าที่ของตนเอง งานจะคล่องตัวและมีความร่วมมือในการทำงานอย่างจริงจัง ทำให้งานดำเนินไปสู่เป้าหมายได้อย่างราบรื่น

1.3 การบริการการจัดหน่วยบริการหรือบุคคล เพื่อให้บริการแก่บุคลากรในสถานศึกษา ก็จะช่วยให้อาคารสถานศึกษาทางด้านสังคมในสถานศึกษาดีขึ้น

1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน จะต้องมีความเป็นกันเอง อาจารย์ผู้สอนให้ความอบอุ่นเหมือนพ่อแม่ พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือทุกกรณี ทำให้ผู้เรียนเกิดความไว้วางใจ มีความเชื่อมั่นในตัวอาจารย์ผู้สอน รักเด็กเท่าเทียมกัน รับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน

1.5 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้เรียน มีความรักสามัคคีกันร่วมมือกันทำงานด้วยความสุขความสามารถทำงานร่วมกันได้ทุกคน รู้จักหน้าที่ตนเอง รับผิดชอบต่อตนเอง

2. อาคารสถานที่ ผู้บริหารควรคำนึงว่าอาคารสถานที่ และสิ่งปลูกสร้างในสถานศึกษา ย่อมเป็นส่วนประกอบที่สำคัญต่อการเรียนการสอน และการอบรมบ่มนิสัยแก่ผู้เรียนได้ทั้งสิ้น ต้องมีการสำรวจวิเคราะห์อย่างละเอียดรอบคอบ มีการวางแผนการใช้อย่างไร จึงบรรลุตามเจตนารมณ์ของการใช้หลักสูตร โดยการจัดอาคารสถานที่ ดังนี้

2.1 อาคารเรียน ประกอบด้วยห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และห้องกิจกรรมหรือบริการต่างๆ ควรจัดให้พร้อมและเพียงพอ คำนึงถึงแสง สี เสียงและกลิ่น ที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ ความต้องการของหลักสูตรและผู้เรียน ถ้าจำเป็นต้องมีการปรับปรุง ก็ต้องจัดทำล่วงหน้าให้ทันต่อการนำหลักสูตรไปใช้

2.2 อาคารโรงฝึกงาน ควรมีแสงสว่างเพียงพอ มีระบบระบายอากาศ มีที่เก็บเครื่องมือ มีโต๊ะสำหรับปฏิบัติงาน คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ใช้ และมีอาจารย์ผู้สอนควบคุมดูแลการใช้โรงฝึกงาน ตลอดเวลา

2.3 สถานที่ฝึกงาน จัดเตรียมให้พร้อมและเพียงพอกับจำนวนผู้สอนที่จะออกฝึกงาน อีกทั้งสถานที่ฝึกงานต้องเป็นสถานที่ไปฝึกงานแล้วได้รับความรู้ตรงกับสาขาวิชาที่ผู้เรียนเรียน เพื่อช่วยให้การดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรเป็นไปด้วยดีและมีคุณภาพ

2.4 หอประชุม ควรสร้างให้มีขนาดกว้างพอที่บรรจุนักเรียนได้หมด และมีป้ายนิเทศ หรือป้ายประกาศในการช่วยส่งเสริมความรู้ด้านต่างๆ ให้กับผู้เรียน

2.5 ห้องสมุด เป็นแหล่งวิทยาการที่สำคัญ ของการเรียนการสอนพยายามจัดหาหนังสือ และเอกสารต่างๆ ไว้ให้เพียงพอ สำหรับค้นคว้าเพิ่มเติมทั้งของอาจารย์ผู้สอนและผู้เรียน มีบรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ดูแลรับผิดชอบ มีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่สามารถจูงใจให้ผู้เรียนมาชม หรืออ่าน หนังสือในห้องสมุด

ดังนั้น การจัดอาคารสถานที่เป็นสิ่งจำเป็นและเป็นส่วนสำคัญในการจัดการเรียนการสอน และการฝึกงาน เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดหลักสูตร ที่ผู้บริหารต้องเตรียมก่อนที่จะใช้หลักสูตรโดยพิจารณาเกี่ยวกับความเพียงพอ ความเหมาะสมและความปลอดภัย เพื่อให้การใช้หลักสูตรดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุจุดมุ่งหมายและเกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนและสอดคล้องกับการจัดหลักสูตรให้มากที่สุด

2.5 การเตรียมงบประมาณ

งบประมาณเป็นปัจจัยสำคัญอีกด้านหนึ่งของการใช้หลักสูตรโดยงบประมาณเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จของการใช้หลักสูตร ถ้ามีการเตรียมงบประมาณไว้อย่างเพียงพอ การใช้หลักสูตรก็จะสำเร็จไปได้ด้วยดีเพราะงบประมาณจะนำไปใช้ในด้านค่าจ้างตอบแทนผู้สอน ค่าใช้สอยด้านการพัฒนาเอกสารหลักสูตร การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ตลอดจนปรับปรุงอาคารสถานที่ ซึ่งในแต่ละหลักสูตรย่อมมีค่าใช้จ่ายไม่เท่ากันและไม่เหมือนกัน การเตรียมงบประมาณค่าใช้จ่ายจะต้องมีการวางแผนล่วงหน้า และคาดการณ์ไว้ด้วยว่า ถ้าหากไม่ได้รับงบประมาณตามที่วางแผนไว้จะทำอย่างไร (ธำรง บัวศรี, 2542; ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2535) ซึ่งผู้บริหารต้องมีการวางแผนกำหนดงบประมาณ และการจัดสรรค่าใช้จ่ายต่างๆ ทุกๆ ด้าน ที่จะทำให้การใช้หลักสูตรประสบความสำเร็จ (กิติมา ปรีดีดีลิก, 2532) ดังนี้

1. พิจารณาจุดมุ่งหมายของโปรแกรมการศึกษา เป็นการพิจารณากำหนดว่าจะจัดการศึกษาเพื่อใคร มีจุดมุ่งหมายอย่างไรและจะใช้แผนการศึกษาอย่างไรจึงจะบรรลุจุดมุ่งหมาย
2. พิจารณาแผนการศึกษา งบประมาณการศึกษาต้องขึ้นอยู่กับแผนการศึกษา และต้องปรับปรุงให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้

3. จัดทำเอกสารงบประมาณ ซึ่งประกอบด้วยแผนการศึกษา ที่แสดงการใช้จ่ายเงินของสถานศึกษา การจัดทำเอกสารนี้ ผู้บริหารจะเป็นผู้ทำโดยการรวบรวมข้อมูลจากหัวหน้าคณะวิชาต่างๆ มาพิจารณาว่าเป็นงบประมาณรายจ่ายเพื่อเสนอขออนุมัติงบประมาณ

4. การบริหารงบประมาณ และประเมินผล หลังจากที่ได้รับงบประมาณแล้วผู้บริหารจะเป็นผู้รับผิดชอบในเรื่องต่างๆ ควบคุมงบประมาณเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแผนงานแต่ละอย่าง

สำนักงานงบประมาณ (2530 อ้างถึงใน ศราวุธ สังข์วรรณะ, 2536) ได้แนะนำถึงการจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานทางราชการได้ปฏิบัติ 3 ประการคือ

1. งบประมาณแบบแสดงรายการ (line of item budget) มีการแสดงรายการค่าใช้จ่ายต่างๆ ไว้อย่างละเอียด จุดประสงค์หลักก็คือ ต้องการควบคุมค่าใช้จ่ายเงินให้เป็นไปโดยสุจริต และข้อเสียคือสนใจต่อการวางแผนระยะยาวน้อยมาก มีการชำระรายละเอียดยากเกินไป

2. งบประมาณตามแผนงานและโครงการ (planning programming budgeting system (ppbs)) เป็นการจัดทำงบประมาณโดยเรียงลำดับโครงการตามความเหมาะสม กำหนดค่าใช้จ่ายระยะยาวของโครงการทั้งหมด แสดงรายละเอียดปลีกย่อยของแต่ละกิจกรรมในโครงการและมีการประเมินผลของโครงการทั้งหมดว่าคุ้มค่าต่อค่าใช้จ่ายที่ลงทุนไปหรือไม่

3. งบประมาณฐานศูนย์ (zero-base budgeting system) เป็นการจัดงบประมาณที่วิเคราะห์ว่ากิจกรรมหรือโครงการใดเหมาะสม โดยมีค่าหนึ่งถึงงบประมาณค่าใช้จ่ายเดิมของปีก่อนๆ แต่จะพิจารณาข้อมูลจากระดับต่ำสุดโดยใช้ศูนย์เป็นตัวกำหนด

ดังนั้น การจัดงบประมาณเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะต้องวางแผนการใช้จ่ายเงินไว้ล่วงหน้า โดยการสำรวจความต้องการแล้วจัดสรรงบประมาณให้กับ โครงการ วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน และกิจกรรมที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนให้มากที่สุด เพื่อการใช้หลักสูตรดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.6 การบริหารหลักสูตร

การบริหารหลักสูตรในระดับสถานศึกษา มีบทบาทสำคัญยิ่งที่สถานศึกษาต้องนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประโยชน์โดยตรง ทั้งนี้หลักสูตรควรจัดให้ยืดหยุ่นสนองความต้องการของผู้เรียนที่หลากหลายเหมาะสมกับหลักการศึกษาระบบ นอกระบบ ตามอัธยาศัยและการศึกษาตลอดชีวิต (เสรีมศรี ไชยศรี และคณะ, 2543) เช่น (1) จัดให้มีการศึกษาแบบเต็มเวลา (Full-time) และการศึกษาแบบไม่เต็มเวลา (Part-time) ในสถาบันการศึกษา โดยเฉพาะวิชาเอกที่เป็นที่ต้องการของสังคม (2) หลักสูตรมีความยืดหยุ่นเปิดโอกาสให้เทียบโอนหน่วยกิตหรือวิชาเรียนระหว่างสถาบัน (Credit/Course transfer) ทำให้หลักการของการศึกษาต่อเนื่อง และการศึกษาตลอดชีวิตได้รับการสนับสนุน และ (3) การใช้ระบบเทคโนโลยีการสอนแบบใหม่ จะช่วยให้หลักสูตรการเรียนการสอนสนองต่อความต้องการ และความจำเป็นของผู้เรียนที่หลากหลายมากขึ้น ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-management learning)

การบริหารหลักสูตรจะช่วยส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในเรื่องต่างๆ ให้การใช้หลักสูตรเป็นไปด้วยความราบรื่นและมีประสิทธิภาพ ให้การใช้หลักสูตรบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ ซึ่งจะสำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องมีการดำเนินการดังต่อไปนี้

2.6.1 การวางแผนงานด้านวิชาการ

การวางแผนก่อนการทำงานย่อมมีผลดีกว่าที่จะไม่มีการวางแผน เพราะช่วยให้ผู้ทำงานได้ทราบแนวปฏิบัติว่าจะปฏิบัติอย่างไร ต้องเตรียมสิ่งใดบ้าง การวางแผนงานด้านวิชาการจึงจำเป็นต้องจัดทำขึ้น เพื่อเป็นแนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน โดยมีขั้นตอนการทำงานวิชาการ (กิตติมา ปรีดีติติก, 2532) ดังนี้

1. ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้าร่วมเกี่ยวกับการวางแผนงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เช่น ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าแผนกวิชาและอาจารย์ผู้สอน เพื่อแผนงานจะได้เป็นแผนที่มีความคิดกว้างขวาง

2. จัดแบ่งงานวิชาการออกเป็นด้านๆ ตามภาระหน้าที่งานวิชาการของสถานศึกษา เช่น งานหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การบริการสื่อการเรียนการสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

3. ศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และหลักสูตรที่จะใช้สอนในระดับที่เกี่ยวข้อง

4. จัดวางแผนปฏิบัติเกี่ยวกับภาระหน้าที่ทางด้านวิชาการในแต่ละเรื่องอาจจัดแบ่งดังนี้

4.1 ภาระหน้าที่ที่เคยปฏิบัติอยู่เป็นประจำ หมายถึง งานที่จำเป็นต้องทำและปฏิบัติกันอยู่ อาจนำมาพิจารณาว่าจะต้องทำอะไรในปีต่อไป หรือคราวต่อไปจะปรับปรุงลดหรือเพิ่มอะไรบ้าง เพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและสิ่งที่ต้องเตรียมหาไว้ล่วงหน้า เช่น คน เงิน อุปกรณ์ เป็นต้น

4.2 ภาระหน้าที่ใหม่ที่คิดขึ้น หรือขยายงานให้กว้างขวางขึ้น จะมีอะไรและเป็นอย่างไร แต่ต้องเป็นงานใหม่และสอดคล้องกับนโยบายทางด้านวิชาการของสถานศึกษา

5. จัดทำขั้นตอนการปฏิบัติงานของแต่ละงานไว้อย่างละเอียด

ดังนั้น การวางแผนด้านวิชาการเป็นการเตรียมการทำงานให้ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนเข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของตนในการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้จำเป็นจะต้องมีการปฏิบัติร่วมมือกันในการวางแผนด้านวิชาการเพื่อให้การดำเนินการสอนกับผู้เรียนเป็นไปอย่างเหมาะสมและเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนได้อย่างถูกต้อง

2.6.2 การจัดตารางเรียนตารางสอน

การจัดตารางเรียนตารางสอนต้องคำนึงถึงการใช้เวลาในการเรียนรู้วิชาต่างๆ ระดับความยากง่ายของแต่ละวิชา เพราะระดับความยากง่ายของการเรียนรู้ก็ย่อมแตกต่างกัน ช่วงการเรียนรู้จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนและเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียนและรวมถึงอัตราเวลาเรียนในแต่ละภาคการศึกษาและรอบปีการศึกษาตลอดจนชั่วโมงสอนของครู (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539) โดยการจัดตารางสอน มีจุดมุ่งหมายสำคัญก็เพื่อหาเทคนิควิธีการที่ดีที่สุด สำหรับช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ (รุจิรี ภูสาระ, 2545) การจัดตารางสอนแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ (1) ตารางสอนแบบตายตัว (Block Schedule) มีลักษณะเป็นตารางเวลาที่ในช่วงเวลาเรียนเท่ากันหมด การจัดตารางสอนแบบนี้เกิดจากความเชื่อที่ว่าการศึกษาเนื้อหาวิชาต่างๆ ควรใช้เวลาเท่าๆ กัน และ (2) ตารางสอนแบบยืดหยุ่น (Flexible Schedule) มีลักษณะไม่ค่อยมีระเบียบ ช่วงเวลาไม่เท่ากัน ทั้งนี้ผู้ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดตารางสอน ต้องศึกษาองค์ประกอบของการจัดตารางสอนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการจัด ดังเช่น ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่ใช้ในการจัดตารางสอนประกอบด้วย (1) รายวิชาในหลักสูตรทั้งรายวิชาภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ (2) ห้องเรียน (3) เวลาเรียน (4) นักเรียน และ (5) อาจารย์ผู้สอน

ดังนั้น การจัดตารางสอน จึงมีส่วนสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นระบบและเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะต้องวางแผนจัดเกี่ยวกับ รายวิชา ห้องเรียน เวลา ผู้สอน โดยจะต้องคำนึงถึงความพร้อมทั้งของผู้เรียน ผู้สอน และสถานศึกษา โดยการจัดตารางสอนของแต่ละแห่งของสถานศึกษาจะต้องมีความแตกต่างกัน ซึ่งจะขึ้นอยู่กับสภาพความพร้อมและความเหมาะสมของแต่ละสถานศึกษา

2.6.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นวิถีทางหนึ่งที่จะนำผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ ดังนั้นก่อนที่ผู้สอนจะกำหนดกิจกรรมใดๆ จะต้องคำนึงถึงเงื่อนไขบางประการในการกำหนดกิจกรรมเสียก่อน เพื่อให้กิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าและเหมาะสมที่สุดสำหรับผู้เรียน การที่จะให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้จะต้องให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรม ในบางครั้งการที่จะให้บรรลุจุดมุ่งหมายเรื่องใดเรื่องหนึ่งอาจจะสามารถจัดกิจกรรมได้หลายๆ ชนิด แต่ละชนิดอาจมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ผู้สอนควรจะได้ทำการพิจารณาคัดเลือกกิจกรรมที่เห็นว่าจะก่อให้เกิดความรู้หรือประสบการณ์และสามารถทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้ง่ายที่สุด (สังต์ อุทรานันท์, 2532) เงื่อนไขการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่ เนื้อหาของบทเรียน วัตถุประสงค์ของบทเรียน ความสนใจของกลุ่มนักเรียน ความแตกต่างระหว่างบุคคล สภาพแวดล้อมทางสังคมของนักเรียน และเวลา โดยผู้บริหารจะเป็นผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรง ในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู (กรมวิชาการ, 2535) ดังต่อไปนี้

1. จัดให้ครูได้ศึกษาหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร เพื่อเตรียมการสอนและจัดการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้อง และสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น

2. สนับสนุนให้ครูใช้วิธีการสอนแบบต่างๆ ให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ลักษณะเนื้อหาวิชาตลอดจนพัฒนาการของเด็ก
3. จัดโรงเรียนให้มีบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนการสอน และสร้างเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นแก่นักเรียน
4. ส่งเสริมให้มีการผลิตและการใช้อุปกรณ์การสอน โดยพยายามให้มีการใช้วัสดุท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์มากที่สุด
5. สนับสนุนให้มีการสอนซ่อมเสริม เพื่อช่วยเหลือนักเรียน

ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนับเป็นเป็นวิถีทางหนึ่งที่จะนำผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญที่สุดซึ่งผู้สอนมีส่วนเกี่ยวข้องในโดยตรง ทั้งนี้จะต้องมีการเตรียมการให้ดีก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และผู้บริหารก็มีส่วนในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้สอน เพื่อให้การสอนบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ตั้งไว้

2.7 การวัดผลและประเมินผล

การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนเป็นงานที่สำคัญงานหนึ่งเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ทั้งนี้เพราะการวัดและประเมินผลการเรียนที่ดำเนินการอย่างถูกต้องตามหลักการของหลักสูตรจะช่วยบ่งบอกถึงความสัมฤทธิ์ผลการใช้หลักสูตร โดยภาระหน้าที่เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตรนี้ ผู้สอนจะต้องทำการศึกษาให้เข้าใจถึงจุดประสงค์และจุดเน้นของหลักสูตรอย่างชัดเจน ต่อจากนั้นจึงศึกษาเกี่ยวกับระเบียบวิธีการวัดและประเมินผลให้เข้าใจ และจึงปฏิบัติตามข้อกำหนดและวิธีการต่างๆ อย่างถูกต้องและเหมาะสมครบถ้วน จะเป็นการช่วยให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (สังัด อุทรานนท์, 2532) การวัดและประเมินผลมีอยู่หลายวิธี ครูอาจใช้วิธีการสัมภาษณ์ ถามตอบ หรือตรวจดูผลงานจากแฟ้มสะสมงาน เป็นต้น ทั้งนี้ การกำหนดการประเมินผลเป็นรายวิชาตามระบบหน่วยกิต (สำนักงานส่งเสริมวิทยาลัยชุมชน, 2545) สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทดังนี้ (1) การประเมินผลการเรียนการสอนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและเพื่อตัดสินผลการเรียนให้ประเมินโดยใช้วิธีวัดผลวิธีหนึ่งวิธีใดหรือหลายๆ วิธีผสมกัน และ (2) การประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชาให้นำผลการประเมินระหว่างภาคเรียนรวมกับผลการประเมินปลายภาคเรียนตามสัดส่วนที่สถานศึกษากำหนด

การประเมินผลการเรียนรู้นับเป็นกระบวนการที่ระบบและมีขั้นตอน ดังเช่น ช่าง บัวศรี (2545) และ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ได้แบ่งการประเมินการเรียนรู้ออกเป็น 5 ขั้นตอนคือ

1. การกำหนดจุดประสงค์ของการประเมินผล เป็นการกำหนดว่าต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปอย่างไรหลังจากที่การเรียนการสอนได้สิ้นสุดลงแล้ว
2. การเลือกเครื่องมือสำหรับวัดสิ่งที่ต้องการวัดประเมินผล สิ่งสำคัญในขั้นนี้คือจะต้องแน่ใจว่าเครื่องมือที่เลือกใช้นั้น สามารถวัดสิ่งที่ต้องการได้ และเป็นที่ยอมรับได้

3. การวัดผลการเรียนรู้ด้วยเครื่องมือที่ได้เลือกไว้ ในขั้นนี้ผู้สอนจะต้องทำการทดสอบแล้วนำผลการทดสอบมาแจกแจงออกเป็นคะแนน

4. การเปรียบเทียบผลที่ได้กับมาตรฐานที่กำหนดไว้ การเปรียบเทียบนี้จะช่วยให้ผู้สอนทราบว่าผู้เรียนจำนวนเท่าใด ที่มีผลการเรียนรู้ในระดับสูงและต่ำกว่ามาตรฐาน ผลจากการเปรียบเทียบนี้เป็นข้อมูลที่จะช่วยในการประเมินผลต่อไป

5. การประเมินผล เป็นการตัดสินว่าผู้เรียนควรได้รับการพิจารณาอย่างไร

ส่วน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) ได้กล่าวถึง จุดประสงค์ของการประเมินผล ดังต่อไปนี้

1. เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูอาจารย์ ทำให้ครูอาจารย์ทราบว่าผลการสอนของตนเป็นอย่างไรและจะได้แก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น

2. เพื่อปรับปรุงผลการเรียนของนักศึกษา เพื่อจะได้ทราบว่าตนเองมีความรู้ความสามารถ ความเข้าใจในบทเรียนหรือไม่เพียงใด ซึ่งจะเป็แนวทางในการปรับปรุงตนเอง

3. เพื่อปรับปรุงระบบการบริหารงานในสถานศึกษา ทำให้ทราบสภาพที่แท้จริงของหลักสูตร โครงการสอน แผนการสอน ที่นำมาสู่การปฏิบัติมีปัญหอย่างไร จะได้แก้ไขปรับปรุง

4. เพื่อเป็นข้อมูลทางการศึกษาทั่วไป เช่น ผลการเรียน จำนวนผู้สำเร็จตามหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางในการทำงานและศึกษาต่อ

5. เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์สถานศึกษาในด้านผลการเรียนและความสำเร็จทางการเรียนของนักเรียน

ดังนั้น การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน มีความสำคัญต่อการเรียนการสอน เพราะผลที่ได้จากการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนสามารถบอกให้ทราบว่าหลักสูตรบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด ซึ่งผู้สอนต้องศึกษาหาความรู้ทางด้าน การวัดและประเมินผล เพื่อให้การวัดและประเมินผลเป็นไปอย่างถูกต้อง ที่จะทราบความก้าวหน้าของนักเรียน หรือนำมาเป็นข้อมูลการปรับปรุงการสอนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น และสามารถนำผลที่ได้มาปรับปรุง แก้ไข การเรียนการสอนของผู้สอนต่อไป

2.8 การนิเทศและติดตามผล

ในระหว่างการใช้หลักสูตรนั้นจะต้องมีการนิเทศและติดตามผลในสถานศึกษาว่า ได้ดำเนินการด้วยความถูกต้อง มีปัญหาใดเกิดขึ้นหรือไม่ หากมีปัญหาก็หาทางแก้ไขและให้คำแนะนำช่วยเหลือแก่ผู้สอน ผู้ใช้หลักสูตร เพื่อให้ผู้สอนดำเนินการใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง การนิเทศการใช้หลักสูตรหรือการนิเทศการจัดการเรียนการสอนต้องคำนึงถึงหลักสำคัญของการนิเทศว่า เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันเพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือ ไม่ใช่เป็นการตรวจสอบเพื่อจับผิด (ใจทิพย์ เข็วรัตนพงษ์, 2539; สงัด อุทรานันท์, 2532) และ การนิเทศติดตามผล ยังเป็นหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษา ในการติดตามผลการใช้หลักสูตรจะช่วยให้หลักสูตรบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ การนิเทศติดตามผล ควรมีลักษณะหลักที่สำคัญ (รุจิร ภู่อสาร, 2545) ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้าใจหลักการ และจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของหลักสูตร วิธีการนิเทศอาจใช้การประชุมชี้แจง ปรีกษาหารือ เพื่อให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตร

2. กระตุ้นให้ผู้สอนเป็นผู้นำทางวิชาการให้แก่ผู้เรียนและชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง

3. ช่วยให้ผู้สอนกล้าแสดงออกในการอภิปรายปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากการนำหลักสูตรไปใช้

4. ช่วยทำให้การพัฒนาหลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

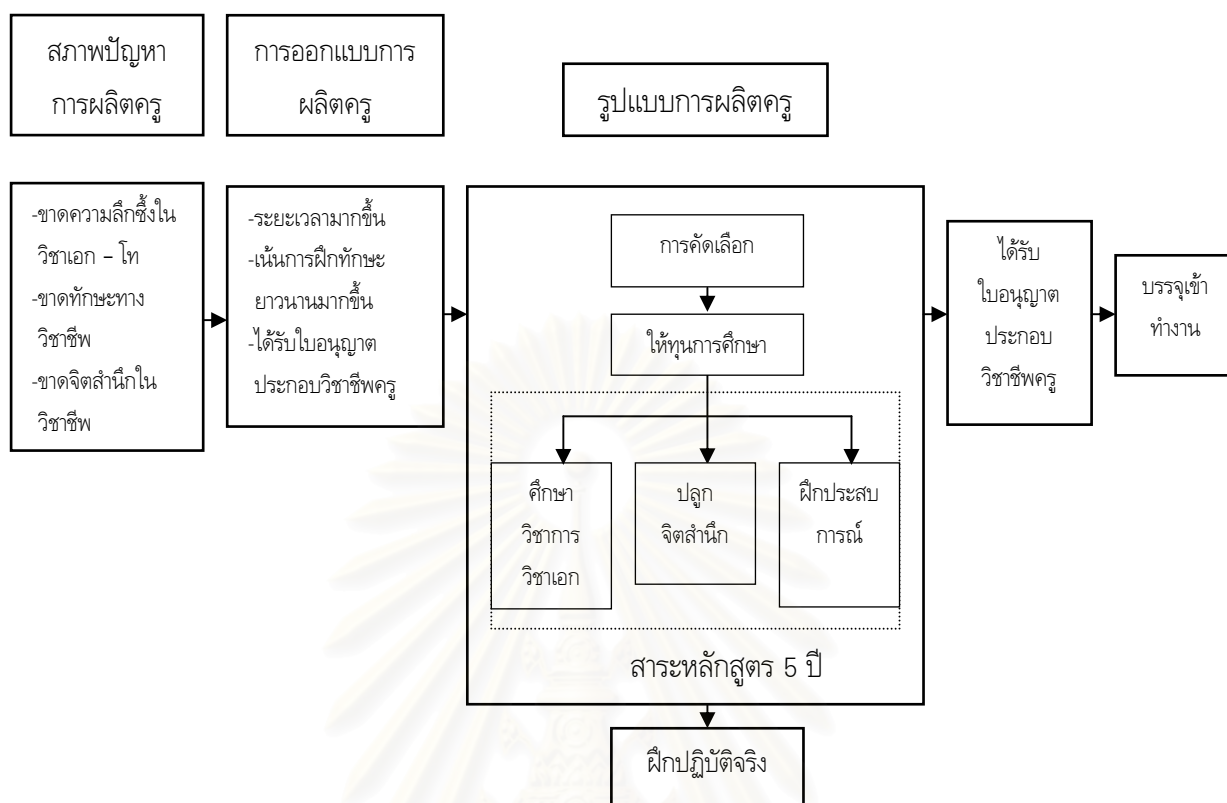
ดังนั้น มีกานิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรมีความสำคัญในการสนับสนุนการใช้หลักสูตร และมีส่วนสำคัญในการช่วยเหลือผู้สอนในด้านการสอน ให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สามารถช่วยพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพต่อไป

ตอนที่ 3 สารสำคัญเกี่ยวกับการผลิตครู

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2546 มุ่งเน้นที่จะปฏิรูปการศึกษาทุกระดับให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน การผลิตครูที่มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถในการสร้างสรรคการเรียนรู้นิวแนวใหม่ นับเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการส่งเสริมการปฏิรูปการศึกษา การปรับปรุงหลักสูตรจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มหน่วยกิตและปรับปรุงรายวิชาให้สอดคล้องและเหมาะสมกับข้อกำหนดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547)

ลักษณะหลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี แบ่งประเภทของหลักสูตรการผลิตครูออกเป็น 3 ประเภท (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546ก) คือ (1) หลักสูตร 5 ปี การผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรีเป็นหลักสูตรการผลิตครูที่ใช้เวลาศึกษาวิชาการอย่างเข้มข้นฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่สภาคูฯ ครอบงวมเป็น 5 ปี เมื่อผ่านการประเมินตามเกณฑ์แล้ว จะมีคุณสมบัติได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู จัดเป็นหลักสูตรหลักในการผลิตครู (2) หลักสูตรการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี 2 ปี จากผู้จบปริญญา เป็นหลักสูตรที่เปิดสอนสำหรับผู้จบปริญญาตรีสาขาวิชาอื่น แต่ประสงค์จะเป็นครูเข้าศึกษาต่อวิชาชีพครู 1 ปี และฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่สภาคูฯ ครอบงวม 1 ปี รวมเป็น 2 ปี เมื่อผ่านการประเมินตามเกณฑ์แล้ว จะมีคุณสมบัติได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู (3) หลักสูตรปริญญาโททางการสอน เป็นหลักสูตรที่เปิดสอนสำหรับผู้จบปริญญาตรีในสาขาวิชาการศึกษา หรือสาขาอื่นๆ เข้าศึกษาในระดับปริญญาโท 2 ปี และฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่สภาคูฯ ครอบงวม 1 ปี รวมเป็น 3 ปี เมื่อผ่านการประเมินตามเกณฑ์แล้วจะมีคุณสมบัติได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ แต่ทั้งนี้จะพบว่าในระยะแรกมีเพียงหลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี ส่วนหลักสูตรการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี 2 ปี จากผู้จบปริญญา และ หลักสูตรปริญญาโททางการสอน นั้นเป็นรูปแบบที่จะเกิดขึ้นในต่อไปเมื่อมีความพร้อมด้านการจัดทำหลักสูตรและประสบผลสำเร็จในการผลิตครู

หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาชั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี เป็นโครงการผลิตครูแนวใหม่ที่ต้องการให้ผู้ที่จบไปประกอบวิชาชีพครูมีความสำคัญคือ (1) หลักสูตรการผลิตครูใหม่เป็นลักษณะหลักสูตรที่เน้นเนื้อหาวิชาแบบองค์รวม เป็นหลักสูตร สหวิทยาการที่เข้มและลึก และเน้นภาคปฏิบัติในสถานศึกษาให้มากขึ้น มีจุดมุ่งหมายที่จะผลิตครูที่มีความรู้ทางวิชาการที่ลึกซึ้ง มีความเชี่ยวชาญในทางปฏิบัติ และมีเจตคติที่ดีต่อความเป็นครู สามารถจัดการกระบวนการเรียนรู้พัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา และสร้างกระบวนการในการคัดเลือกคนดีคนเก่งเข้ามาเป็นครู โดยการให้ทุนการศึกษาตลอดระยะเวลาที่ศึกษา และบรรจุงานให้ทันทีเมื่อจบการศึกษา (2) เนื่องจากการผลิตครูรุ่นใหม่ต้องการความเข้มข้นทางวิชาการ มีความชำนาญทางวิชาการและมีจิตวิญญาณในวิชาชีพครู ดังนั้น จึงศึกษาวิชาเอกในหน่วยกิตที่เพิ่มขึ้น เพิ่มหน่วยกิตการฝึกปฏิบัติงาน และกิจกรรมปลูกฝังคุณลักษณะความเป็นครู เมื่อจบแล้วต้องมีการฝึกปฏิบัติงานหลังจากจบหลักสูตร (internship) ที่สถานศึกษาอีก 1 ปี จึงจะสำเร็จการศึกษา จึงต้องใช้ระยะเวลาศึกษาเล่าเรียนที่มากขึ้น ซึ่งต้องใช้เวลาประมาณ 5-6 ปี ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาต้องทำกิจกรรมฝึกฝนกลุ่มเกลาคุณลักษณะความเป็นครู อย่างต่อเนื่องด้วย (3) มีการประเมินเพื่อให้ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูเมื่อจบการศึกษา ทั้งนี้เพื่อเป็นการประกันคุณภาพผลผลิตของบัณฑิตครูที่จะเข้ามาประกอบวิชาชีพครูต่อไป (4) การผลิตครูรุ่นใหม่ต้องให้ระยะเวลายาวนานมากขึ้น และต้องการการจูงใจให้คนดีคนเก่งเข้ามาเรียนด้วย จึงจำเป็นต้องมีระบบการคัดเลือกผู้เข้าโครงการที่มีคุณภาพ มีระบบการให้ทุนการศึกษาระหว่างเรียน และมีระบบประกันการมีงานทำ จึงจะคุ้มค่าต่อการลงทุนของรัฐ (5) เนื่องจากเงื่อนไขของโครงการให้มีการประกันการมีงานทำ ดังนั้น จึงต้องกำหนดเป้าหมายการผลิตให้สอดคล้องกับอัตรากำลังที่สามารถบรรจุได้ ซึ่งตามสถิติบรรจุครูย้อนหลัง 5 ปี ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู พบว่า สามารถบรรจุครูเฉลี่ย ปีละ 3,000 คน (ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขการจำกัดอัตรากำลังของภาครัฐ) ดังนั้น การกำหนดจำนวนรับ จะต้องคำนึงถึงความสามารถในการบรรจุงานด้วย จึงกำหนดเป้าหมายในโครงการเพียงปีละ 2,500 คน ซึ่งเป็นจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับความต้องการใช้ครูในแต่ละปี ที่มีประมาณ 10,000 คน ดังนั้น ถ้าจะผลิตครูให้มีจำนวนพอเพียง จำเป็นต้องขยายการผลิตครูหลักสูตรนี้ให้มีจำนวนมากขึ้นด้วย และ (6) เนื่องจากความต้องการครูมีจำนวน สูงถึง 10,000 คนต่อปี ยังไม่สามารถรองรับการผลิตครูทั้งระบบได้ทั้งหมด เนื่องจากภาวะความพร้อมทางด้านงบประมาณ ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงได้จัดทำโครงการผลิตครูการศึกษาชั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี หลักสูตร 2 ปี จากผู้จบปริญญาโดยรับผู้จบปริญญาตรีในสาขาต่างๆ ตามหลักสูตร และมีจิตวิญญาณความเป็นครูเข้ามาเรียน 1 ปี และฝึกปฏิบัติงาน 1 ปี จบแล้วได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูทันที โครงการนี้สถาบันผลิตครูจะผลิตตามความพร้อมและแผนการผลิตของแต่ละสถาบันปีละ 10,000 คน แต่มีข้อจำกัดตรงที่ไม่สามารถปลูกฝังทักษะและเจตคติทางวิชาชีพได้อย่างสมบูรณ์ จึงจัดทำขึ้นเพื่อรอระยะเวลาการผลิตครูหลักสูตร 5 ปี ที่จะจบการศึกษา ซึ่งจะยกเลิกการผลิตไปเมื่อสามารถผลิตครูหลักสูตร 5 ปี ได้อย่างสมบูรณ์ ต่อไปภายหน้าเมื่อมีความพร้อมให้ผลิตครูโดยใช้หลักสูตรปกติ 5 ปี ทั้งหมด

ภาพที่ 2.2 รูปแบบการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน (หลักสูตร 5 ปี) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546ก)

โครงสร้างหลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดสอนหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต 7 สาขาวิชา คือ การศึกษาปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ธุรกิจศึกษา ศิลปศึกษา การศึกษานอกระบบโรงเรียน และ ดนตรีศึกษา โดยหลักสูตร 5 ปี ที่เปิดสอนนั้นประกอบไปด้วย 3 หมวดการศึกษา คือ หมวดการศึกษาทั่วไป แบ่งเป็นรายวิชาตามข้อกำหนดของมหาวิทยาลัย และ ตามข้อกำหนดของคณะครุศาสตร์ หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

34 หน่วยกิต

ก. รายวิชาตามข้อกำหนดของมหาวิทยาลัย

18 หน่วยกิต

1. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	3 หน่วยกิต
2. กลุ่มวิชาศึกษาศาสตร์และคณิตศาสตร์	3 หน่วยกิต
3. กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	3 หน่วยกิต
4. กลุ่มวิชาสหศาสตร์	3 หน่วยกิต

5. กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ		
ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1		3 หน่วยกิต
ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2		3 หน่วยกิต
ข. รายวิชาตามข้อกำหนดของคณะครุศาสตร์	16 หน่วยกิต	
1. ภาษาไทย 1		2 หน่วยกิต
2. ภาษาไทย 2		2 หน่วยกิต
3. ภาษาไทย 3		2 หน่วยกิต
4. ระเบียบวิธีสถิติทางการศึกษา		2 หน่วยกิต
5. พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ		3 หน่วยกิต
6. ภาษาอังกฤษเพื่อการทำงาน		3 หน่วยกิต
7. สุนทรียศึกษา		2 หน่วยกิต
1.2 หมวดวิชาเฉพาะ	124 หน่วยกิต	
ก. วิชาครู	50 หน่วยกิต	
1. รายวิชาบังคับ		37 หน่วยกิต
2. รายวิชาบังคับตามสาขาวิชา/วิชาเอก		8 หน่วยกิต
3. รายวิชาเลือก		5 หน่วยกิต
ข. วิชาเอก	74 หน่วยกิต	
1. วิชาเอกเดี่ยว		74 หน่วยกิต
2. วิชาเอกคู่ (วิชาเอกละ 37 หน่วยกิต)		74 หน่วยกิต
1.3 หมวดวิชาเลือกเสรี	10 หน่วยกิต	
รวมทั้งหมด	168 หน่วยกิต	

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เปิดสอนหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต 7 สาขาวิชา คือ เกษตรศาสตร์ พลศึกษา คหกรรมศาสตร์ สุขศึกษา ธุรกิจศึกษา การสอนคณิตศาสตร์ และ การสอนคณิตศาสตร์ โดยหลักสูตร 5 ปี ที่เปิดสอนนั้นประกอบไปด้วย 3 หมวดการศึกษา คือ หมวด การศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต
1.1 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต
1.2 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต
1.3 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต
1.4 กลุ่มวิชาภาษา	ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

1.5 กลุ่มวิชาพลศึกษา	ไม่น้อยกว่า 2 หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า 125 หน่วยกิต
2.1 กลุ่มวิชาบังคับเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า 50 หน่วยกิต
2.1.1 กลุ่มวิชาชีพครูบังคับ	ไม่น้อยกว่า 41 หน่วยกิต
2.1.2 กลุ่มวิชาชีพครูเลือก	ไม่น้อยกว่า 2 หน่วยกิต
2.2 กลุ่มวิชาเฉพาะสาขา	ไม่น้อยกว่า 40 หน่วยกิต
2.2.1 กลุ่มวิชาเฉพาะบังคับ	ไม่น้อยกว่า 27 หน่วยกิต
2.2.2 กลุ่มวิชาเฉพาะเลือก	ไม่น้อยกว่า 4 หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
รวมทั้งหมด	ไม่น้อยกว่า 161 หน่วยกิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม เปิดสอนหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต โดยใช้หลักสูตร 5 ปี ที่เป็นหลักสูตรแกนกลางเดียวกันทุกแห่ง ประกอบไปด้วย 3 กลุ่มชุดวิชา คือ กลุ่มชุดวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มชุดวิชาครู กลุ่มชุดวิชาเฉพาะด้าน และกลุ่มชุดวิชาเลือกเสรี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. กลุ่มชุดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต
2. กลุ่มชุดวิชาครู	ไม่น้อยกว่า 55 หน่วยกิต
2.1 ชุดวิชาการศึกษา	ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต
2.2 ชุดวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า 25 หน่วยกิต
3. กลุ่มชุดวิชาเฉพาะด้าน(วิชาชีพครู)	ไม่น้อยกว่า 80 หน่วยกิต
4. กลุ่มชุดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
รวมทั้งหมด	ไม่น้อยกว่า 171 หน่วยกิต

ตารางที่ 2.1 สรุปโครงสร้างหลักสูตร 5 ปี จำแนกตามรายละเอียดวิชาและสถาบันอุดมศึกษา

สถาบัน	รายละเอียดวิชา				
	ศึกษาทั่วไป	วิชาเฉพาะ	วิชาครู	เลือกเสรี	รวม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	34	124	-	10	168
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	≥ 30	≥ 125	-	≥ 6	≥ 161
กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ	≥ 30	≥ 80	≥ 55	≥ 6	≥ 171

ตอนที่ 4 การประเมินหลักสูตร

4.1 ความหมายของการประเมิน

การประเมินเป็นกิจกรรมพื้นฐานที่สำคัญของกิจกรรมวิชาชีพทั้งหลาย การประเมินจะเกี่ยวข้องกับ การศึกษาพัฒนาการ การรับประกัน และการปรับปรุงคุณภาพของกิจกรรมหรือโครงการที่ได้ปฏิบัติไปแล้วว่า ส่งผลต่อผู้บริโภคนั้นเพียงใด จุดกำเนิดของการประเมินน่าจะมาจากสามัญสำนึกที่ว่า เมื่อเราดำเนินการอะไรลงไปแล้วเกิดผลอะไรบ้าง ในการกระทำใดๆ จะต้องมีประเมินแทรกอยู่เสมอ การประเมินอาจจะเป็นการ ประเมินอย่างง่ายหรืออย่างซับซ้อน จำเป็นต้องมีการตัดสินใจร่วมอยู่ด้วย บทบาทของการประเมินผลย่อมมี ผลอย่างแท้จริงต่อการเรียนการสอน (ส.วาสนา ประवालพฤกษ์, 2538)

นักการศึกษา ที่ได้กล่าวถึงความหมายของการประเมินมีดังต่อไปนี้

ไทเลอร์ (Tyler, 1986) ได้กล่าวถึงการประเมินว่าเป็นกระบวนการรวบรวมวิเคราะห์และนำเสนอ ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจ หรืออีกนัยหนึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นกระบวนการได้มาซึ่งสารสนเทศที่มีคุณค่า เกี่ยวกับหลักสูตร อันมีความจำเป็นต่อกระบวนการหลักสูตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา

การตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลสารสนเทศ 2 ประเภทคือ

1. ข้อมูลเชิงบรรยาย ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ เอกสารหลักสูตรเกี่ยวกับจุดประสงค์ และเป้าหมาย สภาพแวดล้อม บุคลากร เนื้อหาและวิธีการ ตลอดจนผลผลิตที่จะเกิดขึ้น
2. ข้อมูลเชิงปฏิบัติ ได้แก่ ข้อมูลที่แสดงว่า ผลได้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใดในเชิงปฏิบัติรวมทั้ง การบรรลุวัตถุประสงค์ และความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับคุณภาพของผลผลิต

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2540, 2544) กล่าวว่าไว้ว่า การประเมินเป็นการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งหนึ่งสิ่งใด เป็นกระบวนการให้ได้มาซึ่งสารสนเทศสำหรับตัดสินใจคุณค่าของโปรแกรมการศึกษา ผลผลิตกระบวนการ จุดมุ่งหมายของโครงการหรือทางเลือกต่างๆ ที่ออกแบบเพื่อนำไปปฏิบัติให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ (2543) กล่าวว่าไว้ว่า การประเมินนำไปสู่ข้อมูล ข้อมูลนำไปสู่การตัดสินใจ การตัดสินใจนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไข

ศิริชัย กาญจนวาสี (2545) กล่าวว่าไว้ว่า การประเมินเป็นกระบวนการศึกษาสิ่งต่างๆ โดยใช้ ระเบียบวิธีวิจัย (Research-oriented) การประเมินเป็นการตรวจสอบการบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (Objectives-oriented) การประเมินเป็นการช่วยเสนอสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ (Decision-oriented) การประเมินเป็นการเสนอสารสนเทศแก่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายด้วยการบรรยายอย่างลุ่มลึก (Description-oriented) และการประเมินเป็นการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมิน (Judgement-oriented)

ส. วาสนา ประवालพฤกษ์ (2538) กล่าวว่าไว้ว่า การประเมิน หมายถึง กระบวนการที่ชี้ให้เห็นว่าการ จัดการศึกษาได้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ระบุไว้ในหลักสูตรและการสอนหรือไม่ การประเมินในลักษณะนี้มีส่วน สำคัญ 2 ประการคือ

1. การประเมินจะต้องวัดพฤติกรรมของนักเรียน เพราะการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็น จุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ต้องการให้นักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรมไปสู่พฤติกรรมเป้าหมาย

2. การประเมินจำเป็นต้องประเมินมากกว่าหนึ่งครั้ง เพื่อจะดูถึงความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกิดขึ้น ดังนั้น จึงจำเป็นต้องทำการประเมินตั้งแต่ระยะเริ่มแรก และประเมินอีกครั้งหนึ่งในระยะหลังเพื่อดูการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ดังนั้นความหมายของการประเมินหลักสูตรโดยสรุป คือ การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ได้เป็นสารสนเทศแล้วนำมาตัดลิ้นคุณค่าของโครงการเพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรหรือพิจารณาความสำเร็จของหลักสูตรที่ตั้งไว้ โดยมุ่งหวังเพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้ที่เกี่ยวข้อง

4.2 จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร

ไทเลอร์ (Tyler, 1986) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรไว้ 3 ประการคือ

1. การประเมินเพื่อพิจารณาคุณค่าของหลักสูตร
2. การประเมินเพื่อพิจารณาระบบของการบริหารหลักสูตร
3. การประเมินเพื่อนำไปสู่การพัฒนา

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรก็เพื่อทบทวนเกี่ยวกับคุณภาพของหลักสูตรโดยใช้ผลการวัดในแง่มุมมองต่างๆ ของสิ่งที่จะประเมินมาพิจารณาร่วมกัน เช่น ตัวเอกสารหลักสูตร วัตถุประสงค์หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน ตัวผู้เรียน ความคิดเห็นของผู้ใช้หลักสูตร และผู้เกี่ยวข้องในชุมชน เป็นต้น ซึ่งเมื่อกล่าวโดยสรุปแล้ว การประเมินหลักสูตรจะมีจุดมุ่งหมาย 2 ประการคือ

1. ประเมินเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร
2. ประเมินเพื่อสรุปคุณค่าของหลักสูตร

ทิศนา ขแมมณี (2540) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินผลหลักสูตรใดๆ จะมีจุดมุ่งหมายคล้ายคลึงกันอยู่ 3 ประการคือ

1. เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตรนั้นโดยดูว่าหลักสูตรที่จัดขึ้นสามารถตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรนั้นต้องการหรือไม่
2. เพื่อตัดสินว่าการวางเค้าโครงและระบบของหลักสูตร ตลอดจนการบริหารงานและการสอนหลักสูตรเป็นไปในทางที่ถูกต้องแล้วหรือไม่
3. เพื่อวัดผลดูว่าผลผลิตคือ ผู้เรียนเป็นอย่างไร

ดังนั้น จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรโดยสรุป คือ

1. ประเมินเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร เป็นการประเมินระหว่างการพัฒนาหลักสูตรโดยปรับปรุงแก้ไขสิ่งที่เป็นข้อบกพร่องในองค์ประกอบต่างๆ เพื่อการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สมองตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. เพื่อตัดสินคุณค่าของสิ่งที่จะประเมิน การสอนตามหลักสูตรเป็นไปในทางที่ถูกต้องหรือไม่ ตอบสนองตามความต้องการของผู้เรียน และมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามความมุ่งหวังของหลักสูตร หลังจากผ่านกระบวนการศึกษามาแล้วหรือไม่

4.3 เกณฑ์การประเมินหลักสูตร

ในการประเมินสิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการประเมินการสอน ประเมินโครงการประเมินพฤติกรรม นักศึกษาหรือประเมินอะไรก็ตาม สิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งก็คือ เกณฑ์ซึ่งอาจแสดงออกในรูปพฤติกรรมที่เราที่เรายอมรับ การเลือกหรือกำหนดเกณฑ์เพื่อตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งนับว่าเป็นเรื่องที่ยากที่สุดในการประเมินทางการศึกษา การประเมินโดยยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก ก็ใช้วัตถุประสงค์เป็นเกณฑ์ในการตัดสิน ซึ่งการประเมินที่ดีนั้นต้องพิจารณากำหนดเกณฑ์ประเมินส่วนใหญ่ให้สอดคล้องกับสิ่งที่จะประเมิน และบทบาทหน้าที่ของการประเมินนั้นๆ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544)

นักประเมินหลายคนได้ให้ความหมายของเกณฑ์ไว้อย่างมากมาย เช่น สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2544) ได้ให้ความหมายของเกณฑ์ หมายถึง สิ่งที่ใช้ตัดสินคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้หรือส่วนประกอบการ (Performance) ซึ่งอาจแสดงออกในรูปของระดับพฤติกรรมที่เรายอมรับ เกณฑ์ที่ดีต้องมีอำนาจในการทำนายพฤติกรรมต่อมาได้ถูกต้อง และต้องมีความเป็นมาตรฐาน และ ศิริชัย กาญจนาวาสี (2545) ได้ให้ความหมายของเกณฑ์ หมายถึง ระดับหรือมาตรฐานที่ถือว่าเป็นความสำเร็จของการดำเนินงานหรือผลการดำเนินงาน เกณฑ์จึงเป็นตัวตัดสินคุณภาพของการปฏิบัติหรือผลที่ได้รับ ซึ่งอาจได้มาจากมาตรฐานวิชาชีพ มาตรฐานการกระทำ หรือระดับความคาดหวังที่พึงประสงค์ของกลุ่มผู้เกี่ยวข้องต่างๆ

ซึ่งเกณฑ์ที่จะใช้ในการประเมินหลักสูตร จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ออกแบบการประเมินหลักสูตรทั้งในด้านการกำหนดเป้าหมายในการประเมิน การวัดตัวแปร ข้อมูลที่ต้องการและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งวิธีวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินหลักสูตรมีอยู่สองประเภท คือ เกณฑ์สัมบูรณ์และเกณฑ์สัมพัทธ์ ซึ่งอาจจะเปรียบเทียบได้กับการกำหนดเกณฑ์แบบอิงเกณฑ์และอิงกลุ่ม (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2545; สุวิมล ติรกานนท์, 2543) ดังนี้

เกณฑ์สัมบูรณ์ คือ เกณฑ์ที่กำหนดในลักษณะของระดับคุณภาพที่กำหนดว่าควรมี ควรเป็นหรือควรเกิดขึ้น หรือมีขึ้นอันเป็นผลจากหลักสูตรที่มุ่งประเมิน อาจเป็นเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเองเฉพาะกิจ เฉพาะเรื่อง หรือใช้เกณฑ์ที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปเป็นสากล

เกณฑ์สัมพัทธ์ คือ การเปรียบเทียบผลที่เกิดจากโครงการกับสิ่งที่มีอยู่เดิม กับผลที่เกิดในกรณีไม่มีหลักสูตรที่มุ่งประเมิน หรือเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากหลักสูตรที่มุ่งประเมินกับผลที่เกิดในหลักสูตรคล้ายคลึงกันที่เป็นที่ยอมรับว่าประสบความสำเร็จ อาจเป็นการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม เช่น กลุ่มที่ได้หลักสูตรที่มุ่งประเมินและที่ใช้หลักสูตรอื่น หรืออาจเปรียบเทียบในแง่เวลา เช่นระยะเวลาที่ใช้ในการเกิดผลที่ต้องการ เป็นต้น

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543) ได้กล่าวถึง เกณฑ์ที่ใช้สำหรับการพิจารณาการประเมินหลักสูตรที่ดีนั้นควรที่จะมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ความตรงภายใน (internal validity) หมายถึง การออกแบบการประเมินเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำให้ได้ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ที่ประเมินผลการประเมินตรงตามปรากฏการณ์ที่เป็นตัวแทนในขอบข่ายของการพิจารณาอย่างถูกต้องและเป็นจริง

2. ความตรงภายนอก (external validity) หมายถึง ผลการประเมินหลักสูตรที่ได้ สามารถนำไปอ้างอิงสรุปได้กว้างขวางเพียงใด เกี่ยวกับเรื่องเวลา สิ่งแวดล้อม ภูมิภาคและบุคคล ที่มีสภาพแวดล้อมคล้ายคลึงกับกลุ่มที่ประเมิน

3. ความเชื่อถือได้ (reliability) หมายถึง ความคงที่ของข้อมูลที่ได้รวบรวมได้จากการใช้เครื่องมือวัดหลายอย่าง ผู้ประเมินหลักสูตรควรคำนึงความเพียงพอของการเก็บหรือวัด หรืออาจจะทำการวัดหลายๆ ครั้ง หรือวัดครั้งเดียวด้วยเทคนิคการวัดแบบต่างๆ เพื่อตรวจสอบความคงที่ของคำตอบ ผู้ประเมินหลักสูตรต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับ การวัดค่อนข้างมากและมีความละเอียดรอบคอบและมีความรับผิดชอบ

4. ความเป็นปรนัย (objectivity) หมายถึง คนส่วนใหญ่มีความเข้าใจข้อมูลที่ได้จากการวัดตรงกันมากน้อยเพียงไร ผู้ประเมินรวบรวมข้อมูล รายละเอียดและตัดสินใจ แปลผลตรงกับบุคคลที่ร่วมประเมินด้วยความเป็นปรนัยของการประเมินจึงจะเกิดขึ้น

5. ความสอดคล้อง (relevance) หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากการประเมินความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการประเมินเพียงใด การกำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมินไว้ชัดเจน จะช่วยให้ผู้ประเมินมีความระมัดระวังในการเก็บข้อมูลและตรวจสอบตนเองเสมอได้ ทำกิจกรรมการประเมินสอดคล้องกับประเด็นที่สัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย

6. ความสำคัญ (importance) หมายถึง การจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบหลักสูตรที่จะประเมิน การวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูลว่าข้อมูล ส่วนใดมีประโยชน์มากกว่ากัน เพราะการประเมินหลักสูตรบางครั้งต้องทำการประเมินที่มีลักษณะกว้างและลึก การเก็บรวบรวมข้อมูลถ้าไม่มีการจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบหลักสูตรที่จะประเมิน จะทำให้การเก็บข้อมูลในเรื่องเดียวกันจำนวนมาก ซึ่งต่อมาอาจพบว่าข้อมูลที่มีความสำคัญน้อยมีจำนวนมากที่ใช้ในการสรุป ส่วนการเก็บข้อมูลบางองค์ประกอบของหลักสูตรที่เก็บข้อมูลมาจำนวนน้อยแต่กลับมีความสำคัญ ผู้ประเมินหลักสูตรจะต้องถือเป็นความรับผิดชอบที่จะต้องจัดลำดับความสำคัญให้กับข้อมูลที่จะไปเก็บรวบรวม

7. ขอบข่ายของการประเมิน (scope) หมายถึง ระบบและแบบแผนของการประเมินที่จะเอื้ออำนวยให้ทำการศึกษาได้กว้างและลึก ผู้ประเมินจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ และไม่ควรรีบยกวิธีการประเมินเพียงอย่างเดียวหนึ่งมาใช้ในการประเมินหลักสูตร

8. ความเชื่อถือและการยอมรับ (credibility) หมายถึง ผู้ที่ต้องการใช้ผลการประเมิน มีความเชื่อถือในผู้ประเมิน และยอมรับข้อมูลจากผลการประเมินได้มากน้อยเพียงใด เพราะความสัมพันธ์ของผู้ประเมินหลักสูตรกับผู้ที่ใช้ผลการประเมินหลักสูตรจะมีอิทธิพลต่อการประเมินหลักสูตรมาก

9. เวลา (timeliness) หมายถึง การรายงานผลการประเมินจะทันใช้ในเวลาที่ต้องการหรือไม่ การใช้เวลาสำหรับกิจกรรมการประเมิน การเขียนรายงานการประเมินเป็นรายละเอียดจะต้องใช้เวลามาก อาจจะทำให้พลาดโอกาสที่จะใช้ผลการประเมินซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติการใช้หลักสูตร การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรรวมทั้งการตัดสินใจหลักสูตร ดังนั้น การเสนอรายงานอาจจะเป็นระยะ โดยนำเสนอแบบไม่เป็นทางการก็สามารถจะช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการรายงานผลที่ช้าเกินกว่ากำหนด และไม่ทันนำมาใช้ในการพิจารณาตัดสิน

10. ขอบเขตของการใช้ผลการประเมิน (pervasiveness) หมายถึง การนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้อย่างกว้างขวางและมีการเผยแพร่อย่างใด การเขียนรายงานการประเมินหลักสูตรจะต้องกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่จะนำเสนอให้ถูกต้อง เช่น ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ ครู และคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรต้องการทราบและใช้ผลการประเมินกว้างและลึกในลักษณะที่แตกต่างกัน

11. ประสิทธิภาพ (efficiency) หมายถึง การพิจารณาทางเลือกในการปฏิบัติเมื่อการประเมินเสร็จเรียบร้อย ทางเลือกนั้นอาจจะเกี่ยวข้องกับ ผู้ร่วมงาน ค่าใช้จ่าย ประโยชน์ที่ได้รับจากการประเมินหลักสูตรครั้งนี้ มีทรัพยากรอะไรบ้างที่สูญเสียโดยเปล่าประโยชน์ ทั้งๆ ที่การสูญเสียนั้นสามารถหลีกเลี่ยงได้ มีสถานการณ์หรือเหตุการณ์อะไรที่เกี่ยวข้องกับการประเมินแต่ไม่ได้นำมาใช้ศึกษา การดำเนินการประเมินส่วนมากจะพบข้อจำกัดต่างๆ ผู้ประเมินหลักสูตรต้องมีความตระหนักและรับผิดชอบต่อจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรให้มาก

จากความหมายของเกณฑ์การประเมิน ประเภทของเกณฑ์ในการประเมิน และเกณฑ์ที่สำหรับการพิจารณาการประเมินหลักสูตร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกใช้เกณฑ์การประเมินแบบสัมบูรณ์ในการติดตามการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี เพราะเป็นเกณฑ์การประเมินหลักสูตรที่พิจารณาจากลักษณะที่เหมาะสมในการนำหลักสูตรไปใช้โดยพิจารณาจากระดับคุณภาพที่กำหนดว่าควรจะเกิดขึ้นในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อจะได้รับสารสนเทศและข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไขให้การใช้หลักสูตรมีคุณภาพ อันจะส่งผลต่อการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษาต่อไป

4.4 แนวคิดการประเมินหลักสูตร

จากแนวคิดและทฤษฎีที่ได้รับการพัฒนามาหลายยุคหลายสมัย นักประเมินหลายท่านได้ พยายามเสนอรูปแบบการประเมินไว้หลายลักษณะ แต่ละรูปแบบมีแนวคิด ทฤษฎีและหลักเหตุผลของการพัฒนา โดยเฉพาะ มีความเชื่อและปรัชญาส่วนบุคคลแตกต่างกันไป ที่สำคัญคือ รูปแบบแต่ละรูปแบบที่นำเสนอ มีวัตถุประสงค์เฉพาะของการใช้ในการประเมินที่แตกต่างกัน ในทางปฏิบัติการประเมินใดๆ ไม่ควรจำกัดให้ใช้รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งเท่านั้น แต่ต้องพิจารณาถึงสภาวะแวดล้อมและวัตถุประสงค์ของการประเมิน

ตลอดจนองค์ประกอบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องต่อการใช้รูปแบบนั้นๆ รวมทั้งอรรถประโยชน์ที่จะได้จากการใช้รูปแบบนั้นๆ เป็นสำคัญด้วย ดังเช่น วิลลิส และ แมคคอลลัมและเจมส์ (Willis, 1998 and McCormick & James, 1983) ได้กำหนดรูปแบบและวิธีการประเมินหลักสูตรขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ 2 ปัจจัยคือ แนวคิดและจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร ซึ่งจะเป็นพื้นฐานของการวิเคราะห์และเลือกใช้รูปแบบวิธีการ เครื่องมือ ที่จะใช้ในการปฏิบัติการประเมิน ซึ่งแนวคิดและรูปแบบการประเมิน แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ แนวคิดการประเมินหลักสูตรจากวัตถุประสงค์ (Curriculum Objective Evaluation) และแนวคิดการประเมินหลักสูตรปัญหาและความเป็นไปได้บนฐานความเป็นมนุษย์ (Human Problems and Possibilities Curriculum Evaluation) เช่นเดียวกับ ออร์นสเทน และฮันกิงส์ (Ornstien and Hunking, 1993 อ้างถึงใน ปทีป เมธาคุณวุฒิ, 2544) ได้แบ่งรูปแบบการประเมินหลักสูตรไว้ 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ รูปแบบการประเมินทางวิทยาศาสตร์-เชิงปริมาณ (Science-Positivistic Evaluation Models) เป็นรูปแบบที่เน้นการประเมินเชิงปริมาณ การสังเกต การวัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ และรูปแบบการประเมินเชิงมนุษยศาสตร์และเชิงธรรมชาติ (Humanistic and Naturalistic Evaluation) เกิดจากความคิดที่ว่า ผู้ประเมินไม่ได้เป็นผู้ที่เข้าไปเยี่ยมชมนแต่เป็นผู้ที่เข้าไปเกี่ยวข้องด้วยเน้นที่ปฏิสัมพันธ์ของคนมากกว่าผลที่ออกมา และเป็นการประเมินที่เน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณส่วน สจัด อุทราพันธ์ (2532) ได้จำแนกรูปแบบสำหรับการประเมินหลักสูตรไว้ 4 ลักษณะคือ (1) การประเมินโดยยึดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objective Model) เป็นรูปแบบที่เน้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากหลักสูตร โดยจะเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนกับจุดมุ่งหมายของการศึกษา (2) การประเมินโดยไม่ยึดเป้าหมาย (Goal Free Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่ไม่ยึดเป้าหมาย ผู้ประเมินจะจัดทำโครงการมาเป็นตัวกำหนดความคิดในการประเมินโดยจะประเมินผลที่เกิดขึ้นจริงๆ ผู้ทำการประเมินจะมีอิสระไม่มีการลำเอียง ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตจะเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ (3) การประเมินผลการตอบสนอง (Responsive Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่ได้กำหนดข้อมูลไว้ 3 ประการซึ่งจะต้องนำมาประเมิน ได้แก่ ข้อมูลที่มีอยู่ก่อนดำเนินการ (antecedents) ข้อมูลระหว่างดำเนินการ (transaction) และข้อมูลที่เป็นผลของการดำเนินการ (outcoms) และ (4) การประเมินในลักษณะของการตัดสินใจ (Decision-Making Model) ได้แก่ การประเมินหลักสูตรในรูปแบบ CIPP Model การประเมินตามแนวคิดของโพรวัส (Malcolm Provus) และการประเมินโดยวิเคราะห์องค์ประกอบภายในของโกว์ (Intrinsic Analysis Model) และ ยาวดี วิบูลย์ศรี (2538 ; 2539) ได้เสนอรูปแบบการประเมินที่นิยมใช้มีดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler's Model of Evaluation)

การประเมินในความเห็นของ ราฟท์ ไทเลอร์ (Ralph W. Tyler) มีแนวคิดว่าการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จะมีส่วนช่วยอย่างมากในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การประเมินในความเห็นของไทเลอร์ เป็นการเปรียบเทียบกับสิ่งที่ผู้เรียนกระทำได้จริงหลังจากที่ได้จัดการเรียนการสอนแล้ว กับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งได้กำหนดขึ้นไว้ก่อนที่จะจัดการเรียนการสอนนั้นๆ โดยไทเลอร์ ได้เสนอโมเดลการประเมินขึ้น เรียกว่า "Tyler's Goal Attainment Model" เมื่อปี ค.ศ.1936 ซึ่งเป็น

โมเดลที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลักในการประเมินความสำเร็จของโครงการว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

2. รูปแบบการประเมินของครอนบาค (Cronbach's Model of Evaluation)

การประเมินในความเห็นของ ครอนบาค (L. J. Cronbach) มีแนวคิดว่าการประเมินเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลและการใช้สารสนเทศ เมื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับโปรแกรมทางการศึกษา ครอนบาคมีความเห็นว่า การประเมินนั้นไม่ควรกระทำโดยใช้แต่แบบทดสอบประการเดียวแต่ควรมีมาตรการอื่นๆ ประกอบด้วย โดยการเสนอแนวทางไว้ 4 แนวทางคือ (1) การศึกษากระบวนการ (Process Studies) (2) การวัดศักยภาพของผู้เรียน (Proficiency Measurement) (3) การวัดทัศนคติ (Attitude Measurement) (4) การติดตามผล (Follow-up Studies) และได้เสนอรูปแบบการประเมินที่เรียกว่า "Cronbach's Goal & Side Effect Attainment Model" เมื่อ ค.ศ. 1963 เพื่อนำมาใช้สำหรับการประเมินโครงการด้านการเรียนการสอน โดยเห็นว่า การประเมินโครงการด้านการเรียนการสอนนั้น ไม่ควรประเมินเฉพาะแต่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้เท่านั้น แต่ควรประเมินหรือตรวจสอบผลข้างเคียงของโครงการด้วย ครอนบาคยังมีความเห็นเพิ่มเติมอีกว่า หน้าที่สำคัญประการหนึ่งของการประเมินโครงการด้านการเรียนการสอนก็คือการค้นหาค่าข้อบกพร่องของโครงการเพื่อจะให้หาทางปรับปรุงแก้ไขกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

3. รูปแบบการประเมินของสคริฟเวน (Scriven's Model of Evaluation)

การประเมินในความเห็นของ สคริฟเวน (M. S. Scriven) มีแนวคิดว่าการประเมินเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมข้อมูล การตัดสินใจเลือกใช้เครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูล และการกำหนดเกณฑ์ประกอบในการประเมิน เป้าหมายสำคัญของการประเมินคือ การตัดสินคุณค่าให้กับกิจกรรมใดๆ ที่ต้องการประเมิน สคริฟเวนได้เสนอรูปแบบการประเมินที่ยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก (Goal-Base Evaluation) โดยได้จำแนกประเภทและบทบาทของการประเมินออกเป็น 2 ลักษณะคือ (1) การประเมินระหว่างดำเนินการ (Formative Evaluation) และ (2) การประเมินผลรวม (Summative Evaluation) นอกจากนี้ สคริฟเวนยังได้เสนอสิ่งที่ต้องประเมินออกเป็นส่วนสำคัญอีก 2 ส่วนคือ (1) การประเมินเกณฑ์ภายใน (Intrinsic Evaluation) และ (2) การประเมินความคุ้มค่า (Payoff Evaluation) และอีกรูปแบบคือ การประเมินโดยไม่ยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก (Goal-Free Evaluation) ในปี ค.ศ.1974 ได้มีการนำวิธีการประเมินที่ไม่ยึดวัตถุประสงค์เป็นหลักไปประยุกต์ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ มโนทัศน์ในการประเมินที่ไม่ยึดวัตถุประสงค์เป็นหลักจึงจำเป็นต้องมีการออกแบบการประเมินให้สามารถรวบรวมสารสนเทศ ทั้งผลผลิตโดยตรงและผลกระทบอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการทั้งหมด ที่มีคุณค่าต่อการตัดสินใจโครงการนั้นๆ

4. รูปแบบการประเมินของสเตค (Stake's Model of Evaluation)

การประเมินในความเห็นของสเตค (R. E. Stake) มีแนวคิดว่าการประเมินเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่งๆ เพื่อนำมาจัดให้เป็นระบบระเบียบและมีความหมายในการประเมิน โดยสเตคได้สร้างแบบจำลองทางความคิดเกี่ยวกับการประเมินขึ้น เรียกว่า โมเดลเคาน์ทิแนนท์ (Stake's Countenance

Model) เมื่อปี ค.ศ.1967 โดยมีมิติการประเมินอยู่ 2 มิติ คือ มิติในแนวตั้งประกอบด้วย สิ่งนำ (Antecedents) การปฏิบัติ (Transaction) และผลลัพธ์ (Outcomes) กับมิติในแนวนอนประกอบด้วย ส่วนของการบรรยายและส่วนของการตัดสินใจ โดยเมตริกบรรยายประกอบด้วย 2 ส่วนคือ ความคาดหวัง กับสิ่งที่สังเกตได้ เมตริกตัดสินใจคุณค่าประกอบด้วยเกณฑ์ที่กำหนดกับผลการตัดสินใจ สเตคใช้คำว่า Contingency ในความหมายที่เป็นความต่อเนื่องเชิงสัมพันธ์ในแนวตั้ง และ Congruence ใช้ในความหมายที่เป็นความสอดคล้องระหว่างภาวะของความคาดหวังกับภาวะที่เกิดขึ้นจริงซึ่งเป็นการสอดคล้องในแนวนอน

นอกจากแนวคิดตามรูปแบบการประเมินดังกล่าวข้างต้นแล้ว ในปี ค.ศ.1974 สเตคยังได้เสนอ แนวคิดการประเมินที่สนับสนุนมโนทัศน์ของการประเมินในรูปแบบที่ไม่ยึดวัตถุประสงค์เป็นหลักของ สคริฟเวน เรียกว่า การประเมินสนองตอบ (Responsive Evaluation) เป็นการประเมินที่ต้องอาศัยการ บรรยายและตีความข้อมูลข่าวสารอย่างเป็นระบบจากการสังเกตกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง และค้นหาคุณค่าจากความเห็นที่แตกต่างกันของบุคคลต่างๆ เน้นกระบวนการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศที่เกี่ยวกับ โครงการ

5. รูปแบบการประเมินของอัลคิน (Alkin's Model of Evaluation)

การประเมินในความเห็นของอัลคิน (M. C. Alkin) มีแนวคิดว่าการประเมินเป็น กระบวนการของการคัดเลือกประมวลข้อมูล และการจัดระบบสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอต่อผู้ที่มีอำนาจในการ ตัดสินใจ หรือเพื่อกำหนดทางเลือกในการทำกิจกรรมหรือโครงการใดๆ โดยได้แบ่งการประเมินออกเป็น 5 ส่วน ในปี ค.ศ.1969 คือ (1) การประเมินเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ (2) การประเมินเพื่อการวางแผนโครงการ (3) การประเมินขณะกำลังดำเนินโครงการ (4) การประเมินเพื่อการพัฒนา และ (5) การประเมินเพื่อรับรองผลงาน และเพื่อการยุบ ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ แนวคิดหลักตามรูปแบบ การประเมินของอัลคิน เป็นการประเมินเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจ โดยมีนักประเมินทำหน้าที่เป็น ผู้เชี่ยวชาญในการหาและการเตรียมข้อมูล รวมทั้งสรุปและรายงานให้ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจได้ทราบเพื่อ หาทางเลือกที่เหมาะสม

6. รูปแบบการประเมินของแฮมมอนด์ (Hammond's Model of Evaluation)

การประเมินในความเห็นของแฮมมอนด์ (R. Hammond) มีแนวคิดว่าการประเมินโปรแกรมทาง การศึกษา โดยเน้นหนักทางด้านโครงการนวัตกรรมในระดับท้องถิ่น ในปี ค.ศ.1969 ลักษณะเป็นโมเดล 3 มิติดังนี้ (1) มิติด้านพฤติกรรมแบ่งเป็น 3 ด้านคือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย (2) มิติด้านการ จัดการเรียนการสอน แบ่งเป็น 5 ด้านคือ การจัดระบบ เนื้อหา วิธีการ สิ่งอำนวยความสะดวก และ ค่าใช้จ่าย และ (3) มิติด้านสถาบัน แบ่งเป็น 6 ด้านคือ ตัวนักเรียน ครู ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ ครอบครัว และชุมชนแวดล้อม การประเมินตามแนวคิดและโมเดลการประเมินของแฮมมอนด์นับว่า เป็นการประเมิน อย่างมีระบบ และมีความสำคัญทางการศึกษา ซึ่งในอดีตที่ผ่านมา การประเมินมักจะอิงนิยามของการวัดผล แต่เพียงอย่างเดียว จึงไม่ครอบคลุมทุกมิติ แต่การประเมินตามโมเดลของแฮมมอนด์ นับว่าเป็นโมเดลที่

สมบูรณ์ เอื้อต่อการพัฒนาหลักสูตรการศึกษา และสามารถให้ข้อมูลพื้นฐานเชิงระบบสำหรับการตัดสินใจคุณค่าทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี

7. รูปแบบการประเมินของโปรวัส (Provus's Model of Evaluation)

การประเมินในความเห็นของโปรวัส (M. N. Provus) มีแนวคิดว่าการประเมินคือการกำหนดเกณฑ์มาตรฐาน และการค้นหาช่องว่างระหว่างภาวะที่เป็นจริงกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด เพื่อให้ภาวะดังกล่าวนี้เป็นตัวชี้ หรือระบุข้อบกพร่องของกิจกรรมหรือโครงการใดๆ ในปี ค.ศ.1971 แนวคิดการประเมินของโปรวัสสามารถนำเสนอเป็นโมเดลการประเมินที่เรียกว่า “การประเมินความไม่สอดคล้อง” (The Discrepancy Evaluation Model) แนวคิดและโมเดลการประเมินของโปรวัส มีความพยายามในการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการประเมินร่วมกันกับทฤษฎีการจัดการในการประเมินโครงการ โดยให้การประเมินดำเนินไปในลักษณะที่เป็นพลวัต (Dynamics) ควบคู่กันไปกับการดำเนินโครงการ นับว่าเป็นการประเมินเพื่อพัฒนาโครงการ และช่วยให้โครงการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าจะต้องประสบความล้มเหลวอย่างน่าเสียดายเมื่อโครงการดำเนินไปแล้ว แนวคิดของโปรวัสมีจุดเน้นที่สำคัญของการประเมิน ก็คือการหาความแตกต่างหรือความไม่สอดคล้องกันระหว่างมาตรฐานกับการปฏิบัติ โดยใช้การทำงานเป็นทีม และโดยให้บทบาทของนักประเมินเป็นอิสระจากคณะผู้ดำเนินโครงการ ในขณะเดียวกันผู้ดำเนินโครงการจะต้องมีส่วนร่วมในทุกๆขั้นตอนของการประเมิน การประเมินตามแนวคิดนี้จะต้องอาศัยหลักการที่สนับสนุนส่งเสริมซึ่งกันและกัน และให้ความสำคัญต่อการพัฒนา โดยมีเกณฑ์มาตรฐานที่เป็นปรนัยและมีความเป็นไปได้ควบคู่กันไป

8. รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's Model of Evaluation)

การประเมินในความเห็นของสตัฟเฟิลบีม (D. L. Stufflebeam) และคณะมีแนวคิดว่าการประเมินคือ กระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมถึงการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลที่จัดเก็บมาแล้วนั้น มาจัดทำให้เกิดเป็นสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นแนวทางเลือกในการประกอบการตัดสินใจต่อไป แนวคิดของสตัฟเฟิลบีม มีลักษณะที่จะแบ่งแยกบทบาทของการทำงานระหว่างฝ่ายประเมินกับฝ่ายบริหารออกจากกันอย่างเด่นชัด กล่าวคือ ฝ่ายประเมินมีหน้าที่ระบุ จัดหา และนำเสนอสารสนเทศให้กับฝ่ายบริหาร ส่วนฝ่ายบริหารมีหน้าที่เรียกหา และนำผลการประเมินที่ได้นั้นไปใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อดำเนินกิจกรรมใดๆ ที่เกี่ยวข้องตามควรแก่กรณี ประเภทการประเมินได้แบ่งการประเมินออกเป็น 4 ประเภทคือ (1) การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) (2) การประเมินตัวป้อนเข้า(Input Evaluation : I) (3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) (4) การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) การจัดประเภทของการประเมิน แสดงถึงการประเมินที่พยายามให้ครอบคลุมกระบวนการทำงานในทุกๆ ขั้นตอน เรียกการประเมินประเภทนี้ว่า “CIPP” สิ่งที่ควบคู่กับการประเมินทั้ง 4 ประเภท ได้แก่การตัดสินใจเพื่อดำเนินการใดๆ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้อีก 4 ประเภทคือ การตัดสินใจเพื่อการวางแผน การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ และการตัดสินใจเพื่อการทบทวนโครงการ แนวคิดและ

เป้าหมายของการประเมินตามที่สตีฟเฟิลบีมได้เสนอ เพื่อประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการดำเนินโครงการแต่ละประเภท เป็นต้นแบบของการประเมินอย่างมีระบบ มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและมีการปรับปรุงตัดสินใจผลทุกขั้นตอน เป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ

จากแนวคิดทฤษฎีและรูปแบบการประเมินที่ผู้เชี่ยวชาญทางการประเมินได้เสนอไว้มีลักษณะที่แตกต่างกันทั้งด้านแนวคิด และวิธีการนำไปใช้ แต่เมื่อนำรูปแบบของการประเมินมาจัดกลุ่ม โดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการประเมินเป็นหลัก สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่คือ กลุ่มแรก กลุ่มรูปแบบการประเมินเพื่อการตัดสินใจ (Decision-Oriented Evaluation) นักประเมินกลุ่มนี้มีความเชื่อในการประเมินที่เป็นระบบ โดยมีขั้นตอนการประเมินที่ครบวงจรให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจที่เหมาะสม นักประเมินในกลุ่มนี้ได้แก่ ไทเลอร์ ครอนบาค สตีฟเฟิลบีม อัลคิน แฮมมอนด์ และ โปรว์ส บทบาทนักประเมินในกลุ่มนี้ต้องมีความชัดเจน ต้องการสารสนเทศอะไรบ้าง เพื่อเสนอทางเลือกที่จะนำไปสู่การตัดสินใจได้ดีและเหมาะสมนักประเมินตามแนวคิดกลุ่มนี้ต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการตัดสินใจทางการบริหาร แต่ต้องมีบทบาทสำคัญคือ การนำเสนอสารสนเทศของการประเมินที่มีประสิทธิภาพเท่านั้น และกลุ่มที่สอง กลุ่มรูปแบบการประเมินเพื่อการตัดสินใจคุณค่า (Value-Oriented Evaluation) นักประเมินในกลุ่มนี้เห็นว่าการประเมินเป็นการให้คุณค่าหรือตีราคาสิ่งที่ถูกประเมิน รูปแบบการประเมินในกลุ่มนี้ได้มีผู้นิยมนำมาใช้กันอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการเพื่อให้บริการสังคมหรือโครงการโครงการเพื่อการพัฒนาต่างๆ ของรัฐบาล มักมีความซับซ้อนจึงต้องอาศัยวิธีการประเมินทั้งแบบมีระบบและแบบมีวิธีการตามธรรมชาติ (Naturalistic Approach) ควบคู่กันไป โดยให้ความสำคัญกับผลผลิตที่เกิดจากโครงการทั้งหมด แม้จะเป็นผลกระทบก็ถือว่าเป็นข้อมูลสำคัญต่อการตัดสินใจคุณค่าเช่นกัน นักประเมินในกลุ่มนี้ได้แก่ สตรีฟเวน สเตค บทบาทของนักประเมินเพื่อตัดสินใจคุณค่าจะต้องมีความเป็นปรนัย และมีคุณธรรมของการประเมิน รวมทั้งสามารถตัดสินใจคุณค่าได้อย่างเหมาะสมและตรงตามผลการประเมินที่แท้จริง ไม่ว่าจะผลการประเมินจะเป็นดังที่คาดหวังหรือไม่ก็ตาม จะมีผลทางลบหรือทางบวก ก็ต้องนำไปสู่การตัดสินใจคุณค่าทั้งหมด และต้องมีความรับผิดชอบต่อผลการตัดสินใจคุณค่าของตน

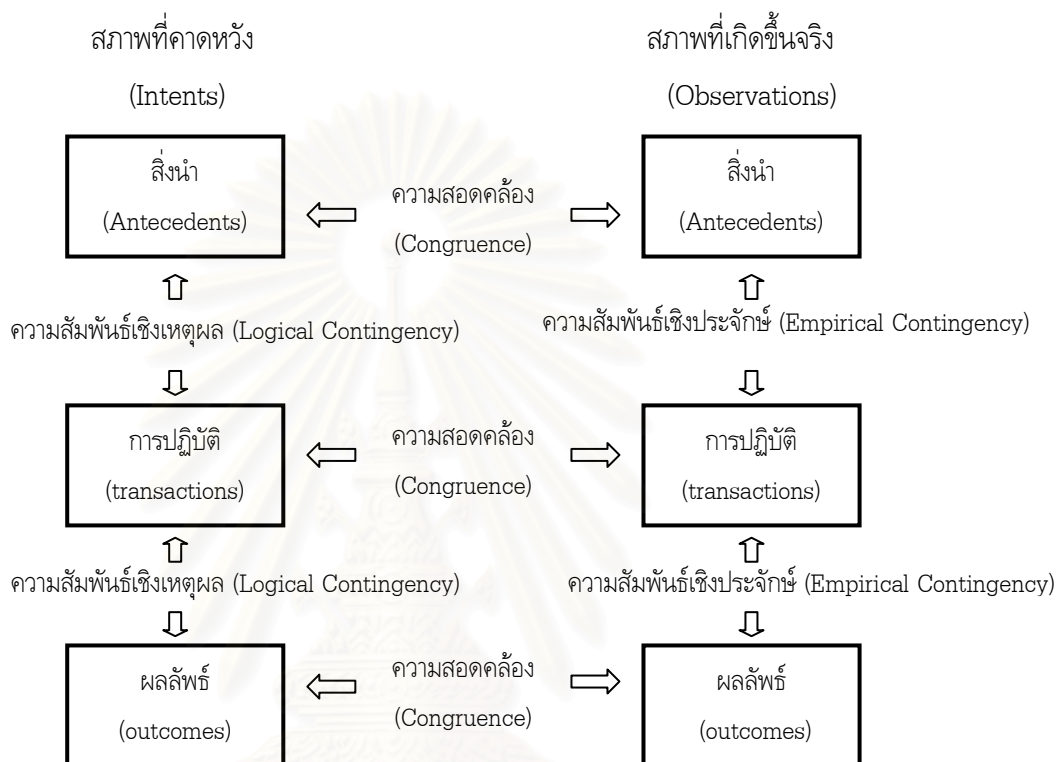
ถึงแม้ว่าจะจัดแนวคิดที่สำคัญทางการประเมินเป็น 2 กลุ่มคือ การประเมินที่เน้นการตัดสินใจ (Decision-Oriented Evaluation) และ การประเมินเพื่อการตัดสินใจคุณค่า (Value-Oriented Evaluation) ซึ่งมีความแตกต่างในนิยามของการประเมินบทบาทของนักประเมินและผู้รับผิดชอบในการตัดสินใจคุณค่า เมื่อพิจารณาการเข้าถึงคุณค่าของสิ่งที่ประเมินสามารถจัดแนวคิดที่สำคัญ 2 ข้อคือ วิธีเชิงระบบ (Systematic Approach) กับวิธีเชิงธรรมชาติ (Naturalistic Approach) ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างสำคัญทางด้านที่มาของวิธีการ การมองคุณค่า เครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2545ก) จากความแตกต่างจึงจำแนกโมเดลการประเมินที่เสนอโดยนักทฤษฎีการประเมินต่างๆ ออกได้ตามมิติของการประเมินใหญ่ๆ 2 มิติคือ มิติวัตถุประสงค์ (การประเมินที่เน้นการตัดสินใจ-การประเมินเพื่อการตัดสินใจคุณค่า) และมิติวิธีการ (วิธีเชิงระบบ-วิธีเชิงธรรมชาติ) จำแนกรูปแบบการประเมินออกเป็น 4 ประเภทใหญ่คือ (1) การประเมินที่เน้นการตัดสินใจโดยใช้วิธีเชิงระบบ (Systematic Decision-Oriented

Evaluation) รูปแบบการประเมินประกอบด้วย 9 รูปแบบคือ System Analysis, Cost-related Analysis, Program Evaluation and Review Techniques (PERT), Rossi, Freeman and Wright's Approach (RFWA), Experimental Approach, Goal-based (Behavioral objectives) Approach, Discrepancy Approach, Context-Input-Process-Output Approach (CIPP) และ Center for the Study of Evaluation Approach (CSE). (2) การประเมินที่เน้นการตัดสินใจโดยใช้วิธีเชิงธรรมชาติ (Naturalistic Decision-Oriented Evaluation) รูปแบบการประเมินประกอบด้วย 7 รูปแบบคือ Utilization-Focused Approach (UFA), Stakeholder-Based Approach, Responsive (Countenance) Model, Creative Approach, Transactional Approach, Illuminative Approach และ Democratic Approach (3) การประเมินที่เน้นการตัดสินคุณค่าโดยใช้วิธีเชิงระบบ (Systematic Value-Oriented Evaluation) รูปแบบการประเมินประกอบด้วย 7 รูปแบบคือ Consumer-Oriented Approach, Judicial (Adversarial) Approach, Accreditation (Professional Review) Approach, Goal-Free Approach, Training Approach, Theory-Based Approach และ Value-Added Approach และ (4) การประเมินที่เน้นการตัดสินคุณค่าโดยวิธีเชิงธรรมชาติ (Naturalistic Value-Oriented Evaluation) รูปแบบการประเมินประกอบด้วย 5 รูปแบบคือ Effective Approach, Criticism Approach, Authentic Approach, Constructivist Approach และ Empowerment Approach

ตอนที่ 5 ทฤษฎีที่ใช้ในการติดตามการใช้หลักสูตร

แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการประเมินหลักสูตรนั้นมีนักการศึกษาได้เสนอไว้หลายรูปแบบซึ่งผู้วิจัยได้เลือกศึกษาทฤษฎีของ ของ สเตค เพราะเป็นการประเมินที่มุ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลายๆ แหล่ง เพื่อนำมาจัดทำให้เป็นระบบระเบียบและมีความหมาย ในการประเมินจะสื่อความหมายที่เป็นความสอดคล้องเชิงเหตุผล คือความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลของปัจจัยเบื้องต้น รวมทั้งการปฏิบัติและผลผลิตตามมาตรฐานในแต่ละส่วนแล้วตัดสินคุณค่าให้เหมาะสม (Stake, 1973; สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544; ศิริชัย กาญจนวาสี, 2545ก; ศิริชัย กาญจนวาสีและคณะ, 2541; เขียวดี วิบูลย์ศรี, 2539) สเตคได้ตั้งชื่อแบบจำลองในการประเมินผลว่า แบบจำลองเคาน์ทิแนนซ์ (Countenance Model) ซึ่งมีแนวคิดพื้นฐานมาจากกระบวนการตัดสิน การประเมินของ Tyler ที่ว่า “นักประเมินจะต้องเปรียบเทียบสิ่งที่คาดหวังกับผลผลิตเชิงประจักษ์” แต่ สเตค ขยายกระบวนการตัดสินในการประเมินครอบคลุมไปถึงการพิจารณาปัจจัยพื้นฐาน การปฏิบัติ มาตรฐาน และการตัดสินคุณค่า นอกเหนือไปจากการพิจารณาเพียงแค่ผลผลิตที่เกี่ยวข้องจากวัตถุประสงค์เท่านั้น (Stufflebeam and Shinkfield, 1990) ซึ่งเป็นการประเมินที่สนองความต้องการสารสนเทศของผู้สนใจใช้ผลการประเมิน สะท้อนคุณค่าของการดำเนินงานตามทัศนคติของผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย แบบจำลองเคาน์ทิแนนซ์ ได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ เมตริกภาคบรรยายสิ่งที่มุ่งประเมิน (Description Metrix) และเมตริกการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมิน (Judgment Metrix) (Stufflebeam and Shinkfield, 1990; Guba and Lincoln, 1982; Worthen and Sanders, 1987) เมตริกภาคบรรยายสิ่งที่มุ่งประเมิน (Description

Metrix) แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ความสอดคล้องระหว่างความคาดหวังกับสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริงเป็นการพิจารณาในแนวนอน (Horizontal) และความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งนำ การปฏิบัติ และผลผลิต เป็นการพิจารณาในแนวตั้ง (Vertical) (เยาวดี วิบูลย์ศรี, 2539)

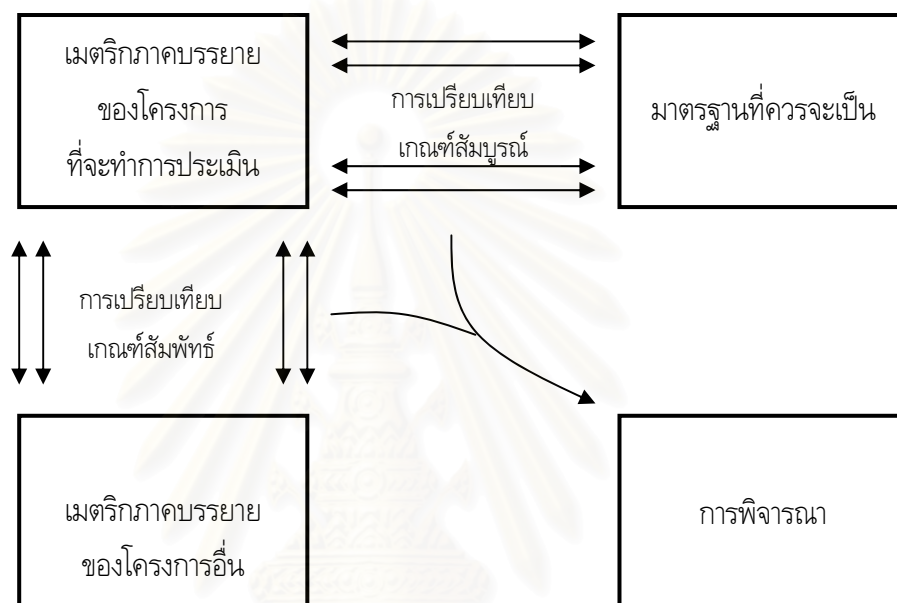

ภาพที่ 2.3 เมตริกการบรรยายสิ่งที่มุ่งประเมิน (Stake, 1973)

การบรรยายสิ่งที่มุ่งประเมิน ประกอบด้วย การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งนำ (Antecedents) การปฏิบัติ (Transactions) และผลลัพธ์ (Outcomes) ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น โดยใช้การพิจารณาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล (Logical contingency) ซึ่งต้องพิจารณาก่อนเริ่มโครงการ เมื่อดำเนินโครงการไปแล้วเราก็จะพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทั้งสามในลักษณะความสัมพันธ์เชิงประจักษ์ (Empirical contingency) อีกส่วนหนึ่งของการบรรยายก็คือ การพิจารณาความสอดคล้องขององค์ประกอบทั้งสาม คือ สิ่งนำ การปฏิบัติและผลผลิตระหว่างสภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เกิดขึ้นจริงว่าจะมีความสอดคล้อง (Congruency) ซึ่งจะต้องพิจารณาทั้งความสัมพันธ์เชิงเหตุผล (logical contingency) ของแผนงานในแง่ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลหรือความเป็นไปได้ของแผนงานหรือสิ่งที่คาดหวังและความสัมพันธ์เชิงประจักษ์ (Empirical contingency) ของสิ่งที่เกิดขึ้น (Worthen and Sanders, 1975)

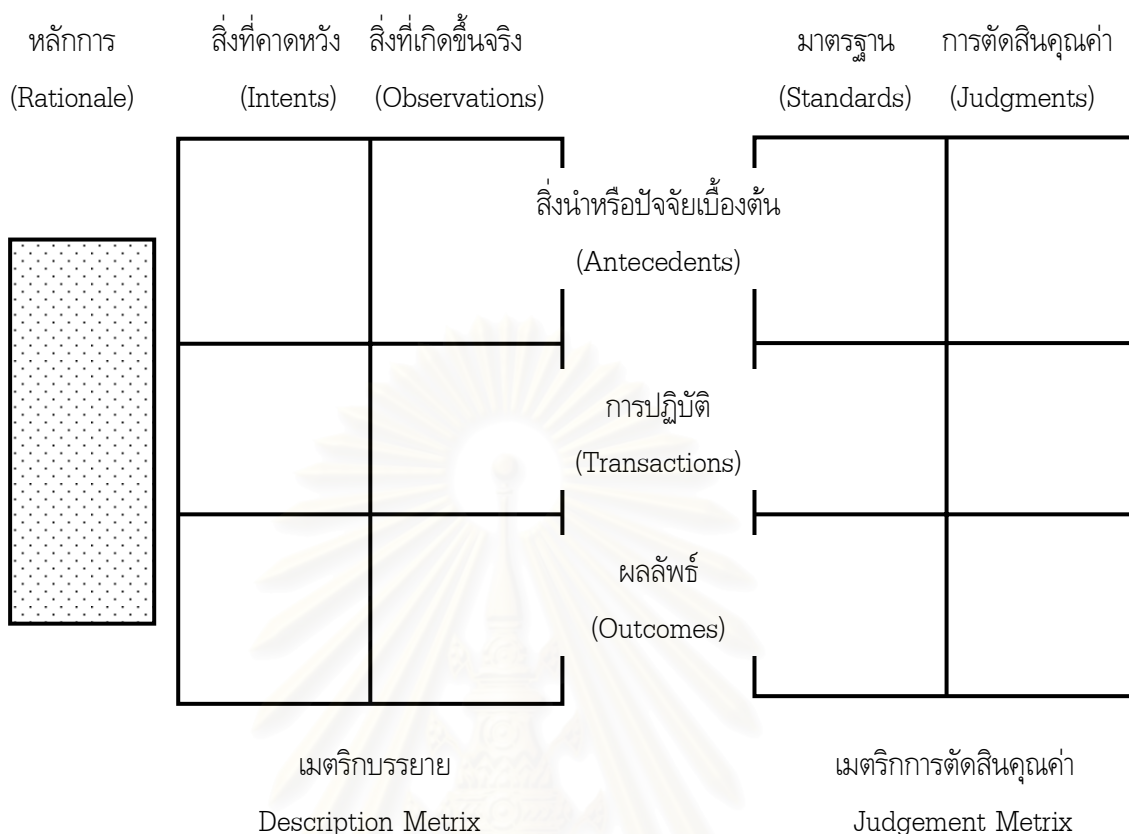
ส่วนที่สอง เป็นเมตริกการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมิน (Judement Metrix) ซึ่งจะใช้เปรียบเทียบกับเมตริกบรรยาย (Description Metrix) โดยสเตคได้เสนอให้เทียบกับเกณฑ์สัมบูรณ์

(Absolute Criteria) ซึ่งพัฒนามาจากหลักเหตุผลของมาตรฐานสิ่งนั้น การยอมรับจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้ที่เกี่ยวข้องด้านมาตรฐาน หรือคุณภาพของสิ่งนั้นๆ และเกณฑ์สัมพัทธ์ (Relative Criteria) ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่พัฒนาจากการเปรียบเทียบกับโครงการอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน (Stufflebeam and Shinkfield, 1990) ดังรูป

ภาพที่ 2.4 เมตริกการตัดสินคุณค่าโครงการ (Stake, 1973)

เมื่อรวมส่วนของเมตริกภาคบรรยายสิ่งที่มีมุ่งประเมิน (Description Metrix) และเมตริกการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่มีมุ่งประเมิน (Judgment Metrix) สามารถนำมาพิจารณาใหม่ให้อยู่ในรูปแบบโมเดลเต็มรูปแบบได้ดังรูป ซึ่งแต่ละเมตริกได้แบ่งออกเป็น 2 คอลัมน์ คือ สิ่งที่คาดหวัง (Intents) กับ สิ่งที่เกิดขึ้นจริง (Observations) ซึ่งจะใช้เปรียบเทียบกันในเมตริกบรรยาย (Description Metrix) และมาตรฐาน (Standards) กับ การตัดสินคุณค่า (Judgments) ซึ่งจะใช้เปรียบเทียบกันในเมตริกการตัดสินคุณค่า (Judgment Metrix) (Guba and Lincoln, 1982) ดังรูป

ภาพที่ 2.5 โครงสร้างแบบจำลองเคาน์เทนซ์ (Countenance Model)
(Stake, 1973 ; Worthen and Sanders, 1987)

โครงสร้างของแบบจำลองการประเมินเพื่อการตัดสินคุณค่า จำแนกการประเมินเป็น 2 มิติ (เยาวดี วิบูลย์ศรี, 2539)

1. มิติในแนวตั้ง (Vertical)

1.1 สิ่งนำ (Antecedents) หมายถึง ภาวะของสิ่งต่างๆ ที่เป็นอยู่ก่อนที่จะมีกิจกรรมหรือการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาหรือปัจจัยต่างๆ ในการดำเนินโครงการ

1.2 การปฏิบัติ (Transactions) หมายถึง ภาวะของการกระทำ การเคลื่อนไหวหรือการจัดกิจกรรมใดๆ ตามวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายของงานในโครงการนั้นๆ

1.3 ผลลัพธ์ (Outcomes) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้น จากการที่มีภาวะของการกระทำในโครงการ

2. มิติในแนวนอน (Horizontal)

2.1 ส่วนของการบรรยาย หมายถึง ภาวะที่เกิดขึ้นจริง หรือต้องการจะเกิดขึ้น โดยสามารถสังเกตได้ ภาวะในส่วนของการบรรยายนี้ แบ่งออกได้อีก 2 ส่วนย่อยคือ

- 2.1.1 ความคาดหวังหรือแผนงาน หมายถึง ความประสงค์ที่คาดหวังหรือที่วางแผน
- 2.1.2 สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริง หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นได้จริงจากข้อมูลเชิงประจักษ์
- 2.2 เมตริกการตัดสินคุณค่า หมายถึง ภาวะของการตัดสินใจเชิงประเมินเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐาน การปฏิบัติการ และผลผลิต ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วนย่อยคือ
- 2.2.1 เกณฑ์มาตรฐาน ได้แก่ ภาวะที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้เปรียบเทียบกับปรากฏการณ์ใดๆ ที่สังเกตได้และเพื่อระบุว่า สิ่งที่เกิดขึ้นนั้นมีคุณภาพระดับใด
- 2.2.2 การตัดสินคุณค่า ได้แก่ ผลที่เกิดจากการนำเอาเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นมาเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ใช้แบบจำลองเคาน์ทิเนนซ์ของเสตคและเทคนิควิธีอื่นๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ นำเสนอรายละเอียด ดังต่อไปนี้

งานวิจัยต่างประเทศ

บาสกา และคณะ (Baska and et.al, 2000) ได้ทำการประเมินผลการใช้หลักสูตรแผนใหม่โดยพิจารณาผลกระทบที่ได้ของการใช้หลักสูตรวิลเลียมและแมรีในโรงเรียน ซึ่งจะเป็นการติดตามดูผลอย่างใกล้ชิดของโรงเรียน 2 โรงเรียน หลังจาก 3 ปีที่ใช้หลักสูตรวิลเลียมและแมรี เป็นการใช้นักศึกษาที่มีผลการพิจารณาข้อมูลจากหลายแหล่ง ทั้งการสัมภาษณ์ สันทนาการ การวิเคราะห์เอกสาร การสำรวจห้องเรียน จนถึงการประเมินสภาพแวดล้อมของผลกระทบและนวัตกรรมใหม่ๆ ในสถาบัน จะพบว่า ข้อเสนอแนะต่างๆ ในการใช้หลักสูตรมีความเป็นไปได้ในทิศทางที่ดีขึ้น นวัตกรรมทางการเรียนการสอนถูกรวมเป็นหนึ่งเดียวในนโยบายของโรงเรียน และความพยายามที่จะเผยแพร่ในระบบมีการเคลื่อนไหวแต่การใช้หลักสูตรยังใหม่ ยังมีปัญหาในเรื่องของการขาดการประเมินการสอนโดยใช้ผลงานของนักเรียนเป็นฐานสำหรับพัฒนาสื่อการสอน และรายงานความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียน

โทมัส และโลนแมน (Thomas and Loadman, 2001) ได้ทำการประเมินโปรแกรมการศึกษาของครูโดยใช้การสำรวจประชาชาติ (National Survey) ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือนักศึกษาที่จบปริญญาตรีและไบบนผ่านการรับรองขั้นต้น (initial certification) โดยทำการเก็บข้อมูลจาก 2 ส่วนคือ ส่วนแรกมาจากจดหมาย และส่วนที่สองจากการโทรศัพท์ติดตาม เครื่องที่ใช้ในการวัดมี 4 ประเภทคือ อาชีพของครูที่ปฏิบัติงาน คุณภาพโปรแกรมที่ศึกษา ทักษะการสอน และความพึงพอใจในการสอน ซึ่งจะเปรียบเทียบจากโปรแกรมที่เปิดสอนสำหรับครูการเมืองอื่นๆ เป็นกลุ่มประชาชาติ (national norm) การสำรวจข้อมูลจะ

เริ่มจากปี 1996 โดยจะแบ่งเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี 263 คน และ นักศึกษาปริญญาโท 171 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีและนักศึกษาระดับปริญญาโทมีทัศนคติเป็นไปในทิศทางบวก ในโปรแกรมที่ศึกษา การทำงานและจากการวัดทั้ง 4 ประเภทนั้นนักศึกษาระดับปริญญาตรีและนักศึกษาระดับปริญญาโทมีลักษณะคล้ายคลึงกันมาก และ นักศึกษาระดับปริญญาตรีและนักศึกษาระดับปริญญาโทจากการวัดทั้ง 4 ประเภทเป็นไปในทิศทางบวก

วูด (Wood, 2001) ได้ใช้โมเดลเคาน์ทิแนนท์ของเสตคในการประเมินหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา ที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลเกิดขึ้นตามสภาพจริงตั้งแต่เริ่มการใช้หลักสูตร ระหว่าง และหลังจากใช้หลักสูตร โดยสิ่งนำประกอบด้วย ภูมิหลังของอาจารย์ ความเหมาะสมของหลักสูตร ความเพียงพอของอุปกรณ์ต่างๆ การปฏิบัติประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง พฤติกรรมที่แสดงออก การใช้หลักสูตร และ ผลผลิตประกอบด้วย การพัฒนาการเรียนรู้ ทัศนคติของครู จุดมุ่งหมายที่ต้องการให้เกิด ผลลัพธ์ที่เกินความคาดหมาย พบว่าอุปกรณ์ต่างๆ ค่อนข้างขาดแคลนสำหรับรายวิชาที่ต้องใช้เครื่องมือปฏิบัติการ หลักสูตรที่ใช้สอดคล้องกับความสามารถที่หลากหลายของอาจารย์และสัมพันธ์กับความต้องการของแต่ละเฉพาะสาขา การพัฒนาการเรียนรู้เป็นผลโดยตรงจากจุดมุ่งหมายที่ต้องการจะเกิดขึ้นของอาจารย์ ทักษะวิทยาการใหม่ๆ ความรู้ที่จะได้รับถูกพัฒนาขึ้นได้จากอาจารย์ และการทำงานของอาจารย์เป็นปัจจัยสำคัญที่เกิดขึ้น

ว่อง และเหียง (Wong and Yeung, 2003) ได้ทำการประเมินหลักสูตรพัฒนาครู : เปรียบเทียบระหว่างความพึงพอใจและข้อเสนอแนะของผู้ร่วมอบรม จากครูที่เข้าศึกษาจำนวน 9,100 คน ตั้งแต่ปี 1999 - 2000 หลักสูตรที่ใช้แบ่งเป็น 3 ประเภทคือ (1) หลักสูตรครูประจำการ (Commissioned activities program) (2) หลักสูตรพัฒนาครูมืออาชีพ (Professional development program) และ (3) หลักสูตรบริการสนับสนุนสถานศึกษา (School support service program) พบว่า การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การหาค่าความเที่ยงแบบแอลฟา (alpha reliability) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis) เป็นการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบความพึงพอใจจาก 6 สเกลคำตอบ และองค์ประกอบคำแนะนำจากแต่ละข้อ ผลการวิจัยพบว่าค่าความเที่ยงสำหรับโครงสร้างความพึงพอใจกับ 6 สเกลคำตอบอยู่ในระดับดี และค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ของโครงสร้างความพึงพอใจมากกว่าโครงสร้างคำแนะนำ และจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่าองค์ประกอบความพึงพอใจในแต่ละข้อคำถามอยู่ในเกณฑ์ดี ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างความพึงพอใจและโครงสร้างคำแนะนำมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และข้อเสนอที่ได้รับคือการที่จะบอกว่าหลักสูตรประสบผลสำเร็จได้ทั้งหมดนั้นควรพิจารณาความมีประโยชน์ของการใช้หลักสูตร ความเหมาะสมระหว่างใช้หลักสูตร การเตรียมสารสนเทศของผู้สอน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เข้ารับการอบรม และการพิจารณาคุณสมบัติของสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปแล้ว

เฮนดรี และบราว (Hendry and Baur, 1998). ได้กำกับและติดตามประเมินหลักสูตรสุขภาพเด็ก และกุมารเวชศาสตร์โดยการพัฒนาองค์ประกอบในการใช้หลักสูตร โดยใช้วิธีการประเมินหลักสูตร (method of course evaluation) กับนักศึกษาแพทย์ใน University of Sydney โดยจะทำการประเมินหลักสูตรในปีที่ 3 เทอมต้น ทำการประเมินจากแบบสำรวจการประเมินนักศึกษา (Student Evaluation Questionair) และ การใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus group) การเปรียบเทียบโดยใช้แบบสำรวจ วิธีการสนทนากลุ่ม ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการประเมินโปรแกรมที่ใช้ในการประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพที่ในการประเมินหลักสูตรที่มากที่สุดคือการสนทนากลุ่ม โดยการอภิปรายร่วมกัน และผลสำเร็จนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการเช่น จุดประสงค์ในการสร้าง การเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ จากนักศึกษาในการสนทนากลุ่ม การตอบสนองของนักเรียนในการเปลี่ยนแผนการเรียน และความเข้มแข็งของผู้นำในการเปลี่ยนหลักสูตร

งานวิจัยในประเทศ

จิราพร รัชวิเชียร (2531) ได้ทำการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูง พุทธศักราช 2527 โดยใช้รูปแบบการประเมิน Countenance ของสเตค ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยกลุ่มผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และนักศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์จำนวน 10 แห่ง รวมทั้งสิ้น 803 คน ผลการวิจัยพบว่า สิ่งนำเข้าหรือปัจจัยขึ้นพื้นฐานของหลักสูตร ได้แก่ จุดหมาย หลักการ จุดประสงค์รายวิชา มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ส่งผลให้การดำเนินงานตามหลักสูตรสามารถปฏิบัติได้ค่อนข้างครบถ้วน การใช้หลักสูตรและการดำเนินงานตามหลักสูตรมีความเหมาะสมกับเกณฑ์การกำหนดเวลาเรียน การจัดเนื้อหาวิชา มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ และการศึกษาต่อชั้นสูงได้มาก

เพียว สุผล (2540) ได้ทำการประเมินหลักสูตรนายสิบอาวุโสเหล่าแพทย์ พุทธศักราช 2535 ของกรมแพทย์ทหารบก โดยศึกษาตามกรอบการประเมินของแบบจำลองชิป (CIPP Model) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหาร อาจารย์ นักเรียนนายสิบ ผู้สำเร็จการศึกษา และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา รวมทั้งสิ้น 434 คน ผลการวิจัยพบว่า การประเมินบริบท พบว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรทุกข้อสอดคล้องกับความต้องการของสังคมปัจจุบันสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สามารถนำไปปฏิบัติได้อยู่ในระดับมาก จำนวนชั่วโมงของกลุ่มวิชาและของรายวิชา ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมดี เนื้อหารายวิชาในหลักสูตรทุกรายวิชามีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ส่วนเกณฑ์การวัดและประเมินผลทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยเบื้องต้นด้านอาจารย์ และนายสิบนักเรียน พบว่า การประเมินด้านอาจารย์และนายสิบนักเรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สำหรับปัจจัยที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนทุกข้อมีความเพียงพออยู่ในระดับมาก แต่มีคุณภาพและความสะดวกที่สถานศึกษาให้บริการอยู่ในระดับน้อย ด้านกระบวนการ พบว่า กระบวนการบริหารทุกข้อเหมาะสมอยู่ในระดับมาก การจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้าน

ผลผลิต พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีคุณลักษณะทางวิชาชีพตรงตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

สมิง เสมียนรัมย์ (2541) ได้ทำการประเมินการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรอาชีพ (ปอ.) พุทธศักราช 2533 ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ/กิ่งอำเภอ ครูประจำกลุ่มประกาศนียบัตรอาชีพ และนักศึกษาประกาศนียบัตรอาชีพโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบทของจุดมุ่งหมายของหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงสร้างหลักสูตรอยู่ในระดับมาก เนื้อหาวิชาในหลักสูตรมีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ช่วยให้นักศึกษานำไปใช้ประกอบอาชีพในชีวิตประจำวัน เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน สภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับปานกลาง ด้านกระบวนการ สภาพการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก การนิเทศติดตามผลอยู่ในระดับมาก การวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมาก และด้านผลผลิต ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

สมสมัย เนคมานุรักษ์ (2536) ได้ทำการประเมินผลการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 6 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้ากลุ่มวิชา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน โดยที่โรงเรียนที่การปฏิบัติด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร จัดทำกำหนดแผนการสอน จัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรและวัสดุหลักสูตรอยู่ในระดับมาก การจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่างๆ ภายในโรงเรียน พบว่า โรงเรียนมีการจัดปฏิบัติด้านการจัดบุคลากร จัดรายวิชาเรียน จัดตารางสอน จัดงบประมาณ จัดสื่อการเรียนการสอน จัดสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกปฏิบัติ ประชาสัมพันธ์ จัดกิจกรรมสนับสนุน นิเทศและติดตามผล อยู่ในระดับมาก และการจัดการเรียนการสอน พบว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติด้านการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน เทคนิคและวิธีการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนอยู่ในระดับมาก

สรสรเสริญ ไหมทอง (2537) ได้ทำการประเมินผลการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533) สาขาวิชาช่างไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษาพบว่า ด้านการเตรียมความพร้อมก่อนการใช้หลักสูตร มีการปฏิบัติในระดับน้อยเกี่ยวกับการเตรียมบุคลากร การจัดวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน การจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน การประสานงานกับสถานประกอบการ และการเตรียมงบประมาณ ส่วนการจัดอาคารสถานที่และการจัดระบบบริหารงานมีการปฏิบัติในระดับมาก ด้านการบริหารหลักสูตร มีการปฏิบัติในระดับน้อยเกี่ยวกับการวางแผนงานด้านวิชาการ การนิเทศการศึกษา การส่งเสริมขวัญและ

กำลังใจ และการส่งเสริมการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อช่วยในการจัดการเรียนการสอน ส่วนการจัดตารางสอน และการจัดอาจารย์เข้าสอนมีการปฏิบัติในระดับมาก และด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในระดับมากเกี่ยวกับการจัดทำแผนการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และวัดและประเมินผล ส่วนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีการปฏิบัติในระดับน้อย

สุมาลี ทองรุ่งโรจน์ (2539) ได้ทำการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขางาน ออกแบบผลิตภัณฑ์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่าง พุทธศักราช 2532 โดยใช้แบบจำลองชิป ประเมินบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการเรียนการสอน และผลผลิตของหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร กลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน จำนวน 10 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 59 คน ผู้ที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วจำนวน 59 คน และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาจำนวน 19 คน ผลการวิจัยพบว่า ในด้านบริบท ประกอบด้วยจุดมุ่งหมาย โครงสร้าง และเนื้อหาวิชาของหลักสูตรส่วนใหญ่ประเมินมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ในเรื่องจำนวนหน่วยกิตและเวลายกหนดในหลักสูตร รวมทั้งความทันสมัยในเนื้อหาวิชา ได้รับการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านปัจจัยเบื้องต้น มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ในเรื่องวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน แหล่งค้นคว้า และสถานที่ ได้รับการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับต่ำ ด้านกระบวนการในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้รับการประเมินความเหมาะสมในระดับมาก แต่ในเรื่องการวัดและประเมินผลนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาประเมินว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่อาจารย์ประเมินว่าอยู่ในระดับมาก ด้านผลผลิตผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร พบว่ามีคุณลักษณะทั่วไปและคุณลักษณะเฉพาะทางวิชาชีพตรงตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในระดับมาก

สุธาทิพย์ ชลประทีน (2536) ได้ทำการประเมินผลการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ.2533) ประเภทวิชาเกษตรกรรม : ศึกษาดูงานเฉพาะกรณี วิทยาลัยเกษตรกรรม กลุ่มภาคเหนือ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบท จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความทุกฝ่ายมีความคิดเห็นว่าเป็นเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง โครงสร้างหลักสูตรความคิดเห็นของผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าเป็นเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง เนื้อหาวิชาของหลักสูตรอาจารย์มีความคิดเห็นว่าเป็นเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนักศึกษาอยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยเบื้องต้น ความพร้อมของอาจารย์ทุกฝ่ายมีความคิดเห็นว่าเป็นเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ความพร้อมของนักศึกษาผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นว่าเป็นเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนักศึกษาอยู่ในระดับมาก ความพร้อมของสถานที่เรียนและเครื่องมืออุปกรณ์การเรียนการสอน ทุกฝ่ายมีความคิดเห็นว่าเป็นเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ความพร้อมของงบประมาณผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นว่าเป็นเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านกระบวนการ กระบวนการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรม และการวัดผลและประเมินผล อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นว่าเป็นเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการบริหารหลักสูตร ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าเป็นเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และด้านผลผลิต คุณลักษณะของนักศึกษาตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

อาจารย์มีความคิดเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาส่วนใหญ่ ผลการเรียนรู้ในเกณฑ์ปานกลาง

สุภาวดี เครือโชติกุล (2536) ได้ทำการประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2531 ของวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ โดยใช้แบบจำลองชิป ผลการวิจัยปรากฏว่าการประเมินบริบทพบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับปัจจัยภายนอกมีความชัดเจนของภาษาที่ใช้สามารถปฏิบัติได้จริง มีความสอดคล้องกับความต้องการทางสังคม และมีความเป็นเอกลักษณ์ในวิชาชีพอยู่ในระดับมาก เกี่ยวกับโครงการของหลักสูตรด้านจำนวน หน่วยกิตรวม หน่วยกิตหมวดวิชา หน่วยกิตกลุ่มวิชา และหน่วยกิตรายวิชา ส่วนใหญ่มีความเหมาะสม เนื้อหาวิชาในหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนการจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลมีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชาอยู่ในระดับน้อยและมีประโยชน์ต่อวิชาชีพอยู่ในระดับมาก ปัจจัยเบื้องต้นด้านอาจารย์ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นปริมาณอาจารย์ในการควบคุมภาคปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย สำหรับด้านนักศึกษาที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนปัจจัยที่สนับสนุนการเรียนการสอนส่วนใหญ่มีความเพียงพอแต่มีคุณภาพอยู่ในระดับน้อย ในด้านการให้บริการความสะดวกอยู่ในระดับมาก กระบวนการผลิต เกี่ยวกับกระบวนการบริหารส่วนใหญ่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นการประชุมสัมมนาหลักสูตรให้อาจารย์ทราบ การจัดเตรียมหนังสือ วารสารและการจัดศูนย์รวมตารางเพื่อความสะดวกในการตรวจสอบเหมาะสมค่อนข้างน้อย ด้านการจัดการเรียนการสอน เทคนิควิธีการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นการติดตามงานและเฉลยให้นักศึกษาทราบอย่างรวดเร็วอยู่ในระดับน้อย ด้านผลผลิตผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์มีคุณลักษณะทั่วไปและคุณลักษณะทางวิชาชีพตรงตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอยู่ในระดับมาก

อัญชลี บรรจงศิริ (2539) ได้ทำการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง วิชาเอกพลศึกษา พุทธศักราช 2539 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2534) กรมพลศึกษา ใช้แบบจำลองชิป (CIPP Model) ศึกษาจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,049 คน คือผู้บริหาร 42 คน อาจารย์ 305 คน นักศึกษา 200 คน ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นหรืออาจารย์ที่ปรึกษา 200 คน ผลการวิจัยพบว่า การประเมินบริบท จุดมุ่งหมายของหลักสูตรทุกข้อมีความชัดเจนของภาษาที่ใช้ สามารถปฏิบัติได้จริง มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและมีความเป็นเอกลักษณ์ในวิชาชีพอยู่ในระดับมาก โครงสร้างของหลักสูตรด้านจำนวนหน่วยกิตรวม หน่วยกิตหมวดวิชา หน่วยกิตกลุ่มวิชา หน่วยกิตรายวิชา ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมดี เนื้อหารายวิชาในหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและของผู้เรียน และมีประโยชน์ต่อการประกอบวิชาชีพอยู่ในระดับมาก มีความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชาอยู่ในระดับน้อย ส่วนเกณฑ์การวัดและประเมินผลส่วนใหญ่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยเบื้องต้นด้านอาจารย์และนักศึกษาพบว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สำหรับปัจจัยที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ส่วนใหญ่มีความเพียงพออยู่ในระดับน้อยแต่มีคุณภาพ และความสะดวกในการบริการอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการบริหารส่วนใหญ่เหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นการนิเทศและติดตามผลการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ใน

ระดับน้อย การจัดการเรียนการสอนของอาจารย์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นนักศึกษามีโอกาสประเมินผลการสอนของอาจารย์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย ด้านผลผลิตผู้สำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะทั่วไปและคุณลักษณะทางวิชาชีพตรงตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในระดับมาก

สาระสำคัญของงานวิจัยประเมินหลักสูตรนั้นแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ ประเภทที่หนึ่งเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรซึ่งอยู่ในช่วงของการจัดทำและการใช้หลักสูตร ดังเช่นงานวิจัยของบาสกา และคณะ (Baska and et al, 2000) พิจารณาผลกระทบที่ได้ของการใช้หลักสูตรโรงเรียน ส่วน เฮนดรี และ บราว (Hendry and Baur, 1998). ได้พัฒนาองค์ประกอบในการใช้หลักสูตรในการประเมิน สมิง เสมียนรัมย์ (2541) และ สุชาติพิทย์ ชลประทีน (2536) ได้ประยุกต์ใช้โมเดลชิปในการประเมินผลการใช้หลักสูตร ส่วน สมสมัย เนคมานุรักษ์ (2536) และสรรเสริญ ไหมทอง (2537) ได้ทำการประเมินผลการใช้หลักสูตรโดยแบบประเมินตามตัวบ่งชี้ที่กำหนดในการประเมินผลการใช้หลักสูตร ส่วนประเภทที่สองเป็นช่วงที่สิ้นสุดการใช้หลักสูตร ดังเช่น งานวิจัยของ โทมัส และโลนแมน (Thomas and Loadman, 2001) ใช้การสำรวจประชาชาติ (National Survey) ในการประเมินหลักสูตร ในขณะที่ วูด (Wood, 2001) และจิราพร รัชชวิเชียร (2531) ได้ใช้รูปแบบการประเมินเกณฑ์ที่เน้นข้อสังเกตในการประเมินหลักสูตรที่ต้องการ ว่อง และเหยียง (Wong and Yeung 2003) ได้เปรียบเทียบระหว่างความพึงพอใจและข้อเสนอแนะของผู้ร่วมอบรมในการประเมินผลหลักสูตร ส่วน พเยาว์ สุธผล (2540), สุมาลี ทองรุ่งโรจน์ (2539), สุภาวดี เครือโชติกุล (2536) และ อัญชลี บรรจงศิริ (2539) ได้ประยุกต์ใช้โมเดลชิปในการประเมินหลักสูตร

กล่าวโดยสรุป แบบจำลองเกณฑ์ที่เน้นข้อสังเกตทำให้การประเมินหลักสูตรนั้นเอื้อประโยชน์ให้การเก็บข้อมูลในการประเมินอย่างครอบคลุม เหมาะสมกับการใช้ในการตัดสินคุณค่าของหลักสูตรที่มีการดำเนินงานที่ซับซ้อน ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีความยืดหยุ่นในการใช้ร่วมกับแบบจำลองอื่นๆ ผู้วิจัยจึงเลือก ใช้แบบจำลองเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยติดตามการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี กับกลุ่มผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรอบแนวคิดในการติดตามการใช้หลักสูตร

กรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องการศึกษาติดตามการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี ผู้วิจัยแบ่งตัวบ่งชี้ที่นำมาใช้ออกเป็น 3 ด้านคือ ด้านสิ่งนำ ด้านการปฏิบัติ และด้านผลลัพธ์ ตามกรอบแนวคิดดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2.6 กรอบแนวคิดในการติดตามการใช้หลักสูตร

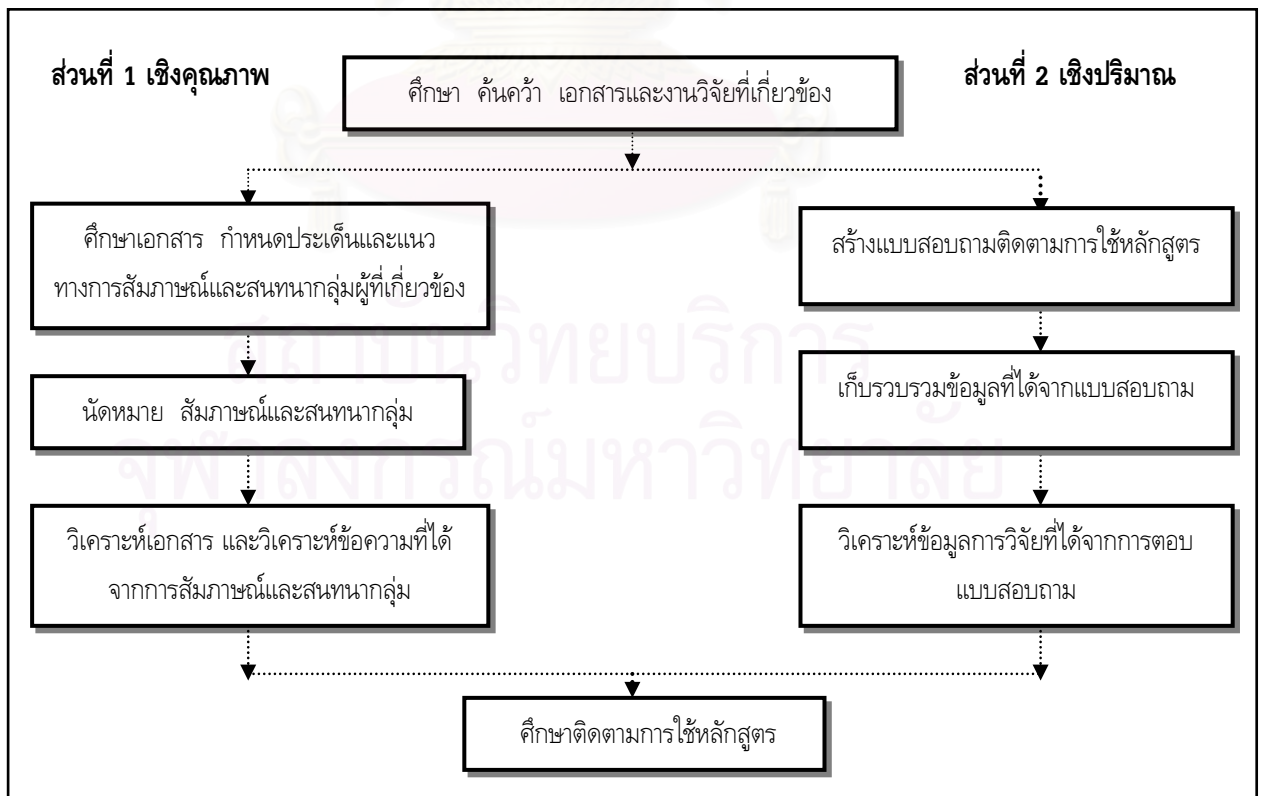
บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่องการศึกษาติดตามการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์แนวคิด ปรัชญา ที่ส่งผลต่อการออกแบบหลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี เพื่อติดตามกระบวนการ และผลการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี โดยมีวัตถุประสงค์ย่อยคือ เพื่อศึกษากระบวนการ ปัญหาและอุปสรรคการใช้หลักสูตร เพื่อวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาทุน และเพื่อเปรียบเทียบผลการใช้หลักสูตรระหว่างสถานภาพผู้ให้ข้อมูล ซึ่งใช้การวิจัยที่ผสมผสานเชิงคุณภาพ (qualitative research) และทั้งเชิงปริมาณ (quantitative research) สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพนั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์กึ่งทางการ (semi-formal interview) การสนทนากลุ่ม (focus group) จากกลุ่มนักศึกษา การวิเคราะห์เอกสาร (documentary analysis) และจากแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นประเภทปลายเปิดจากกลุ่มผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณนั้นผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่วนโดยมีขั้นตอนในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 เชิงคุณภาพ

ส่วนที่ 2 เชิงปริมาณ

แผนภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ส่วนที่ 1 เซึ่งคุณภาพ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยใช้การสัมภาษณ์ผู้บริหารและอาจารย์จากสถาบันอุดมศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องในการสร้างหลักสูตร จากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา สำนักงานประมาณ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน การสนทนากลุ่มนักศึกษ (focus group) และการวิเคราะห์เอกสาร (documentary analysis) ซึ่งแบ่งประเด็นสัมภาษณ์เป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่หนึ่งคือแนวคิดปรัชญา ที่ส่งผลต่อการออกแบบหลักสูตร และส่วนที่สองคือศึกษากระบวนการ ปัญหาอุปสรรค พร้อมทั้งแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นและข้อเสนอแนะในการใช้หลักสูตร

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วย 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่หนึ่ง ประกอบด้วยกลุ่มผู้บริหารและอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและผลิตหลักสูตร และผู้ที่เกี่ยวข้องในการสร้างหลักสูตร จากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา สำนักงานประมาณ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน จำนวน 9 ท่าน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกคือ

- (1) เป็นผู้เชี่ยวชาญที่อยู่ในช่วงที่มีการริเริ่มกระบวนการสร้างหลักสูตร
- (2) เป็นผู้ที่มีส่วนในการจัดการบริหารหลักสูตร

กลุ่มที่สอง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม จำนวน 13 ท่าน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกคือ

- (1) เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการหลักสูตรในสถาบันอุดมศึกษา
- (2) เป็นผู้ที่มีส่วนในการวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ในสถาบันอุดมศึกษา

และกลุ่มที่สาม ประกอบด้วย นักศึกษาที่เป็นตัวแทนจากทั้ง 6 สถาบันอุดมศึกษา สถาบันละ 6 คน จำนวน 36 คน โดยมีเกณฑ์คัดเลือกคือ

- (1) เป็นนักศึกษาที่มีความเต็มใจและยินดีให้ความร่วมมือในการสนทนากลุ่ม
- (2) เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาในหลักสูตร 5 ปี

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์เป็นแบบสัมภาษณ์จำนวน 2 ชุด ซึ่งมีประเด็นที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นมาจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำมากำหนดเป็นโครงสร้างในการสัมภาษณ์ ทั้งนี้ได้มีการตรวจสอบเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในการสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน จำนวน 5 ท่าน (ดังปรากฏในภาคผนวก ก) โดยชุดของแบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย ชุดที่หนึ่งคือ ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด

ปรัชญา ที่ส่งผลต่อการออกแบบหลักสูตร และชุดที่สองคือ ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกระบวนการ ปัญหาอุปสรรค พร้อมทั้งแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นพร้อมกับข้อเสนอแนะในการใช้หลักสูตร ซึ่งมีโครงสร้างในการสัมภาษณ์คือ แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1 ประกอบด้วย 2 ตอนคือ ตอนที่หนึ่งข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์ และตอนที่สอง ประเด็นการสัมภาษณ์ แนวคิด ปรัชญา ที่ส่งผลต่อการออกแบบหลักสูตร และสัมภาษณ์ชุดที่ 2 ประกอบไปด้วย 2 ตอนคือ ตอนที่หนึ่งข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์ และตอนที่สอง ประเด็นการสัมภาษณ์กระบวนการ ปัญหาอุปสรรค พร้อมทั้งแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นและข้อเสนอแนะในการใช้หลักสูตร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การสัมภาษณ์เป็นการซักถามหรือสนทนาตามที่ผู้วิจัยต้องการทราบข้อมูล การใช้เวลามากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับผู้ให้สัมภาษณ์ แบบของการสัมภาษณ์ และผู้สัมภาษณ์ ซึ่งการสัมภาษณ์แบ่งได้เป็น

1. การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างหรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (structured interview of formal interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยเตรียมคำถามไว้แน่นอนมีทั้งคำถามที่ต้องการคำตอบเฉพาะเจาะจงและคำถามที่ตอบได้ตามความต้องการ
2. การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (informal interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่ใช้มากในการวิจัยเชิงคุณภาพ แบ่งเป็น การสัมภาษณ์เปิดกว้างโดยไม่จำกัดคำตอบ การสัมภาษณ์แบบมีจุดสนใจเฉพาะหรือการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การตะล่อมกลุ่มกลมเถลา และการสัมภาษณ์ผู้ที่ให้ข้อมูลที่สำคัญ

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การสัมภาษณ์กรณีตัวอย่างที่ได้จากการคัดเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งทางการ (semi-formal interview) ในลักษณะการพูดคุยกับกรณีตัวอย่างเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว และทำการสัมภาษณ์ แนวคิด ปรัชญา ที่ส่งผลต่อการออกแบบหลักสูตร และกระบวนการ ปัญหาอุปสรรค พร้อมทั้งแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นพร้อมกับข้อเสนอแนะในการใช้หลักสูตร ซึ่งมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อนัดหมายกลุ่มกรณีกลุ่มตัวอย่างด้วยการติดต่อผ่านทางโทรศัพท์เพื่อขอทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติม
2. นัดหมายวัน เวลา และสถานที่ที่จะทำการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ตามสถานที่ที่ตกลงกันได้โดยใช้เวลาในการสัมภาษณ์ 1 ชั่วโมงถึง 1 ชั่วโมงครึ่ง
3. ผู้วิจัยขออนุญาตบันทึกเทปการสัมภาษณ์โดยไม่มีการระบุชื่อผู้ที่ถูกสัมภาษณ์
4. การสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์กึ่งทางการ (semi-formal interview) โดยที่ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นไปในลักษณะการพูดคุย และสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้ถูกสัมภาษณ์
5. ถอดเทปสัมภาษณ์และสังเคราะห์เนื้อหาด้วยการสรุปตามประเด็นการสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำหน้าที่รวบรวมจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในการขอสัมภาษณ์ ภายหลังจากการให้สัมภาษณ์แล้วผู้วิจัยได้มอบของที่ระลึกให้กับกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนการสนทนากลุ่มคือ การรวบรวมข้อมูลจากการนั่งสนทนากับผู้ให้ข้อมูล เป็นกลุ่มซึ่งผู้ร่วมสนทนากลุ่มนี้จะได้มาจากการคัดเลือกหลักเกณฑ์ที่นักวิจัยกำหนดซึ่งขนาดของการสนทนากลุ่มควรประกอบประกอบด้วยผู้ร่วมสนทนา 6-12 คน ซึ่งนับว่าเป็นขนาดที่กำลังเหมาะ ซึ่งองค์ประกอบในการสนทนากลุ่มประกอบไปด้วย การกำหนดประเด็นหรือตัวแปร แนวคำถามหรือกรอบคำถาม ผู้เข้าร่วมสนทนา บุคลากรในการจัดสนทนากลุ่ม อุปกรณ์ในการจัดสนทนากลุ่ม สถานที่ เวลาในที่ใช้ และของที่ระลึก ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เดินทางไปติดต่อกลุ่มนักศึกษาที่สถาบันอุดมศึกษาด้วยตนเอง และชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการสนทนากลุ่มเมื่อตกลงนัดหมายวันที่ดำเนินการสนทนากลุ่มได้แล้วผู้วิจัยได้เดินทางไปสนทนากลุ่มด้วยตนเองตามสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งใช้เวลาในการสนทนากลุ่มตั้งแต่ 1 ชั่วโมงถึง 1 ชั่วโมงครึ่ง และผู้วิจัยขออนุญาตบันทึกเทป หลังจากการสนทนากลุ่มแล้วผู้วิจัยได้มอบของที่ระลึกให้กับกลุ่มผู้ให้การสนทนากลุ่ม จากนั้นผู้วิจัยถอดเทปการสนทนากลุ่มและสังเคราะห์เนื้อหาด้วยการสรุปตามประเด็นที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ ที่ประกอบไปด้วย 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่หนึ่ง ประกอบไปด้วยกลุ่มผู้บริหารและอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและผลิตหลักสูตร และผู้ที่เกี่ยวข้องในการสร้างหลักสูตร จากจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา สำนักงานประมาณ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และกลุ่มที่สองประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม และกลุ่มที่สามคือนักศึกษาที่เป็นตัวแทนจากทั้ง 6 สถาบันอุดมศึกษา ผู้วิจัยถอดเทปบันทึกการสนทนาและวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) พร้อมกับการวิเคราะห์เอกสาร (documentary analysis) แล้วทำการสรุปตามประเด็นสำคัญ ซึ่งจะนำเสนอเป็นการบรรยายแบบความเรียง

ส่วนที่ 2 เซึ่งปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วยสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ ทั้งสิ้น 50 แห่ง โดยเลือก 6 แห่งมาทำการศึกษา คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกคือ พิจารณาจาก

หลักสูตรที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว มีเอกสารประกอบหลักสูตรที่ครบถ้วน และมีการดำเนินการใช้หลักสูตรที่สร้างเสร็จ ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 70 คน อาจารย์จำนวน 388 คน และนักศึกษาจำนวน 1,335 คน รวมทั้งสิ้น 1,793 คน

กลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยนั้นผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในกรณีที่ต้องการศึกษาค่าเฉลี่ยของประชากร (μ) ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% เมื่อยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อน (E) ของการประมาณค่าสัดส่วนเกิดขึ้นได้ในระดับ $\pm 10\%$ (ศิริชัย กาญจนวาสีและคณะ, 2537 อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวาสี, 2545ข) ดังสูตรต่อไปนี้

$$n_{\mu} = \frac{NZ^2\sigma^2}{NE^2 + Z^2\sigma^2}$$

เมื่อ

- n_{μ} คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการกำหนดเมื่อต้องการศึกษาค่าเฉลี่ย (μ) จากประชากร
- N คือ จำนวนประชากรทั้งหมด
- Z คือ ค่าที่กำหนดจากค่าความเชื่อมั่นที่ผู้วิจัยต้องการจะใช้เพื่อการสรุปผล (ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดความเชื่อมั่น 95% ค่า Z จะมีค่าเท่ากับ 1.96)
- σ^2 คือ ค่าความแปรปรวนของตัวแปรหลักที่ต้องการศึกษา
- E คือ ค่าความคลาดเคลื่อนที่ผู้วิจัยสามารถจะยอมเสี่ยงในการสรุปผล

ผลการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างสามารถใช้ตารางการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2545ข) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 333 คน แต่เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้มีความแกร่ง (robustness) ผู้วิจัยจึงเพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็น 400 คน

จากจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ได้ ผู้วิจัยจึงสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วน กลุ่มผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในแต่ละสถาบันการศึกษา ซึ่งจะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างรายละเอียดดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากร กลุ่มตัวอย่างและสถาบันอุดมศึกษาที่ให้ข้อมูล

สถาบันอุดมศึกษา	ผู้ให้ข้อมูล						รวม	
	ผู้บริหาร		อาจารย์		นักศึกษา			
	ประชากร (คน)	กลุ่ม ตัวอย่าง (คน)	ประชากร (คน)	กลุ่ม ตัวอย่าง (คน)	ประชากร (คน)	กลุ่ม ตัวอย่าง (คน)	ประชากร (คน)	กลุ่ม ตัวอย่าง (คน)
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	12	3	94	21	336	75	442	99
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	17	4	109	24	297	66	423	94
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	5	1	65	15	240	54	310	70

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากร กลุ่มตัวอย่างและสถาบันอุดมศึกษาที่ให้ข้อมูล (ต่อ)

สถาบันอุดมศึกษา	ผู้ให้ข้อมูล						รวม	
	ผู้บริหาร		อาจารย์		นักศึกษา			
	ประชากร (คน)	กลุ่ม ตัวอย่าง (คน)	ประชากร (คน)	กลุ่ม ตัวอย่าง (คน)	ประชากร (คน)	กลุ่ม ตัวอย่าง (คน)	ประชากร (คน)	กลุ่ม ตัวอย่าง (คน)
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	8	2	43	9	46	10	97	21
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	16	4	33	7	271	60	320	71
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	12	3	44	10	145	32	201	45
รวม	70	17	388	86	1,335	297	1,793	400

เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างที่จะเก็บข้อมูลแล้วผู้วิจัยจึงดำเนินการส่งแบบสอบถามไปยังสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเป็นการป้องกันความผิดพลาดของการเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างการวิจัย ผู้วิจัยจึงเพิ่มการเก็บข้อมูลของทุกกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มทุกกลุ่ม สำหรับผู้บริหารและอาจารย์เป็นเพิ่มขึ้นเป็นกลุ่มละ 5 คน ส่วนนักศึกษาเพิ่มจำนวนการเก็บเป็นกลุ่มละ 25 คน ซึ่งจะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างและอัตราการตอบกลับดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 กลุ่มตัวอย่างและอัตราการตอบกลับแยกตามสถาบันอุดมศึกษา

สถาบันอุดมศึกษา	ผู้ให้ข้อมูล						กลุ่ม ตัวอย่าง (คน)	รวมอัตรา การตอบ กลับ	คิดเป็น ร้อยละ
	ผู้บริหาร		อาจารย์		นักศึกษา				
	กลุ่ม ตัวอย่าง (คน)	ตอบกลับ (คน)	กลุ่ม ตัวอย่าง (คน)	ตอบกลับ (คน)	กลุ่ม ตัวอย่าง (คน)	ตอบกลับ (คน)			
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	8	8	26	4	100	83	134	95	70.90
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	9	7	29	6	91	54	129	67	51.94
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	6	4	20	12	79	55	105	71	67.62
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	7	1	14	3	35	13	56	17	30.40
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	9	4	12	3	85	61	106	68	64.15
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	8	1	15	5	57	31	80	37	46.25
รวม	47	25	116	33	447	327	610	355	58.20

จากตารางที่ 3.2 อัตราการตอบกลับของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 58.20 จำแนกตามสถาบันอุดมศึกษา ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างจาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีอัตราการตอบกลับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.90 รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต คิดเป็นร้อยละ 67.62 มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมคิดเป็นร้อยละ 64.15 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 51.94 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร คิดเป็นร้อยละ 46.25 และมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทามีอัตราการตอบกลับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.40 ตามลำดับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้น มี

ลักษณะเป็นแบบสอบถาม ประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อใช้ในการศึกษาติดตามการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างข้อคำถามสำหรับเป็นแนวทางในการติดตามการใช้หลักสูตร

2. กำหนดรายละเอียดของเนื้อหาที่จะสร้างเป็นข้อคำถาม

เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีทางการประเมิน จากนั้นผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อหาที่จะนำมาสร้างเป็นข้อคำถามซึ่งได้แบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ ด้านสิ่งนำ ด้านการปฏิบัติ และด้านผลลัพธ์ ซึ่งตัวบ่งชี้ด้านสิ่งนำผู้วิจัยได้นำตัวบ่งของ สมถวิล อัครสิบลูก (2546) ซึ่งได้ทำการพัฒนาและตรวจสอบความตรงของตัวบ่งชี้สำหรับประเมินหลักสูตรการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี (หลักสูตร 5 ปี) มาพัฒนาและดัดแปลงใช้ในการศึกษาติดตามการใช้หลักสูตรด้วย ซึ่งแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับโครงสร้างเนื้อหาในแบบสอบถามการศึกษาติดตามการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี ดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 โครงสร้างของเนื้อหาในแบบสอบถามเกี่ยวกับการติดตามการใช้หลักสูตร

เนื้อหา	น้ำหนัก (ร้อยละ)	จำนวนข้อ	ข้อ
ด้านสิ่งนำ			
1. เอกสารหลักสูตร	7	5	1 - 5
2. ความเหมาะสมของเนื้อหา	7	5	6 - 10
3. คุณภาพของอาจารย์	1	1	11
4. ภูมิหลังของนักศึกษา	1	1	12
5. บัณฑิตสนับสนุน	3	3	13 - 15
ด้านการปฏิบัติ			
6. การประชาสัมพันธ์	7	5	16 - 20
7. การเตรียมบุคลากร	5	4	21 - 24
8. การเตรียมสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน	5	4	25 - 28
9. การจัดเตรียมอาคารสถานที่	7	5	29 - 33
10. การเตรียมงบประมาณ	5	4	34 - 37
11. การบริหารหลักสูตร			
11.1 การวางแผนงานด้านวิชาการ	7	5	38 - 42
11.2 การจัดตารางเรียนตารางสอน	7	5	43 - 47
11.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	7	5	48 - 52
12. การวัดผลและประเมินผล	8	6	53 - 58
13. การนิเทศและติดตามผล	3	3	59 - 61
ด้านผลลัพธ์			
16. ความพึงพอใจในการใช้หลักสูตร	20	15	62 - 76
รวม	100	76	76

3. สร้างข้อคำถามตามโครงสร้างเนื้อหาที่กำหนดไว้ ซึ่งแบบสอบถามนี้เป็นการศึกษาติดตามการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี จำนวน 2 ชุด ชุดที่หนึ่งสำหรับผู้บริหารและอาจารย์ และชุดที่สองสำหรับนักศึกษา มีจำนวน 11 หน้า แบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ในชุดที่หนึ่งสำหรับผู้บริหารและอาจารย์ประกอบด้วย ข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (check list) จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ คุณวุฒิสูงสุดทางการศึกษา หน้าที่ที่รับผิดชอบ ประสบการณ์ในการสอน และสถาบันอุดมศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ ชุดที่สองสำหรับนักศึกษาประกอบด้วย ข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (check list) จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ รูปแบบการเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา สาขาที่กำลังศึกษา และสถาบันอุดมศึกษาที่กำลังศึกษา

ตอนที่ 2 การติดตามการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี ซึ่งมีรูปแบบการตอบ คือ แบบประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งเป็น 3 ด้านคือ ด้านสิ่งนำ (Antecedents) จำนวน 15 ข้อ ด้านการปฏิบัติ (Transactions) จำนวน 46 ข้อ และด้านผลลัพธ์ (Outcomes) จำนวน 15 ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนนตอนที่ 2 มีรูปแบบการตอบคือ แบบประมาณค่า 5 ระดับ ให้คะแนนดังนี้

5 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการใช้หลักสูตรในระดับมากที่สุด	ให้คะแนน 5 คะแนน
4 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการใช้หลักสูตรในระดับมาก	ให้คะแนน 4 คะแนน
3 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการใช้หลักสูตรในระดับปานกลาง	ให้คะแนน 3 คะแนน
2 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการใช้หลักสูตรในระดับน้อย	ให้คะแนน 2 คะแนน
1 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการใช้หลักสูตรในระดับน้อยที่สุด	ให้คะแนน 1 คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคร่วมข้อเสนอนี้ในการปรับปรุงการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี จำนวน 16 ข้อ

4. เมื่อผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามแล้วจึงนำไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) สำหรับตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยผู้วิจัยคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิโดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกคือ (1) เป็นผู้มีคุณวุฒิระดับปริญญาเอกในสาขาหลักสูตร และ (2) มีประสบการณ์ในการศึกษาหรือทำงานด้านหลักสูตร จำนวน 5 ท่าน (ดังปรากฏในภาคผนวก ก) เพื่อทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ซึ่งผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบความสอดคล้องข้อคำถามกับจุดมุ่งหมาย โดยกำหนดค่าการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) มากกว่า 0.5 จึงจะถือว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย จากผลการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC ของแบบสอบถามแล้วนั้นผู้วิจัยจึงเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC สูงกว่า 0.50 และยังคงข้อคำถามบางข้อที่มีค่า IOC เท่ากับ 0.50 ไว้ แต่ได้มีการปรับปรุงภาษาในข้อคำถามให้เหมาะสมยิ่งขึ้น (ดังปรากฏในภาคผนวก ข) ตามความคิดเห็นที่ได้รับจากผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษา

5. ปรับปรุงข้อคำถามแบบสอบถามตามคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ จำนวน 30 คน แบ่งเป็นผู้บริหารและอาจารย์จำนวน 15 คน และนักศึกษาจำนวน 15 คนซึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยง (reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (cronbach's alpha coefficient) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาติดตามการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี มีค่าความเที่ยงเป็นที่น่าพอใจคือ มีค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง 0.977–0.980 ของข้อคำถาม ดังแสดงในตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 คุณภาพของแบบสอบถาม

ข้อคำถาม	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (30 คน)
ด้านสิ่งนำ	
1. เอกสารหลักสูตร	0.978
2. ความเหมาะสมของเนื้อหา	0.979
3. คุณภาพของอาจารย์	0.980
4. ภูมิหลังของนักศึกษา	0.977
5. ปัจจัยสนับสนุน	0.978
ด้านการปฏิบัติ	
6. การประชาสัมพันธ์	0.978
7. การเตรียมบุคลากร	0.977
8. การเตรียมสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน	0.977
9. การจัดเตรียมอาคารสถานที่	0.977
10. การเตรียมงบประมาณ	0.978
11. การบริหารหลักสูตร	
11.1 การวางแผนงานด้านวิชาการ	0.977
11.2 การจัดตารางเรียนตารางสอน	0.978
11.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	0.977
12. การวัดผลและประเมินผล	0.977
13. การนิเทศและติดตามผล	0.977
ด้านผลลัพธ์	
16. ความพึงพอใจในการใช้หลักสูตร	0.977

7. จัดพิมพ์แบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว นำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจำแนกตามโครงสร้างของแบบจำลองเคาน์ทีแนนท์ รายละเอียดดังตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.5 ตัวแปรและแหล่งข้อมูลจำแนกตามโครงสร้างของแบบจำลองเคาน์ทิเนนท์

ตัวแปรที่ใช้ในติดตามการใช้หลักสูตร	ความคาดหวัง/สภาพที่เป็นจริง	มาตรฐาน	การตัดสินคุณค่า
ลีงนำ (Antecedents) -เอกสารหลักสูตร -ความเหมาะสมของเนื้อหา -คุณภาพของอาจารย์ -ภูมิหลังของนักศึกษา -ปัจจัยสนับสนุน	ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา	แบบสอบถามความ คิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ	พิจารณาความสอดคล้อง ระหว่างผลของสภาพที่เป็น จริงกับมาตรฐานที่ได้จาก ผู้ทรงคุณวุฒิ
การปฏิบัติ (Transactions) -การประชาสัมพันธ์ -การเตรียมบุคลากร -การเตรียมสื่อและอุปกรณ์การเรียน การสอน -การจัดเตรียมอาคารสถานที่ -การเตรียมงบประมาณ -การบริหารหลักสูตรประกอบไปด้วยการ วางแผนงานด้านวิชาการ การจัดตาราง เรียนตารางเรียนตารางสอน และการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน -การวัดและประเมินผล -การนิเทศและติดตามผล	ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา	แบบสอบถามความ คิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ	พิจารณาความสอดคล้อง ระหว่างผลของสภาพที่เป็น จริงกับมาตรฐานที่ได้จาก ผู้ทรงคุณวุฒิ
ผลลัพธ์ (Outcomes) -ความพึงพอใจของผู้บริหาร อาจารย์ และ นักศึกษา	ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา	แบบสอบถามความ คิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ	พิจารณาความสอดคล้อง ระหว่างผลของสภาพที่เป็น จริงกับมาตรฐานที่ได้จากผู้ ผู้ทรงคุณวุฒิ

หมายเหตุ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ สำหรับกำหนดเกณฑ์ที่จะใช้เป็นมาตรฐานตามแบบจำลองเคาน์ทิเนนท์ของ
 สเตด โดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกคือ เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องในการสร้างหลักสูตร 5 ปี และมีประสบการณ์ใน
 การฝึกหัดครูหรือพัฒนาหลักสูตรครู จำนวน 6 ท่าน (ดังปรากฏในภาคผนวก ก)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย
 ไปยัง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัย
 ราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
2. ผู้วิจัยขอความร่วมมือในการวิจัย แบนหนังสือขอความร่วมมือและเอกสารชี้แจงรายละเอียดที่
 ได้กำหนดในเอกสารชี้แจงพร้อมทั้งแนบซองสำหรับให้สถาบันรวบรวมเอกสารที่ได้รับคืนเพื่อความสะดวกใน

การส่งคืนผู้วิจัย โดยขอความร่วมมือจาก ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เพื่อตอบแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างโดยนำไปส่งตามคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

4. การติดตามผล ผู้วิจัยได้ติดตามผลการเก็บข้อมูล 3 ครั้ง ในครั้งแรกผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์ในการรวบรวมแบบประเมินกลับมาภายในสัปดาห์ที่สอง ซึ่งตรงกับวันที่ 1 ตุลาคม 2548 โดยก่อนที่จะถึงวันนัดหมาย 1 วันผู้วิจัยได้โทรศัพท์ติดต่อกับแผนกทะเบียนเพื่อนัดเวลาที่สะดวกในการรับแบบประเมิน ผู้วิจัยจึงได้เดินทางไปรับแบบประเมินที่กลุ่มตัวอย่างส่งคืนมาเพียงบางส่วนนั้น แบบประเมินที่ยังเก็บได้ไม่ครบนั้นจึงได้นัดหมายอีก 1 สัปดาห์หลังจากนั้นได้ติดตามผลเป็นครั้งที่ 2 ในวันที่ 7 ตุลาคม 2548 โดยผู้วิจัยได้ไปติดต่อด้วยตนเองและรับแบบประเมินที่กลุ่มตัวอย่างส่งคืน และยังมีบางส่วนที่ยังไม่ครบผู้วิจัยจึงได้ติดตามผลเป็นครั้งที่ 3 โดยกำหนดระยะเวลาอีก 1 สัปดาห์ ในวันที่ 15 ตุลาคม 2548 และขอรับแบบประเมินส่วนที่เหลือ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows Version 10.0.5

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สถานภาพทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล โดยใช้สถิติบรรยาย คือ จำนวน และ ร้อยละ
2. การวิเคราะห์ข้อมูลสิ่งที่คาดหวังให้เกิดขึ้นและสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน โดยใช้สถิติบรรยายคือ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. การวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างสิ่งที่คาดหวังให้เกิดขึ้นและสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบันในด้านสิ่งนำ ด้านการปฏิบัติ และด้านผลลัพธ์ โดยการใช้อยู่สถิติทดสอบที (t-test)
4. การวิเคราะห์เกรตของจำนวนนักศึกษาที่ผ่านเกณฑ์และต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด โดยใช้สถิติบรรยาย คือ จำนวน และร้อยละ
5. การวิเคราะห์ผลการใช้หลักสูตรจากกลุ่ม ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา โดยใช้โดยสถิติบรรยาย คือ ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบผลการใช้หลักสูตรจากกลุ่ม ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวិเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์กึ่งทางการ (semi-formal interview) การสนทนากลุ่ม (focus group) แบบสอบถาม แสดงความคิดเห็นประเภทปลายเปิดจากกลุ่มผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา และการวิเคราะห์เอกสาร (documentary analysis) ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) นั้นผู้วิจัยใช้การแบบสอบถาม ติดตามการใช้หลักสูตรจากความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย เป็น 3 ตอน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์แนวคิด ปรัชญา ที่ส่งผลต่อการออกแบบหลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิต การศึกษาระดับปริญญาตรี

ตอนที่ 2 ติดตามกระบวนการ และผลการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตการศึกษาระดับปริญญาตรี แบ่งออก 3 ตอนคือ

ตอนที่ 2.1 ศึกษากระบวนการ ปัญหาอุปสรรคการใช้หลักสูตร

ตอนที่ 2.2 วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาทุน

ตอนที่ 2.3 เปรียบเทียบผลการใช้หลักสูตรระหว่างสถานภาพผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์แนวคิด ปรัชญา ที่ส่งผลต่อการออกแบบหลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิต การศึกษาระดับปริญญาตรี

ผู้วิจัยได้นำเสนอการวิเคราะห์ แนวคิด ปรัชญา ที่ส่งผลต่อการออกแบบหลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยนำเสนอเป็นประเด็นที่น่าสนใจซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ (รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์กลุ่มที่หนึ่ง ดังปรากฏในภาคผนวก ก) ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ในแต่ละประเด็นดังต่อไปนี้คือ แนวคิด และปรัชญาในการสร้างหลักสูตร การรับสมัครนักศึกษาทุน การกำกับ ควบคุม ดูแลนักศึกษา ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวทางของหลักสูตร การดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร การบรรจุผู้สำเร็จการศึกษา การคัดเลือกสถาบันการผลิตครูที่จะเข้าร่วมการฝึกวิชาชีพ การติดตามผลและประเมินผลในระหว่าง การดำเนินการ การจ่ายเงินทุน และสรุปผลที่ได้จากการวิเคราะห์แนวคิด ปรัชญา ที่ส่งผลต่อการออกแบบหลักสูตร

แนวคิด และปรัชญาในการสร้างหลักสูตร

แนวคิดในการสร้างหลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี พบว่า มีแนวคิดมาจากความต้องการที่จะพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพที่สำคัญ ทั้งนี้เมื่อคำนึงถึงระยะเวลาและความเข้มข้นของเนื้อหาแล้วจะพบว่าเดิมวิชาชีพครูนั้นมีการเรียนการสอนตามหลักสูตรโดยใช้ระยะเวลาในการศึกษาทั้งสิ้นสี่ปี ซึ่งภายในสี่ปีนั้นมีการเรียนเนื้อหาตามหลักสูตรเพียงสามปีครึ่งและอีกครึ่งปีสุดท้ายของปีที่สี่เป็นการฝึกสอน ทำให้เกิดปัญหาตามมาภายหลังพบว่าเนื้อหาความรู้ที่ครูนำไปสอนให้กับนักเรียนนั้นมีความเข้มข้นน้อย ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้สัมภาษณ์ไว้อย่างสอดคล้องกันว่า

“ถ้าจะให้ครูยุคใหม่ มีคุณภาพทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพโดยสมบูรณ์ การเรียนแค่ 4 ปี ไม่น่าจะพอ ไม่พอทั้งในแง่ของการเรียนรายวิชา ที่จะให้ลึกซึ้งให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญสูงขึ้น และในแง่ของความสามารถทางวิชาชีพ ที่จะเป็นครูที่สามารถจัดการเรียนการสอน หรือส่งเสริมการเรียนรู้แนวใหม่ ที่ไม่ใช่สอนวิชาแต่เพียงอย่างเดียว ปัจจุบันนี้เราให้นิสิต ครุศาสตร์ คึกษาศาสตร์ เรียนรายวิชาแค่ 3 ปีครึ่ง แล้วอีกครึ่งปีให้ฝึกสอน การเรียนรายวิชาแค่ 3 ปีครึ่ง ฝึกสอนครึ่งปีมันไม่พอ นี่คือที่มาของการคิดหลักสูตร 5 ปี”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1 / 7 ก.ค.2548)

“เขาบอกว่าครูค่อนข้างอ่อนด้อยในเรื่องเนื้อหา เพราะว่าไม่เห็นเรื่องวิชาชีพครูมา ทำให้ครูเราเรื่องความลึกซึ้งในเนื้อหาอ่อนไป แล้วก็ครูไม่รู้เนื้อหาไม่รู้จะไปสอนอย่างไร ใช่ไหม จากประเด็นปัญหาเหล่านี้ก็นำมาสู่การกำหนด กรอบความคิดว่าเราจะผลิตครูแนวใหม่”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 9 / 18 ส.ค.2548)

และการเกิดวิกฤติปัญหาเรื่องคุณภาพของครูในเรื่องกระบวนการผลิตครู อีกทั้งครูไม่เป็นที่ยอมรับในสังคมเพราะคุณภาพของครูที่สอนนั้นเป็นยังขาดประสบการณ์ในด้านการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้สัมภาษณ์ไว้อย่างสอดคล้องกันว่า

“คุณภาพของครู อาจจะไม่เป็นไปตามที่ควรจะเป็นในยุคปัจจุบัน อาจจะมีเรื่องของการที่ครูไม่มีประสบการณ์พอในการเป็นครู”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 5 / 27 ก.ค.2548)

“วิชาชีพครูมันเกิดวิกฤตศรัทธา วิกฤตใหญ่ๆ 2-3 เรื่อง หนึ่งก็คือ กระบวนการผลิตทำให้ผลผลิตที่มีคุณภาพไม่เพียงพอ สองฐานะวิชาชีพครูไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมก็จะมีประเด็นปัญหาใหญ่ๆ ที่พบ”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 9 / 18 ส.ค.2548)

ทั้งนี้ เมื่อมีการออกพระราชบัญญัติสำหรับผู้ที่ประกอบวิชาครูจำเป็นต้องมีการฝึกประสบการณ์ในสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 1 ปี จากที่ประชุมสภาคณบดีจึงมีข้อตกลงร่วมกันว่าควรจะมีการผลิตหลักสูตรให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาฉบับใหม่ แต่เมื่อคำนึงถึงระยะในการเรียนการสอนแล้วจึงมีการตกลงทำความเข้าใจโดยใช้แนวคิดการฝึกประสบการณ์เช่นเดียวกับวิชาชีพแพทย์ แต่เนื่องจากระยะเวลาในการ

เรียนของนักศึกษาแพทย์นั้นต้องใช้ระยะเวลาทั้งหมดเป็นเวลาหกปีซึ่งใช้เวลานานอาจทำให้นักศึกษาที่เข้ามาเรียนเวลาโอกาสในการที่จะต้องออกไปประกอบวิชาชีพ จึงมีการลดจำนวนปีที่นักศึกษาต้องเรียนในหลักสูตรทั้งหมดให้เหลือเพียงแค่สี่ปี และฝึกประสบการณ์ในโรงเรียนอีกหนึ่งปี จึงเกิดเป็นหลักสูตร 5 ปี ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้สัมภาษณ์ไว้อย่างสอดคล้องกันว่า

“หลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรตาม พรบ. การศึกษานะคะ คือ ฝึกสอนในสถานศึกษา 1 ปี จึงทำให้ทุกหลักสูตร พิจารณาปรับปรุงหลักสูตร จาก 4 ขยายเป็น 5 ปี ที่นี้ในการฝึกสอน 1 ปีนี้ ขยายจากเดิมที่ฝึกสอน 1 ภาคการศึกษาเป็น 1 ปี จึงทำให้การเพิ่มเป็น 5 ปี หมายความว่า ปลายภาคการศึกษาไปฝึกสอน อีกส่วนอีกภาคการศึกษาเรียนรายวิชาเพิ่มเติม ก็ขยายออกมาเป็นปีหนึ่ง ก็เป็น 5 ปี อันนี้ในกระบวนการที่เราปรับปรุงหลักสูตร จาก 4 ปี ขยับเป็น 5 ปี”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 2 / 8 ก.ค.2548)

“ตามคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาวางไว้ 6 ปี โดยใช้แนวคิดของแพทย์ให้นักศึกษาเรียน 6 ปีเต็มนะ แล้วก็จะได้เงินเดือนมากกว่าธรรมดา 1 โดยความเห็นส่วนตัวเนี่ย 6 ปี ก็อาจจะดีแต่ว่าคล้ายๆ กับมันเสียเงินในแง่ที่ว่า ถ้าเด็กจบแล้วไม่ได้เป็นครูเราจะไปทำงานหากินอะไร ถ้าเราไปสอนโรงเรียนเอกชน 6 ปี เขาก็ไม่ค่อยอยากได้เพราะว่ามันนาน แล้วก็ถ้าจบแล้วไม่ได้เป็นครูเป็นอาชีพอื่นยิ่งแย่ไปเลย โดยปกติใครจะไปจ้างเงินปริญญาโท จะไปคิดแบบแพทย์ก็ไม่ได้เพราะแพทย์เขาไม่ทำงานราชการก็ไปเปิดคลินิก เขาก็มีโอกาสนะ เพราะฉะนั้นทางเลือกเขามันหลากหลายมากทางเลือกเรามันจำกัดมาก ผมก็ปรึกษาหารือในหมู่ของกลุ่มสมาคมบดีว่าเราจะทำไงดีแต่ถ้าเราจัด 4 ปี เหมือนเดิมก็คงลำบากนิดหนึ่งเพราะคนเขาค่อนข้างจะไม่เชื่อถือเพราะรู้ว่าเนื้อหาสาระน้อย และนอกจากนั้นก็เกิด ก็มี พรบ.สภาด้วยกำหนดมาด้วยว่า คนจะเป็นครูได้ต้องฝึกประสบการณ์ในสถานศึกษา 1 ปีเต็มนะ นั้นเราก็เลย debate กันหลายยกทีเดียว ในที่สุดก็มาว่า 5 ปี จึงจะเหมาะเพราะว่า หนึ่งในด้านประสบการณ์ฝึกประสบการณ์ 1 ปี ในปีที 5 และ สอง 4 ปีที่เหลือเนี่ย 4 ปีที่มีอยู่เดิมเราไม่ต้องเสียให้กับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เราก็มาเติมเนื้อหาสาระเติมการศึกษากันไป แล้วก็อีก 3 ก็คือ การฝึกประสบการณ์ 1 ปี เต็มได้ประสบการณ์เต็มที่แล้วก็ตัวทำงานราชการก็ได้เงิน 5 ปี ถ้าไม่ได้ราชการไปทำงานเอกชน 5 ปี ยิ่งไหว เด็กจะไม่เสียโอกาสมาก อย่างน้อยเสียโอกาสแค่ 1 ปี ในที่สุดผมก็ผลักดันประเด็นตรงนี้ จนกระทั่งยอมรับกันที่หมู่ที่ประชุมคณบดี แล้วก็ ประชุมสภาคณบดีร่วมรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการก็เห็นชอบกัน แล้วที่นี้สภาคณบดี ครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ทั่วประเทศก็รับหลักการตรงนี้แล้วก็ไปพัฒนาหลักสูตร หลังจากนั้นก็เลยใช้หลักสูตร 5 ปี”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 3 / 12 ก.ค.2548)

“ในช่วงที่ครูเป็นประธานสภาคณบดีเราก็ได้ต่อสู้ ใช้คำว่าต่อสู้แล้วกันซึ่งเรามีระยะเวลา 6 ปีซึ่งมันมากเกินไป ขอเหลือ 5 ปี ก็ยังมีอาจารย์หลายคนที่ยังไม่พอใจนะครับ ดูเหมือนว่า ดูสภาพทั่วๆ ไปนิสิตก็อยากเรียน 4 ปี พรบ. ใหม่เรื่องครู ผู้ที่เรียนครูต้องไปปฏิบัติการสอน 1 ปีเต็มในสถานศึกษา เพราะฉะนั้นจึงเหลือเวลาเรียน 3 ปี เป็นระยะเวลาที่น้อยมากแต่ถ้าเป็น 5 ปี ก็เรียน course work เพียง 4 ปี ปฏิบัติการสอนอีก 1 ปี จึงคิดว่ามันออกเหมาะสม จึงเริ่มต้นจากตรง 5 ปี”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 4 / 27 ก.ค.2548)

จากการวิเคราะห์เอกสารเมื่อได้ทำการศึกษาปรัชญาในการสร้างหลักสูตรนั้นเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการผลิตนักศึกษาให้ออกไปประกอบวิชาชีพครูอย่างแท้จริง ซึ่งครูที่ได้นั้นจะต้องเป็นครูที่มีความเชี่ยวชาญทั้งในเนื้อหาและเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมควบคู่กันด้วย ซึ่งสอดคล้องกับที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้สัมภาษณ์ไว้อย่างสอดคล้องกันว่า

“เน้นให้ผู้สำเร็จการศึกษาเป็นครูที่พร้อมทั้งคุณสมบัติครูในสังคมสมัยใหม่ นะคะ แล้วก็ยังมีจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครูที่เทียบพร้อมควบคู่ไปกับทางด้านวิชา”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 2 / 8 ก.ค.2548)

“กระตมความคิด สร้างปรัชญาต่างๆ ให้สอดคล้อง เราก็ได้ปรัชญาที่เราต้องผลิตครูที่เป็นคนดี คนเก่ง นะคะ ครูดี ครูเก่ง ซึ่งปรัชญา 4 ตัวเชื่อว่าไม่ว่าโลกจะเปลี่ยนไปอย่างไร ปรัชญานี้ต้องคงอยู่ เพราะฉะนั้นเราค่อยตามแยกว่า ทำไปเราถึงได้คนดี ทำไปจะได้คนเก่ง ทำไปจะได้ครูดี ครูเก่ง ก็มาแตกออกมาเป็นโครงสร้างหลักสูตร”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 5 / 27 ก.ค.2548)

“ต้องการคนเก่งและคนดีด้วย ที่มีความสามารถในการที่จะเป็นครูทั้งเนื้อหา ทั้งวิชาชีพด้วย วิธีการถ่ายทอด แล้วก็เป็นคนที่ดี เป็นตัวอย่างได้”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 9 / 18 ส.ค.2548)

การรับสมัครนักศึกษาทุน

ระยะเวลาในการรับสมัครนักศึกษาทุนเข้ามาศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา เป็นช่วงระยะเวลาที่สัมพันธ์กับช่วงที่นักศึกษามัธยมศึกษาเข้ามหาวิทยาลัยตามระบบการสอบเอนทรานซ์ทำให้จำนวนผู้ที่ต้องการจะเรียนในคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ เข้าไปศึกษาในคณะอื่นๆ ที่มีการเปิดรับสมัครไปก่อน ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้สัมภาษณ์ไว้อย่างสอดคล้องกันว่า

“ช่วงที่เรารับสมัคร นักเรียนมารับทุนเนี่ยอาจจะยังเป็นช่วงที่คนเก่งยังไม่อยากเรียนครูอยู่นั้นแหละ กับระยะเวลาในการรับสมัครนักเรียนรับทุนเนี่ยมันไม่เหมาะเพราะว่าเราไปประกาศรับสมัครหลังจากสอบเอนทรานซ์เสร็จไปแล้ว ที่จริงน่าจะประกาศรับสมัครตั้งแต่เอนทรานซ์เลยน่าจะดีกว่า เพราะคนเก่งก็จะไปเข้าที่อื่นหมดแล้ว คนที่มาสอบนี้คือคนที่ยังเข้าที่ไหนไม่ได้”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1 / 7 ก.ค.2548)

“หลังจากที่เด็กเอนทรานซ์แล้ว เด็กเก่งไม่มา เด็กเขาก็ติดคณะอื่นหมด เด็กเก่งเขาก็ไม่มาทางนี้ ข้อเสียตรงนี้ที่เขาจะได้เด็กเก่ง จากการที่เขาอยากได้เด็กเก่งมาเป็นครู เด็กบางคนก็ไปเรียนหมอเรียนอะไรกัน เขาได้เรียนแล้วแน่นอน แต่สำหรับโครงการนี้ยังก้ำกึ่ง ยังไม่แน่นอน เพราะฉะนั้นข้อเสียคือการรับสมัครหลังเอนทรานซ์ก็อาจจะคัดเลือกเด็กได้ไม่ดีเท่าที่ควร”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 6 / 8 ส.ค.2548)

การกำกับ ควบคุม ดูแล นักศึกษา ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวทางของหลักสูตร

สำหรับนักศึกษาที่ได้รับทุนนั้นตั้งแต่กระบวนการคัดเลือกจะมีการคัดเลือกตามเกณฑ์ของผู้ที่จะเข้ามาศึกษา ซึ่งจะต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสมที่จะผู้ที่จะมาเป็นครู และจากการวิเคราะห์เอกสารพบว่านักศึกษาที่จะเข้ามาศึกษานั้นต้องผ่านเงื่อนไขที่วางไว้ซึ่งมีการพิจารณาจากเกรดของนักศึกษา เป็นผู้สำเร็จการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่ามาแล้วไม่เกิน 1 ปี มีผลการเรียนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.75 และผลการเรียนเฉลี่ยในสาขาวิชาเอกที่สมัครไม่ต่ำกว่า 3.00 ตลอดหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ซึ่งเกณฑ์ในการคัดเลือกพิจารณาจากคะแนนสอบวิชาหลักและวิชาเฉพาะในการปฏิบัติ ร้อยละ 50 วัดแนวความเป็นครู ร้อยละ 20 และ สอบสัมภาษณ์ ร้อยละ 30 ซึ่งสอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้สัมภาษณ์ไว้ตรงกันว่า

“ส่วนที่ได้ทุนจะมีการควบคุมดูแล เข้มงวดมาก แล้วกำหนดมาตรฐานไว้สูงก็คือ ผู้เรียนต้องเกรด 2.75 ขึ้นไป จึงจะได้ทุน”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1 / 7 ก.ค.2548)

“ตั้งแต่กระบวนการสัมภาษณ์แล้วจะมีการซักถามถึงการเลือกอันดับ ที่เข้ามาสาเหตุที่เขาเลือกคณะสาขา แล้วก็ในธรรมชาติของคนที่จะเป็นครูในอนาคต เช่น การมีใจรักเมตตาต่อเด็ก นะคะ มีนิสัยชอบถ่ายทอดข้อสอน มีนิสัยแสวงหาความรู้อยู่ตลอด เพราะสมัยนี้เป็นลักษณะที่เหมือนกับว่าเราต้องการคนที่พร้อมจะเข้ามา แล้วก็ความคิดเห็นหรือเจตคติต่อวิชาชีพครูต้องศรัทธา หรือเห็นว่าวิชาชีพครูจะทำให้เขาประสบความสำเร็จในวิชาชีพ ก็จะเริ่มตั้งแต่การสัมภาษณ์ ตอนเข้ามาศึกษาเนะ”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 2 / 8 ก.ค.2548)

สาขาขาดแคลนที่มีการให้ทุนกับนักศึกษานั้นประกอบด้วย 8 สาขา คือ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทั่วไป ภาษาต่างประเทศ ภาษาไทย สังคมศึกษา นาฏศิลป์/ดุริยางค์ศิลป์ การศึกษาปฐมวัย และ การศึกษาพิเศษ ซึ่งนักศึกษาที่ได้รับทุนจะต้องมีการตกลงทำสัญญาตามกฎหมายทั้งนี้ในการคัดเลือกนักศึกษาที่จะเข้ามารับทุนจะต้องมีการผ่านการทดสอบเพื่อเป็นการคัดเลือกซึ่งใช้ระบบการคัดเลือกที่นักศึกษาสามารถยื่นคะแนนจากการสอบเอนทรานซ์หรือสามารถสอบใหม่จากการจัดสอบจากส่วนกลางตามมหาวิทยาลัยที่เป็นศูนย์กลางในแต่ละภาค ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้สัมภาษณ์ไว้ตรงกันว่า

“การให้ทุนคราวนี้เนี่ยเขาใช้วิธีสอบ สอบเข้ามาได้ก็ได้ทุนทุกคนในโครงการนี้แต่เด็กสอบแยกกับพวกที่เข้ามหาวิทยาลัยในสาขาต่างๆ ปรากฏว่ามีทุนในปีที่แล้วคุณก็มาสมัครสอบ สอบได้ก็ได้ทุน”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1 / 7 ก.ค.2548)

“เท่าที่ผ่านมาคือสอบได้ สอบเข้ากระบวนการก็จะได้ทุนอัตโนมัติก็อยู่ที่ระบบการสอบ”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 5 / 27 ก.ค.2548)

เมื่อผ่านการพิจารณาตามขั้นตอนและกระบวนการในการคัดเลือก จากการจากการวิเคราะห์เอกสารพบว่า นักศึกษาจะได้รับเงินในขณะที่กำลังศึกษาอยู่เป็นจำนวน 84,000 บาท ซึ่งเป็นแบ่งเป็นสองส่วนคือ

ในส่วนที่หนึ่งสำหรับค่าใช้จ่ายส่วนตัว จำนวน 69,000 บาท และสำหรับค่าดำเนินงานในคณะที่ศึกษาอยู่ จำนวน 15,000 บาท ซึ่งสอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“ค่าใช้จ่ายเห็นตามที่สำนักงบประมาณนำเสนอ คือ 84,000 /คน/ปี จะเป็นเรื่องทุน 69,000 บาท เรื่องค่าใช้จ่าย ดำเนินงานอีก 15,000 บาท/คน/ปี”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 6 / 8 ส.ค.2548)

การดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร

การดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร จากการวิเคราะห์เอกสารพบว่า สำหรับจำนวนหน่วยกิตที่นักศึกษาต้องเรียนนั้นไม่ต่ำกว่า 160 หน่วยกิต และภายในหลักสูตรจะต้องจัดให้มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 1 ปี โดยมีโครงสร้างหลักสูตรคือ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต หมวดวิชาเฉพาะ ไม่น้อยกว่า 124 หน่วยกิตโดยประกอบไปด้วยวิชาชีพครูไม่น้อยกว่า 50 หน่วยกิต วิชาเฉพาะด้านไม่น้อยกว่า 74 หน่วยกิต และหมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต โดยเนื้อหาในหลักสูตรขึ้นอยู่กับว่าทางสถาบันอุดมศึกษาจะมีการกำหนดให้ภายในโครงสร้างของหลักสูตร ทั้งนี้แนวทางในการจัดการเรียนการสอนจะต้องประกอบไปด้วยหลักการ ที่สำคัญทั้งหมด จำนวน 7 ประการ คือ (1) เรียนรู้หลักการและทฤษฎีต่างๆ อย่างถูกต้อง ครอบคลุมและนำไปใช้ได้ (2) เน้นการเรียนจากการปฏิบัติในสถานการณ์จริงเพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้จริง (3) เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง (4) เรียนรู้จากสถาบันการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย (5) เน้นการวัดและการประเมินผลตามสภาพจริง (6) จัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และ (7) จัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพื่อพัฒนาความเชี่ยวชาญในวิชาชีพครู โดยสถาบันอุดมศึกษาเองได้มีการเปิดสอนสำหรับนักศึกษาที่ได้รับทุนตามโครงการผลิตครูการศึกษาชั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี และนักศึกษาที่ไม่ได้รับทุน ซึ่งสอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“การจัดการเรียนการสอนขณะนี้ ก็จะมี 2 ส่วนนะครับคือ ส่วนหนึ่งเป็นโครงการผลิตครู 5 ปี ระดับการศึกษาชั้นพื้นฐานโดยได้รับทุนการศึกษาจากรัฐบาล ตลอดหลักสูตร 5 ปี เพื่อให้เป็นโครงการตัวอย่างโดยโครงการทุน 5 ปี ก็จะมีการกำหนดเงื่อนไขพิเศษในการจัดการเรียนการสอน อันนี้เป็นทุนกำหนดนะครับ ว่าการจัดการเรียนการสอน จะต้องมีความชัดเจนในการจัด 7 ข้อ แล้วก็มีแนวทางในการจัดประสบการณ์วิชาชีพ 3 ข้อ แล้วก็มีกำหนดให้จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะวิชาการคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนิสิตทุกชั้นปี ตั้งแต่ ปี 1 ถึง ปี 5 ที่กำหนดไว้ อันนี้เป็นเรื่องของโครงการนำร่อง เรื่องทุน 5 ปี ส่วนที่สองคือส่วนที่มหาลัยแต่ละแห่งเขาก็เปิดสอนหลักสูตร 5 ปี ที่ไม่มีทุนการศึกษาให้ ส่วนที่ 1 นั้นแต่ละแห่งกำลังพัฒนาแต่เข้าใจว่าการปฏิบัติก็คือ จะใช้แนวทางของโครงการทุน 5 ปี เนี่ยสำหรับนิสิตทั่วไปด้วยที่ไม่ได้ทุนนะครับ”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1 / 7 ก.ค.2548)

ในส่วนของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น สถาบันอุดมศึกษามีการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาเกิดทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านต่างๆ เช่น ทักษะการจัดการเรียนรู้ในแบบต่างๆ ทักษะทาง

ภาษาและการสื่อสาร ทักษะกระบวนการคิด ทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ คุณธรรมและจริยธรรม การเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ซึ่งสอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“หลายมหาวิทยาลัยทำได้ดี เพราะว่ามันจะเป็นเรื่องคู่มือ พยายามบอกว่าปีนี้จะจัดกิจกรรมอะไรให้เด็ก ช่วงแรกส่วนใหญ่จะจัดโปรแกรมเรื่องภาษา คอมพิวเตอร์ เป็นโปรแกรมพื้นฐานไว้ก่อน ส่วนใหญ่พยายามให้นักศึกษาเรียนทักษะต่างๆไป แต่ยังไม่ลงลึกถึงนโยบาย เด็กเพิ่งขึ้นปี 1 โปรแกรมส่วนใหญ่ก็เห็นจะเป็นในเรื่องของคอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ อะไรอย่างนี้ค่ะ ให้เด็กมีทักษะการใช้ที่ดีกว่า เป็นพื้นฐาน เพราะต่อไปจะลงลึกถึงเรื่องการฝึกสอนอะไรก็แล้วแต่”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 8 / 19 ส.ค.2548)

ลักษณะการเรียนการสอนในหลักสูตรได้มีการจัดระบบการเรียนการสอนทั้งแบบที่มีการนำการวิจัยเข้ามาใช้ในการเรียนการสอน และมีการนำระบบการบูรณาการการเรียนการสอนเข้ามาใช้เพื่อเป็นการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับหลักสูตรและสำหรับนักศึกษา ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“เราก็มีการพูดคุย เราเป็น 2, 3 อย่างเลยนะเราพยายามเน้นเอา research เข้าไป เป็นวิจัย เราเรียกว่า research base instruction เพราะมันทุกรายวิชา เกือบทุกวิชา มีงานวิจัยให้เด็กได้ทำ อันที่สองเราก่อนข้างให้เด็กมี critical mind สูง ในการวิเคราะห์วิจารณ์ในชั้นเรียน อันที่ 3 เราก็จะเชื่อมโยงในสิ่งที่สอนเข้ากับปัจจุบัน เช่นให้เด็กวิเคราะห์วิจารณ์ไปเชื่อมโยงกับสังคม ติดตามข่าวสาร ให้เด็กอย่างนี้ แล้วอันที่ 3 เราก็เน้นทางสังคมด้วย อันที่ 4 เราก็เน้นให้เด็กหาความรู้ด้วยตัวเอง study self learning ครุศาสตร์เป็นที่รู้กันอยู่แล้ว ทำรายงานกัน อันที่ 5 ก็คือว่าเน้นที่จะ Action ความเชื่อมโยงเกี่ยวข้องของเด็กด้วยกัน ที่เป็นจุดของคณะครุศาสตร์ค่อนข้างเน้น”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 3 / 12 ก.ค.2548)

“ตอนนั้นเราเอาตัวนั้นมาเป็นแนวทางเราต้องสามารถที่จะบูรณาการภาพรวมนะคะ ของเด็กให้เขามีชีวิตที่มีความสุข สามารถคิด แล้วก็นำมาบูรณาการสู่หลักความเป็นจริงฯ อะไรต่างๆ ซึ่งแนวทางตรงนั้นะ เราจะใช้กระบวนการแล้วนอกจากนั้นเราก็ก็นำไปดูหลักสูตรของโรงเรียนประถม มัธยมว่าแนวทางหลักสูตร ซึ่งจริงๆ แล้วมันก็ pararell กันอยู่เขาก็กำลังสร้างหลักสูตรเขา เราก็กำลังเรา แต่ก็มี การพูดถึงเรื่องการบูรณาการ มีการพูดถึงจัดเป็นรูปแบบใหม่ มีเรื่องของการจัดชุดวิชา ทำอะไรอะไรต่างๆ เราก็ก็นำแนวทางมาคิดทำอะไรในที่สุด แต่ถ้ามันเป็นหน่วยย่อยเหมือนเดิมเนี่ยการสร้างหลักสูตรแบบหน่วยย่อยเหมือนเดิมมันจะมีลักษณะเหมือนกันเป็นเกลียวซับซ้อน แต่ ok แต่เกลียวซับซ้อน ถ้าเราตัดเกลียวออกมาเป็นช่วงๆ ได้ ก็น่าจะได้เป็นชุดวิชาเป็นกลุ่มวิชาที่เป็น เรามีแนวคิดว่ามันน่าจะบูรณาการได้ มีส่วนหนึ่งทิ้งไปสู่การปฏิบัติการจริง มีการนำผลงานจริงเราวิเคราะห์อะไรต่างๆ ส่วนหนึ่งที่เราคิดแบบนั้นเพราะมันเชื่อว่านักศึกษาคครู พบกระบวนการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันผลิตครูในรูปแบบนี้ เขาก็สามารถนำไปใช้ในรูปแบบอันนั้นมันเป็นผลทางอ้อม นำไปใช้ในรูปแบบที่เขาจะไปสอนในรูปแบบผู้เรียนในชั้นประถม มัธยม อันนั้นก็เป็นตัวหนึ่ง”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 5 / 27 ก.ค.2548)

การบรรจุผู้สำเร็จการศึกษา

นักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในหลักสูตร 5 ปี ทั้งนักศึกษาที่ได้รับทุนและนักศึกษาที่ไม่ได้รับทุนเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะได้รับประกอบวิชาชีพซึ่งจะเป็นไปโดยอัตโนมัติ โดยไม่ต้องสอบเพื่อรับการประเมินสำหรับผู้ที่จะได้ประกอบวิชาชีพครูจากมาตรฐานของครุสภา ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้สัมภาษณ์ไว้อย่างสอดคล้องกันว่า

“ขณะนี้แนวทางที่วิชาชีพครูใช้ก็คือว่า ผู้ที่จบจากหลักสูตร 5 ปี ที่ครุสภารับรองที่เป็นไปตามหลักสูตรของครุสภาจบไปแล้วได้ประกอบวิชาชีพโดยอัตโนมัติไม่ต้องสอบแต่ผู้ที่จบจากหลักสูตรที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานของครุสภา ถ้าต้องการได้ประกอบอนุญาตต้องไปสอบเอา”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1 / 7 ก.ค.2548)

“วันนี้การปฏิรูปการศึกษาและกฎหมายบอกว่า จะประกอบวิชาชีพครูได้ในระดับของการศึกษาขั้นพื้นฐานนะ คุณจะต้องมีใบประกอบวิชาชีพครู การได้ใบประกอบวิชาชีพครูโดยอัตโนมัติโดยไม่ต้องสอบ หมายความว่า คุณต้องเรียนในคณะครุศาสตร์ หรือ คณะศึกษาศาสตร์ที่ใช้หลักสูตร 5 ปี เท่านั้น”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 8 / 19 ส.ค.2548)

การบรรจุผู้สำเร็จการศึกษา สำหรับนักศึกษาที่ได้รับทุนตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรีนั้นจะต้องเข้ารับราชการปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามภูมิลำเนาของนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาซึ่งนักศึกษาเองจะได้รับข้อมูลก่อนว่าจะต้องได้ไปบรรจุที่ใด ทั้งนี้ถ้าหากไม่มีการบรรจุ นักศึกษาจะต้องมีการชดใช้ทุนคืน ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้สัมภาษณ์ไว้อย่างสอดคล้องกันว่า

“เรื่องแผนการบรรจุสำหรับผู้ได้ทุนเขาก็จะทำการบรรจุให้ทุกคนนะครับ ตอนนั้นกำลังทำแผนรายละเอียดอยู่ ส่วนผู้ที่ไม่ได้รับทุนก็แล้วแต่สมัครใจเข้าทำงานที่ไหนก็ได้ คนที่ได้ทุนทุกคนต้องรับราชการ โดยเป็นครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1 / 7 ก.ค.2548)

“รัฐบาลเป็นคนสัญญาให้ผู้เรียนให้ทุนแล้วยังจะให้มีทำงาน รัฐบาลสัญญาไว้ตั้งแต่เบื้องต้นว่าใครที่อยู่ในภูมิลำเนาใด จะบรรจุในภูมิลำเนานั้น แล้วในส่วนที่เป็นคนบติ เราก็ได้คุยกับโรงเรียนกับกรมที่เรารับผิดชอบตรงนั้นสมัยนั้นเขาก็แบ่งรับแบ่งสู้ว่าเขาจะกันอัตราไว้ แต่ยังไม่ได้ลงเป็นรายลักษณะ เราก็เคยได้คุยกรรมการคุยถึงเรื่องนี้เขาก็ work อยู่ กำลังทำอยู่”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 5 / 27 ก.ค.2548)

“ต้องให้เขารู้ตัวในปีที่ 4 ว่าจะต้องไปบรรจุที่ไหน แต่ว่ามีเงื่อนไขว่าจะต้องบรรจุ ถ้าไม่มีการบรรจุก็ต้องมีการชดใช้ทุน”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 6 / 8 ส.ค.2548)

“เมื่อเราทำโครงการนี้เสร็จรับทุน ตามโครงการที่เราบอกว่า เราเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี เราก็จะต้องไปผูกพันกับการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเขาเป็นเจ้าของอัตราและตำแหน่ง ซึ่งเราเรียกว่าการปูขั้นพื้นฐานตรงนั้น ตามแผนการบรรจุ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบรรจุมี 2 หน่วยงานคือ 1.สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2.สำนักงานข้าราชการครูหรือบุคลากรทางการศึกษา”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 8 / 19 ส.ค.2548)

“สกอ. ก็ประสานงานกับหน่วยที่ใช้ครู โดยเฉพาะ สพฐ. เพราะว่าครูผลิตนั้นเป็นการผลิตครูหลักสูตรพื้นฐานการศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐาน เพราะมันต้องประสานกับ สพฐ. ว่าในจำนวนนักเรียนทุนที่ผลิตทั้งสิ้น ในโครงการปีแรกไม่ถึง 2,500 ประมาณ 2,200 เศษๆ ก็ประสานว่า 2,200 เหล่านี้ จะบรรจุที่ไหน คือปกติจะมีเกณฑ์ว่าใกล้ภูมิลาเนา ก็สองประสานเพื่อให้ สพฐ. กันตำแหน่งไว้ให้รับ การบรรจุที่จะจบ”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 9 / 18 ส.ค.2548)

และเมื่อผู้ที่สำเร็จการศึกษาจบจากหลักสูตรจะได้รับพิจารณาเงินเดือนที่ปรับใหม่ตามข้อกำหนดเงินเดือนของข้าราชการและพลเรือน ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้สัมภาษณ์ไว้อย่างสอดคล้องกันว่า

“ในลักษณะที่มีความรู้ความสามารถเช่นนี้ แล้วก็ใช้ระยะเวลาเท่าเทียบ เงินเดือนหรือค่าตอบแทนของครูควรจะรับสูงขึ้น จากปริญญาตรี 4 ปี ซึ่งก็เป็นไปได้ว่าจะต้องเรียน 4 แล้วก็บ่มเพาะอีก”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 5 / 27 ก.ค.2548)

“คือ ณ ปัจจุบันเนี่ย ก.พ. กำหนดเงินเดือนตามเกณฑ์หลักสูตรของทบวงที่ปริญญาตรีนี้จะมีปริญญาตรี 4 ปี ปริญญาตรี 5 ปี ปริญญาตรี 6 ปี”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 7 / 13 ส.ค.2548)

การคัดเลือกสถาบันการผลิตครูที่จะเข้าร่วมการฝึกวิชาชีพ

การคัดเลือกสถาบันการผลิตครูสำหรับที่จะให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติการสอนเป็นเวลาหนึ่งปีนั้น จะต้องเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมทั้งในด้านการบริหารจัดการ มีอาจารย์นิเทศเป็นผู้ดูแลนักศึกษาและเป็นโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากครุสภา ซึ่งเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนสำหรับฝึกปฏิบัติการวิชาชีพนั้น ต้องเป็นไปตามที่ครุสภารับรอง ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้สัมภาษณ์ไว้อย่างสอดคล้องกันว่า

“ขณะนี้กำลังจัดรายละเอียดอยู่ คาดว่า การปฏิบัติงานวิชาชีพ 1 ปี จะมีสองเทอม เทอมแรกเราจะเลือกสถาบันหรือสถานศึกษาที่มี ครูที่มีคุณสมบัติจะเป็นอาจารย์นิเทศฝ่ายโรงเรียนที่มีคุณภาพ เช่น มีคู่มืออย่างน้อยต้องปริญญาตรีขึ้นไป ต้องมีประสบการณ์ในการสอนเป็นตัวอย่างให้เห็นได้ เราจะถือว่าอาจารย์นิเทศฝ่ายโรงเรียนนั้นเป็นอาจารย์พิเศษส่วนเทอมที่สองเราคิดว่าอาจจะให้ไปฝึกอีกโรงเรียนหนึ่งก็ๆ เขาต้องช่วยตัวเองมากหน่อย เพื่อแสดงว่าไม่มีอาจารย์นิเทศอย่างใกล้ชิดแล้วจะทำได้

ดีใหม่ ส่วนการฝึกการปฏิบัติงานวิชาชีพเทอมต้นจะมีการนิเทศอย่างใกล้ชิดส่วนเทอมที่สองจะนิเทศห่าง
หน่อยแต่เราจะไปให้คะแนนไปประเมินเขา นิเทศห่างแล้วก็ประเมิน”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1 / 7 ก.ค.2548)

“น่าจะเป็นโรงเรียนที่เขามีอาจารย์ที่พร้อมจะเป็นอาจารย์นิเทศ อาจารย์ที่เลี้ยงสำหรับนิสิตเรา
นะคะ แล้วก็ควรจจะรับนิสิตเราได้ทั้ง 2 ภาคการศึกษาก็คือ น่าจะยอมรับนิสิตเราได้ทั้งปี ไม่ใช่รับเทอม
เดียว แล้วเราก็ไปหาโรงเรียนใหม่ให้เขาอีก อย่างถ้ารับก็คือเราสามารถส่งนิสิตคนนั้นไปประจำการอยู่ได้”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 2 / 8 ก.ค.2548)

“สถาบันจะมีสถานที่ฝึกงานที่ไหน ก็จะต้องดู 3 เรื่อง หนึ่งความพร้อมของคณะ สองความ
พร้อมของโรงเรียน สามต้องดูครุสภาด้วย ครุสภาเป็นคนให้ใบประกอบวิชาชีพ”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 3 / 12 ก.ค.2548)

“คืออันนี้ก็ต้องเลือกสถานศึกษาที่จะเป็นตัวอย่างเป็นตัวแบบได้เพราะเราต้องการสร้างครุกลุ่ม
นี้ให้เป็นครูตัวอย่าง ครูต้นแบบ ก็ต้องเลือกสถานศึกษาที่มีความพร้อม เช่น ตัวอย่างเป็นต้นแบบในเรื่อง
ต่างๆ การจัดการเรียนรู้ การบริหารจัดการอะไรต่างๆ เพื่อนักเรียนเหล่านี้จะได้รับการปลูกฝัง”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 9 / 18 ส.ค.2548)

การติดตามผลและประเมินผลในระหว่างการดำเนินการ

การติดตามผลและประเมินผลในระหว่างการดำเนินการนั้นสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้
มีการจัดตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบในการติดตามผลและประเมินผลซึ่งขณะนี้การประเมินผลยังไม่มีความ
ชัดเจน มีเพียงแต่การติดตามผลการเรียนเท่านั้น ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้สัมภาษณ์ไว้อย่างสอดคล้องกันว่า

“ขณะนี้คณะเรามีกรรมการอยู่แล้ว แต่เข้าใจว่ายังไม่ได้มีการประเมินยังไม่ได้มีระบบการ
ประเมินที่เป็นขั้นตอน ขณะนี้ไม่มีแต่ว่าทบวงเขามีคณะกรรมการอยู่ชุดหนึ่ง”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 3 / 12 ก.ค.2548)

“คนที่ควรติดตามคือ สก. ต้องเป็นส่วนกลางที่คอยติดตามว่าได้มีการร่างหลักสูตรชัดเจน
หรือเปล่า และมีการจัดการเรียนการสอนอย่างไร มีอาจารย์ผู้สอนมีคณะกรรมการบริหารหลักสูตรที่มี
ความเหมาะสมหรือไม่ สก. ต้องเป็นผู้ติดตามเพราะเป็นศูนย์กลางของระบบ”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 4 / 27 ก.ค.2548)

“คณะกรรมการจะต้องมาดูจุดที่จะมาบริหารโครงการจะต้องดูว่าจะติดตามปีไหนเพราะนี่มันปี
สองเทอมแรกหรือว่าจะจบ หรือว่าจะจบชั้นปีที่สาม ยังไม่กำหนดแต่ต้องมีประเมิน”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 6 / 8 ส.ค.2548)

“เราต้องติดตามในเรื่องของการเรียน ตามทุกภาคการศึกษา ขณะนี้ตามมาเรียบร้อยแล้ว
หนึ่งปี ปี 47 รู้แล้ว ขณะนี้เขากำลังทำประเมินผลว่า เด็กปี 47 ที่ไม่ได้ 2.75 ก็คนละ ลากออกก็คน”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 8 / 19 ส.ค.2548)

และภายในสถาบันอุดมศึกษาก็ยังได้มีการติดตามผลทั้งในการวิชาการซึ่งได้มีการสอนเสริมให้กับ
นักศึกษาในด้านวิชาการ และติดตามการพัฒนาคุณสมบัติการเป็นครู ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“คิดว่า 2 ส่วน ส่วนแรกก็คือ ติดตามประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรว่าเด็กถึงที่กำหนดไหม ส่วนแรกนะ แล้วก็มาวิเคราะห์ว่าเขาอ่อนวิชาอะไร แล้วก็จะมีการตัวให้คะแนน นี่คือการติดตามส่วนที่เป็นวิชาชีพ ส่วนที่สองก็จะเป็นการติดตามประเมินผลในแง่ของการพัฒนา คุณสมบัติที่พึงประสงค์นี่ยังนอกจากในวิชาเรียนเพิ่มเติม จึงจะต้องฝ่ายกิจกรรมที่สถาบันกำหนดว่าผ่านครบไหม”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1 / 7 ก.ค.2548)

การจ่ายเงินทุน

การจ่ายเงินทุนที่นักศึกษาทุนนั้นนับว่าเป็นโครงการที่ใช้งบประมาณสูงมาก จากการวิเคราะห์เอกสารพบว่า สำหรับนักศึกษาทุนตามโครงการผลิตครูการศึกษาชั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี ที่เข้ามาศึกษาจะได้รับเงินเป็นจำนวน 84,000 บาทต่อคนต่อปี เมื่อเปรียบเทียบกับโครงการอื่นเช่น โครงการ พสวท. นักศึกษาทุนจะได้รับเงินเป็นจำนวน 82,000 บาทต่อคนต่อปี โครงการ สวคค. นักศึกษาทุนจะได้รับเงินเป็นจำนวน 78,000 บาทต่อคนต่อปี และโครงการ รพค. นักศึกษาทุนจะได้รับเงินเป็นจำนวน 61,000 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งเป็นโครงการที่ใช้งบประมาณที่สูงมากเมื่อเปรียบเทียบกับโครงการอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“วงเงินสูงมากเลยและยังไม่รู้เลยว่าโครงการนี้จะได้ผลแค่ไหนเพราะอย่าลืมนะว่า 4000 กว่าล้าน ถ้าผลิตตามที่กำหนดหรือทำรุ่นแรกก่อนแล้วค่อยประเมินผลก่อนถึงมาเข้า ครม. อีกครั้งหนึ่งให้ ครม. เป็นผู้สังเกตการณ์ว่ารุ่นสองถึงจะมีตั้งนั้นจึงมีแค่รุ่นเดียวคือ 2,500 คน”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 6 / 8 ส.ค.2548)

ความล่าช้าในการเบิกจ่ายเงิน เนื่องมาจากระยะเวลาในการเบิกจ่ายเงินที่สำนักงบประมาณไม่ตรงกับสถาบันอุดมศึกษาที่ต้องได้รับ ทำให้การเบิกจากเงินล่าช้า ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“งบประมาณกับเรื่องการศึกษามันไม่สัมพันธ์กัน ระยะเวลามันไม่ค่อยสัมพันธ์กัน ตรงนี้ก็เลยได้ 2 พันกว่าคน เมื่อมาเรียนจริงๆ เขามีปัญหาว่า ปี 47 ได้เงินเรียบร้อยแล้ว กว่าจะได้มันก็ช้า”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 6 / 8 ส.ค.2548)

สรุปผลที่ได้จากการวิเคราะห์แนวคิด ปรัชญา ที่ส่งผลต่อการออกแบบหลักสูตร

หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาชั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรีเป็นโครงการที่มีสร้างระบบการผลิตครูแนวใหม่โดยมีหลักการจุดคนดี คนเก่ง และที่มีความศรัทธาต่อวิชาชีพครูให้เข้ามาศึกษาต่อ โดยจัดให้มีระบบการให้ทุนการศึกษาระหว่างที่นักศึกษากำลังศึกษาต่อ และมีระบบการประกันการมีงานทำ ตลอดจนหลักการมีส่วนร่วมระหว่างสถาบันอุดมศึกษาผลิตครู หน่วยงานผู้ใช้ครู สถานศึกษา และชุมชนในการคัดเลือกและการจัดการเรียนรู้ ส่วนหนึ่งนั้นนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาต่อจะได้รับการพัฒนาทางวิชาการอย่างเข้มข้นตลอดระยะเวลาที่ต้องศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาทั้งในดำนวิชาการและการฝึกปฏิบัติในสถานศึกษาในเป็นระยะเวลาหนึ่งปี นับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาที่ต้องการจะพัฒนาให้ผู้ที่ไปประกอบวิชาชีพครูมีความเข้มข้นทั้งในเนื้อหาและความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ไปสู่นักเรียนได้ ซึ่งเป็น

จุดเด่นของการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาสำหรับผู้ที่จะไปประกอบอาชีพครู ดังผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“เรื่องของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ขยายเวลาเป็น 1 ปี เนี่ยคือจุดแข็งนะ เพราะว่า การ Practice ทำให้คนสมบูรณ์แบบขึ้นมา”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1 / 7 ก.ค.2548)

ทั้งนี้จึงมีการจัดสรรงบประมาณให้ทุนกับนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาต่อในโครงการผลิตครูการศึกษาชั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรีในสาขาขาดแคลนจำนวนทั้งสิ้น 8 สาขา โดยมีการพัฒนาศักยภาพทั้งในด้านวิชาการและการส่งเสริมบุคลิกภาพให้เหมาะสมกับการเป็นครูในอนาคต ซึ่งนักศึกษาจะได้รับการจัดการเรียนการสอนตามโครงสร้างหลักสูตรพร้อมกับมีแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจน แต่ในปีต่อมาของการจัดโครงการผลิตครูการศึกษาชั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี ได้มีการยกเลิกการให้ทุนเนื่องจากรัฐบาลเกิดความไม่แน่ใจในคุณภาพของครูที่จะออกไปประกอบวิชาชีพอีกทั้งระยะเวลาที่ใช้ในการโครงการนั้นมีระยะที่นาน ในปีแรกของการเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาที่ได้รับทุนนั้นไม่เป็นไปตามข้อกำหนดที่ทางรัฐบาลได้วางไว้คือจำนวนของนักศึกษาที่จะต้องได้รับทุนนั้นมีจำนวนที่น้อยกว่าจำนวนที่รับจริง และนักศึกษาที่ได้รับทุนมีเกรดเฉลี่ยไม่ถึงตามเกณฑ์ที่กำหนดทำให้นักศึกษาบางคนไม่ได้รับทุนต่อไป การกระจายการผลิตทำให้มองว่าสถาบันอุดมศึกษาเองไม่มีมาตรฐานในการที่จะผลิตครูที่เป็นสาขาขาดแคลน ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้สัมภาษณ์ไว้อย่างสอดคล้องกันว่า

“เป็นเพราะว่ารัฐบาลเขาดูแล้วว่า เท่าที่ฟังยังไม่เห็นเป็นลายลักษณ์อักษรว่าเหตุผลที่แท้จริงคืออะไร เท่าที่ฟังการอภิปรายในที่ประชุม อันดับแรกก็คือ 2,500 คนในปีแรกไม่ได้ครบ มีคนสละสิทธิ์บ้าง คัดเลือกคนได้ไม่ครบคนที่มีความสมบัติที่ต้องการ แสดงสะท้อนแล้วว่า ตรงเนี่ยไม่ได้คนเก่งคนดี อย่างเนี่ยดีจริง อันที่สองก็คือ ตัวเลยเด็กที่ไม่ถึง 2.75 เด็กที่จะต้องถูกตัดสิทธิ์ทุน ก็เลยแสดงว่าสะท้อนให้เห็นว่า ไม่ใช่โครงการที่สุดยอดที่ได้คนเก่งคนดี ตามที่เป็นอุดมคติที่หวังไว้ อันที่ตามมาก็คือ ไม่ต้องการให้ทุกมหาวิทยาลัยทั่วประเทศจัดโครงการผลิตครูทุนนี้ ต้องการให้เฉพาะมหาวิทยาลัย top ที่พร้อม พูดตรงๆ นะเขาต้องการ 12 แห่งทั่วประเทศ เขาทำ ranking แล้วเอา 12 แห่งอันนั้นทำไปทำมาเนี่ยหลายมหาวิทยาลัยไม่มีเงินจากที่จังหวัดหนึ่ง เขาควรให้โอกาสเด็กทั่วประเทศ ก็เลยขอว่าให้กระจายไปทั่วมหาวิทยาลัย พอเป็นแบบนี้ปีมันก็ไม่ train แล้วไง เกณฑ์มาตรฐานก็ไม่เท่ากัน เนื่องจากอัตรากำลังคน เรื่องอาจารย์ เรื่องสถาบันที่ผลิต อาคารสถานที่ ห้องสมุด กระบวนการประเมินผลไม่เท่ากัน พูดกันตรงๆ ใช่มะ บางมหาลัยเข้มมาก บางมหาลัย เขาก็ดูว่าบางมหาลัยยังไม่พร้อมที่จะรับทุน”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 2 / 8 ก.ค.2548)

“ข้อตกลงเดิมผมคิดว่าเป็น 4 ปี แล้วรัฐบาลเหมือนจะให้ 4 ปี แต่สุดท้าย มาให้ปีเดียว แล้วบอกว่าเขาอยากจะทำลองดูก่อน อยากให้ประเมินไปก่อนผมคิดว่าเหตุผลเขาก็จะมี 2, 3 อย่างอย่างหนึ่งก็คือ ผมว่าลึกๆ เขาไม่ค่อยเชื่อว่าทุกสถาบันเขาจะมีคุณภาพเท่าเทียมกัน ในแง่แนวทางเดิมเขาจัดให้เป็น 4 กลุ่มใหญ่ๆ รู้สึกตอนหลังเขาให้มาเป็น 12 แห่งใช้ใหม่ทั้ง 12 ทางพวกเรากันเองเราคิดว่ามันควรกระจายไปตามที่ต่างๆ ก็เลยมีตัวแทน 12 แห่ง แล้วก็มีเครือข่าย อันเนี่ยในหมู่มุขให้ทุนก็รู้สึก

ว่าอาจจะไม่ค่อยดี เนื้ออันแรก อันที่สองก็คือว่าเขาก็มองว่าการเตรียมพร้อมของเราในช่วงนั้นไม่ค่อยสมบูรณ์เท่าไรเพราะมันปีแรกๆ มันเริ่มดูกระทัดรัดและก็นำเห็นใจเราเหมือนกัน เพราะเพิ่มจะรู้ว่าได้ทุนนะ แล้วอีกอันที่สามผมว่า ความเข้มแข็ง ความผลักดัน ความมุ่งมั่น เพื่อจะสร้างครุรุ่นใหม่ ยุคใหม่ แบบใหม่ ของเราเองก็จึงไม่ค่อยจะชัดเจนเท่าไร เรายังค่อนข้างเป็นแบบเดิมๆ อยู่สักหน่อย ในความรู้สึกลมผมนะ”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 3 / 12 ก.ค.2548)

“ข้อที่หนึ่งรัฐบาลไม่มีบ ข้อที่สองก็คือ เราไม่ทำตามมติของ ครม. ที่ออกมาตลอดเลยนะ ที่ให้มองกลับ 12 แห่ง เป็นแกนหลักพัฒนาครุเท่านั้นเราก้ไปกระจายทุนเป็น 50 กว่า 60 กว่า ซึ่งข้อเนี่ยเป็นของข้อหนึ่งที่เราเขาบอกว่าเราไม่ทำตามมติของ ครม.”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 5 / 27 ก.ค.2548)

ในการบริหารจัดการโครงการเองนับว่าเป็นโครงการที่มีเป็นการนำร่องในสถาบันอุดมศึกษาที่มีจำนวนนักศึกษาในโครงการเป็นจำนวนมาก บางส่วนอาจจะเกิดปัญหาในเรื่องของการบริหารจัดการ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“โครงการนี้เป็นโครงการที่ใหญ่มาก ปรกตินำร่องเขาไม่เกิน 200-300 คน ครั้งนี้เรานำร่อง 2,500 คน ใน 50 สถาบัน การทำงานกับคนหนุ่มๆ การทำงานภายใต้ที่เยอะๆ กระจายและหลากหลาย มีปัญหาในการบริหารทุกที่ โครงการนำร่องจะทำเพื่อรับทราบปัญหาและอุปสรรคแล้วนำมาปรับปรุง ควรเป็นโครงการขนาดเล็ก แต่งานไหนเราทำโครงการขนาดใหญ่แล้วนำร่อง ปัญหาเยอะมาก ปัญหาเรื่องการบริหาร ปัญหาเรื่องงบประมาณ ซึ่งราชภัฏแตกตัวออกมาเป็นมหาวิทยาลัย การบริหารจัดการนั้น ราชภัฏยังเป็นปัญหา”

(ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 8 / 19 ส.ค.2548)

อีกทั้งรูปแบบและวิธีการในการจัดการเรียนสอนบางส่วน ยังพบว่ามีลักษณะการจัดการเรียนการสอนเป็นแบบเดิม ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก เป็นเพียงการเพิ่มระยะเวลาในการที่นักศึกษาต้องฝึกประสบการณ์เพิ่มขึ้นเท่านั้น รวมถึงการบริหารโครงการเกิดปัญหาเกิดความไม่พร้อมในการบริหารจัดการในหลายๆ ส่วนตั้งแต่กระบวนการรับสมัครนักศึกษาที่จะเข้ามารับทุน การติดตามผลและประเมินผลซึ่งยังไม่มี ความชัดเจน และการจ่ายเงินทุนให้นักศึกษายังมีความล่าช้า ทั้งนี้อาจเนื่องจากมาความไม่พร้อมในการเปิดใช้หลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาและการขาดการวางแผนการบริหารจัดการโครงการที่รัดกุม ทำให้เกิดปัญหาที่ตามมาทั้งสำหรับอาจารย์และนักศึกษา

ตอนที่ 2 ติดตามกระบวนการ และผลการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาชั้น พื้นฐานระดับปริญญาตรี

ในการติดตามกระบวนการและผลการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาชั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี ได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 2.1 ศึกษากระบวนการ ปัญหาอุปสรรคการใช้หลักสูตร ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ตอนย่อย ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 2.1.1 ศึกษากระบวนการ ปัญหาอุปสรรคการใช้หลักสูตร

ตอนที่ 2.1.2 การติดตามผลการใช้หลักสูตร

ตอนที่ 2.1.1 ศึกษากระบวนการ ปัญหาอุปสรรคการใช้หลักสูตร

ผู้วิจัยได้นำเสนอกระบวนการ ปัญหาอุปสรรคการใช้หลักสูตร โดยนำเสนอเป็นประเด็นที่น่าสนใจ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์ผู้บริหาร (รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์กลุ่มที่สอง ดังปรากฏในภาคผนวก ก) การสนทนากลุ่มนักศึกษา ที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร ในแต่ละประเด็นคือ เอกสารหลักสูตร ความเหมาะสมของเนื้อหา คุณภาพของอาจารย์ ภูมิหลังของนักศึกษา ปัจจัยสนับสนุน การประชาสัมพันธ์ การเตรียมบุคลากร การเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน การจัดเตรียมอาคารสถานที่ การเตรียมงบประมาณ การบริหารหลักสูตรประกอบด้วย การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดทำตารางเรียนตารางเรียนตารางสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล และการนิเทศและติดตามผล ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอในแต่ละประเด็นดังต่อไปนี้

1. เอกสารหลักสูตร

เอกสารหลักสูตรประกอบด้วยคู่มือประกอบหลักสูตร ที่ใช้ในการเรียนการสอนนั้นแบ่งหลักสูตรออกเป็น 2 แบบคือ กลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชา และกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา ซึ่งทั้งสองกลุ่มนั้นมีการแสดงเนื้อหาวิชา จำนวนหน่วยกิตและรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรที่ต้องเรียนตลอดระยะเวลา 5 ปี ทั้งกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชา และกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา มีคู่มือเป็นเอกสารประกอบหลักสูตรให้กับนักศึกษาและอาจารย์ ซึ่งจะมีการชี้แจงรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับหลักสูตร และจากการวิเคราะห์เอกสารพบว่า ในกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชาได้มีการออกแบบโครงสร้างหลักสูตรโดยใช้การเน้นที่ผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นอันดับแรกจากนั้นจึงตามด้วยแนวทางการจัดการเรียนรู้ ซึ่งได้การจัดทำคู่มือให้นักศึกษาและอาจารย์ภายในคู่มือประกอบเนื้อหาวิชาที่นักศึกษาต้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ผู้บริหารและการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“คู่มือที่ให้มานี้ ไม่ได้มีการมาร่วมมือกัน สร้างเป็นชุดวิชาเลย นี่ออกใหม่คะก็เป็นคู่มือมาแล้วเธอก็เอาไปเอง เป็น Individual”

(สถาบัน จ / ผู้บริหารท่านที่ 10 / 12 ก.ค.2548)

จากการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“เป็นหลักสูตรมาแล้ว มีข้อชี้แจงเป็นแบบว่า เราต้องเรียนอะไรบ้างตั้งแต่ปี 1 ถึง ปี 5 คือ เป็นหลักสูตรมาแล้ว ก็หน่วยกิต แต่ละวิชา เราต้องเรียนแต่ละวิชา ชี้แจงมาเป็นเนื้อหา”

(สนทนากลุ่มสถาบัน ค / 25 ส.ค. 2548)

“หนังสือคู่มือของนักศึกษาของหนังสือสอนว่าจะมีหลักสูตร 5 ปี จะมีแผนการสอนยังไง มีวิทยายังไงที่จะต้องเรียน”

(สนทนากลุ่มสถาบัน ง / 23 ส.ค.2548)

ปัญหาอุปสรรคเอกสารหลักสูตร

ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นด้านเอกสารหลักสูตร พบว่า คู่มือในการศึกษาทำความเข้าใจของกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชาไม่ชัดเจน และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มผู้บริหารและอาจารย์ที่สอน พบว่า กลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาในบางวิชาไม่มีเอกสารประกอบการสอน และกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชาเนื้อหาที่สอนไม่ค่อยชัดเจนคลุมเครือ และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มนักศึกษา พบว่า กลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชา บางวิชายังมีข้อมูลไม่ชัดเจนในเอกสารหลักสูตรมีรายละเอียดให้ศึกษาน้อย และเอกสารประกอบการเรียนมีไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน และกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชาพบว่าวิชาที่เรียนไม่มีเอกสารที่ชัดเจนและขาดการจัดเตรียมความพร้อมในการจัดเตรียมเอกสาร

สรุปผลเอกสารหลักสูตร

จากการศึกษา พบว่า สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีเอกสารประกอบหลักสูตรเป็นคู่มือสำหรับนักศึกษาและอาจารย์ให้ศึกษาแต่ก็ยังพบว่า กลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชาขาดเอกสารประกอบหลักสูตรทั้งของอาจารย์และนักศึกษาเพราะหลักสูตรได้มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะการเรียนการสอนแบบใหม่เป็นลักษณะชุดวิชา ปัญหาอุปสรรคที่พบ คือกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชาได้รับเอกสารประกอบหลักสูตรช้า และภายในเอกสารหลักสูตรมีรายละเอียดให้ศึกษาน้อย

แนวทางในการแก้ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

แนวทางในการแก้ปัญหาอุปสรรคเอกสารหลักสูตร จากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มผู้บริหารและอาจารย์นั้นข้อเสนอแนะว่า หลักสูตรทั้งกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาและกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชาควรจัดทำคู่มือสำหรับนักศึกษาทั้งปีมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาเรียน สนับสนุนงบประมาณในการจัดทำเอกสารและจัดทำเป็นคู่มือการใช้หลักสูตรที่ชัดเจนและทันสมัย สำหรับอาจารย์รวมถึงผู้เกี่ยวข้องให้ได้รับทราบและศึกษาทำความเข้าใจก่อนปฏิบัติงาน มีการจัดเตรียมเอกสารหลักสูตรให้พร้อมก่อนจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้ควรเผยแพร่ในสถาบันผลิตครูและสถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คู่มือนิสิต คู่มือการวัดประเมินผล การเรียนการสอนตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษา และสรุปผลงานวิจัยสำคัญๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดติดตามการใช้หลักสูตร และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มนักศึกษา นั้นมีข้อเสนอแนะว่า ควรที่จะมี

การเตรียมแผนการเรียนที่มีความชัดเจน ซึ่งแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตรให้ครบถ้วน ปรับปรุงวิชาที่ต้องเรียนให้มีความหลากหลายเหมาะกับผู้เรียน เผยแพร่เอกสารให้มากขึ้นและสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียน

2. ความเหมาะสมของเนื้อหา

ความเหมาะสมของเนื้อหาที่มีการนำเสนอประเด็นที่น่าสนใจแบ่งออกเป็น รูปแบบเนื้อหาในการเรียนการสอน และการฝึกปฏิบัติงานในสถานศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 รูปแบบเนื้อหาในการเรียนการสอน

รูปแบบเนื้อหาในการเรียนการสอน กลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาเป็นลักษณะเดียวกันกับวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตร 4 ปี ซึ่งมีบางรายวิชาที่มีการพัฒนาขึ้นมาเพื่อส่งเสริมศักยภาพความเป็นครู แต่ระยะเวลาในการศึกษาในเนื้อหาเพิ่มขึ้นมาทำให้สามารถเพิ่มเติมรายละเอียดที่สำคัญเข้าไปในระยะเวลาที่เพิ่มขึ้นมา ซึ่งการสัมภาษณ์ผู้บริหารสอดคล้องการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“ปฏิรูปวิชาต่างๆ ในรายวิชา แล้วก็มีการบูรณาการด้วยการสร้างใหม่ขึ้นมาบ้าง โดยมีเป้าหมายว่าต้องทันสมัย เราจะมีวิชาหลัก วิชาซีพจริงๆ วิชาที่เห็นว่าสำคัญที่เราสร้างขึ้นมาใหม่”

(สถาบัน ข / ผู้บริหารท่านที่ 3 / 16 ก.ค.2548)

จากการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“ก็เอาวิชาเลือกของพี่มาเป็นวิชาบังคับของเรา คือ เพิ่มวิชาบังคับให้เราเรียนมากขึ้น ก็เท่ากับเราเรียนขึ้นมาก็ปีหนึ่งก็จบก็เหมือนกับเรา วิชาเราเรียนให้มากขึ้น”

(สนทนากลุ่มสถาบัน ก / 22 ส.ค.2548)

“ได้เรียนเยอะขึ้น เรียนเต็มๆเลย 4 ปี ไม่ต้องรีบเร่งเกินไป”

“ดูตารางปีนี้ไม่เหมือน คือ บางตัว ต้องเจาะลึกไปมากกว่า ที่เขา 4 ปี บางตัวต้องเรียนไปไม่ถึง มีบางตัวเขาจะมีวิชาเลือกเสรีบังคับเลือก”

(สนทนากลุ่มสถาบัน ข / 14 ส.ค.2548)

และกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา มีการออกแบบวิชาที่สอนเป็นชุดวิชาและมีการแบ่งเนื้อหาการสอนตามส่วนที่รับผิดชอบของอาจารย์แต่ละท่าน ซึ่งการสัมภาษณ์ผู้บริหารสอดคล้องการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“บางกลุ่มบางชุดวิชา อาจารย์เขาก็จะแบ่งเนื้อหากันไปเลย เขาจะแบ่งเนื้อหา คนสอน”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 8 / 19 ก.ค.2548)

“หลักสูตรห้าปี มันเป็นชุดวิชา นอกจากวิชาเลือกที่อาจจะไปเลือกตามหลักสูตรเดิมได้ อาจจะ เป็นวิชา นอกนั้นเป็นชุดวิชาหมด design เป็นชุดวิชาหมด”

(สถาบัน ฉ / ผู้บริหารท่านที่ 12 / 7 ส.ค.2548)

จากการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“ก็ต้องเรียนหลักสูตรใหม่ครบหลักสูตรใหม่ ก็ต้องการให้เป็นแบบชุดวิชา”

(สนทนากลุ่มสถาบัน ค / 25 ส.ค.2548)

“แบบเนื้อหาจะต่อเนื่อง จะตอบได้เป็นเรื่อยๆ แบบรู้ว่าเราผ่านอะไรมาบ้าง เรียนแบบชุดวิชา อาจารย์หลายคน”

(สนทนากลุ่มสถาบัน ง / 23 ส.ค.2548)

“ได้เจออาจารย์หลายๆ แบบ ”

(สนทนากลุ่มสถาบัน จ / 10 ส.ค.2548)

2.2 การฝึกปฏิบัติงานในสถานศึกษา

การฝึกปฏิบัติงานในสถานศึกษาเป็นเวลา 1 ปี ทำให้นักศึกษาได้นำความรู้ที่ได้จากการเรียนนำมาใช้ปฏิบัติจริงในสถานศึกษาที่ต้องการมีการปฏิบัติการสอน ซึ่งจะเป็นการเพิ่มประสบการณ์และเป็นการเตรียมตัวให้พร้อมก่อนที่จะไปปฏิบัติงานจริงเมื่อจบการศึกษา ซึ่งการสนทนากลุ่มนักศึกษาได้ให้สัมภาษณ์ไว้อย่างสอดคล้องกันดังต่อไปนี้

“ปีหนึ่งเต็มๆ เราจะมีประสบการณ์มากโดยการเอาพวกทฤษฎี เราเอาประสบการณ์จริงไปสอนเด็กคิดว่าจะดีกว่า”

(สนทนากลุ่มสถาบัน ง / 23 ส.ค.2548)

“หนูก็คิดว่า ถ้าฝึกประสบการณ์ปีหนึ่ง ก็ดี มันจะเรียนรู้ในโรงเรียน ไม่ใช่เรียนรู้ในห้องเรียนแล้วกลับมาเรียนต่อ แล้วก็ไม่รู้เรื่อง ไซ้ใหม่คะ มันก็ลืมไปหมดแล้วคะ ว่าเราทำไปบ้าง แต่เด็กบางคนก็คิดว่า คนเขาก็คิดว่าไม่จำเป็น เรียนแบบเดิมก็ดี ทำให้เราฝึกตัวเอง เหมือนเป็นครูจริงๆ ก่อนล่วงหน้าแล้วคะ”

(สนทนากลุ่มสถาบัน จ / 10 ส.ค.2548)

“น่าจะเพิ่มให้ก็ดีนะคือในส่วนที่เรายังไม่รู้”

(สนทนากลุ่มสถาบัน ฉ / 23 ส.ค.2548)

ปัญหาอุปสรรคความเหมาะสมของเนื้อหา

ปัญหาอุปสรรคความเหมาะสมของเนื้อหา พบว่ากลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชา เนื้อหาที่นักศึกษาต้องเรียนเป็นเนื้อหาที่ยากและบรรจุวิชาการเข้าไปเป็นจำนวนมาก ซึ่งการสนทนากลุ่มนักศึกษาได้ให้สัมภาษณ์ไว้อย่างสอดคล้องกันดังต่อไปนี้

“อัดแน่นไปเลยคะ โวยกันมาก”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ก / 22 ส.ค.2548)

“ยาก ดีค่ะ ทั้งวิทยุทั้งคณิต รู้สึกจะมีชีวะ เขาเรียน Cal เฉากี่เรียน Cal ด้วย แล้วเฉากี่เรียน วิทยุด้วย มีทั้งแล็บธรรมดา แล้วก็แล็บด้วย แต่ไม่ใช่ เรียนแค่ตัวเดียว เรียนทั้ง 2-3 ตัวด้วย”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ข / 14 ส.ค.2548)

ส่วนกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา พบว่าเกิดความไม่เข้าใจระบบของการเปลี่ยนแปลงวิธีการสอนซึ่ง จากเดิมเป็นรายวิชาเปลี่ยนมาเป็นชุดวิชา อีกทั้งในบางวิชาที่ขาดแคลนอาจารย์สอนทำให้ต้องใช้อาจารย์สอน จากคณะอื่นเข้ามาช่วย เนื้อหาในบางชุดวิชาไม่เหมาะสมและมีจำนวนหน่วยกิตที่มาก บางเนื้อหากว้างเกินไป ไม่เจาะลึกลงไปรายละเอียด ซึ่งการสัมภาษณ์ผู้บริหารสอดคล้องการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“ก็คือไม่เข้าใจนะคะ ไม่เข้าใจวิธีการ เพราะว่าส่วนใหญ่จะคุ้นกับระบบของรายวิชา”

(สถาบัน ค / ผู้บริหารท่านที่ 6 / 4 ส.ค.2548)

“ในแง่ของเรื่อง content มันหนักๆ เพราะว่าเข้าไปเรียนกับรายวิชาของพื้นฐานเดิม ซึ่งแต่ เดิมมันเป็น 2 course นะ 6 หน่วยกิต มันเป็น 2 course แต่รายวิชาใหม่มันเป็น 1 course มันเป็น 1 course มันเรียนในเทอมเดียวกัน อันนี้เห็นได้ชัดเจนเลย”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 7 / 14 ก.ค.2548)

“จากการที่ประชุมกันแล้วเนี่ย อาจารย์ส่วนใหญ่อยากให้มันเป็นรายวิชาคือจะบอกว่า คุ้น มากกว่าหรือเปล่าก็ไม่แน่ใจ อาจารย์ยังเต็มใจอยากให้กลับมาเป็นรายวิชาเหมือนเดิมมากกว่า แต่ปัญหา จะสื่อใหม่เนี่ย ก็ยังบอกไม่ได้เหมือนกัน แต่ว่าด้วยตอนนี้อาจารย์เขาไม่ happy กับการเป็นชุดวิชา เท่าไหร่”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 8 / 19 ก.ค.2548)

“คณะเราไม่มีสมรรถภาพเพียงพอที่จะเปิดเอง เพราะว่าบุคลากรด้านนี้เราไม่มีเวลาสอนเนื้อหา วิชาเอก เราต้องให้คณะอื่นมาสอนให้ เราสอนวิชาชีพรู้อย่างเดียว ถ้าชุดวิชาที่เป็นวิชาชีพรูเรามี บุคลากรสอนได้แต่ชุดเนื้อหาเฉพาะทางเลยเช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย แล้วก็วิทยาศาสตร์ เราสอน ไม่ได้เพราะเราไม่มีคน เราสอนได้เฉพาะสาขาของเรา เช่น ปฐมวัย ประถมศึกษา เราเปิดได้ บริหาร ศึกษ บางสาขามีคนอยู่ ก็เปิดได้”

(สถาบัน จ / ผู้บริหารท่านที่ 11 / 17 ก.ค.2548)

จากการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“มันเยอะมากค่ะ หน่วยกิตที่เราได้รับ วิชาหนึ่ง 5 หน่วยกิต 6 หน่วยกิต”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ค / 25 ส.ค. 2548)

“ก็บางวันวิชาหนึ่งเรียนทั้งวันค่ะ วิชาเดียวค่ะเรียนทั้งวัน ก็อย่างเช่นพ่วงเนี่ยค่ะเรียนวิชาหนึ่ง เรียนตั้งแต่เที่ยงครึ่งถึงห้าโมงเย็น”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ง / 23 ส.ค. 2548)

“หลักสูตรน่าจะกระชับกว่านี้ บางอย่างที่เราไม่ได้ใช้เลย ถ้าเราเอาไปสอนได้ใช้หรือเปล่านั้น ไม่ได้ใช้เลย”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน จ / 10 ส.ค. 2548)

“หลักสูตรก็คือ จักรวรรดิที่ไม่เหมาะสมนะคะ”

“อาจารย์คนนี้จะบ่อนความรู้เราแบบ เวลามันจำกัด สำหรับอาจารย์แต่ละคน คือ จะให้ความรู้แบบไม่หมดนะที่ มันก็ๆ ยังไงไม่รู้ พอจะรู้ตอนี่เวลาหมดซะแล้วไม่ได้เรียนกับอาจารย์อีกแล้วหรือ”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ฉ / 23 ส.ค.2548)

และจากแบบสอบถามปลายเปิดกลุ่มผู้บริหารและอาจารย์ พบว่าบางเนื้อหาของหลักสูตรไม่ชัดเจน และการฝึกปฏิบัติงานการฝึกสอน 1 ปี อาจทำให้อาจารย์ประจำสาขา มีภาระงานที่หนักมากเพราะทั้งสอนและนิเทศ และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มนักศึกษา พบว่า ในกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชาเนื้อหาที่เรียนไม่มีการลำดับการเรียนในเนื้อหา และมีบางวิชาไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง เนื้อหาของวิชาไม่ค่อยเข้มข้น เพราะบางวิชามีหน่วยกิตในแต่เทอมเป็นจำนวนมาก ขาดความต่อเนื่อง อาจารย์สอนแบบเดิมไม่เหมาะสมกับเนื้อหา ทำให้นักศึกษาได้รับความรู้ไม่ครบถ้วนและขาดความลึกซึ้งในวิชาที่เรียน ส่วนกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาบางวิชามีเนื้อหามากเกินไปแต่มีระยะเวลาในการเรียนน้อย

สรุปผลความเหมาะสมของเนื้อหา

จากการศึกษา พบว่า เนื้อหาในหลักสูตรแบ่งเป็น 2 ลักษณะคือลักษณะที่มีการสอนเป็นรายวิชา และที่มีการสอนเป็นชุดวิชา ซึ่งลักษณะที่มีการสอนเป็นรายวิชาเป็นลักษณะเดียวกันกับวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตร 4 ปี และลักษณะที่มีการสอนเป็นชุดวิชาการสอนของอาจารย์มีลักษณะการสอนเป็นทีม ทั้งนี้ เนื้อหาที่เพิ่มขึ้นของหลักสูตร 5 ปี เป็นการฝึกปฏิบัติงานในสถานศึกษาเป็นเวลา 1 ปี ซึ่งจะเป็นการเพิ่มประสบการณ์และเป็นการเตรียมตัวให้พร้อมก่อนที่จะไปปฏิบัติงาน และจากการศึกษาปัญหาอุปสรรค พบว่า กลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาเป็นเนื้อหาที่ยากและเต็มไปด้วยวิชาการ ส่วนกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชานั้นทำให้ผู้สอนไม่มีความสุข เนื้อหาในบางชุดวิชาไม่เหมาะสมและมีจำนวนหน่วยกิตที่มาก นักศึกษาเกิดความสับสนและจำนวนชั่วโมงที่มากทำให้นักศึกษาอ่อนเพลีย

แนวทางในการแก้ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

แนวทางในการแก้ปัญหาอุปสรรคความเหมาะสมของเนื้อหา สำหรับกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา มีการเชิญวิทยากรอบรมภายในกลุ่มอาจารย์สอน และมีการจัดรูปแบบการเนื้อหาที่ต้องเรียนและมีการเฉลยคาบเรียนให้น้อยลง โดยเพิ่มวิชาให้มีความหลากหลายเพิ่มขึ้น และมีการปรับเปลี่ยนการสอนในวิชาที่เปิดสอนเพื่อความเหมาะสมบางส่วนมีการปรับปรุงหลักสูตรกลับมาเป็นรายวิชา ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“ก็คนที่รู้ ก็เชิญวิทยากรที่รู้ ประชุมเป็นส่วนตัว ไป เป็นส่วนตัว ไป จัดไปตามที่ต่างๆ และของเราก็ประชุมกันเองด้วย ก็ช่วยกัน กว่าจะสำเร็จออกมาได้ พอสมควร เพราะว่ารายวิชาที่สร้างขึ้นมานี้ มันจะมีลักษณะแตกต่างจากรายวิชาที่เคยได้ยื่นกันทุกๆไป”

(สถาบัน ค / ผู้บริหารท่านที่ 6 / 4 ส.ค.2548)

“อยากจะทำกลับมาเป็นรายวิชาเหมือนเดิม ขณะนี้ของเราเริ่มดำเนินการสำเร็จ เขาเริ่มสร้างหลักสูตรที่เป็นรายวิชาซึ่งจะใช้ปีหน้า”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 7 / 14 ก.ค.2548)

“เราแก้ปัญหาในปีที่หนึ่งลงไปใช้เป็นวิชาเอก คือ เป็นวิชา generation education หรือวิชาพื้นฐาน ซึ่งคณะอาจารย์ผู้สอนชำนาญการอยู่แล้ว จริยวิชา generation education หลักสูตรใหม่ก็ไม่ต่างกับหลักสูตรเดิมหรอก เพียงแต่ว่าเนื้อหาเป็นชุด หน่วยกิตเพิ่มขึ้นเยอะขึ้น ทางคณะอาจารย์เขาก็จะมีความชำนาญ”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 9 / 29 ก.ค.2548)

“ตอนนี้ต้องประชุมกันต่อ เราจะประชุมกันในวันที่ 3 แล้วก็เลื่อนไปวันที่สิบกว่า เรื่องการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ทั้งหมดเลย”

(สถาบัน จ / ผู้บริหารท่านที่ 11 / 17 ก.ค.2548)

จากการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“อยากให้มีหลากหลายในวิชา ไม่อยากให้เรียนหลักวิชาเดียวทั้งวัน”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ค / 25 ส.ค.2548)

“เฉลี่ยคาบเรียนมากกว่าให้มาเป็นเดี่ยว อยากให้จำนวนหน่วยการเรียนน้อยลง อย่างสมมติมี 5 อยากให้เป็น 3 แล้วก็เพิ่มชั้นมออีกวิชาหนึ่ง ที่ให้เราได้เรียนหลายๆวิชา”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ง / 23 ส.ค.2548)

“แต่อยากให้เป็นแนวทางเดียวกันนิดหนึ่งใน เนื้อหาสาระ”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน จ / 10 ส.ค.2548)

และจากแบบสอบถามปลายเปิดสำหรับผู้บริหารและอาจารย์ มีข้อเสนอแนะโดยส่วนที่มีเนื้อหาเป็นชุดวิชาควรที่จะจัดประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏด้วยการปรับปรุงรายละเอียด ก่อนที่จะมีการนำหลักสูตรมาใช้ควรที่จะปรับปรุงเนื้อหาให้เข้มข้นและให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับสภาพในปัจจุบันหรือตามสภาพท้องถิ่นที่ศึกษา ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติงานของครู และควรมีการปรับปรุงหลักสูตรเป็นลักษณะรายวิชามากกว่าชุดวิชาซึ่งสะดวกและเหมาะสมในการบริหารจัดการ ในส่วนที่มีการสอนเป็นรายวิชา วิชาการศึกษาทั่วไปและรายวิชาเลือกควรมีคำแนะนำให้นิสิตเลือกเรียนให้สอดคล้องกับเจตนาของหลักสูตร และคุณสมบัติของบัณฑิตที่คาดหวังในอนาคตซึ่งควรที่จะมีการปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัยในระดับนานาชาติ ทันสมัยในมิติของความต้องการของวิถีชีวิตคนไทยปัจจุบัน ต้องเป็นเนื้อหาที่มีลักษณะบูรณาการ และเนื้อหาต้องมีผลงานวิจัยรองรับ หรือสนับสนุนหรือชี้ให้เห็นทางเลือกหรือข้อขัดแย้ง และควรมีโอกาสอาจารย์ทุกคนในสาขาวิชาได้ร่วมพัฒนาเนื้อหาหลักสูตร มีนโยบายปรับปรุงประมวลลักษณะรายวิชาโดยสม่ำเสมอให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดซึ่งจะส่งผลต่อการปรับปรุงรายวิชาอย่างครบวงจร ตั้งแต่การกำหนดเนื้อหาการจัดกิจกรรมและการประเมินผล จัดรายวิชาเรียนให้เกิดความหลากหลาย เพิ่มวิชาหรือเนื้อหา ตามความถนัดและศักยภาพของผู้เรียน และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มนักศึกษานั้นมีข้อเสนอแนะว่าควรที่จะจัดวิชาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันเนื้อหาที่มีความ

หลากหลายและทันสมัยอยู่ตลอดเวลาตรงกับสิ่งที่ต้องนำไปใช้ เน้นการคิดให้มากขึ้น จัดเนื้อหาของหลักสูตรให้ชัดเจนและเป็นเรื่องเดียวกันวางโครงสร้างของเนื้อหาให้เหมาะสม รัตกุมเข้าใจง่ายสามารถนำไปใช้ในชีวิตได้จริงและมีความสอดคล้องในการประกอบอาชีพ

3. คุณภาพของอาจารย์

คุณสมบัติของอาจารย์ในกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาในหลักสูตรอาจารย์ต้องคุณสมบัติที่ตรงกับวิชาเฉพาะทางตามข้อกำหนดของทางสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งเป็นอาจารย์ที่มีภาระการสอนตามปกติในหลักสูตร เช่นเดียวกับหลักสูตร 4 ปี ซึ่งผู้บริหารได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“วิชาเฉพาะ อาจารย์ต้องมีความสามารถเฉพาะอย่าง อย่างวิชาที่ผมบอก special education หรือ computer เราจะใช้อาจารย์ที่มีความสนใจหรือความรู้เรื่องนี้ช่วยกัน”

(สถาบัน ข / ผู้บริหารท่านที่ 3 / 16 ก.ค.2548)

“สำหรับคุณสมบัติอาจารย์เราคงไม่มีทางเลือก อาจารย์ที่มีอยู่แหละ”

(สถาบัน ข / ผู้บริหารท่านที่ 4 / 18 ส.ค.2548)

ส่วนคุณภาพของอาจารย์ในกลุ่มที่มีการสอนที่เป็นชุดวิชา พบว่า คุณภาพของอาจารย์สอนลักษณะการสอนลักษณะชุดวิชานั้นยังคงเป็นอาจารย์ที่มีคุณสมบัติที่ต้องตรงกับสาขา โดยพิจารณาการศึกษาเฉพาะทาง และต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ในสาขาเฉพาะ ซึ่งนำมาเป็นแนวทางในการจัดอาจารย์สอนในเนื้อหาชุดวิชา ซึ่งผู้บริหารได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“ก็ส่วนเราเป็นอาจารย์เราที่มีอยู่ ก็ปริญญาโทขึ้นไปนะคะ ส่วนใหญ่ก็มีประสบการณ์ตรงสาขาเราก็ทำอยู่ แล้วก็ นอกจากอาจารย์ในคณะครุศาสตร์แล้ว เราก็ประสานกับคณะอื่น มีบางส่วนตามวิชาเอกไป ช่วยกัน นอกจากนั้นก็จะมีอาจารย์พิเศษเป็นรายวิชา เชิญ จ้างๆ มา”

(สถาบัน ค / ผู้บริหารท่านที่ 6 / 4 ส.ค.2548)

“ผู้สอนนั้นจะต้องมีความรู้และเอกในวิชานั้น อันดับทีหนึ่งนะ ที่นี้เมื่อมันสอนเป็นบูรณาการเนี่ย ก็ต้องมีผู้สอนหลายคน เราก็จะมอบหน้าที่นี้ให้กับทีม ซึ่งอาจจะไม่ใช่เอกโดยตรง แต่คนที่มาสอนกับอาจารย์อีกคนหนึ่งไม่ใช่เอกอังกฤษ แต่เขาโทอังกฤษมา เขาให้มาสอน”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 7 / 14 ก.ค.2548)

“เพราะว่าในหลักสูตร 5 ปี มันเป็นในลักษณะของชุดวิชาซึ่งมันต่างกับหลักสูตรเก่าที่มันเป็นรายวิชาชั้นหลักสูตรใหม่ทุกวิชาจะเป็นทำหน่วยกิต งานการสอนเราก็จะสอนเป็นทีม teaching ัจจุบันเวลาจัดอาจารย์ผู้สอนจะนำอาจารย์ผู้สอนที่มีความชำนาญในลักษณะชุดวิชาเดียวกันแบ่งชั่วโมงที่สอน”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 9 / 29 ก.ค.2548)

“เราก็จัดครูที่จบ จบปริญญาโทสาขาภาษาอังกฤษ เพราะฉะนั้นครูก็รับสอนเป็นบางรายวิชา แล้วก็บางรายวิชา เราก็เชิญอาจารย์ที่เป็นอาจารย์ของตัวเองที่เกษียณอายุราชการแล้วอะไรอย่างเนี่ยนะคะ มาช่วยสอน วิชาเอก ตอนเนี้ยยังมีปัญหาหน่อย เนื่องจากว่ามันยังแค่ 2 ปี วิชาเนี้ยมันยังไม่มาก แต่ถ้าครบเทอมเนี่ย มันอาจจะหนักขึ้น”

(สถาบัน จ / ผู้บริหารท่านที่ 10 / 12 ก.ค. 2548)

“ส่วนใหญ่จากประสบการณ์เรามีกันอยู่แล้ว ของเรามีสอนครูกันมานาน ก็ส่วนใหญ่ อาจารย์ใหม่จะไม่ค่อยมี นะในสายครูของเรา”

(สถาบัน ฉ / ผู้บริหารท่านที่ 13 / 7 ส.ค.2548)

และจากแบบสอบถามปลายเปิดกลุ่มผู้บริหารและอาจารย์สอนพบว่า อาจารย์สอนมีความเหมาะสมและมีคุณวุฒิสูงจำนวนมาก และจากแบบสอบถามปลายเปิดกลุ่มนักศึกษา พบว่า อาจารย์สอนนั้นมีคุณภาพและมีความสามารถเฉพาะทาง มีคุณธรรม จริยธรรม และเป็นแบบอย่างที่ดี

ปัญหาอุปสรรคคุณภาพของอาจารย์

ปัญหาอุปสรรคด้านคุณภาพอาจารย์ กลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชานั้นเป็นรูปแบบและวิธีการสอนของอาจารย์ ซึ่งการสนทนากลุ่มนักศึกษาได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“ชอบวิชา แต่ไม่ชอบอาจารย์ ไม่ชอบวิธีการสอนของอาจารย์”

“อาจารย์เคยสอนคณะวิศวะมา เขากลับมาสอนคณะครุ เขาจะใช้วิธีการสอนเดิม ซึ่งเด็กไม่เหมือนกัน ใช้วิธีการสอนเหมือนเดิม เด็กรับได้ไม่เท่ากันนะค่ะ”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ก / 22 ส.ค.2548)

กลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา พบว่าจำนวนผู้สอนไม่เพียงพอในชุดวิชาที่ต้องใช้ผู้สอนมากกว่า 1 คน ซึ่งส่วนหนึ่งนั้นเกิดมาจากอาจารย์ในคณะมีจำนวนลดลง และอาจารย์มีภาระงานในการสอนเป็นจำนวนมาก ซึ่งผู้บริหารได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“ผู้สอนไม่เพียงพอ ต้องใช้ผู้สอนมากกว่า 1 คน ต่อ 1 ชุดวิชา ก็ต้องไปหาข้างนอก ไปเชิญ”

(สถาบัน ค / ผู้บริหารท่านที่ 6 / 4 ส.ค.2548)

“งานหนักมาเราก็ลดอัตราจ้างลงเรื่อยๆ เพื่อให้ลดภาระค่าใช้จ่าย เพราะว่ามันมีภาคค่าน้อยลง รายได้น้อยลง รายจ่ายไม่มีจะจ่ายก็ต้องลด แล้วก็ให้อาจารย์ประจำมาทำงานมากขึ้น ก็เลยเกิดผลกระทบคือ ไม่มีงานวิจัยพัฒนาการสอนเลย นอกจากสอนอย่างเดียว ได้แต่สอนอย่างเดียว”

(สถาบัน จ / ผู้บริหารท่านที่ 11 / 17 ก.ค.2548)

“บุคลากรเราก็มีปัญหาด้าน ภาษาเราก็มีปัญหา มาก อย่างเช่น ทางด้านภาษาญี่ปุ่น ภาษาจีน อะไรอย่างนี้ สำหรับครูต้องรู้ภาษาต่างประเทศ ภาษาอะไรอย่างนี้ ภาษาอังกฤษนั้นบังคับมากเลย ภาษาอังกฤษมีปัญหาหลาย”

(สถาบัน ฉ / ผู้บริหารท่านที่ 13 / 7 ส.ค.2548)

และจากแบบสอบถามปลายเปิดกลุ่มผู้บริหารและอาจารย์ พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นเกี่ยวข้องกับกลุ่มของอาจารย์ที่สอนลักษณะชุดวิชา อาจารย์มีงานสอนมากเกินไปดูแลไม่ทั่วถึงและอัตรากำลังอาจารย์ไม่เพียงพอ และจากแบบสอบถามปลายเปิดกลุ่มนักศึกษาพบว่าปัญหาด้านคุณภาพอาจารย์คือรูปแบบวิธีการสอนและการถ่ายทอดความรู้ให้นักศึกษา และการดูแลเอาใจใส่

สรุปผลคุณภาพของอาจารย์

จากการศึกษา พบว่า คุณภาพของอาจารย์สอนทั้งกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาและกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา ในหลักสูตรนั้นมีคุณสมบัติที่ตรงกับวิชาเฉพาะทางตามข้อกำหนด และปัญหาอุปสรรคด้านคุณภาพอาจารย์สอนคือ รูปแบบและวิธีการสอนของอาจารย์ อาจารย์มีงานสอนจำนวนมากจึงดูแลไม่ทั่วถึงและอัตรากำลังอาจารย์ไม่เพียงพอ

แนวทางในการแก้ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

แนวทางในการแก้ปัญหาอุปสรรคคุณภาพของอาจารย์ จากแบบสอบถามปลายเปิดสำหรับผู้บริหารและอาจารย์นั้น มีข้อเสนอแนะด้านคุณภาพของอาจารย์ควรที่จะสัมมนาอาจารย์ที่สอนและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับอาจารย์มหาวิทยาลัยอื่นๆ ในวิชาเดียวกัน บรรจ้อาจารย์ให้ตรงตามสาขาเพิ่มขึ้น อบรมการใช้ชุดวิชาเพื่อให้เกิดคุณภาพในการสอนพัฒนาความพร้อมการใช้หลักสูตร และพัฒนาด้านวิชาชีพในสาขาที่ชัดเจนเพิ่มขึ้น อาจารย์ต้องมีประสบการณ์ในการสอน สถาบันอุดมศึกษาควรจะมีวิธีตรวจสอบคุณภาพของอาจารย์ในด้านอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิชาการด้วย เช่น จริยธรรมคุณธรรมครู EQ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มนักศึกษาที่มีข้อเสนอแนะด้านคุณภาพของอาจารย์ว่าอาจารย์สอนควรมีประสิทธิภาพสามารถรับกับสถานการณ์เฉพาะหน้าได้อย่างดี และควรมีความสามารถใช้เทคโนโลยีประกอบในการสอน เพื่อเพิ่มความน่าสนใจในการเรียนการสอนมีความพร้อมในการสอนไม่ล่าเอียงและยึดหลักประชาธิปไตยโดยการเปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็นในห้องเรียน และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักศึกษา จัดหาอาจารย์ที่มีความรู้ในแต่ละเนื้อหาโดยเฉพาะและมีการดูแลนักศึกษาอย่างใกล้ชิด

4. ภูมิหลังของนักศึกษา

ปัญหาอุปสรรคภูมิหลังของนักศึกษา

ปัญหาอุปสรรคภูมิหลังของนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาบางคนไม่ได้มีความเป็นตั้งใจอย่างแท้จริงที่จะมาเป็นครูซึ่งเพียงต้องการที่จะเข้ามารับทุน และคุณภาพของนักศึกษาที่เข้ามารับทุนนั้นยังมีระดับคุณภาพที่ต่ำกว่าเกณฑ์ซึ่งเป็นผลมาจากการบริหารจัดการในการคัดเลือกนักศึกษาเข้ามารับทุน และบางส่วนที่เข้ามาเรียนเพราะมีทุนที่รัฐบาลจัดสรรให้ในปีแรกซึ่งส่วนหนึ่งนั้นมาจากตัวผู้ปกครองที่ต้องการให้เรียนแต่ยังขาดเจตคติที่ต้องการมาเรียนครูด้วยความสมัครใจ ซึ่งการสัมภาษณ์ผู้บริหารสอดคล้องการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“เรื่องทุนเนี่ย มันมีปัญหาเหมือนกันนะ คนที่มาเรียนบางคนไม่ได้มาตามจิตใจที่เป็นครู เขาถูกบังคับให้มานี้คือปัญหาของพ่อแม่ พ่อแม่เป็นปัญหา ทำให้เขาบางครั้งเหมือนไม่มีชีวิตวิญญาณน้อย”

(สถาบัน ค / ผู้บริหารท่านที่ 6 / 4 ส.ค.2548)

“ได้เด็กที่ต่ำกว่าเกณฑ์หน่อย ที่อื่นเขาตัดไปแล้ว พอถึงเราก็เด็กอ่อนหน่อย อ่อนหน่อยก็เลยมีปัญหา แล้วเรื่องการบริหารเราด้วย เราช้า ประกาศช้า ทำให้เด็กที่สนใจมาช้า คือ เด็กที่ว่ารอบรอบสุดท้าย เด็กรอบสาม เด็กรอบสามก็น่าจะอ่อนมาก”

(สถาบัน จ / ผู้บริหารท่านที่ 11 / 17 ก.ค.2548)

จากการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“ที่คิดว่าติดคณะที่ดีกว่านี้ ที่ตัวเองอยากเรียนเป็นอันดับตั้งแต่แรกนะ ก็คงไม่มาเรียนครู ถึงไม่เป็นทุนก็ไม่เอา”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ก / 22 ส.ค.2548)

“ตอนแรกที่สมัคร ไม่อยากเรียนครู”

“คุณพ่อ คุณแม่เป็นครู เป็นข้าราชการ เขามองความมั่นคง ถ้าถามว่าให้เป็นครูชอบไหม เราไม่ชอบ ถ้าเรียนได้ไหมเราเรียนได้ เพื่อพ่อกับแม่ เขามีทุนให้ถึงมาเรียน มีการประกันการทำงาน”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ง / 23 ส.ค.2548)

“รู้สึกเฉยๆ พ่อแม่ให้มาสอบก็เลยมาสอบ ตอนแรกไม่คิดเลยว่า อยากเป็นครูแต่พอติดก็เหมือนโดนบังคับ จากพ่อแม่พี่น้องให้รับราชการ เขาก็เลยอยากให้มาเรียน”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ฉ / 23 ส.ค.2548)

และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มผู้บริหารและอาจารย์ พบว่า นักศึกษาที่เข้ามาโดยระบบธรรมดาส่วนใหญ่มีเกณฑ์เฉลี่ยการศึกษาไม่สูง และมีบางคนไม่ได้อยากเป็นครู และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มนักศึกษา พบว่านักศึกษาบางส่วน ไม่ได้มุ่งหวังที่จะเป็นครู แต่มาเพราะมีทุนให้และนักศึกษาที่เข้ามาเรียนมีมาตรฐานโรงเรียนที่ต่างกัน

สรุปผลภูมิหลังของนักศึกษา

จากการศึกษา พบว่า ปัญหาพบนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาบางคนไม่ได้มาจากการเป็นตั้งใจอย่างแท้จริงที่จะมาเป็นครูซึ่งเพียงต้องการที่จะเข้ามารับทุน และคุณภาพของนักศึกษาที่เข้ามารับทุนนั้นยังมีระดับคุณภาพที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากคุณภาพของโรงเรียนทำให้เกิดมาตรฐานที่มีเกณฑ์ที่แตกต่างกัน

แนวทางในการแก้ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

แนวทางในการแก้ปัญหาอุปสรรคภูมิหลังของนักศึกษา จากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มอาจารย์นั้นมีข้อเสนอแนะด้านภูมิหลังของนักศึกษาควรมีความสนใจกับนักศึกษาที่จะมาเป็นครูในอนาคต คัดเลือกนักศึกษาที่มีความเหมาะสมกับวิชาชีพครูและมีระบบสำหรับการคัดเลือกที่มีศักยภาพ ทั้งนี้ควรที่จะสำรวจข้อมูลทางด้านเจตคติความเป็นครูและพื้นฐานการศึกษากับการเลือกวิชาเอก มีระบบการติดตามและให้ความสำคัญเกี่ยวกับบุคลิกภาพความเป็นครูและจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มนักศึกษานั้นมี

ข้อเสนอแนะด้านภูมิหลังของนักศึกษา ควรมีมาตรฐานที่สามารถทำให้คนที่อยากเป็นครูได้มาเรียนครูอย่างแท้จริงโดยการจัดหาระบบการตรวจสอบคนที่ไม่ต้องการเป็นครูแต่อยากได้วุฒิหรือคนที่อยากได้ทุนอย่างเดียวเข้ามาคนที่ต้องการจะเป็นครู ควรตรวจสอบความสมัครใจเรียนของนักศึกษาก่อนว่ามีจิตวิญญาณในความเป็นครูเพียงใดและมีการปรับพื้นฐานสำหรับนักศึกษาที่ก่อนเริ่มเรียน

5. ปัจจัยสนับสนุน

การจัดเตรียมปัจจัยสนับสนุนได้มีการจัดทำเว็บไซต์ขึ้นมาเพื่อใช้ในการเรียนการสอน ทั้งนี้ได้มีการจัดสร้างแหล่งเรียนรู้ขึ้นมาเพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าและเพิ่มเติมการเรียนรู้ ซึ่งผู้บริหารได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“เกือบทุกห้องจะให้เท่าเทียมกัน ขึ้นไปชั้น 4 จะมีห้องบางที่มีห้องมีจอ Plasma ให้ใช้งานได้”

“การสอนเวลานี้ต่อไปข้างหน้าเราจะใช้ Webbase instruction จะเริ่มทำมากขึ้นมี e - journal ให้พวกเราสามารถจะเอางานไปเผยแพร่ e - journal ได้”

(สถาบัน ก / ผู้บริหารท่านที่ 2 / 18 ก.ค. 2548)

“ถ้าทั้งมหาวิทยาลัยนี้เขาก็จัดแหล่งเรียนรู้อยู่แล้ว คือ สำนักวิทยบริการ อะไรอย่างนี้ มันเป็นหน่วยงานอยู่แล้วที่เด็กจะไปเดินใช้ได้ตลอดเวลาณะคะ แหล่งอ่านหนังสือ แหล่งคอมพิวเตอร์ อย่างเนี่ยณะคะ ก็มีอยู่แล้วที่สำนักวิทยบริการ สำหรับตัวคณะเอง ก็อย่างที่บอก เราก็จัดห้องเรียนรู้ด้วยตนเอง คณะมีห้องคอมพิวเตอร์สองห้องใหญ่ ห้องละประมาณ 40 ที่ เนาะคะ 2 ห้องมันก็ 80 แล้ว ก็ห้อง Self Study สำหรับเด็กอีก นำแหล่งสืบค้นไปให้อีกที่ศูนย์ศึกษาพัฒนาครู และก็ห้อง Self Access สองห้อง ห้องหนึ่งเป็นห้องอ่านหนังสือและเล่นเกม อีกห้องหนึ่งเป็นห้อง Audio Visual โดยใช้ทั้งคอมพิวเตอร์และใช้ทั้งวิทยุเทป ซีดี อะไรหลายอย่างที่ได้จะสามารถเปิดนำสื่อเนี่ย แล้วก็มาเปิดใช้เองเป็น Self Study เราก็จัดอย่างนี้ให้เขา”

(สถาบัน จ / ผู้บริหารท่านที่ 10 / 12 ก.ค.2548)

ปัญหาอุปสรรคปัจจัยสนับสนุน

นักศึกษาที่เรียนเป็นมีการสอนเป็นชุดวิชาเกิดปัญหาเรื่องห้องสมุดมีตำราเรียนที่มีจำนวนน้อยและไม่เพียงพอกับความต้องการที่จะใช้ ซึ่งการสนทนากลุ่มนักศึกษาได้ให้สัมภาษณ์ไว้อย่างสอดคล้องกันดังต่อไปนี้

“ห้องสมุดหนังสือเก่าไป เก่าๆ และน้อย ไม่พอ”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน จ / 10 ส.ค.2548)

“ห้องสมุดก็มีแต่หนังสือน้อย ก็เก่าด้วยเก่ามาก”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ฉ / 23 ส.ค.2548)

และมีนักศึกษาบางส่วนที่มีปัญหาเรื่องที่พักอาศัยเพราะทางมหาวิทยาลัยไม่มีหอพักไว้ให้นักศึกษาได้เข้าไปอยู่ซึ่งจากการสนทนากลุ่มนักศึกษาให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“ไม่มีอะไรเลย เราต้องวิ่งหาห้องพักเองทั้งหมด”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ง. / 23 ส.ค.2548)

และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มผู้บริหารและอาจารย์สอน พบว่าปัจจัยสนับสนุนยังไม่พร้อม และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มนักศึกษา พบว่า ปัจจัยสนับสนุนยังมีจำนวนที่น้อยและขาดความพร้อม

สรุปผลปัจจัยสนับสนุน

จากการศึกษา พบว่า ได้มีการจัดทำแหล่งเรียนรู้ขึ้นมาสำหรับการเรียนการสอน ทั้งนี้ได้มีการจัดสร้างแหล่งเรียนรู้ขึ้นมาเพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าในการเรียน และจากการศึกษาปัญหาอุปสรรคพบว่า นักศึกษาที่เรียนเป็นชุดวิชาขาดตำราเรียนไม่เพียงพอซึ่งมีจำนวนน้อย และขาดที่พักอาศัยซึ่งตามสัญญาจะต้องเข้าพักอาศัยที่หอในมหาวิทยาลัย

แนวทางในการแก้ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

แนวทางในการแก้ปัญหาอุปสรรคปัจจัยสนับสนุน มีการจัดกิจกรรมเสริมให้นักศึกษาที่ไม่ได้อยู่หอพักและถ้าหอพักไม่ว่างก็ให้นักศึกษาไปอยู่หอพักนอกมหาวิทยาลัยได้ ทั้งนี้นักศึกษาบางส่วนต้องการให้มหาวิทยาลัยเข้ามาจัดการเรื่องหอพักเพื่อเป็นการรักษาสัญญา ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“คณะเป็นคนดำเนินการให้ทั้งสองโปรแกรม ทั้งการศึกษาพิเศษและประถมวัยรวมกันแล้วจัดกิจกรรมขึ้น ปีหนึ่งจะจัดสองครั้งเพื่อทดแทนการอยู่หอพัก เพราะที่อื่นจะให้เด็กอยู่หอพัก ของเราจะไม่มื่อหอพัก เพราะเป็นเด็กในเมือง จึงก็ต้องจัดกิจกรรมรวมกัน 4 วัน พาไปต่างจังหวัดพาไปเข้าค่าย เพื่อให้เขาพัก ตอนนั้นก็เริ่มแล้ว”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 9 / 29 ก.ค.2548)

จากการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“ความจริงสัญญาเขาให้อยู่หอในมหาวิทยาลัย แต่ว่าเป็นปีแรก มาที่หลังเขา แล้วที่ว่างไม่ค่อยมีเขาก็เลยอนุโลมให้อยู่หอนอกได้”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ก / 22 ส.ค.2548)

“ดูแลเรื่องที่พักอาศัยตามสัญญาท่าน”

“เขาเอากิจกรรมตรงหอพักไปรวมกับกิจกรรมตอนปลายเทอม ให้ 3 วันทำค่ายแทน”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ง / 23 ส.ค.2548)

และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มผู้บริหารและอาจารย์เช่นเดียวกับจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มนักศึกษา นั้นมีข้อเสนอแนะควร จัดซื้อปัจจัยสนับสนุนเพิ่มเติมอย่างทั่วถึง ห้องสมุดคณะควรมีหนังสือเฉพาะทางในแต่ละสาขามากขึ้น และเน้นให้นักศึกษามีความสามารถทางด้านเทคโนโลยี

6. การประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์มีการนำเสนอประเด็นที่น่าสนใจแบ่งออกเป็น การประชาสัมพันธ์ข่าวสารและการวางแผนและเตรียมผู้รับผิดชอบ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

6.1 การประชาสัมพันธ์ข่าวสาร

การประชาสัมพันธ์หลักสูตรนั้นในส่วนของคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะต้องประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ทุกฝ่ายเข้าใจในรายละเอียดทั้งนี้จะต้องมีการประสานงานไปยังคณะครุศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ให้เข้าใจตรงกัน ซึ่งได้มีการกระจายข้อมูลไปตามส่วนต่าง ตามสื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และทางโรงเรียน ซึ่งการสัมภาษณ์ผู้บริหารสอดคล้องการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“จริงๆ แล้วเป็นเรื่องของอุดมศึกษา ของคณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่มอบหมายให้ รู้สึก เป็นข้อตกลงร่วมกันของคณะที่มีคณะศึกษาศาสตร์ทั้งหลายในประเทศนะครับ”

(สถาบัน ก / ผู้บริหารท่านที่ 2 / 18 ก.ค.2548)

“บทบาทจริงๆ ไม่ใช่มหาวิทยาลัย เพราะว่าเขาเนี่ยทาง สกอ. เขาหรือ ทบวง เดิม เขา เป็นเจ้าของเรื่องฉะนั้นเขาจะต้องเป็นผู้ที่เผยแพร่ข่าวสารแจ้งไปตามโรงเรียนต่างๆ ของเราก็มีครับจริงๆ แล้วเราต้องเสนอนโยบาย โดยที่เรามีการประชุมสภาครุศาสตร์ คึกษาศาสตร์ทั่วประเทศ ในการที่จะผลิตครูที่สร้างหลักสูตร”

(สถาบัน ข / ผู้บริหารท่านที่ 3 / 16 ก.ค.2548)

“ได้ประชาสัมพันธ์ตามสื่อต่างๆ จากข้างบนลงมา”

(สถาบัน ฉ / ผู้บริหารท่านที่ 12 / 7 ส.ค.2548)

จากการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“ออกข่าวครับพี่ แล้วอาจารย์ฝ่ายแนะแนวของโรงเรียนเขาบอกครับพี่ ก็อาจารย์ฝ่ายแนะ แนวดูตามสื่อครับ”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ก / 22 ส.ค.2548)

“หนังสือพิมพ์ ทีวี พ่อแม่”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ข / 14 ส.ค.2548)

“ดูจากอินเทอร์เน็ตและดูข่าวที่ส่งไปโรงเรียน”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ค / 25 ส.ค.2548)

“ก็ส่วนมากก็จะทราบจากฝ่ายแนะแนวของทางโรงเรียนนะคะที่เขามาแจ้งนะคะว่ามี ผู้ตั้งแต่ ตอนมัธยมแล้ว”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ง / 23 ส.ค.2548)

“เขามีการโฆษณาให้ทางโรงเรียนนะครับ ส่งไปทางโรงเรียนก็จะรู้กัน”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน จ / 10 ส.ค.2548)

“เขาก็มีเอกสารให้แล้วเลือกส่งทั่วประเทศเลย คือ ทุกราชภัฏและมหาลัยคะ แล้วก็ เป็น หนังสือพิมพ์ นิตยสารต่างๆ”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ฉ / 23 ส.ค.2548)

6.1 การวางแผนและเตรียมผู้รับผิดชอบ

การวางแผนและเตรียมผู้รับผิดชอบจากการศึกษาในส่วนของสถาบันอุดมศึกษาเองได้มีการวางแผนและเตรียมผู้รับผิดชอบโดยได้มีการจัดเว็บไซต์ให้ความรู้รายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตรและผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีการประชุมปรึกษาหารือกันภายในสถาบัน และบางส่วนได้มีการส่งผู้รับผิดชอบออกไปให้ความรู้ตามส่วนของสถาบันอุดมศึกษาที่จะต้องเปิดสอนหลักสูตร ซึ่งผู้บริหารได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“ก็ปกติแล้วคณะเราก็มีแผนพับ แล้วเราก็มีเว็บไซต์อะไรแบบนี้ แล้วก็จะเป็นการประชาสัมพันธ์ เว็บไซต์ มีหลักสูตรต่างๆ ตรงนี้ในเว็บไซต์ ที่ใครๆ สามารถที่จะเข้าไปอ่านได้”

(สถาบัน ข / ผู้บริหารท่านที่ 4 / 18 ส.ค.2548)

“จะมีผู้รับผิดชอบนะคะ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบก่อนหน้านี้ออกไปตามส่วนต่างๆ ของประเทศ มีเหนือ อีสาน ใต้ ก็ไปหมดเลย ไปประชาสัมพันธ์ของคณะครุศาสตร์ เพราะว่าเป็นหน่วยที่ริเริ่มการสอนที่เป็นหลักสูตร 5 ปี วันนี้ เพราะฉะนั้นการต้องไปทำความเข้าใจให้กับราชภัฏต่างๆ ”

(สถาบัน ค / ผู้บริหารท่านที่ 6 / 4 ส.ค.2548)

“ตรงส่วนนี้คณะไม่เกี่ยวข้อง จะเป็นเรื่องของสถาบัน ก็จะเป็นฝ่ายส่งเสริมวิชาการของสถาบัน ซึ่งรองอธิการฝ่ายวิชาการก็เป็นคนดำเนินการ เขาจะแจ้งแผน คือที่นี้จะทำงานก็เป็นระบบก็คือว่า ปีนี้จะรับกี่คน แจ้งให้คณะทราบ ไข่ปะ นั่นอีกส่วนหนึ่ง ก็จะมีอีกส่วนหนึ่งที่เป็นเด็กโควตา คณะจะรับผิดชอบเอง”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 7 / 14 ก.ค.2548)

“ก่อนที่จะออกมาเป็นคู่มือ ทางสถาบันมีการประชาสัมพันธ์ใหญ่ให้กับโรงเรียนที่สนใจ คุณครูแนะแนวทางเด็กเข้ามาดูแต่ละที่แต่ละคณะว่าการเรียนการสอนของแต่ละคณะ เด็กสนใจอะไรก็จะมีรายละเอียด”

(สถาบัน จ / ผู้บริหารท่านที่ 10 / 12 ก.ค.2548)

“มหาวิทยาลัยประชาสัมพันธ์โดยการประกาศ ติดประกาศหน้ามหาวิทยาลัย แผ่นพับประชาสัมพันธ์ให้กับโรงเรียนในเครือข่าย นะคะ ออก boot ประชาสัมพันธ์ร่วมกับโปรแกรมอื่นๆ”

(สถาบัน ฉ / ผู้บริหารท่านที่ 12 / 7 ส.ค.2548)

“ส่วนใหญ่ใช้สำนักส่งเสริมเป็นผู้ดำเนินการรับสมัคร ประกาศประชาสัมพันธ์ทั้งหลาย ส่งเสริมวิชาการ เป็นผู้ประชาสัมพันธ์ทั้งหมด ของเขาก็จะเป็นผู้ประสาน ดูแลหลักสูตร”

(สถาบัน ฉ / ผู้บริหารท่านที่ 13 / 7 ส.ค.2548)

ปัญหาอุปสรรคการประชาสัมพันธ์

ปัญหาอุปสรรคการประชาสัมพันธ์ พบว่าไม่มีความแน่นอนและไม่ทั่วถึงทั้งในการประชาสัมพันธ์ภายในสถาบันให้ทุกฝ่ายรับทราบข้อมูลและรายละเอียดต่างๆ และการประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาที่จะเข้ามาศึกษาบ่อยมาก และยังไม่ได้มีการให้รายละเอียดที่บ่งบอกว่าหลักสูตร 5 ปี ที่เปิดใช้นั้นมีความแตกต่างจากหลักสูตรเดิมที่ใช้อย่างไรและความไม่เหมาะสมของระยะเวลาในการเปิดรับสมัครนั้นเป็นช่วงที่นักศึกษาปิด

เทอมซึ่งเป็นช่วงของการรอการประกาศผลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งการสัมภาษณ์ผู้บริหาร สอดคล้องกับการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“การประชาสัมพันธ์นี้ผมว่าไม่ค่อยประชาสัมพันธ์เท่าไร อ่อนมากเลย คนที่เกี่ยวข้องก็ไม่ได้ มีความคิดตรงกันทีเดียว ยังมีคนแย้งอยู่ว่าทำไมต้อง 5 ปี เรื่องมาก แม้แต่ในครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ เพราะฉะนั้นการประชาสัมพันธ์จะอ่อนทั้งภายในและภายนอก ชัดแย้งกันเอง อย่าไปพูดถึงข้างนอก ข้างในยังขัดแย้งกันเองเลย”

(สถาบัน ก / ผู้บริหารท่านที่ 1 / 7 ก.ค.2548)

“ความจริงการที่เราจะประชาสัมพันธ์อะไรไป หลักการต่างๆ มันต้องแน่นอน เวลานั้นยังไม่ค่อยแน่นอน เช่น การให้ทุนก็ไม่ได้ให้ทุนแล้วปีนี้ ขอรอไปปีหน้าดูผลชะก่อน ความแน่นอนต่างๆ ตรงนี้ไม่ค่อยมีเพราะฉะนั้น การประชาสัมพันธ์อะไรลงไป มันแทบป้องกันการสัญญาประชาคมก็คิดว่าเมื่อไหร่ให้มันหนึ่งชะก่อน ต้องนั่งพอสสมควรที่เราจะคุยกับคนอื่นเขาได้”

(สถาบัน ก / ผู้บริหารท่านที่ 2 / 18 ก.ค.2548)

“ปัญหาสำคัญของเราไม่ใช่การประชาสัมพันธ์ให้กับบุคคลอื่น หน้าที่ของเราคือ ประชาสัมพันธ์ให้คนในคณะศึกษาศาสตร์รู้”

(สถาบัน ข / ผู้บริหารท่านที่ 3 / 16 ก.ค.2548)

“เขาจะไม่เข้าใจจุดประสงค์ของการที่มาลงเรียน แล้วก็กลัวว่าจบแล้วจะมีอะไรแปลกใหม่ มากกว่า 4 ปีใหม่ แล้วมีหลักประกันใหม่ว่าจบแล้วจะมีงานทำไหม คนที่ส่วนใหญ่จะโทรเข้ามาที่คณะ”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 8 / 19 ก.ค.2548)

“การเผยแพร่เนี่ยมันก็ไม่ถึง ตอนนี้อยู่เปลี่ยนสมัยบ้าง มันก็ขึ้นอยู่กับการดูแลของกลุ่มใหม่”

(สถาบัน จ / ผู้บริหารท่านที่ 10 / 12 ก.ค.2548)

“ค่อนข้างจะอ่อนมากนะ เพราะว่ามันเป็นเรื่องใหม่ ก็ยังไม่ค่อยรู้จักกัน ไม่ทั่วถึง ผู้สอนก็ยังมีปัญหา ผู้สอนไม่ค่อยรู้จักกันเริ่มต้นโดยการไม่รู้อะไรเลย ก็ทำให้ไม่รู้เรื่องทั้งผู้สอนและผู้เรียน มีปัญหา มาก”

(สถาบัน จ / ผู้บริหารท่านที่ 11 / 17 ก.ค.2548)

“รัฐบาลให้ทุนหรือไม่ให้ทุน กว่าจะรู้จักจะเปิดเทอมแล้วใช้ใหม่ ยังไม่ทราบ คือว่า ส่วนนี้ข้อมูล จากข้างบน ยังไม่หนึ่ง จะให้ข้อมูลกับเขาก็บอกไม่ได้ ยังไม่แน่ใจ ให้ปีเดียว แล้วบอกว่า ปีที่ 2 น่าจะมีต่อ เหมือนจะทำต่อ ตัววิ่งขึ้นมา พอออกมาจริงๆก็ไป”

(สถาบัน ฉ / ผู้บริหารท่านที่ 12 / 7 ส.ค.2548)

จากการสัมภาษณ์กลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“ยังไม่เข้าถึงนะคะ เขามาประชาสัมพันธ์ตอนที่ใกล้จะประกาศผลเอ็นท์ฯ แล้ว ความจริงมัน น่าจะสอบพร้อมๆ เอ็นท์ฯ ความจริงไม่นั้นก็น่าจะมีก่อนเอ็นท์ฯ ด้วยซ้ำ ช่วงที่เขาประกาศก็ถึง”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ก / 22 ส.ค.2548)

“เหมือนเข้ามาตอนที่แรก ตอนที่เรมารายงานตัว เรื่องมันยังมาไม่ถึง มันยังถูกละหลุ เขา บอก อาจารย์ให้มาชี้แจง อาจารย์ยังไม่รู้เลยว่ามันนี่ด้วยซ้ำ วันที่เรามาสมัคร”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ข / 14 ส.ค.2548)

“ไม่ทั่ว ถ้าเกิดไม่มีอินเทอร์เน็ต ก็ไม่รู้เรื่อง”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ค / 25 ส.ค.2548)

“ไม่ทั่วถึงค่ะ”

“ทุกอย่างมันเร็วมากเลยคะ ตอนเอ็นทรานซ์ไม่รู้มาก่อนเลยว่า มีโครงการนี้”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ง / 23 ส.ค.2548)

“นักเรียนบางคนไม่รู้ด้วยซ้ำ มันเป็นอย่างนี้ เป็นอย่างนั้นะ ขนาดอาจารย์ยังสับสนเลย”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ฉ. / 23 ส.ค.2548)

จากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มผู้บริหารและอาจารย์ พบว่า การประชาสัมพันธ์ยังมีน้อยและ นิสิตเกิดความสับสนในการเรียนเนื่องจากนิสิตมักได้ยินข้อมูลว่าปีต่อๆ ไปจะเรียนกัน 4 ปี และการ ประชาสัมพันธ์ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ จำกัดในวงแคบ และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่ม นักศึกษา พบว่า การประชาสัมพันธ์หลักสูตรไม่มีการเผยแพร่กว้างขวาง ไม่ทั่วถึงและไม่ครบถ้วน นักศึกษา เกิดความไม่เข้าใจในการเข้าศึกษา ไม่เข้าใจว่าครู 5 ปี ต่างจากหลักสูตร 4 ปี อย่างไร ขณะที่ต่างจังหวัดยังขาดการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเรื่องการให้ทุน

สรุปผลการประชาสัมพันธ์

จากการศึกษา พบว่า การประชาสัมพันธ์หลักสูตรนั้นเป็นหน้าที่หลักของคณะกรรมการการ อุดมศึกษาที่จะต้องให้ความรู้ และรายละเอียดต่างๆ ซึ่งคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ได้มีการตกลง ร่วมกันในการเริ่มใช้หลักสูตร ทั้งนี้ได้มีการประชาสัมพันธ์ไปตามสื่อต่างๆ และทางโรงเรียนมีการแนะนำทำ ความเข้าใจกับการให้กับนักเรียน ทั้งนี้สถาบันอุดมศึกษาเองได้มีการวางแผนและเตรียมผู้รับผิดชอบโดยได้มี การจัดเว็บไซต์ให้ความรู้รายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตรและผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีการประชุมปรึกษาหารือกันภายใน สถาบันอุดมศึกษา และจากการศึกษาปัญหาและอุปสรรค พบว่าการประชาสัมพันธ์หลักสูตรไม่ทั่วถึงทั้งใน การประชาสัมพันธ์ภายในสถาบันอุดมศึกษาและนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาต่อ

แนวทางในการแก้ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

แนวทางในการแก้ปัญหาอุปสรรคการประชาสัมพันธ์ โดยมีการจัดป้ายประชาสัมพันธ์ให้ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักสูตรที่เปลี่ยนแปลงและมีจัดทำเป็นคู่มือให้ความรู้ ซึ่งในขณะเดียวกันก็มีการประชุมกันทั้งกลุ่ม นักศึกษาและภายในบุคลากรที่เกี่ยวข้องในหลักสูตร ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารดังต่อไปนี้

“ในอนาคตครับ ต้องมีการประชาสัมพันธ์กันพอสมควร แล้วไว้เหมือนกันว่า ถ้าเมื่อไหร่มัน แนนอนเมื่อไหร่ เราก็ทำเชิงรุกได้ ตอนนี่เชิงรับไปก่อน”

(สถาบัน ก / ผู้บริหารท่านที่ 2 / 18 ก.ค.2548)

“เราจะเปิด boot ของแต่ละคณะต้องมี boot ของแต่ละคณะแล้วแต่ละคณะมีการประกาศรับอะไร พุดง่าย ๆ ก็คือแต่ละคณะต้องรับผิดชอบส่งเอกสารคำตอบ หรืออะไรอย่างนี้ด้วยในการจัดหลักสูตร 5 ปี ด้วยกัน”

(สถาบัน ง. / ผู้บริหารท่านที่ 9 / 29 ก.ค.2548)

“ระดมนักศึกษา มาพบกันเดือนละครั้ง เพื่อที่จะย้ำเสริมย้ำ เสริมย้ำให้รู้ว่าเราเนี่ย เป็นครูพันธุ์ใหม่ตามนโยบาย”

(สถาบัน จ. / ผู้บริหารท่านที่ 10 / 12 ก.ค.2548)

และจากแบบสอบถามปลายเปิดของผู้บริหารและอาจารย์นั้น มีข้อเสนอแนะด้านการประชาสัมพันธ์ โดยการจัดให้มีประชาสัมพันธ์ในรูปแบบของการประชุมสัมมนาแยกตามภาควิชา/สาขาวิชา หรือตามกลุ่มวิชาการศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาครูและกลุ่มวิชาเอก และมีการจัดเผยแพร่เอกสารสิ่งตีพิมพ์ต่างๆ ให้กว้างขึ้นและมีรายละเอียดต่างๆ และกระทำอย่างต่อเนื่องโดยผ่านสื่อประเภทต่างๆ และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มนักศึกษานั้น มีข้อเสนอแนะในการประชาสัมพันธ์ โดยการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ความรู้ความเข้าใจมากขึ้น

7. การเตรียมบุคลากร

การจัดเตรียมอาจารย์สอนแบ่งออกได้เป็นสองกลุ่มคือกลุ่มที่การสอนเป็นรายวิชาและกลุ่มที่การสอนเป็นชุดวิชา ในวิชาที่เป็นรายวิชานั้น ได้มีการทำความเข้าใจโดยการประชุมกันภายในกลุ่มอาจารย์ซึ่งยังคงมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในระยะเวลาในการจัดหลักสูตร และภายในการจัดเตรียมอาจารย์สอนก็ได้มีการเตรียมวิชาที่พิเศษเพิ่มเติมขึ้นมาเพื่อให้เหมาะสมกับนักศึกษาและการออกไปปฏิบัติงานในโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“เราก็เตรียมการเหมือนกันพวกนี้ เราก็พูดจากัน แต่จริงๆ อาจารย์ของเราด้วยกันก็ยังไม่เข้าใจถ่องแท้ ยังไม่เห็นชอบในพวกหนึ่ง เพราะมันมี 2 อย่าง คือ 4+1 กับ 5 หลายคนก็ยังไม่ชอบว่าน่าจะเป็น 4+1 นะ ความเชี่ยวชาญชำนาญดีในวิชาการ อย่างเช่น คุณจะสอนเลย คุณจะสอนวิทยาศาสตร์ เอาคนคณิตศาสตร์มา train 1 ปี นะ วิธีสอนนะหรืออย่างไร เพราะงั้น แต่ ณ วันนี้เราก็มีการเตรียมเหมือนกัน”

(สถาบัน ก. / ผู้บริหารท่านที่ 2 / 18 ก.ค.2548)

“ผู้สอนเราจะตกลงกันไป ใช่ว่าภาคไหนรับภาระไหน วิชาอย่างนี้จะมีวิชาคอมพิวเตอร์เบื้องต้น วิชาทางด้าน special education เรื่องของการศึกษาพิเศษ มีการสร้างใหม่ ยังไม่สอนกำลังเปิดสอนทอมปลายเป็นครั้งแรก เพราะว่าเรามีความคิดว่าในสิ่งที่จบไปเป็นครู เขาน่าจะมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้เพราะปัจจุบันภาวการณ์ต่างๆ ถ้าดูในโรงเรียน เด็กพิเศษมีเยอะมากในโรงเรียน ถ้าครูได้รู้จักและมีข้อสังเกต ถ้ามีความรู้จะสังเกตเห็นได้เลยว่าไม่ปกติ เขาจะได้หาทางช่วยเหลือเด็กคนนั้นไม่ทันที”

(สถาบัน ข. / ผู้บริหารท่านที่ 3 / 16 ก.ค.2548)

“ตอนที่เราจะทำหลักสูตร 5 ปี ก็มีwork shop ก็คือ จะมีอาจารย์ที่จะมาทำหลักสูตรของแต่ละสาขา ก็จะมาประชุมร่วมกัน แล้ววางแผนร่วมกัน เนื่องจากว่าคนที่สืบเนื่องจากที่ประชุมของที่ประชุมคณะบดีคณะศึกษาศาสตร์ ครุศาสตร์”

(สถาบัน ข / ผู้บริหารท่านที่ 4 / 18 ส.ค.2548)

ส่วนการจัดเตรียมอาจารย์สอนในวิชาที่เป็นชุดวิชานั้นได้มีการดำเนินการโดยการเตรียมบุคลากรโดยการประชุมและอบรม สร้างความเข้าใจในการเปลี่ยนการสอนซึ่งจากเดิมลักษณะเป็นรายวิชามาเป็นชุดวิชาเป็นลักษณะการสอนที่มีผู้สอนตั้งแต่ 2 ท่านขึ้นไปโดยใช้การสอนในลักษณะที่เรียกว่าการ บูรณาการ ซึ่งบางกลุ่มวิชานั้นได้มีการเชิญอาจารย์ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญจากคณะอื่นมาสอนเพราะในบางสาขาวิชาขาดแคลนบุคลากรที่มีความชำนาญในสาขาที่เปิดจึงต้องมีการเชิญอาจารย์จากต่างคณะมามีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนและบางสถาบันที่บุคลากรไม่เพียงได้เชิญอาจารย์ที่เกษียณอายุราชการไปแล้วและเชิญอาจารย์จากต่างคณะให้มาช่วยสอน ซึ่งการสัมภาษณ์ผู้บริหารสอดคล้องกับการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“อาจารย์เรามีอยู่แล้ว เพราะงั้นการเตรียมตัวก็คือ ก็ประชุม สร้างความเข้าใจ เข้าใจถึงการสอน คือ เราจะมีการสอนเป็นทีมนะ อย่างน้อย ทีมเล็กหน่อยตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มาประสานกัน สอนในลักษณะเชิงบูรณาการ”

(สถาบัน ค / ผู้บริหารท่านที่ 6 / 4 ส.ค.2548)

“มีการไปอบรมนะ จะมีความเข้าใจว่าหลักสูตร 5 ปี จะมีวิธีการจัดการเรียนเหมือนที่แตกต่างจาก 4 ปีอย่างไร จะเป็นเรื่องของการให้เข้าใจในเรื่องของหลักสูตรชุดวิชา ของหลักสูตร 5 ปีในส่วนของราชภัฏเน้นสอนเป็นชุดวิชา ชุดวิชาคือ แต่ละวิชามีหน่วยกิต 3-6 หน่วยกิต และก็เน้นให้มีการศึกษาด้วยตนเองมากกว่าเข้าห้องเรียน แต่ก่อนวิชา ชุดวิชาหนึ่งวิชาส่วนที่เป็นรายวิชาเดิม 2-3 รายวิชา มันก็เลยก็เป็นทีมสอนมากขึ้นที่มาสอน”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 8 / 19 ก.ค.2548)

จากการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“ก็เหมือนกับว่า มีการเตรียมการไว้ก่อน คือจะประชุมกันก่อนกับอาจารย์ที่เป็นเจ้าของวิชา กับผู้จัดหลักสูตร”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ค / 25 ส.ค.2548)

ปัญหาอุปสรรคการเตรียมบุคลากร

ปัญหาอุปสรรคการเตรียมบุคลากรในการเปิดสอนหลักสูตรนั้นพบว่ามีการเตรียมบุคลากรที่น้อยซึ่งเป็นผลจากระยะเวลาในการเปิดหลักสูตรมีระยะเวลาที่เร็ว อาจารย์ที่สอนในชุดวิชาไม่มีความรู้เรื่องการสอนแบบชุดวิชาและขาดความพร้อมในการสอนที่ต้องใช้การบูรณาการในเนื้อหา เพราะเนื่องมาจากระยะเวลาในการเปิดใช้หลักสูตรเป็นระยะเวลาที่เร็วทำให้อาจารย์สอนปรับตัวไม่ทัน อีกทั้งในบางสาขาวิชานั้นมีการเชิญอาจารย์จากคณะอื่นในสาขาที่คณะมีการเปิดสอนซึ่งทำให้ขาดการควบคุมเพราะอาจารย์แต่ละท่านมีการบริหาร

วิชาการเป็นของตนเอง และการเกษียณอายุราชการทำให้มีอาจารย์สอนไม่เพียงพอในชุดวิชาที่ต้องสอน ซึ่งการสัมภาษณ์ผู้บริหารสอดคล้องการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“ในแง่ของการเตรียมบุคลากรผู้สอนครั้งแรกเมื่อปีที่แล้วมีปัญหามาก ผู้สอนเล็ก ผู้สอนไม่มีความรู้เรื่อง module ทุกคนเป็นอาจารย์ครุศาสตร์ แต่เราไม่ได้สอนในวิธีการแบบนี้มานาน มันใช้วิธีการที่เราเรียกว่า integration บูรณาการ”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 7 / 14 ก.ค.2548)

“การจัดการของเรา วิชาเอกคณะอื่นๆ ดูแล อันนั้นเป็น Basic อยู่แล้วที่ทำตามกันมา แต่พอมาปัจจุบันนี้ คณะมาดูแลโครงการครู 5 ปี มัน บุคลากรมันลดถอยลง เนื่องจากเกษียณไปบ้าง อะไรบ้าง อะไรไปบ้าง แล้วก็คณะมนุษย์เองเค้าก็มี Load ที่จะต้องดูแลการศึกษาแล้วทั่วไปด้วยเหมือนกัน”

(สถาบัน จ / ผู้บริหารท่านที่ 10 / 12 ก.ค.2548)

“ปัญหารุ่นปี 2550 จะเกษียณกันเยอะขึ้นนะ มันจะไม่ค่อยมีอาจารย์ใหม่มาทดแทนและมาสอนแทนเพราะไม่มีอาจารย์คนใหม่ที่จะสร้างมา รองรับ เพราะเกษียณพร้อมกันหมดเลย”

“อาจารย์ก็ยังไม่ตั้งตัวไม่ทัน ทั้งยังไม่ค่อยมีหลักสูตร เนื้อหา ใช้บุคลากรที่เป็นอาจารย์เก่า ไม่ได้พัฒนาเลย ใครสอนยังไง ก็เอาหลักสูตรไปดู ว่าสอนอย่างนั้นะ ชุดวิชานี้ก็เลยมีปัญหาเพราะว่า ยังสอนแบบเก่าเหมือนเดิมอยู่ ไม่ทันได้ปรับเปลี่ยน ไม่รู้ว่ามันเป็นอย่างไร”

“ผู้สอนยังไม่เข้าใจวิธีการสอน ก็เลยสอนแบบเก่า ก็เลยไม่เข้าใจอย่างแท้จริง ซึ่งหน่วยกิตที่มากขึ้นนั้น ต้องให้เรียนทฤษฎีที่ชั่วโมง มาอีกหนึ่งชั่วโมงค้นคว้าอีกสามชั่วโมง สอนทฤษฎีอย่างเดียว ชั่วโมงเดียวจบ ชั่วโมงเดียวสอนไม่พอ เนื้อหาน้อยไป ถ้าสอนตามปรัชญาเขาให้ไว้ก็คงไม่มีปัญหา แต่สอนไม่ถูกปรัชญา เขาบอกให้ค้นคว้า วิธีการสืบค้นให้ไปดูเอาเอง แต่ผู้สอนไม่เข้าใจอย่างนั้น มองว่า lecture มันเก่า เวลาผ่านไปไม่พอ ไม่รู้วิธีการสอน”

(สถาบัน จ / ผู้บริหารท่านที่ 11 / 17 ก.ค.2548)

“มีข้อจำกัดในเรื่องที่ว่า คณะครุศาสตร์ บางที่เราต้องไปเชิญอาจารย์จากคณะอื่นมาสอน อย่างเช่น ภาษาอังกฤษ เราก็เชิญจากคณะมนุษยศาสตร์ ทางด้านวิทยาศาสตร์ เราก็ต้องเชิญจากคณะวิทยาศาสตร์ เพราะนั้นก็ปัญหาในเรื่องของการบริหาร พูดถึงเรื่องของการบริหารหลักสูตรไม่ได้โดยตรงที่ว่า พอเราเชิญเขามาบางทีคณะเขาต้องมองความสำคัญของคนเขาก่อน เพราะฉะนั้นพอคนเขาเต็มปัญหาเกิดขึ้นคือ ภาษาอังกฤษ อาจารย์ผู้สอนได้ไม่พอ เรามันก็ขออัตราใหม่ไป อัตราใหม่ก็ได้อาจารย์ใหม่มา ซึ่งอาจารย์ใหม่ก็รู้ว่า การที่จะเป็นแม่แบบ เป็นครูที่ดี มันก็จะด้อย”

(สถาบัน ฉ / ผู้บริหารท่านที่ 12 / 7 ส.ค.2548)

จากการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“อาจารย์จะเรียงแบบว่า อันนี้มาก่อน อันนี้มาหลังใช้ใหม่คะ แล้วบางครั้ง อาจารย์คนสุดท้ายจะต้องสอนเรื่องนี้ คือ ต้องเรียนกับอาจารย์อีกคนหนึ่งก่อน เมื่อถึงอาจารย์คนนี้ บางครั้ง อาจารย์คนนี้ไม่มาแล้ว แล้วอาจารย์คนนี้ก็โดดมาก่อน”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ง / 23 ส.ค.2548)

“สำหรับภาษาอังกฤษ ก็อาจารย์ที่เป็น Native Speaker ไม่มี เหมือนมนุษยศาสตร์ ”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน จ / 10 ส.ค.2548)

และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มผู้บริหารและอาจารย์ พบว่า อาจารย์ผู้สอนยังมีจำนวนที่น้อย ยังมีบางวิชาที่ขาดอาจารย์สอน และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มนักศึกษา พบว่า บุคลากรยังไม่มีความพร้อม และมีจำนวนที่น้อยไม่เพียงพอและการปฏิบัติงานนั้นไม่มีความชัดเจนและไม่ีระบบ

สรุปผลการเตรียมบุคลากร

จากการศึกษา พบว่า มีการทำความเข้าใจโดยการประชุมกันในหมู่ผู้สอนซึ่งยังคงมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในระยะเวลาในการจัดหลักสูตร การจัดเตรียมอาจารย์สอนในวิชาที่เป็นชุดวิชานั้นได้มีการดำเนินการโดยการเตรียมบุคลากรโดยการประชุมและอบรม สร้างความเข้าใจในการเปลี่ยนการสอนซึ่งจากเดิมลักษณะเป็นรายวิชามาเป็นชุดวิชาใช้การสอนในลักษณะที่เรียกว่าการ บูรณาการ ซึ่งบางกลุ่มวิชานั้นได้มีการเชิญอาจารย์ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญจากคณะอื่นมาสอนเพราะในบางสาขาวิชาขาดแคลนบุคลากรที่มีความชำนาญ และจากการศึกษาปัญหา พบว่า การเปิดสอนในหลักสูตรมีการเตรียมบุคลากรที่น้อยซึ่งเป็นผลจากระยะเวลาในการเปิดหลักสูตรมีระยะเวลาที่เร็ว อาจารย์ที่สอนขาดความพร้อมการบริหารจัดการและขาดความรู้ในเนื้อหาที่สอนแบบชุดวิชา และขาดความพร้อมในการสอนที่ต้องใช้การบูรณาการในเนื้อหา และการเกษียณอายุราชการทำให้มีอาจารย์สอนไม่เพียงพอในชุดวิชา

แนวทางในการแก้ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

แนวทางในการแก้ปัญหาอุปสรรคการเตรียมบุคลากร ในกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชาใช้การคุยกันในกลุ่มอาจารย์ที่สอนในชุดวิชาเดียวกัน และจัดทำวิจัยเพื่อศึกษาเจาะลึกในรายละเอียดของแต่ละชุดวิชา อีกทั้งได้มีจัดหาผู้เชี่ยวชาญมาอบรมให้ความรู้เรื่องการบูรณาการวิชาที่สอนในการสอนที่มีอาจารย์สอนหลายๆ ท่าน ในกรณีที่ขาดอาจารย์สอนก็ได้มีการเชิญอาจารย์ที่เกษียณอายุไปแล้วแต่สามารถสอนได้มาช่วยสอนในบางสาขาวิชาที่อาจารย์สอนขาด ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารดังต่อไปนี้

“การเตรียมบุคลากรนะ 1. หาผู้ชำนาญ ผู้รู้ มาอบรมให้ก่อนหลักสูตรเปิด นะที่ทำนะ อันที่ 2 ก็คือจัด Focus group ในแต่ละกลุ่มในแต่ละรายวิชา นะเพราะมันเป็น module ต้องใช้ผู้สอนหลายๆ คน นะคะ เพราะงั้นอาจารย์จะใช้วิธีการที่ว่า ในแต่ละรายวิชา อย่างเช่น ภาษาอังกฤษ มี 3 คน ใน 3 คนจะมาตกลงกันเลยว่าทำ Lesson plan ร่วมกัน วิธีการนะ เพราะงั้นใน 3 คนแน่นอน มันก็ต้องมี คนที่เป็น star คนหนึ่ง ที่จะต้องเป็นคนรู้เป็นหัวทอกให้ เพราะงั้นวิธีการก็จะให้นโยบายว่า star ของแต่ละกลุ่มที่รับผิดชอบสอนอาจารย์ของเรา ต้องดูแลให้ดี”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 7 / 14 ก.ค.2548)

“ก็ยังคงศึกษาวิจัยอยู่ว่าจะแก้ปัญหาตรงนี้อย่างไร เหมมหน้าจะประชุมกันเจาะลึกว่าแต่ละวิชามีปัญหาอย่างไรบ้าง ก็จะปรับเปลี่ยน การสอนใหม่”

(สถาบัน จ / ผู้บริหารท่านที่ 11 / 17 ก.ค.2548)

“เชิญอาจารย์ท่านที่เกษียณแล้วมาช่วย เปิดไปแล้วตั้งหลายเทอม จะรออาจารย์บรรจุใหม่ ก็ต้องดำเนินการทางธุรการกว่าจะได้ก็ตั้งหลายอาทิตย์แล้วได้คุณสมบัติ ถ้าไม่พร้อมก็ไม่รับ ก็รับมาเพียงท่านเดียว อัตรามัน 4 คนได้เพียง 1 คน ก็เลยเชิญอาจารย์ที่เกษียณแล้วมาสอน”

(สถาบัน ฉ / ผู้บริหารท่านที่ 12 / 7 ส.ค.2548)

“เราก็เชิญอาจารย์ทางด้านนี้โดยตรงมาจากมหาวิทยาลัยอื่น”

“เราใช้วิธีขอร้องเขาว่าอาจารย์ท่านใดที่เคยสอนแล้วก็ให้สอนทางครูนี้ ทางนั้นก็ให้เขาจ้างอาจารย์พิเศษมาช่วยสอน ถ้าอาจารย์ที่เคยสอนครูแล้วจะมีประสบการณ์หน่อย เราขอเขาอย่างนี้”

(สถาบัน ฉ. อ.13 / 7 ส.ค.2548)

และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มผู้บริหารและอาจารย์นั้น มีข้อเสนอแนะว่าควรที่จะมีการเตรียมความพร้อมบุคลากรอย่างสม่ำเสมอโดยการทำ ความเข้าใจและส่งเสริมให้มีการพัฒนาการสอนทั้งสายการสอนและสายสนับสนุนการสอน บุคลากรทางด้านบริหารจัดการ อาจารย์นิเทศนิสิตฝึกสอน ซึ่งจะต้องบุคลากรที่มีความรู้และเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับหลักสูตร และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มนักศึกษา มีข้อเสนอแนะโดยจัดบุคลากรที่จบให้ตรงกับวิชาที่สอนและเพิ่มอาจารย์สอนในคณะ

8. การเตรียมวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน

การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนในกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาและกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา มีการเตรียมวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนยังคงใช้วัสดุที่มีอยู่และอีกส่วนได้มีการจัดสรรงบประมาณในการเตรียมการรองรับการซื้ออุปกรณ์และสื่อที่เหมาะสมให้กับนักศึกษาโดยที่งบประมาณส่วนหนึ่งนั้นได้รับจากนักศึกษาที่ได้รับทุนที่มีการจัดสรรให้คณะจำนวน 15,000 บาทต่อนักศึกษาที่ได้รับทุนหนึ่งคน ซึ่งผู้บริหารได้ให้สัมภาษณ์อย่างสอดคล้องกันไว้ว่า

“ในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ กลุ่มที่ได้ทุน ก็จะได้ทุนแล้วตัวสถาบันก็ได้เงินอุดหนุน ในการจัดกิจกรรมพิเศษ ไปจัดซื้ออุปกรณ์เพิ่มเติมได้”

(สถาบัน ก / ผู้บริหารท่านที่ 1 / 7 ก.ค.2548)

“คณะก็ให้ความสำคัญกับที่วิวังจรปิด จะเห็นว่า มีที่วิวังจรปิดหลายจุด มีข้อมูลข่าวสารอะไรพวกนี้นิสิตก็สามารถเข้าไปใช้ได้ตลอด แล้วก็คณะก็มีศูนย์คอมพิวเตอร์มีอยู่ 50-60 เครื่องนะคะ ที่นิสิตสามารถเข้าไปใช้ได้ เข้าไปปรับข้อมูลอะไรต่อมิอะไรตรงนี้จะ”

(สถาบัน ข / ผู้บริหารท่านที่ 4. / 18 ส.ค.2548)

“วัสดุอุปกรณ์ไม่มีการเตรียมอะไรมากมาย อาจมีการเตรียมซื้อคอมพิวเตอร์เพิ่มขึ้นเล็กน้อย แล้วก็วัสดุที่ใช้ประจำห้องเรียนนะคะ แล้วก็อาจจะซื้อที่อื่น คณะต่างๆ ก็ไป”

(สถาบัน ค / ผู้บริหารท่านที่ 6 / 4 ส.ค.2548)

“ได้เตรียมไว้ก่อนแล้ว ทันทีที่จะเปิดสอน มีการเตรียมไว้ก่อน ชลุกหลักในปีแรก พอปีต่อมาก็จัดเตรียม”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 7 / 14 ก.ค.2548)

“อาจารย์เขาก็จะทำเอกสารการเรียนการสอนไปพร้อมกันแล้วจะใช้อันเก่าไปด้วย อย่างที่ของเก่าสามวิชากลายเป็นหนึ่งวิชา ก็จะเอาเอกสารการสอนอันเก่ามาปรับใช้ไปด้วยกัน”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 8 / 19 ก.ค.2548)

“วัสดุฝึก ปกติมันก็มีอยู่แล้วแหละ แต่ว่า เพราะฉะนั้น เรื่องการผลิตสื่อหรืออะไร ครูเค้าคงไม่ค่อยเดือดร้อน”

“เราก็จัดเตรียมห้องให้เด็ก มีสื่อบันทึกด้วยอินเทอร์เน็ทได้ และก็มีวิทยุเทป ซึ่งก็จะเล่นได้ตลอดเวลา แล้วก็ ซีดี เพื่อที่เค้าจะไปเปิดฟังเอง ดูเอง ดูภาพยนตร์ จากคอมพิวเตอร์ หรืออะไรก็ตามเราก็ซื้ออุปกรณ์พวกนี้เข้ามาวางไว้”

(สถาบัน จ / ผู้บริหารท่านที่ 10 / 12 ก.ค.2548)

“วัสดุอุปกรณ์เราก็จริงๆ ถ้านักเรียนทุนก็จะมีทุนส่วนหนึ่ง รู้ใช้ไหมคะว่า ค่าใช้จ่ายรัฐบาลให้มาเท่าไร ให้มาเป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัว ทุนหนึ่งได้คนละ 84,000 บาท หักมาให้มหาวิทยาลัย 15,000 บาท เขาได้ 69,000 บาท ในส่วนนี้ก็คงนำมาจัดในเรื่องของค่าวัสดุอุปกรณ์อะไรบ้าง”

(สถาบัน ฉ / ผู้บริหารท่านที่ 12 / 7 ส.ค.2548)

ปัญหาอุปสรรคการเตรียมวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน

ปัญหาอุปสรรคการเตรียมวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน ในกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชาส่วนใหญ่ขาดอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการเรียนเช่นคอมพิวเตอร์ ในห้องเรียนหรือห้องปฏิบัติการ และขาดการซ่อมบำรุงทำให้อยู่ในสภาพที่ไม่พร้อมจะใช้งาน ในบางส่วนยังขาดตำราเรียนที่ใช้ในการเรียนซึ่งส่วนหนึ่งมาจากงบประมาณในการจัดซื้อที่ได้รับมีจำนวนไม่พอกับความจำเป็นที่ต้องใช้ ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสอดคล้องการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“บางห้องยังไม่มีอุปกรณ์ที่จะให้สื่อพวกนี้ไปเปิดใช้ได้ อย่างเช่นว่า บางห้อง จะมีห้องไม่กี่ห้องที่มีคอมพิวเตอร์ ติดตั้งอยู่ในห้องอยู่แล้ว”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 8 / 19 ก.ค.2548)

“ช่วงแรกๆ ที่ปรับเป็นชุดวิชา อาจารย์จะยังบริหารแบบการสอนที่ไม่ค่อยชัดเจน บางส่วนที่จะให้งาน หลักสูตรอนุมัติปลายปี 2547 มิถุนายน เปิดทันที อาจารย์ยังไม่พัฒนาอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน เตรียมพร้อมสำหรับเด็ก”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 8 / 19 ก.ค.2548)

“ปัญหาเรื่องความไม่พอ เด็กเยอะ ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของสถาบันด้วย เขาก็จะให้เฉลี่ยเงินค่าบริหารการศึกษาตามจำนวนนักศึกษา”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 9 / 29 ก.ค.2548)

“วัสดุอุปกรณ์ฝึกก็ไม่ค่อยเต็มทีเพราะว่ามันเป็นสายครุมนันได้ค่าหัวน้อย ครุมนันน้อย อะไรต่างๆ ก็เกิดปัญหาอะไรต่างๆ ในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ตรงนี้ที่มันน้อย”

(สถาบัน ฉ / ผู้บริหารท่านที่ 13 / 7 ส.ค.2548)

จากการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“เหมือนเดิม สื่อตรงนี้ยังไม่พร้อม มีทุกเล่มบ้างในช่วงปีแรก ช่วงที่อยู่ปี 1”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ค / 25 ส.ค.2548)

“อาจารย์ก็หยิบมาจากเล่มนี้เอาsheet มาชี้บอก”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ง / 23 ส.ค.2548)

“เรื่องสื่อไม่เพียงพอเลย”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน จ / 10 ส.ค.2548)

“อำนวยความสะดวกไม่มากนัก”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ฉ / 23 ส.ค.2548)

และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มผู้บริหารและอาจารย์ พบว่า ช่วงที่มีการเปิดใช้หลักสูตรนั้น เป็นช่วงกะทันหันทำให้สื่อการเรียนการสอนไม่พร้อมยังต้องมีการปรับปรุง ในขณะที่บางวิชานั้นอุปกรณ์ยังมีจำนวนไม่เพียงพอและไม่ทั่วถึงเช่นคอมพิวเตอร์และพรีนเตอร์ และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกณักศึกษา พบว่า วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนมีจำนวนไม่เพียงพอ และไม่พร้อมกับความต้อกรบางส่วนยังมีคุณภาพต่ำมาก และในบางห้องเรียนยังขาดอุปกรณ์ที่จำเป็น

สรุปผลการเตรียมวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาและกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา มีการเตรียมวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนยังคงใช้วัสดุที่มีและอีกส่วนได้มีการจัดสรรงบประมาณในการเตรียมการรองรับการซื้ออุปกรณ์และสื่อที่เหมาะสมให้กับนักศึกษายังพบว่าในกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชายังขาดตำราเรียนที่เหมาะสมในวิชาที่เรียน จากการศึกษาค้นคว้า วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนส่วนใหญ่ขาดอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการเรียนเช่นคอมพิวเตอร์ ในห้องเรียนหรือห้องปฏิบัติการ และขาดการซ่อมบำรุงทำให้อยู่ในสภาพที่ไม่พร้อมจะใช้งาน ขาดตำราเรียนที่ใช้ในการเรียนซึ่งส่วนหนึ่งมาจากงบประมาณในการจัดซื้อที่ได้รับมีจำนวนไม่พอกับความจำเป็นที่ต้องใช้ ซึ่งช่วงที่มีการเปิดใช้หลักสูตรนั้นฉุกเฉินกะทันหันทำให้สื่อการเรียนการสอนไม่พร้อมยังต้องมีการปรับปรุง

แนวทางในการแก้ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

แนวทางในการแก้ปัญหาอุปสรรคการเตรียมวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน โดยการจัดหาอุปกรณ์เพิ่มเติมเช่น คอมพิวเตอร์ และมีการจัดสรรเวลาการใช้ให้ลงตัวอีกทั้งได้มีการปรับปรุงห้องเรียนให้เหมาะสมในการนำอุปกรณ์มาติดตั้ง ในกรณีที่สื่อการสอนที่จำเป็นไม่พอสำหรับความต้องการก็มีการหาสื่อมาทดแทนปรับเปลี่ยนไปตามความเหมาะสม ทั้งนี้บางส่วนได้มีการศึกษาการทำสื่อโดยการศึกษาจากตำราหรือศึกษาดูงานจากสถานที่ต่างๆ ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“อาจารย์เขาพยายามเตรียมอุปกรณ์เตรียมสื่อ อย่างเช่น power point เป็นอะไรอย่างนี้ มันก็เอาไปใช้ในห้องเรียนไม่ได้ ต้องเอามาถ่ายลงแผ่นใส ฉายตามปรกติอย่างที่เคย”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 8 / 19 ก.ค.2548)

“ก็ส่วนใหญ่อาจารย์ก็จะพยายามให้ไปดูงานกันนะ มาทำสื่อกัน แต่ว่าเหนื่อย วัสดุส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของตำราเรียนอะไรต่างๆ แต่อาจารย์ก็พยายามดูคู่มืออะไรต่างๆที่เขาเขียนไว้ มาใช้ ในส่วนวัสดุอุปกรณ์อะไรเก่าๆอยู่แล้ว”

(สถาบัน ฉ / ผู้บริหารท่านที่ 13 / 7 ส.ค.2548)

จากการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“แบบชั้นปีที่ 1 เรียนวิชานี้ ชั้นปีที่ 2 เรียนวิชานี้ ปีที่ 3 เรียนวิชานี้จะเป็นหนังสือแบบแต่ละชั้นปีๆ”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ง / 23 ส.ค.2548)

“อยากให้มีตำรา สมมติจะเปิดวิชาใหม่ก็ให้มีตำรากับวิชานั้นไปเลยละ ให้มีมาแน่นอน ไม่ใช่แบบว่า มานั่งเรียน อาจารย์แจก sheet ให้มาหาหนังสือ มาเอง แล้วมานั่งเรียน เนื้อหาที่ไม่ตรงกับที่อาจารย์อธิบาย ก็นั่งจดตามที่อาจารย์อธิบาย มันเหมือนแบบเก่าๆ”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน จ / 10 ส.ค.2548)

“เทคโนโลยีมันน่าจะดีกว่านี้ น่าจะได้รับการดูแลมากๆ”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ฉ / 23 ส.ค.2548)

และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มผู้บริหารและอาจารย์นั้น มีข้อเสนอแนะโดยการเพิ่มอุปกรณ์การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสาขาวิชา ซึ่งจะต้องเป็นสื่อและอุปกรณ์ที่ทันสมัยและพร้อมที่จะใช้งาน ควรมีการปรับปรุงให้มีมาตรฐานสากล และเพิ่มแหล่งการเรียนรู้ที่รวมทั้งสื่ออุปกรณ์ทางไอทีไว้บริการสำหรับอาจารย์ และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มนักศึกษามีข้อเสนอแนะโดยควรที่จะมีอุปกรณ์การสอนที่หลากหลาย และมีประสิทธิภาพให้เพียงพอกับจำนวนนักศึกษาและควรที่จะนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เสริมเพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนและมีการจัดเตรียมให้พร้อมตามความต้องการ

9. การจัดเตรียมอาคารสถานที่

การจัดเตรียมอาคารสถานที่ได้มีการปรับเปลี่ยนห้องเรียนไปเป็นห้องปฏิบัติการต่างๆ เพื่อคำนึงถึงประโยชน์ในการเรียนรู้ของนักศึกษา และมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม อีกทั้งได้มีการสร้างตึกขึ้นมาใหม่เพื่อให้พอเพียงกับจำนวนของนักศึกษาและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน ซึ่งการสัมภาษณ์ผู้บริหารและสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“ความพร้อมในเวลาที่นี่ ห้องคอมพิวเตอร์ก็มี 2 ห้อง เราได้ทำเป็นห้องเรียนและห้องสืบค้น
 นิสิตที่เขาถ้าไม่มีคอมพิวเตอร์เข้าไปที่นี้คนละ 2 ชั่วโมง นั่งได้ ทำอะไรได้ สืบค้นข้อมูลอะไรเรามี
 ห้องสมุด”

(สถาบัน ข / ผู้บริหารท่านที่ 3 / 16 ก.ค.2548)

“สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ ก็ ณะก็มีการปรับปรุง เออ จะจัดซื้ออะไรหลายๆ อย่าง
 ให้กับนิสิตนะคะ ง่ายๆ ก็คืออย่างเรา เรามีศูนย์วัสดุ การศึกษาจริงๆ ก็เหมือนกับห้องสมุดนะคะ”

(สถาบัน ข / ผู้บริหารท่านที่ 4 / 18 ส.ค.2548)

“ก็กำลังแจ้ง ก็ขณะนี้ ก็ปฏิบัติโดยการเอาวัสดุฝึกเด็ก แล้วก็จัดเข้าห้องที่เราเตรียมให้ 2
 ห้อง แล้วก็ศูนย์ศึกษาพัฒนาครู อีกหนึ่งห้อง เพราะฉะนั้น เด็กก็จะมีแหล่งเรียนรู้คือ 3 ห้อง เข้า
 ไปได้เลย ไม่นับของมหาวิทยาลัยนะคะ นับแต่ของในคณะเราเองคะ ในคณะศึกษาศาสตร์”

(สถาบัน จ / ผู้บริหารท่านที่ 10 / 12 ก.ค.2548)

“ปีนี้สร้างตึกใหม่อีกการ ปีหน้าสร้างตึกครุศาสตร์ใหม่ตึกห้าชั้น ทบตึกนี้แล้วสร้างใหม่ คง
 พอเพียง เบ็ดเสร็จก็ปี 2550 มันต่อเนื่องกันสองปี ต้องฝากกันไปฝากกันมา ย้ายกันไปย้ายกันมา”

(สถาบัน จ / ผู้บริหารท่านที่ 11 / 17 ก.ค.2548)

“อาคารสถานที่ตรงนี้ก็เราก็ pool กันนะคะ pool กันทั้งมหาวิทยาลัย เพราะมันจริงๆ คณะ
 เองไม่ค่อยมีบทบาทในการที่จะจัด ทางมหาวิทยาลัยสำนักส่งเสริมวิชาการจะเป็นคนจัดมากกว่า เป็นของ
 ส่วนกลาง ของคณะเราจะมีห้องเรียนไม่กี่ห้องเอง เพราะมันเวลาจะให้เราก็ไปใช้ที่อื่น โดยทางไหนเขาจะ
 จัดให้ ศูนย์กลาง”

(สถาบัน ฉ / ผู้บริหารท่านที่ 12 / 7 ส.ค.2548)

และจากการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“ก็ดี ต้นไม้เยอะดีครับ คิดว่าคณะเราต้นไม้เยอะสุดแล้วก็ร่มรื่นด้วย”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ก / 22 ส.ค.2548)

“ไม่มีพื้นที่ให้ขยายแล้ว”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ข / 14 ส.ค.2548)

“ก็ดีคะมีห้องเรียนดี ๆ”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ง / 23 ส.ค.2548)

ปัญหาอุปสรรคการจัดเตรียมอาคารสถานที่

ปัญหาอุปสรรคการจัดเตรียมอาคารสถานที่พบว่า กลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชามีปัญหาเนื่องจาก
 จำนวนพื้นที่ที่จำกัดทำให้จำนวนห้องเรียนมีจำนวนที่น้อย มีจำนวนที่ไม่พอกับความต้องการ จะต้องมีการ
 บริหารเวลาในการใช้ห้องเรียนให้เหมาะสม อีกทั้งได้มีการก่อสร้างอาคารเรียนใหม่อาจทำให้เกิดความลำบากใน
 การหาห้องเรียน ซึ่งการสัมภาษณ์ผู้บริหารสอดคล้องการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“ตึกเขาจะทบและสร้างใหม่ นะคะ เอมหน้าคงเริ่มลำบากแล้วแหละ”

(สถาบัน ค / ผู้บริหารท่านที่ 6 / 4 ส.ค.2548)

“อาคารสถานที่ที่นี้ค่อนข้างจะมีปัญหาในภาพรวม อยู่แล้ว เพราะว่าห้องไม่ค่อยพอ”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 7 / 14 ก.ค.2548)

“ห้องเรียนไม่พอ มันทาห้องไม่ได้แล้ว ย้ายห้องใหม่ ตอนนี้อยู่ยังไม่พอ”

“มันก็มีปัญหา ชุดใหญ่ ถ้าเป็น group ใหญ่เราไม่มีห้องเรียนก็เริ่มปรับเปลี่ยนห้องเรียน พัฒนากลุ่มที่ใหญ่ มีปัญหาเหมือนกัน พัฒนาสถานที่ ห้องเรียนไม่พอ ห้องเรียนมันเก่าห้องเรียนมันแคบ ก็ปรับเปลี่ยน เด็กก็มาเรียนเร็วเกิน มาเยอะเกิน”

(สถาบัน จ / ผู้บริหารท่านที่ 11 / 17 ก.ค.2548)

“เกิดปัญหาเล็กน้อย ก็คือว่า นักศึกษาจริงๆ เราจะใช้ที่นี้เป็นที่เรียนของเด็กทั้งหมดเลย ปรากฏว่าที่นี้ห้องก็ไม่พอ จำนวนห้องมันเล็ก”

(สถาบัน ฉ / ผู้บริหารท่านที่ 13 / 7 ส.ค.2548)

จากการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“ห้องไม่เพียงพอ”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ค / 25 ส.ค.2548)

“แต่ก่อนเรียน 5 วัน จันทร์ถึงศุกร์ ก็ต้องเป็นช่วง 3 วัน ไม่มีห้องเรียน พุธสัปดาห์ทุกวัน เรียนจันทร์ ถึง 5 โมงเย็น”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ง / 23 ส.ค.2548)

“ยังไม่พร้อม ยังมีความบกพร่องในเรื่องห้องเรียน เพราะว่าเด็กก็เข้ามาเยอะ”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน จ / 10 ส.ค.2548)

“ไม่เพียงพอ”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ฉ / 23 ส.ค.2548)

และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มผู้บริหารและอาจารย์ พบว่า กลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา อาคารสถานที่นั้นมีความพร้อมน้อยมากไม่เพียงพอต่อนักศึกษาและการทำกิจกรรมต่างๆ ในหลักสูตร อาคารสถานที่บางจุดไม่มีความเหมาะสมต่อการเรียนการสอนเช่น จำนวนสุนัขที่มาก กลิ่นคาวจากโรงอาหาร และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มนักศึกษา พบว่า กลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา สถานที่เรียนมีห้องไม่เพียงพอและไม่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา และไม่ดึงดูดความสนใจในการเรียน บางห้องมีสภาพทรุดโทรมมาก อีกทั้งบรรยากาศในการเรียนไม่เหมาะสม และจำนวนห้องเรียนที่ไม่พอทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน

สรุปผลการจัดเตรียมอาคารสถานที่

จากการศึกษา พบว่า ได้มีการปรับเปลี่ยนห้องเรียนเองไปเป็นห้องปฏิบัติการต่างๆ เพื่อคำนึงถึงประโยชน์ในการเรียนรู้ของนักศึกษา และมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม อีกทั้งได้มีการสร้างอาคารขึ้นมาใหม่เพื่อให้พอเพียงกับจำนวนของนักศึกษาและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน

และจากการศึกษาปัญหาและอุปสรรค พบว่า ที่มีปัญหา มีสาเหตุมาจากจำนวนพื้นที่ที่จำกัดทำให้จำนวนห้องเรียนมีจำนวนที่น้อย มีจำนวนที่ไม่พอกับความต้องการ

แนวทางในการแก้ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

แนวทางในการแก้ปัญหาอุปสรรคการจัดเตรียมอาคารสถานที่ โดยการต่อเติมห้องเรียนและห้องปฏิบัติการตามความเหมาะสม และมีการก่อสร้างอาคารเรียนใหม่เพิ่มขึ้น ในกรณีที่ไม่มีห้องเรียนก็ใช้การอาศัยสถานที่ข้างนอกมาทดแทนหรือเรียนชดเชยในวันเสาร์อาทิตย์ ซึ่งการสัมภาษณ์ผู้บริหารและการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“ก็ได้ต่อเติม พยายามจะแก้ไขอะไรๆ เพิ่มขึ้นมา ถ้าถามว่าพอไหมคงไม่พอ แต่มีเป้าหมายที่ยากขยาย”

(สถาบัน ข / ผู้บริหารท่านที่ 3 / 16 ก.ค.2548)

“ต้องหาห้องจนได้ ก็จะไม่จัดทั้งวัน นะคะ จะจัดให้เรียนสัปดาห์ละ 2 ครั้งเท่าที่วางแผนไว้ เขามี 6 หน่วยกิต มี 7 ชั่วโมง ต่อ 1 วันมันจะแยก วัน 2 ครั้งไปทั้งวัน”

(สถาบัน ค / ผู้บริหารท่านที่ 6 / 4 ส.ค.2548)

“อาคาร เขากำลังสร้างกันอยู่ อาคารกำลังสร้างกันอยู่ เพราะขณะนี้ครุศาสตร์มีชื่อใหญ่ก็คือคือ ห้องเรียนไม่พอ เพราะนั่นเลยต้องสร้างอาคาร”

“ในทอมที่เปิด ในปีกลายที่เปิดสอนในรุ่นที่แล้ว อาจารย์ก็ไปใช้สถานที่ที่สุโขทัย ที่ตรงศูนย์สุโขทัย เพราะฉะนั้น ก็ต้องหอบกันไป เด็กพอสอนเสร็จก็ต้องเดินกลับมาอย่าง เพราะไม่มีห้อง”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 7 / 14 ก.ค.2548)

“กำลังจะทุบตึกอธิการ สร้างตึกอาคารใหม่ คือ ปีหน้าก็จะสร้างตึกศึกษาศาสตร์ ห้องแล็บใหม่ทุกอย่าง ประมาณปี 50 สร้างตึกใหม่พร้อมทุกอย่าง”

“มันก็แก้ไขไม่ได้ต้องโยกตารางสอน โยกสลับเวลาตอนนี้ก็แล้วทำให้ภาคปกติมาเรียนวันเสาร์กับวันจันทร์ถึงศุกร์เพราะห้องไม่พอเรียน”

(สถาบัน จ / ผู้บริหารท่านที่ 11 / 17 ก.ค.2548)

“กำลังปรับปรุงตึกอยู่ แต่ที่นั่นมันจะได้สักกี่ห้อง ก็ยัง ตรงนี้ก็ลงตึกอีก ตอนนี้มีเรื่องงบประมาณ ทางด้านหลังจะลงอาคารเรียนอีก”

(สถาบัน ฉ / ผู้บริหารท่านที่ 13 / 7 ส.ค.2548)

จากการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“มันน่าจะจัดสร้างอาคารเรียนห้องเรียนให้เพิ่มขึ้นต่อจำนวนนักเรียนที่มี ต้องมีห้องเรียนรวมใช้ ใหญ่ๆ เหมือนที่มหาวิทยาลัยอื่นเพราะว่าบางที่ วิชาพื้นฐานต้องเรียนรวมกัน มันจะแออัดมาก”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน จ / 10 ส.ค.2548)

และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มผู้บริหารและอาจารย์นั้น มีข้อเสนอแนะโดยการปรับปรุงเรื่องความสะดวกสบายเช่นเรื่องของการแยกขยะจัดเก็บให้เป็นสัดส่วน และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่ม

นักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยจัดสถานที่ให้เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน สร้างอาคารเพิ่มเติม และปรับปรุงอาคารเรียนให้ทันสมัย จัดอาคารเรียนให้เหมาะสมกับวิชาที่เรียนเพราะบางชุดวิชาขยายขนาดแคลนห้องปฏิบัติการและจัดให้มีห้องเฉพาะแต่ละสาขาโปรแกรม

10. การเตรียมงบประมาณ

การเตรียมงบประมาณมีการนำเสนอประเด็นที่น่าสนใจแบ่งออกเป็น งบประมาณที่ได้รับและการจัดเตรียมผู้ดูแลรับผิดชอบ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

10.1 งบประมาณที่ได้รับ

งบประมาณที่ได้รับทั้งกลุ่มที่มีการสอนลักษณะรายวิชาและกลุ่มที่มีการสอนลักษณะชุดวิชาที่มีการแบ่งงบประมาณที่ได้รับนั้นออกเป็น 2 ส่วนคือส่วนที่ได้รับจากเงินบำรุงการศึกษาซึ่งเป็นเงินที่ได้รับเป็นปกติของสถาบันอุดมศึกษาทั้งนี้ในบางส่วนได้มีการสรรหารายได้มาสนับสนุนเรื่องงบประมาณ และงบประมาณจากนักศึกษาที่ได้ทุนซึ่งได้รับตามจำนวนนักศึกษาที่เข้าศึกษาเป็นจำนวน 15,000 บาทต่อจำนวนนักศึกษาทุน ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารดังต่อไปนี้

“งบประมาณทางรัฐบาลให้มาพิเศษให้ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเพิ่มเติม ตามรายหัวนิสิตที่ได้ทุน หัวละ 15,000 บาท เฉพาะเด็กที่ได้ทุน”

(สถาบัน ก / ผู้บริหารท่านที่ 1 / 7 ก.ค.2548)

“เด็กที่ได้ทุนเขาจะมีบพิเศษก็จะมีปัญหา เด็กทุนก็จะมึนอะไรเกือบสมบูรณ์ทุกอย่าง ก็มีเงินไปสนับสนุน เขาส่วนปี 1 ก็อาศัยรุ่นที่ผ่านมามีอยู่”

(สถาบัน ค / ผู้บริหารท่านที่ 6 / 4 ส.ค.2548)

“มันก็เป็นงบประมาณจากเงินบำรุงการศึกษาทั่วไป เหมือนเดิม ไม่มีอะไรแปลกใหม่เข้ามา ยกเว้นว่าเขาจะให้ทุนกับนักศึกษาเพิ่มมากขึ้น ทุนก็จะมากตามมากับตัวนักศึกษาที่รับเข้ามา”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 8 / 19 ก.ค.2548)

“ทางมหาวิทยาลัยก็สนับสนุนส่วนหนึ่งด้วยนะค่ะ เพราะแผนของงบประมาณของเด็กครุ 5 ปี มันได้เฉพาะเด็กทุน”

(สถาบัน จ / ผู้บริหารท่านที่ 10 / 12 ก.ค.2548)

10.2 การจัดเตรียมผู้ดูแลรับผิดชอบ

การจัดเตรียมผู้ดูแลรับผิดชอบงบประมาณสำหรับกลุ่มการสอนเป็นรายวิชาเป็นการดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาดูแลรับผิดชอบ ซึ่งการสัมภาษณ์ผู้บริหารสอดคล้องกับการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“คณะกรรมการบริหารโครงการทุน หลักสูตร 5 ปี เป็นคนรับผิดชอบทุกอย่างทั้งบริหารหลักสูตร บริหารกิจกรรม”

(สถาบัน ก / ผู้บริหารท่านที่ 1 / 7 ก.ค.2548)

จากการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“เท่าที่เห็นก็มี มีพวกดำเนินการทุน”

“ก็มีที่ปรึกษา ถ้าเป็นเด็กทุนก็ปรึกษาเรื่องอะไรก็ได้”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ข. / 14 ส.ค.2548)

ส่วนกลุ่มการสอนเป็นชุดวิชายังขาดการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาดูแลงบประมาณ มีเพียงหน่วยงานที่มีอยู่ในสถาบันบทบาทในการดูแลงบประมาณต่างๆ ซึ่งการสัมภาษณ์ผู้บริหารสอดคล้องกับการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“เรามีฝ่ายงบประมาณ เจ้าหน้าที่ฝ่ายงบประมาณนะคะ”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 7 / 14 ก.ค.2548)

“อาจารย์ที่ปรึกษามีบทบาทต้องช่วย แล้วต้องประสานกับทางกระทรวง ที่เวลาเขาขอข้อมูลในเรื่องของหลักฐาน เพราะว่ามีทุนเข้ามา ต้องส่งจะต้องส่งหลักฐานรายงานเป็นระยะๆ รายงานเกรดของเด็ก รายงานการใช้เงินของเด็ก เป็นระยะกับทางกระทรวงเขา”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 8 / 19 ก.ค.2548)

“ไม่มีเลย ของเราไม่มี”

“ผู้ดูแลก็คือทั้งฝ่ายวิชาการ และก็ฝ่ายกิจการ คำเรียกฝ่ายกิจการนักศึกษาของๆ คณะที่มาดูแลในโครงการนี้ รับผิดชอบในโครงการนี้”

(สถาบัน จ / ผู้บริหารท่านที่ 10 / 12 ก.ค.2548)

“อันนี้ไม่ได้วางแผนหรืออะไร”

(สถาบัน จ / ผู้บริหารท่านที่ 11 / 17 ก.ค. 2548)

“ไม่ได้มีอะไรพิเศษ เนื่องจากว่าจัดเชิงหน้าที่ดูแลพิเศษว่าเจ้าหน้าที่คนที่รับผิดชอบเรื่องนี้นะ ถ้านักศึกษาจะมาพบก็มาพบกับเจ้าหน้าที่คนนี้”

(สถาบัน ฉ / ผู้บริหารท่านที่ 12 / 7 ส.ค.2548)

จากการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“เขาต้องมีอาจารย์ที่ปรึกษาเรื่องทุน ตั้งไว้คนหนึ่งสำหรับงบประมาณ ที่นี้ไม่รู้ใครเป็นกันแน่”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ง / 23 ส.ค.2548)

ปัญหาอุปสรรคการเตรียมงบประมาณ

ปัญหาที่พบในการเตรียมงบประมาณพบว่ากระบวนการใช้เงินมีความยุ่งยาก และเงินสำหรับนักศึกษาทุนที่เด็กต้องได้รับนั้นมีความล่าช้าทำให้นักศึกษาที่ต้องการใช้เงินประสบปัญหาทั้งในค่าใช้จ่ายส่วนตัวและส่วนที่ต้องรับผิดชอบในการเรียน ซึ่งการสัมภาษณ์ผู้บริหารสอดคล้องกับการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“เราเริ่มโครงการก่อนที่จะมีงบประมาณ ส่วนที่ต้องการ เพราะฉะนั้น เขารับเด็กเข้ามาสำหรับ
ตัวเงินยังไม่มาเงินจะมากก็หมดหมดไปแล้ว แล้วเราทำไง เด็กเราเองจำเป็นต้องใช้ คณะต้องใช้”

(สถาบัน ข / ผู้บริหารท่านที่ 3 / 16 ก.ค.2548)

“เท่าที่ทราบ ทุนมันมาช้า หนึ่งปีที่สอนทุนมาช้า”

(สถาบัน ข / ผู้บริหารท่านที่ 4. / 18 ส.ค.2548)

“ทุนเรื่องงบประมาณมาช้า จัดกิจกรรมไปแล้วเงินเพิ่งมาถึง และก็ติดระเบียบในการเบิกเงิน
มาก”

(สถาบัน ค / ผู้บริหารท่านที่ 5 / 7 ก.ค.2548)

“งบประมาณมาไม่ทัน ของรัฐบางส่วนส่งมาไม่ทันกับเวลา”

(สถาบัน ค / ผู้บริหารท่านที่ 6 / 4 ส.ค.2548)

“ปัญหาที่เกิดขึ้น ค่าเช่า ยังไม่ทราบตอนนี้ว่ามาหรือยัง สัปดาห์ที่แล้วเพิ่งอนุมัติขอเทอมนี้
เพิ่งอนุมัติ ก็ทวง ก็นักศึกษาที่เข้ามาทวง หนูจะไม่มีเงินอยู่แล้ว ค่าอะไรก็จะหมดแล้ว ค่าหอพัก ค่า
อะไร”

(สถาบัน ฉ / ผู้บริหารท่านที่ 12 / 7 ส.ค.2548)

“นักเรียนทุนมีปัญหาหลากหลาย ขณะนี้งบประมาณยังไม่มีเลย นะครับ เด็กคำตอบก็ยังไม่เสีย
ว่างงบประมาณไม่มา ค่าใช้จ่าย ยืมคุณพ่อคุณแม่มากัน เดือดร้อนค่าหอพัก ตอนนี้เด็กมาอยู่หอพักเราอยู่
แล้ว ก็ไม่มีปัญหาเรื่องหอพัก ถึงเงินมากก็ตัดไปเลย หรือคำตอบตอนนี้ก็บันทึกไปแล้วว่า เงินมากก็ตัดค่า
เทอมไป แต่ค่าใช้จ่ายรายเดือนเด็กมีปัญหา”

(สถาบัน ฉ / ผู้บริหารท่านที่ 13 / 7 ส.ค.2548)

จากการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“วันแรกเขาก็มีปัญหาเหมือนเขาเตรียมไม่พร้อม สำหรับที่จะให้ตั้งคัมภีร์เรียนไปก่อน แล้ว
เรื่องอื่นค่อยตามมาทีหลังเรื่อยๆ”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ก / 22 ส.ค.2548)

“ทุนที่นี้ล่าช้ามาก”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ข / 14 ส.ค.2548)

“ปัญหาหรือทุนล่าช้ามาก”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ค / 25 ส.ค.2548)

“การบริหารการเงินไม่มีความชัดเจน”

“ขอให้เอาใจใส่มาๆครับ เรื่องเงินทุนช้ามากๆ ช้ามากครับ พอเงินไม่เข้าในบัญชี เรา
ลงทะเบียนไม่ได้ เข้าสอบได้ สอบเสร็จจับแล้ว แต่เกรดไม่ออก มีปัญหาเยอะมากๆ”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ง / 23 ส.ค.2548)

“ช้ามากเลยคะ ช้าจริงๆ”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน จ / 10 ส.ค.2548)

“เข้ามาตอนปี 1 เทอมแรกไม่ได้ ที่ได้ตอนตุลาฯ งวดที่สองได้เมษาฯ ช่วงนั้นก็ปิดเทอมไป
แล้วค่ะ”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ฉ / 23 ส.ค.2548)

และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มผู้บริหารและอาจารย์ พบว่า งบประมาณมีจำนวนที่น้อยมากและไม่เพียงพอ การจ่ายงบประมาณเกิดความล่าช้า หรือบางครั้งกระชั้นเกินไป ในการดูแลงบประมาณ อาจารย์และเจ้าหน้าที่ธุรการไม่เข้าใจไม่เข้าใจการทำงานงบประมาณ ไม่มีการจัดสรรที่เหมาะสมกับความต้องการของนักศึกษา และการจัดสรรงบประมาณลงมาแต่ละสาขาสำหรับการจัดกิจกรรมสำหรับนักศึกษาน้อยมาก และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มนักศึกษา พบว่า งบประมาณสำหรับนักศึกษาทุนที่ต้องได้รับนั้นเกิดความล่าช้าและไม่มีความดูแลทำให้นักศึกษาเกิดความเดือดร้อน การเบิกค่าใช้จ่ายมีความซับซ้อน และขาดการจัดการเกี่ยวกับงบประมาณและไม่ขึ้นตอนการใช้จ่ายเงินที่ชัดเจน

สรุปผลการเตรียมงบประมาณ

จากการศึกษา พบว่า ทั้งกลุ่มที่มีการสอนลักษณะรายวิชาและกลุ่มที่มีการสอนลักษณะชุดวิชา งบประมาณที่ได้รับนั้นออกเป็น 2 ส่วนคือส่วนที่ได้รับจากเงินบำรุงการศึกษาซึ่งเป็นเงินที่ได้รับเป็นปกติของสถาบันอุดมศึกษาทั้งนี้ในบางส่วนได้มีการสรรหารายได้มาสนับสนุนเรื่องงบประมาณ และงบประมาณจากนักศึกษาที่ได้ทุนซึ่งได้รับตามจำนวนนักศึกษาที่เข้าศึกษาเป็นจำนวน 15,000 บาทต่อจำนวนนักศึกษาทุน ทั้งนี้ได้มีการจัดเตรียมผู้ดูแลรับผิดชอบงบประมาณได้มีการจัดเตรียมผู้ดูแลโดยการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารทุนในบางสถาบันและยังมีบางสถาบันยังขาดการจัดตั้งคณะกรรมการซึ่งใช้หน่วยงานที่เป็นหน่วยงานที่มีอยู่ในการบริหาร จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรค พบว่า เงินสำหรับนักศึกษาทุนที่ต้องได้รับนั้นมีความล่าช้าทำให้นักศึกษาที่ต้องการใช้เงินประสบปัญหาทั้งในค่าใช้จ่ายส่วนตัวและส่วนที่ต้องรับผิดชอบในการเรียน

แนวทางในการแก้ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

แนวทางในการแก้ปัญหาอุปสรรคการเตรียมงบประมาณ มีการจัดทำโครงการล่วงหน้าก่อนที่จะดำเนินการเบิกงบประมาณมาใช้จ่าย กรณีที่นักศึกษาทุนไม่ได้รับทุนตามกำหนดนั้นได้มีความเข้าใจกับนักศึกษาถึงสาเหตุการล่าช้าของเงินทุนและถ้านักศึกษาเดือดร้อนก็จะมีการจัดหางานให้ทำ และได้แก้ปัญหาให้กับนักศึกษาที่มีปัญหาเรื่องการชำระค่าเล่าเรียนโดยการแจ้งให้ฝ่ายที่เกี่ยวข้องรับทราบถึงสาเหตุของที่เกิดขึ้น ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“หาวิธีการที่จะหาเงินที่จะให้เด็กยืมก่อน เสร็จแล้วก็มีในส่วนของกิจกรรม มีนิสิตที่จะมาช่วยดูแล เอาเงินมาให้ยืมก่อน รอเมื่อไหร่ทุนถึงจะมา ก็ทุนเทอมปลายปี 47 กำลังจะมาตัวเลขมาแล้ว ผมเพิ่งเซนต์เรื่องขอเบิกทุนไปที่ประชุมเด็ก ประชุมเรื่องที่เขาเข้าใจว่า ไม่ใช่ว่าคณะเอาเงินไปงบงบอะไรทั้งสิ้น สำนักทะเบียนและประเมินผลที่รับลงทะเบียนเราก็มีปัญหากับเขา แต่เขาเข้าใจ เทอมต้น 33 คนไปลงทะเบียนกัน เขาต้องรอไว้ก่อน ต้องพอนผันคณะรับรองไปนะ เรื่องงบประมาณพอเทอมปลายปีมากกว่าสิ้นเทอมเทอมปลาย เทอมต้นเพิ่งมา ก็ไปคืนเขา”

(สถาบัน ข / ผู้บริหารท่านที่ 3 / 16 ก.ค.2548)

“คณะให้เงินลิตยืมเงินจากฝ่ายผลิตพัฒนาผลิตไปก่อน เรามีกองทุนพัฒนานิสิต มีเงินพัฒนา อยู่กองทุนซึ่ง เออ รู้สึกว่าตอนนั้นที่มีปัญหาว่า นิสิตทุนไม่ได้รับทุน เราก็ให้เงินลิตยืมเงินจากกองทุน ไปใช้ก่อนเพื่อแก้ปัญหา”

(สถาบัน ข / ผู้บริหารท่านที่ 4 / 18 ส.ค.2548)

“มันจะมีทุนเข้ามาเรื่อยๆ เขาจะมีหน่วยแจ้งว่าศูนย์ชื่อว่า ศูนย์สนเทศแนะแนวเรื่องอาชีพ แนะนำเรื่องทุนให้กับนักศึกษา มีการรับนักศึกษาเข้าทำงาน 75 ชั่วโมง/เดือน ให้กับหน่วยงานต่างๆ”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 8 / 19 ก.ค.2548)

“ตอนหลังมีคณะกรรมการเริ่มจัด ก็ศึกษาดูว่าเด็กกลุ่มนี้เงินตรงนี้ที่ผ่านเงินตรงนี้มาใช้ค่า เล่าเรียนค่าอะไร”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 9 / 29 ก.ค.2548)

“ส่วนใหญ่เด็กก็ถ้าไม่ได้ทุน ทุนจากโครงการนะ ค่าก็มาของทุนก็ยืมกองทุนยืมเงินเพื่อ การศึกษาใช้ใหม่คะ ค่าก็มีส่วนตรงนั้น ส่วนบุคคลที่คุณพ่อคุณแม่ส่งเสียได้ ค่าก็ เห็นมาเรียนกัน ได้ดี ก็ไม่ค่อยจะมีปัญหาอะไรมากนัก แล้วก็เด็กค่าก็ช่วยเหลือตัวเองในการหา Parttime อย่างนี้ ซึ่งก็ตรงกับที่จะฝึกเด็กในเรื่องของอาชีพ ในอนาคตได้ด้วย”

(สถาบัน จ / ผู้บริหารท่านที่ 10 / 12 ก.ค.2548)

“เลือกที่เป็นปัญหาหลักๆก่อนว่าอะไรที่เป็น ปัญหาหนักๆบ้างต้องรีบแก้ก่อนแล้วปีหน้าค่อย ของปีใหม่ เอาเศษเหลือปีนี้ไปใช้ก่อนปีหน้าก็ตั้งงบใหม่จะทำทั้งระบบ”

(สถาบัน จ / ผู้บริหารท่านที่ 11 / 17 ก.ค.2548)

“เรียกตัวนักศึกษามาชี้แจงเหตุผลว่าทำไมเงินทุนทำไม่ยังไม่ได้ อะไรต่างๆ เขื่อนักศึกษามา คือ ถ้ามีผู้ปกครองมาถามก็ตอบว่า มีเหตุผลว่าทำไมทุนถึงมาช้า เนื่องมาจากว่าข้างบน รัฐบาลยังไม่เน้น ใช้ใหม่ งบประมาณ แต่นักศึกษามีปัญหา เขาบอกว่า เขาต้องไปกู้ยืมเงินนอกระบบมา”

(สถาบัน ฉ / ผู้บริหารท่านที่ 12 / 7 ส.ค.2548)

“เราก็มั่นไม่อะไรให้เด็กเลย บอกแต่ว่าใช้ให้ประหยัดหน่อย พอเงินเข้ามาแล้วก็ประหยัด เด็ก หอกก็เป็นหนี้สิน พ่อแม่ไปยืมให้ เงินเข้ามานิสิตก็ใช้หนี้เขา ก็ด้วยอัตโนมัติ”

(สถาบัน ฉ / ผู้บริหารท่านที่ 13 / 7 ส.ค.2548)

จากการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“เอาเงินมหาลัย ใช้เงินคณะก่อน”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ก / 22 ส.ค.2548)

“เงินที่ได้ไม่ใช่เงินรัฐบาลเป็นเงินในคณะที่เขาให้มาก่อน เป็นกองทุนให้ก่อน”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ข / 14 ส.ค.2548)

“ทางคณะเอาเงินทางมหาลัยมาใช้ก่อน แล้วค่อยคืนมหาลัย”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ค / 25 ส.ค.2548)

และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มผู้บริหารและอาจารย์นั้น มีข้อเสนอแนะว่า ควรที่จะจัดสรร งบประมาณให้เหมาะสม เปิดโอกาสให้นักศึกษาที่ไม่ได้รับทุนได้ทำกิจกรรมในงบประมาณที่ทางมหาวิทยาลัย ได้รับด้วย และรัฐบาลควรที่จะประสานความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาในกรณีที่เกิดปัญหาการจัดสรร

งบประมาณ และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มนักศึกษานั้นมีข้อเสนอแนะว่าควรที่จะจัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดกิจกรรมและแบ่งงบประมาณออกเป็นสัดส่วนที่ชัดเจนในการทำกิจกรรม จัดสรรงบประมาณให้เพิ่มขึ้น ปรับปรุงเรื่องการจ่ายเงินทุนให้ทันต่อระยะเวลาที่ต้องใช้จ่ายและจัดเตรียมผู้ที่ต้องดูแลรับผิดชอบ

11. การบริหารหลักสูตร

การบริหารหลักสูตรมีการนำเสนอประเด็นที่น่าสนใจแบ่งออกเป็น การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดตารางเรียนตารางสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

11.1 การวางแผนงานด้านวิชาการ

การวางแผนงานด้านวิชาการในกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาได้มีการตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการทุน และมีการจัดประชุมโดยเชิญบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องมาทำความเข้าใจ ซึ่งผู้บริหารได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“ในหลักสูตรเรา ถ้าเรามีวิชาอะไรที่รับโอนมตรีจากมหาวิทยาลัยแล้ว คนสอนภาควิชาก็จะรับไป ส่วนหนึ่ง เขาเป็นผู้จัดการเลย ขึ้นอยู่กับอาจารย์ เพราะบางทีสถาบันเขาก็จะมีในเรื่องของการวิจัยเข้ามาเป็นตัวเสริม เรามีวิจัยในเนื้อหาต่างๆ จะอยู่ในวิชาต่างๆ ที่จะมุ่งเน้นวิจัย”

(สถาบัน ข / ผู้บริหารท่านที่ 3 / 16 ก.ค.2548)

“มีโครงการวิจัยที่เราได้แผนการวิจัยระยะ 5 ปี นะคะ แล้วเราก็มีผู้เชี่ยวชาญมาจากอเมริกา อาจารย์มาช่วยเราตั้งแต่เรามีการวางแผนพัฒนาหลักสูตรตั้งแต่ตอนนั้นนะคะ ตอนที่พัฒนาหลักสูตรแล้วเราก็วางแผนการวิจัยนะคะ”

(สถาบัน ข / ผู้บริหารท่านที่ 4 / 18 ส.ค.2548)

ส่วนกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชานั้น จะพบว่าในกลุ่มชุดวิชานั้นเป็นการบูรณาการโดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และเน้นที่จะให้นักศึกษามีการฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง ซึ่งผู้บริหารได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“นอกจากกระบวนการหลักสูตรที่มัน design มาให้เป็น module และผู้เรียน ผู้เรียนเป็นในลักษณะของการบูรณาการ ผ่านการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายความว่าใครมันเป็นตัวบ่งชี้ ถ้า design ของ course บัณฑิตแล้วมันมีส่วนแยกเป็น self study ซึ่งในหลักสูตรแต่เดิมมันจะไม่มีการเรียนวิชามันจะไม่”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 7 / 14 ก.ค.2548)

ปัญหาอุปสรรคการวางแผนงานด้านวิชาการ

ปัญหาอุปสรรคภายในกลุ่มอาจารย์ที่สอนชุดวิชาเกิดปัญหาเรื่องความชำนาญของอาจารย์สอนแต่ละท่านมีความแตกต่างกัน และลักษณะของหลักสูตรมีจำนวนหน่วยกิตที่มีจำนวนมากต่อหนึ่งชุดวิชา ซึ่งผู้บริหารได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“เรื่องการสอนเป็นทีม ไปบูรณาการเป็นหัวข้อ ไม่แตกต่างจากที่เป็นรายวิชา”

(สถาบัน ค / ผู้บริหารท่านที่ 5 / 7 ก.ค.2548)

“ประเด็นปัญหาที่เกิดมันยุ่งยากมาก ยุ่งยากเมื่อปีที่แล้ว เพราะมันเพิ่งเปิดมา ปีนี้เข้าที่ เข้าที่ดีขึ้น แล้วเมื่อเข้าที่ดีขึ้นก็คือว่า ทุกคนก็มีความเห็นเดียวกันว่า การสอนด้วยหลักสูตรชุดวิชาไม่ค่อยเหมาะกับอาจารย์ของเรา ด้วยหลักสูตร Module ไม่เหมาะ เป็นชุดไม่เหมาะ เป็นก้อนโตๆ ไม่เหมาะ เด็กเองก็มัน ครูเองก็ใจหายใจคว่ำเวลามันสอบนี่ เพราะว่าถ้าเกิดตัด D dog มันไป มันไม่พื้นเลยนะ เพราะเป็น 6 หน่วยกิต”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 7 / 14 ก.ค.2548)

“อาจารย์บางท่านไม่ชำนาญการตรงนี้ เพราะเนื้อหาแต่ละวิชา ชุดรายวิชาตรงนี้สอนหลายคน เพราะความชำนาญการเนื้อหาแต่ละคนชำนาญกัน ผู้สอนหลายคนมีปัญหาเรื่องโหลดชั่วโมงกันนะ แต่ที่นี้พอสอนหลายคนเด็กมันก็งัง แล้วเนื้อหาที่เราดูแล้ว มันจะไม่ค่อยแน่น ไม่เหมือนเดิมหลักสูตรก่อน หลักสูตรก่อนเป็นรายวิชาๆไปเลย แต่ที่นี้พอมารวมกัน เนื้อหามันก็เลยกว้างไปหน่อย”

(สถาบัน ฉ / ผู้บริหารท่านที่ 13 / 7 ส.ค.2548)

และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มผู้บริหารและอาจารย์ พบว่า ในกลุ่มที่มีลักษณะการสอนเป็นรายวิชา มีคณะกรรมการในการวางแผนงานด้านวิชาการหลักสูตรมีความเหมาะสมและมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ ส่วนกลุ่มที่มีลักษณะการสอนเป็นชุดวิชา สถาบันที่เปิดสอนหลักสูตรไม่มีความพร้อม การบริหารบุคลากรภายในสถาบันและยังขาดความชัดเจน โดยเฉพาะการเรียนทางวิชาการ การจัดการเรียนการสอนยังขาดอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา และขาดต้นแบบในการจัดบริหารหลักสูตร และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มนักศึกษา พบว่า ด้านวิชาการไม่มีการเตรียมพร้อมและบุคลากรละหลวมไม่มีการประสานงานกัน

สรุปผลการวางแผนงานด้านวิชาการ

จากการศึกษา พบว่า ได้มีการตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการทุน และมีการจัดประชุมโดยเชิญบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องมาทำความเข้าใจ และในกลุ่มชุดวิชานั้นเป็นการบูรณาการโดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และเน้นที่จะให้นักศึกษามีการฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง และจากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคการวางแผนงานด้านวิชาการ พบว่า เรื่องความชำนาญของอาจารย์สอนแต่ละท่านมีความแตกต่างกัน และหลักสูตรมีจำนวนหน่วยกิตที่มีจำนวนมากต่อหนึ่งชุดวิชา

แนวทางในการแก้ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

แนวทางในการแก้ปัญหาอุปสรรคการวางแผนงานด้านวิชาการ ในวิชาการที่มีการสอนเป็นชุดวิชานั้น ได้มีการทำความเข้าใจกันภายในกลุ่มอาจารย์ที่ต้องมีจัดการเรียนการสอนร่วมกัน และมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญที่มีความเข้าใจมาให้ความรู้ และดำเนินการเปลี่ยนหลักสูตรที่มีลักษณะชุดวิชากลับมาเป็นรายวิชาเหมือนเดิม ซึ่งการสัมภาษณ์ผู้บริหารได้ให้สัมภาษณ์ไว้อย่างสอดคล้องกันดังต่อไปนี้

“หลักสูตรมีปัญหาอะไรบ้างและเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนว่า มีปัญหาอะไรบ้าง แล้วก็จะเก็บข้อมูล มาวิเคราะห์ว่ากันว่า มีปัญหาอะไรก็จะปรับหลักสูตรแต่ละรายวิชา นั้นเป็นขั้นตอนเชิงกว้างไปแล้ว แล้วมาในเชิงลึกจัดสัมมนาเดือนหน้าก็จะเป็นเชิงลึกต่อไป ก็จะปรับปีหน้า ปีนี้ไม่ทันแล้ว ใช้ปกติ ปีหน้าต้องพัฒนาหลักสูตรใหม่แล้ว เพราะมหาวิทยาลัยให้เงินมา 90,000 บาทเพื่อพัฒนาหลักสูตรใหม่”

(สถาบัน จ / ผู้บริหารท่านที่ 11 / 17 ก.ค.2548)

“เริ่มพัฒนาหลักสูตร แล้วก็หลักสูตรนี้เราก็ไม่เป็นชุดวิชาอีกแล้วเราก็จะเป็นหลักสูตรรายวิชา เพราะไม่อยากให้เป็นปัญหา”

(สถาบัน ฉ / ผู้บริหารท่านที่ 12 / 7 ส.ค.2548)

และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มผู้บริหารและอาจารย์นั้น มีข้อเสนอแนะโดยการวางแผนล่วงหน้าตลอดหลักสูตรและมีการประชุมในคณะกรรมการในภาพรวมของทุกสถาบัน การจัดทำแผนการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการติดตามการใช้หลักสูตร โดยมีวาระการประชุมที่ต่อเนื่องเพื่อเป็นการรวบรวม และนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรได้อย่างทันเวลาและเป็นฐานข้อมูลหลักในการนำไปใช้พัฒนาหลักสูตร

11.2 การจัดตารางเรียนตารางสอน

การจัดตารางเรียนตารางสอนกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาได้มีจัดตารางเรียนตารางสอนได้มีการวางแผนการจัดตารางเรียนของนักศึกษาให้เหมาะสมกับระยะเวลาที่นักศึกษาต้องเรียนในระยะเวลา 5 ปีไว้ ซึ่งตารางเรียนของนักศึกษานั้นใช้ตารางเรียนเดียวกันทั้งนักศึกษาที่ได้รับทุนและนักศึกษาที่ไม่ได้รับทุน ซึ่งการบริหารและการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“ตารางสอนอันนี้จะใช้ตารางสอนทั่วไปกับนิสิตที่ไม่ได้ทุน”

(สถาบัน ก / ผู้บริหารท่านที่ 1 / 7 ก.ค.2548)

“ตารางสอนคือ เราวางหลักสูตรมันก็ต้องวางแผนทำ 5 ปี นี้อยู่แล้วใช้ใหม่คะ 4 ปี เป็น course work แล้วหนึ่งปีก็เป็นการฝึกสอนใช้ใหม่คะ เพราะรับ course work เป็น มันต้องวางแผน lay out ตลอด 4 ปีแล้วใช้ใหม่คะว่าเขาเรียนอะไรอย่างนั้นคะ ถ้าใครตกอะไรก็ไปเก็บตรง summer หรือว่าเทอมต่อไป”

(สถาบัน ข / ผู้บริหารท่านที่ 4. / 18 ส.ค.2548)

จากการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“เทอมแรกเขาจัดมาให้เราเลย ฝ่ายวิชาการเขาจะจัดมาให้ เพราะว่าเป็นวิชาบังคับ ที่ทุกคนต้องเรียน มันก็มีเหมือนกับทั้งแผนก”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ก / 22 ส.ค.2548)

ส่วนกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชานั้นได้การวางแผนการจัดตารางเรียนตารางสอนให้เหมาะสมทั้งนี้ในการจัดตารางเรียนตารางสอนต้องให้สอดคล้องกับชุดวิชาที่อาจารย์จำนวนหลายท่าน และเมื่อมีการ

เปลี่ยนแปลงหน่วยกิตเป็นลักษณะใหม่ที่มีจำนวนมากกว่าเดิมทำให้นักศึกษาต้องมีการเรียนรู้ทั้งการบรรยาย การปฏิบัติ และเพิ่มการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งผู้บริหารได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“จำนวนชั่วโมงในการสอนมากขึ้นเนื่องจากเป็น 5 หน่วยกิต อย่างของวิชา 5 หน่วยกิต เขาจะ ประกอบด้วยบรรยาย ปฏิบัติ ศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งวิชาซึ่งของเรามีทั้งบรรยายและปฏิบัติ ห้องเรียนถ้า บรรยายและปฏิบัติ ประมาณ 6-7 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ซึ่งมันมาก”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 8 / 19 ก.ค.2548)

“แผนการสอน 5 ปี มองไว้ก่อน แล้วเราก็จัดตารางแต่ละเทอมให้สอดคล้องกับแผน”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 9 / 29 ก.ค.2548)

“ตารางสอนตรงนี้ บางที่เราจัดวิชาบีบ เราจะรู้ว่า วิชาที่ content มันน่าจะไปตรงไหนบ้าง เพราะฉะนั้นในหนึ่งชุดวิชา ก็ควรมีอาจารย์ผู้สอนหลายๆ ท่าน”

(สถาบัน ฉ / ผู้บริหารท่านที่ 12 / 7 ส.ค.2548)

ปัญหาอุปสรรคการจัดตารางเรียนตารางสอน

ปัญหาอุปสรรคการจัดตารางเรียนตารางสอนกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชา พบว่า นักศึกษาต้องเรียน เนื้อหาที่เป็นวิชาการเป็นจำนวนมากในแต่ละเทอม จากการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“ตอนปี 1 เทอมแรก ฟิสิกส์, เคมี, ชีวะ อัดกันอยู่ในเทอมเดียว แคลคูลัสก็จะตายกันไปเลย 4 วิชา”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ก / 22 ส.ค.2548)

ส่วนกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา พบว่า จำนวนชั่วโมงนั้นสอดคล้องกับจำนวนหน่วยกิตทำให้จำนวน ชั่วโมงที่นักศึกษาต้องเรียนในแต่ละวันมีจำนวนมาก ซึ่งการสัมภาษณ์ผู้บริหารสอดคล้องกับการสนทนากลุ่ม นักศึกษาดังต่อไปนี้

“ปัญหาที่ผ่านมาเราจัดทั้งวัน วันหนึ่งเลยเหมาไปเลย วิชาวันหนึ่งเลย เพราะฉะนั้นก็จะมีใน สัปดาห์เขาก็จะว่าง 1”

(สถาบัน ค / ผู้บริหารท่านที่ 6 / 4 ส.ค.2548)

“เด็กบอกว่าเนื้อหาเยอะ ชั่วโมงด้วย เนื้อหามันยาว”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 9 / 29 ก.ค.2548)

“จัดตารางสอนไม่ได้ เปิดเทอมแล้ว จัดตารางสอนยังไม่ลงตัว ยังเรียนมหาวิทยาลัยห้องเรียนไม่เจอ ยังสับสน ยังเปลี่ยนห้อง ย้ายห้องไม่ถูก”

(สถาบัน จ / ผู้บริหารท่านที่ 11 / 17 ก.ค.2548)

จากการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“อาจารย์ก็ปั่นครับ บางวันสอนที่ 7 คาบรวดครับผม ใจคอจะไม่ให้พักกันบ้างเลยหรือ”

“บางรายวิชาติดกันมาก แต่เรียน 4 คาบ ด้วยอย่างเนี่ย เว้นคาบเดียวแล้วไปเรียนอีก 4 คาบ แล้วบางวันก็เรียนวิชาเดียว”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน จ / 10 ส.ค.2548)

“บางวิชาที่นานไป เรียนคณิตศาสตร์ 3 ชั่วโมงครึ่ง”

“แต่ละสาขาอย่างเนี่ย เรียนไปวิชาเดียว 3 ชั่วโมงมันก็เยอะมาก มันก็เชิงทำให้หน้าเบื่อง่วงนอนด้วย”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ฉ / 23 ส.ค.2548)

และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มผู้บริหารและอาจารย์ พบว่า ตารางเรียนของนักศึกษาแน่น อาจมาจากจำนวนหน่วยกิตที่เพิ่มขึ้นมา หลายวิชาเกิดตารางเรียนซ้อนกัน ทำให้นักศึกษาไม่สามารถลงวิชาที่ตนเองสนใจบางวิชาใช้เวลาเรียนและทำให้นักศึกษาไม่มีเวลาทำกิจกรรมเสริมที่จำเป็นสำหรับการเป็นครูในอนาคต และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มนักศึกษานำปัญหาด้านการจัดการตารางเรียนพบว่ามี การจัดตารางที่แน่นเกินไปในบางเทอมและบางวิชาที่มีระยะในวิชาที่ต้องเรียนห่างกันมากเช่นมีเรียนช่วงเช้าและเรียนอีกครั้งตอนเย็น และบางวิชาที่มีจำนวนชั่วโมงที่ต้องเรียนเป็นระยะที่นานมากทำให้รู้สึกเบื่อ เกิดการซ้อนทับกันของวิชาที่ต้องลงเรียนในวิชาเอกและวิชาบังคับทำให้เกิดความไม่แน่นอนของตารางเรียนในแต่ละเทอม

สรุปผลการจัดตารางเรียนตารางสอน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาได้มีจัดตารางเรียนตารางสอนได้มีการวางแผนการจัดตารางเรียนของนักศึกษาให้เหมาะสมกับระยะเวลาที่นักศึกษาต้องเรียนในระยะเวลา 5 ปีไว้ ซึ่ง ตารางเรียนของนักศึกษานั้นใช้ตารางเรียนเดียวกันทั้งนักศึกษาที่ได้รับทุนและนักศึกษาที่ไม่ได้รับทุน ส่วนกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชานั้นได้การวางแผนการจัดตารางเรียนตารางสอนให้เหมาะสมทั้งนี้ในการจัดตารางเรียนตารางสอนต้องให้สอดคล้องกับชุดวิชาที่อาจารย์จำนวนหลายท่าน และเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงหน่วยกิตเป็นลักษณะใหม่ที่มีจำนวนมากกว่าเดิมทำให้นักศึกษาต้องมีการเรียนรู้ทั้งการบรรยาย การปฏิบัติ และเพิ่ม การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรค กลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาพบว่า นักศึกษาต้องเรียนเนื้อหาที่เป็นวิชาการเป็นจำนวนมากในแต่ละเทอม ส่วนกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชานั้นพบว่าจำนวน ชั่วโมงที่นักศึกษาต้องเรียนในแต่ละวันมีจำนวนมาก

แนวทางในการแก้ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

แนวทางในการแก้ปัญหาอุปสรรคการจัดตารางเรียนตารางสอน สำหรับกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชา ควรจัดวิชาที่นักศึกษาต้องเรียนในแต่ละเทอมนั้นให้กระจายวิชากันอย่างเหมาะสม ซึ่งการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“วิชาที่หนักมันจะเยอะเกิน น่าจะไปกระจายไปทอมอื่นบ้าง”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ก / 22 ส.ค.2548)

ส่วนกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา ชั่วโงมสำหรับการเรียนของนักศึกษาที่ใช้ระยะเวลาสั้นก็ใช้วิธีการแทรกกิจกรรมให้ทำเพื่อเป็นการผ่อนคลายไม่เครียดจนเกินไป ซึ่งผู้บริหารได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“เวลาจัดตารางสอนก็จะดูวิชาการเยอะแทรกกิจกรรมน้อยให้เป็นคนละส่วนกัน แต่ส่วนพวกกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กหรือสุนทรียภาพ กิจกรรมตรงนี้เด็กๆไม่รู้สึกเบื่อหน่าย เพราะบางทีเขานั่งนานยาวตลอด พักแค่คาบเดียว เขาก็มาเรียนต่อ เขาก็โอเค”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 9 / 29 ก.ค.2548)

และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มผู้บริหารและอาจารย์นั้น มีข้อเสนอแนะ ควรที่จะมีการจัดเป็นรายวิชาที่ไม่แน่นจนเกินไปและมีการเตรียมการจัดตารางสอนล่วงหน้า ถ้าวันธรรมดาไม่สามารถสอนตามปกติก็ควรที่จะนัดสอนเพิ่มเติมในวันเสาร์หรืออาทิตย์แทน และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มนักศึกษานั้น มีข้อเสนอแนะ ควรที่จะจัดตารางเรียนให้เหมาะสมยืดหยุ่นและลงตัวและจัดให้เหมาะสมกับเวลาในวิชาที่เรียน ควรเพิ่มเวลาให้นักศึกษาได้พักในระหว่างที่มีจำนวนชั่วโมงเรียนที่มาก

11.3 การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนมีการนำเสนอประเด็นที่น่าสนใจแบ่งออกเป็น รูปแบบเนื้อหาในการจัดกิจกรรม รูปแบบการเรียนการสอน การจัดเตรียมผู้รับผิดชอบการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน และการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนนอกห้องเรียน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

11.3.1 รูปแบบเนื้อหาในการจัดกิจกรรม

รูปแบบเนื้อหาในการจัดกิจกรรมทั้งกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาและกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชาพบว่า รูปแบบการสอนที่การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนแบ่งได้เป็น 2 ส่วนคือส่วนการเรียนการสอนตามวิชาในหลักสูตรทั้งนี้ได้มีการจัดกิจกรรมเสริมด้านการเรียนสำหรับนักศึกษาที่ได้รับทุน และอีกส่วนหนึ่งที่ต้องมีการจัดกิจกรรมที่เสริมศักยภาพให้กับนักศึกษาโดยรวมทั้งนักศึกษาที่ได้ทุนและนักศึกษาไม่ได้ทุนทำกิจกรรมร่วมกันซึ่งมีการจัดโครงการต่างๆ ขึ้นมาเพื่อให้นักศึกษาได้ร่วมกิจกรรมทั้งในสถาบันและข้างนอก ซึ่งการสัมภาษณ์ได้ให้สัมภาษณ์ไว้อย่างสอดคล้องกันดังต่อไปนี้

“ก็มี 2 ส่วน ส่วนหนึ่งคือ การเรียนการสอนตามรายวิชาในหลักสูตรกับการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนซ่อมเสริม เพิ่มขึ้นมา ทาวิทยาการมา ต้องจ่ายค่าวิทยากร”

“การจัดการเรียนการสอนเราก็จัดรวมกันไปนะ เราไม่มีการแยก นักเรียนทุนหรือไม่ทุนก็เรียนรวมกันแหละ เป็นวิชาๆ ไม่แยกเฉพาะ เพราะหลักสูตร 5 ปี 2 ส่วน อย่างที่ว่ากลุ่มหนึ่งได้ทุน ก็เรียน กลุ่มหนึ่งไม่ได้ทุน อันนั้นหลักสูตรเดียวกัน”

(สถาบัน ก / ผู้บริหารท่านที่ 1 / 7 ก.ค.2548)

“ไม่ว่าจะทุนไม่ทุนก็แล้วแต่ เหมือนกับว่าเราไม่ได้ดูแลเด็กทุนอย่างเดียว ดูแหล่งหมด”

(สถาบัน ข / ผู้บริหารท่านที่ 3 / 16 ก.ค.2548)

“กิจกรรมทุกอย่างเราไม่ได้แยกว่านิสิตทุนจะได้พิเศษ หรือว่าแตกต่างกัน มันไม่มีความแตกต่าง เขาก็เหมือนกัน โปรแกรมทั้งหมด”

“ก็คือ จริงๆ แล้วคณะก็มีหลายโครงการซึ่งหนึ่ง เราคิดว่าในเชิงวิชาการคงไม่ใช่เชิงวิชาการตลอด เพราะว่ามันต้องไปผสมผสานกับกิจกรรมอะไรอย่างนี้ค่ะ เราก็มีกิจกรรมที่หลากหลาย อย่างเช่น เรามีโครงการปลูกจิตสำนึก ศึกษาศาสตร์ เป็นแคมป์นอกสถานที่ แต่ว่าตรงนั้นมันก็จะปลูกฝัง ในเรื่อง คุณธรรมจริยธรรม ความมีระเบียบวินัย การทำงานเป็นกลุ่มอย่างนี้ค่ะ”

(สถาบัน ข / ผู้บริหารท่านที่ 4 / 18 ส.ค.2548)

“ก็มีกิจกรรมในรายเชิงวิชาการ ก็คือให้มีความรู้ทางด้านคอมพิวเตอร์นะคะ มีการเพิ่มทักษะพิเศษ นอกเหนือจากการเรียนการสอนในชั้นโดยปกติ มีกิจกรรมพิเศษ ถ้าเป็นเด็กทุนก็จะได้รับการเสริม มีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกชนิด เพราะเขารับผิดชอบหมด พูดถึงเรื่องที่ได้ทุนก่อนนะคะ ส่วนทางด้านวิชาการลักษณะอื่นๆ ที่ อาจจะมีทักษะทางด้านคอมพิวเตอร์ ทักษะทางด้านกิจกรรมที่เขาสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อะไรต่างๆ ทางด้านภาษา ด้านความเป็นครู เรามี plan ว่า จะจัดเป็นปีๆ ไป ส่วนใหญ่ก็จะเป็นในช่วงปิดเทอม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง Course Summer”

(สถาบัน ค / ผู้บริหารท่านที่ 6 / 4 ส.ค.2548)

“เวลาเราจัดกิจกรรมนักศึกษาในส่วนที่ได้ทุน กับส่วนที่ไม่ได้ทุน เราก็ต้องจัดกิจกรรมโดย จะมาแบ่งไม่ได้ เพราะถือว่าเขาเป็นนักศึกษา ก็ต้องจัดกิจกรรมให้เขาเหมือนกัน”

(สถาบัน ฉ / ผู้บริหารท่านที่ 12 / 7 ส.ค.2548)

“เราจะมีกิจกรรมหอพักให้เขา มีอาจารย์ประสานกิจกรรมหอพัก มีอะไรเสริมอย่างเช่น มีห้องให้เขาทำอะไรต่างๆ ส่วนอื่นๆก็จะมีเสริมก็คือ คอมพิวเตอร์ เป็นกิจกรรมที่เขาได้อบรม อาทิตย์ ละ ครั้ง อะไรต่างๆ ก็อาทิตย์รวมกันแล้วมันจะมี course ของมัน 6 สัปดาห์ ที่มีตอนนี้อัดอบรมให้ก็คือ คอมพิวเตอร์ที่เราจัดเสริมให้ละ แล้วก็รู้สึกจะเป็นเรื่องของการทำสื่อ วิธีต่างๆเขาจะทำสื่อกัน”

(สถาบัน ฉ / ผู้บริหารท่านที่ 13 / 7 ส.ค.2548)

11.3.2 รูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนที่นักศึกษาต้องเรียนนั้นยังคงเป็นลักษณะแบบเดิมซึ่งไม่มีการบูรณาการเรียนการสอนขึ้นมาใหม่ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ซึ่งการสนทนากลุ่มนักศึกษาได้ให้สัมภาษณ์ไว้อย่างสอดคล้องกันดังต่อไปนี้

“มันเหมือนกับการให้ความรู้มากกว่า”

“มันก็เหมือนการเรียนแบบเดิม ทำไปตามแบบที่เขาสอนมา ก็แค่นั้นเอง แต่มันไม่ใช่ความคิดอะไรที่ประยุกต์ให้เลิศหรูว่าการสอน”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ก / 22 ส.ค.2548)

“ยังไม่ถึงขั้นบูรณาการ”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ง / 23 ส.ค.2548)

“ไม่เห็นแตกต่างอะไรเลย แยกไม่ถูก บูรณาการคืออะไร”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ฉ / 23 ส.ค.2548)

11.3.3 การจัดเตรียมผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดเตรียมผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สำหรับกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชา ขึ้นอยู่กับภาควิชาและสาขาวิชาเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมที่ต้องการพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความเข้มข้นทางวิชาการ ซึ่งผู้บริหารได้ให้สัมภาษณ์ไว้อย่างสอดคล้องกันดังต่อไปนี้

“ทางภาควิชาเขาเป็นคนจัด ขึ้นอยู่กับภาควิชา ภาควิชาเป็นคนดำเนินการหมดเลย ก็พยายามไปเลยครับ สาขาของใครของมัน”

(สถาบัน ข / ผู้บริหารท่านที่ 3 / 16 ก.ค.2548)

“สาขาวิชาของเขา เขาจะจัดอะไรเป็นพิเศษ ที่จะอาจจะเข้มข้น ในเชิงวิชาการ”

(สถาบัน ข / ผู้บริหารท่านที่ 4. / 18 ส.ค.2548)

ส่วนกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา อาจารย์ในคณะได้มีการทำความเข้าใจกันในการจัดเตรียมกิจกรรมให้เหมาะสมกับนักศึกษา บางส่วนได้มีการเชิญอาจารย์ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญมาเป็นวิทยากรอบรมให้ความรู้เพิ่มเติม ซึ่งผู้บริหารได้ให้สัมภาษณ์ไว้อย่างสอดคล้องกันดังต่อไปนี้

“บางทีแต่ละชุดวิชา อาจารย์ก็จะกำหนดให้เป็นกิจกรรมชิ้นงานของเด็กที่ได้ไปร่วม เช่น อาจจะเป็นร่วมกับสาธิต จัดนิทรรศการ ดูแลน่อง หรือเป็นผู้นำทำกิจกรรม ทำเกมอะไรต่างๆ เหล่านี้ เป็นการสร้างกิจกรรมการเรียนในชั้นเรียนด้วย ที่ให้เขามีประสบการณ์ ในสถานศึกษาจริง”

(สถาบัน ค / ผู้บริหารท่านที่ 6 / 4 ส.ค.2548)

“อาจารย์ในแต่ละวิชาในทีมกันเองเขาก็จะคุยกันเองนะคะ ว่า เขาจะจัดการเรียนการสอนแบบไหน ก็บางวิชาที่แล้วบางอาจารย์ก็เข้าพร้อมกันทีเดียว แล้วก็เหมือนกันคุยเป็นลัษณะกัน”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 8 / 19 ก.ค.2548)

“เขาจะมีเชิญ อาจารย์ในคณะไปคุยไปคุยร่วมกันว่า อาจารย์จะ อาจารย์กองกลางในวิชาการ คณะ เป็นคนเขียนโครงการใหญ่ แล้วก็โครงการใหญ่เป็นโครงการระยะยาวห้าปี แล้วก็เขาจะแบ่งเป็นโครงการย่อย ตามที่ทีม ที่บอกให้ฟังนะคะ ในแต่ละทีมยังงั้น ในแต่ละทีมเขาก็จะแบ่งกันไป เขาก็จะเรียนโครงการนี้คือ 5 ปี ปี 47-50 แล้วก็ปีการศึกษาละสองครั้ง นะคะ แล้วเขาก็จะมีแบ่งเลือก”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 8 / 19 ก.ค.2548)

“อย่างคอมพิวเตอร์จะมีการเชิญผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์มา โดยเป็นวิทยากรอบรมให้เด็ก”

(สถาบัน ฉ / ผู้บริหารท่านที่ 13 / 7 ส.ค.2548)

11.3.4 การส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนนอกห้องเรียน

การส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนนอกห้องเรียน ทั้งกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาและกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา มีการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนโดยมีการจัดกิจกรรมเสริมให้กับนักศึกษาโดย

การจัดกิจกรรมที่เสริมศักยภาพทั้งในด้านชุมชนและกิจการที่เสริมศักยภาพความเป็นครูในอนาคต ซึ่งการ
สัมภาษณ์ผู้บริหารสอดคล้องการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“กิจกรรมเรามีให้ทุกสาขาที่จัดขึ้นมา เพื่อสนับสนุนนิสิตที่จะเป็นคนที่มีความภาพ ให้จัด
กิจกรรมไปต่างจังหวัดอะไรก็ได้แล้วแต่สาขาของเขา แล้วเราก็จะดูแลฝึกสอนนิสิตด้วย ฝึกสอนนิสิตเราก็
จะพาไปฝึกปฏิบัติ อบรม ฝึกสอน ผู้นำ ผู้ตาม ที่ดี”

(สถาบัน ข / ผู้บริหารท่านที่ 3 / 16 ก.ค.2548)

“อันนั้นมันจะมีกิจกรรมระดับคณะ อันนั้นจะเป็นกิจกรรม ตอนที่เราทำวิจัยเราก็สอบถามเขา อัน
นี้เป็นกิจกรรมระดับมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่แล้วกิจกรรมระดับคณะส่วนใหญ่ทุกคนก็มีส่วนร่วม
กิจกรรมอย่างเช่น English Smile Club ก็แล้วแต่ใครจะเข้าหรือไม่เข้าก็ได้ อันนั้นก็ช่วยฝึกในเรื่องของ
ภาษาอังกฤษ แล้วก็ตอนนี้เราก็มีโครงการเรียน Education Tainment หรือ การศึกษาเชิงภาษาอันนี้ก็
ช่วยให้ฝึกฝนเรื่องของการใช้ภาษาอังกฤษ”

(สถาบัน ข / ผู้บริหารท่านที่ 4 / 18 ส.ค.2548)

“อะไรก็ตามที่สามารถให้เขามีสวนร่วมได้ ของมหาลัยที่มีกิจกรรม ก็จะทำให้เขาเป็นตัวหลักคะ
แล้วก็จัดสรรเวลาพาที่ อาจารย์ก็จะจัดสรรเวลาในช่วงที่มีตอนบ่าย หรือในวันที่เขาว่าง เขาก็จะ
ไปทำกิจกรรมอื่นๆ ไม่ได้นั่งอยู่เฉยๆ”

(สถาบัน ค / ผู้บริหารท่านที่ 6 / 4 ส.ค.2548)

“แต่ละเทอม ปีหนึ่งหรือเทอมหนึ่งเขาให้นักศึกษาไปทำกิจกรรมนอกห้องเรียน เขาจะให้
นักศึกษาไปทำเหมือนกับเป็น ไปออกค่ายหรือไปทัศนศึกษา เขาจะมีไปเป็นครั้งๆไป ครั้งนี้จะไปเรื่อง
ส่งเสริมบุคลิกภาพ ครั้งนี้จะไปเรื่องอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อะไรอย่างนี้ เขาก็จะมีแบ่งไปเลย”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 8 / 19 ก.ค.2548)

“กิจกรรมพิเศษจะใช้วิธีการว่า ดูว่าเด็กที่อ่อนนะ คนไหนบ้าง พยายามหากิจกรรมเสริม ก็
พยายามหากิจกรรมเสริมให้ เหมาะสมแต่ที่นี้จะหา นโยบาย ว่าเด็กเรามีวินัยและมีความรับผิดชอบน้อย
จะเพิ่มกิจกรรมพิเศษเกี่ยวกับเรื่องสร้างวินัย แล้วก็เรื่องพฤติกรรมทางด้านคุณธรรมก็จะใช้วิธีการพาไป
ดูงานไปที่วัด แล้วก็พาไปเข้าค่าย เสริม เรื่องพวกนี้”

(สถาบัน จ / ผู้บริหารท่านที่ 11 / 17 ก.ค.2548)

“นักศึกษามีการจัดชมรม ชุมนุมขึ้นมาจะคะ ว่าเขารู้ว่าคนที่ตั้งเป็นพวกสี่ปีชดด้วยซ้ำ
พยายามให้พวก 5 ปี หลักสูตรห้าปีเข้ามามีส่วนร่วม ส่งเสริมความเป็นครู”

(สถาบัน ฉ / ผู้บริหารท่านที่ 12 / 7 ส.ค.2548)

จากการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“ถ้าเด็กทุนก็จะส่งเสริมให้ทุกๆตอนปิดภาคเรียนนะคะ ก็อย่างถ้าตุลาาก็จะเป็น daytrip ก็จะไป
ทัศนศึกษาวันเดียว ก็ไปแถวๆ นี้คะ”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ก / 22 ส.ค.2548)

“Edutainment, สอนน้องร้องเพลง เอ็นเตอร์เทนเม้นท์นะคะ เป็นเหมือนการศึกษา แล้วแต่ถ้าว่างก็ลงชื่อเข้าเรียน แล้วก็เน้นการสอนทางภาษาอังกฤษ จะมีคู่มือร้องเพลงภาษาอังกฤษ 2 ครั้งแล้ว”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ข / 14 ส.ค.2548)

“ปีที่แล้วเยอะมากค่ะ บางเดือนก็มีการไปดูงานที่ภาคเหนือ คือ วันสำคัญอะไรก็ได้ร่วม ปีที่แล้วไปเจอกิจกรรม กิจกรรมจะเยอะกว่าห้องๆ เยอะมาก เพราะว่า เขาเอาเกณฑ์ไปให้ สกอ. ว่า คุณต้องผ่านกิจกรรมตรงนั้นๆ คุณถึงจะเป็นนักเรียนทุนนะอะไรอย่างเนี่ย เลยต้องทำกิจกรรมตามที่ สกอ. เขากำหนดมาด้วย”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ค / 25 ส.ค.2548)

“เริ่มแล้วค่ะ ตอนนี้ออกไปตามโรงเรียนที่เป็นการศึกษาพิเศษทุกๆ วันจันทร์”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ง / 23 ส.ค.2548)

“สำหรับกิจกรรม ภาษาอังกฤษก็คือ ตอนนี้อาจารย์ก็มีชวนๆ ไปสิงคโปร์ไปดูงานกับพวกปริญญาโท”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน จ / 10 ส.ค.2548)

“ก็เสริมสร้างพัฒนาความเป็นครู ปีที่แล้วของเราเข้าค่ายผู้นำ”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ฉ / 23 ส.ค.2548)

ปัญหาอุปสรรคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ปัญหาอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับการสอนที่เป็นรายวิชา พบว่า การบริหารเวลาในการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษซึ่งมีระยะเวลาที่ต่อเนื่องจากการเรียนชั่วโมงปกติทำให้นักศึกษาอ่อนเพลีย ซึ่งจากการสนทนากลุ่มนักศึกษาให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“แปดโมงถึงบ่ายสามแล้วยังต้องมานั่งเรียนพิเศษ ถึงตอนกลางคืน พอวันอังคารต้องมีสอบ มีการบ้าน มีอะไรเยอะแยะมากมาย”

“ปัญหาที่ติดที่สุดคือ เรื่องเวลาเวลาเรียนที่สอนเสริม มันคือ ตอนเย็น ก็คือว่ามันหนักเกินช่วงเวลาเรียนตั้งแต่ แปดโมงถึงสี่โมงเย็น ก็มีเรียนมาตลอด แล้วก็มาเรียนต่อ ทำไมถึงสองทุ่ม มันก็ล่าแล้ว”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ก / 22 ส.ค.2548)

ส่วนการสอนที่เป็นชุดวิชา พบว่ายังเป็นปัญหาเรื่องของวิชาที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นชุดวิชา ซึ่งทำให้มีจำนวนหน่วยเพิ่มขึ้น ระยะเวลาในการสอนเพิ่มขึ้น และความยุ่งยากในการบูรณาการในชุดวิชาที่ต้องสอนให้นักศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนในห้องเรียนที่มีการสอนเป็นลักษณะชุดวิชาทำให้นักศึกษาเกิดความสับสนปรับตัวไม่ทันกับการสอนของอาจารย์แต่ละท่าน ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสอดคล้องกับการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“ในมุมมองผู้สอนก็คือบางครั้ง เนื่องจากมันเป็นลักษณะบูรณาการอาจารย์ถึงจะมีคุณสมบัติที่เกี่ยวกับชุดวิชาที่จะสอน แต่ก็การประสานระหว่างกันเป็นทีม ไม่ค่อย work ในใบทรายวิชา เพราะว่าท่านนัดสอนอย่างเดียว”

(สถาบัน ค / ผู้บริหารท่านที่ 6 / 4 ส.ค.2548)

“เป็นรายวิชาไม่มีปัญหา คือรายวิชา ถ้าเป็นภาษาอังกฤษเราส่งเข้าคณะมนุษยศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์เขามี text ของเขา พอมันมาเป็น 6 หน่วยกิตแล้วมันมาเป็นภาษาอังกฤษสำหรับครู ชื่อรายวิชามันก็เปลี่ยน course outline มันก็เปลี่ยน วัตถุประสงค์มันก็เปลี่ยน มันเปลี่ยนใหม่ทั้งหมดเลย ทั้งระบบเลย แล้วมันมาเป็น 5 ปี อันนี้มีปัญหามาก”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 7 / 14 ก.ค.2548)

“ก็พยายามสร้างเนื้อหาให้สอดคล้องแต่พอทำๆ ไม่ได้ คนสอนไม่ได้สอนแบบบูรณาการ สอนบูรณาการไม่เป็น ก็สอนแต่วิชาตัวเอง บูรณาการเฉยๆ ทำไม่ได้”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 9 / 29 ก.ค.2548)

“จะบอกว่าอาจจะไม่ work เพราะว่าหน่วยกิตมันเยอะเกิน อะไรอย่างนี้นะ”

“รู้สึกมันใช้เวลาเยอะเกิน กับในเรื่องหนึ่ง และอีกเรื่องหนึ่งเดี๋ยวมันก็ต้องไปบูรณาการกับเรื่องนั้น”

(สถาบัน จ / ผู้บริหารท่านที่ 10 / 12 ก.ค.2548)

“หลักสูตรใหม่จะมีปัญหาตรงที่ว่าชั่วโมงกับหน่วยกิตก็จะเยอะมาก ก็ต้องจัดให้สมดุล เพราะชั่วโมงอาจารย์อาจจะเป็นผู้สอนของในรายวิชาอื่น ชั่วโมงมันก็จะไหลด”

(สถาบัน จ / ผู้บริหารท่านที่ 11 / 17 ก.ค.2548)

“อาจารย์ก็บ่นเหมือนกันว่า มันยุ่งยากในการที่จะบูรณาการ อาจารย์จะไม่คุ้นเคย ไม่ชำนาญ ชุดวิชาแต่คำอธิบายรายวิชาเฉยๆ ก็ได้สร้างชุดหนึ่งที่เป็น module มา”

(สถาบัน ฉ / ผู้บริหารท่านที่ 12 / 7 ส.ค.2548)

จากการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“จะปรับตัวไม่ทัน ก็คือ ถ้าคนเดียวมากก็จะรู้เลยว่า เหมือนกันเป็นแบบนี้ๆ สอนแบบนี้ๆ คือเราจะเตรียมตัวได้ แต่ถ้าเกิดสมมติวันนี้ คาบนี้เรียนกับอาจารย์อีกคนหนึ่ง คาบหน้าจะเป็นอาจารย์อีกคนหนึ่ง ต้องคิดแล้วว่าเออ คาบหน้าอาจารย์คนนี้มีสอนเราจะต้องทำยังไงนะ มันปรับตัวไม่ทัน”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ง / 23 ส.ค.2548)

สรุปผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

จากการศึกษา พบว่า รูปแบบการสอนที่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบ่งได้เป็น 2 ส่วนคือ ส่วนการเรียนการสอนตามวิชาในหลักสูตรทั้งนี้ได้มีการจัดกิจกรรมเสริมด้านการเรียนสำหรับนักศึกษาที่ได้รับทุน และอีกส่วนหนึ่งที่ต้องมีการจัดกิจกรรมที่เสริมศักยภาพให้กับนักศึกษาโดยรวมทั้งนักศึกษาที่ได้รับทุน และนักศึกษาไม่ได้รับทุนทำกิจกรรมร่วมกันซึ่งมีการจัดโครงการต่างๆ ขึ้นมาเพื่อให้นักศึกษาได้ร่วมกิจกรรมทั้งในสถาบันและข้างนอก รูปแบบการเรียนการสอนที่นักศึกษาต้องเรียนนั้นยังคงเป็นลักษณะแบบเดิมซึ่งไม่มีการบูรณาการเรียนการสอนขึ้นมาใหม่ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การจัดเตรียมผู้รับผิดชอบ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สำหรับกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาขึ้นอยู่กับภาควิชาและสาขาวิชาเป็นผู้รับผิดชอบ ส่วนกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชาอาจารย์ได้มีการทำความเข้าใจกันในการจัดเตรียมกิจกรรมให้เหมาะสมกับนักศึกษา และการเชิญอาจารย์ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญมาเป็นวิทยากรอบรมให้ความรู้เพิ่มเติม การส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนนอกห้องเรียน ทั้งกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาและกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา มีการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนโดยมีการจัดกิจกรรมเสริมให้กับนักศึกษาโดยการจัดกิจกรรมที่เสริมศักยภาพทั้งในด้านชุมชนและกิจกรรมที่เสริมศักยภาพความเป็นครูในอนาคต ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สำหรับกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชา พบว่า การบริหารเวลาในการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ ซึ่งมีระยะเวลาที่ต่อเนื่องจากการเรียนชั่วโมงปกติทำให้นักศึกษาอ่อนเพลีย ส่วนกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา พบว่า ยังเป็นปัญหาเรื่องของวิชาที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นชุดวิชา ซึ่งทำให้มีจำนวนหน่วยเพิ่มขึ้น ระยะเวลาในการสอนเพิ่มขึ้น และความยุ่งยากในการบูรณาการในชุดวิชาที่ต้องสอนให้กับนักศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนในห้องเรียนที่มีการสอนเป็นลักษณะชุดวิชาทำให้นักศึกษาเกิดความสับสนปรับตัวไม่ทันกับการสอนของอาจารย์แต่ละท่าน

แนวทางในการแก้ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอนแนะ

แนวทางในการแก้ปัญหาอุปสรรคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้มีการทำความเข้าใจในการสอนแบบบูรณาการในกลุ่มอาจารย์ที่สอน และจัดเตรียมอาจารย์สอนให้พร้อม และบางสถาบันได้มีการปรับปรุงหลักสูตรขึ้นมาใหม่ มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนสัมพันธ์ภายในกลุ่มที่เรียนหลักสูตร 5 ปี สำหรับนักศึกษาทุน และเพิ่มเติมการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณภาพของการนักศึกษา ซึ่งการสัมภาษณ์ผู้บริหารและสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“อาจารย์ก็ต้องเรียกประชุม แล้วก็ เตรียมเท่าที่ให้ได้ก็คือเชิญคนที่เขาทำบูรณาการเก่า ๆ มาทำให้อู”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 7 / 14 ก.ค.2548)

“เราก็จะสับเปลี่ยนกันว่า ตรงนี้อาจารย์ที่สอนต้องรับเป็นชุดวิชาอย่างเดียว ในรายวิชาของหลักสูตรเก่าหลุดได้เลย ให้อาจารย์ที่สอนเป็นทีมกันสอนแทน”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 9 / 29 ก.ค.2548)

“คาดว่าจะต้องมาปรับปรุงหลักสูตร เพราะใช้ได้ปีกว่าๆ แล้ว เราก็รู้แล้วว่าประเด็นของเราคืออะไร เราก็จะมาปรับปรุงหลักสูตรแล้วละคะ”

(สถาบัน จ / ผู้บริหารท่านที่ 10 / 12 ก.ค.2548)

จากการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“อยากให้มีกิจกรรมร่วมกันของเด็กทุน อยากให้มีกิจกรรมของเด็กทุน เพราะว่าเด็กทุนทำเข้ามาเหมือนเด็กทั่วไป ไม่แตกต่างกับคนอื่น ว่า เราเข้ามาเรียนทุน เราจะมามีกิจกรรมอะไรที่ทำร่วมกัน”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ข / 14 ส.ค.2548)

“สำหรับกิจกรรมคิดว่ายังนะคะ หรือว่ามันน่าจะมียะไรพิเศษมากกว่านี้ที่แบบไปเข้าค่าย ปีที่แล้วเราไปเข้าค่ายใช้ใหม่คะ อย่างคราวที่แล้วไปเข้าค่ายสิ่งแวดล้อม ตอนเนี้ยคะ แล้วก็ไปอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ก็คือ ไปเดินดู ขึ้นรถแล้วก็กลับ ก็เหมือนลูกทัวร์ ทั่วๆไป ไป 2 คืน แทนที่จะพากันไปมูลนิธิที่เกี่ยวกับเด็กมากกว่าที่จะไปจุดๆ นั้นคะ”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ง / 23 ส.ค.2548)

“อยากจะไปศึกษาดูกิจกรรมของครุศาสตร์ ตามมหาลัยต่างๆ อย่างสวนสุนันทา สวนดุสิต มศว. มันจะได้แชร์ความรู้กัน”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ฉ / 23 ส.ค.2548)

และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มผู้บริหารและอาจารย์นั้น มีข้อเสนอแนะด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายนอกห้องเรียนโดยการให้พานักศึกษาออกไปนอกสถานที่เป็นการเพิ่มประสบการณ์ไม่มีเรียนแต่เพียงในห้องเรียนอย่างเดียว และควรเน้นกิจกรรมส่งเสริมความเป็นครูทั้งกิจกรรมในการเรียนการสอนและกิจกรรมในช่วงปิดภาคการศึกษา จากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มนักศึกษานั้นมีข้อเสนอแนะด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนออกเป็น 2 ด้านคือกิจกรรมภายนอกห้องเรียนและภายในห้องเรียน ด้านกิจกรรมภายนอกห้องเรียนนั้นควรที่จะมีกิจกรรมที่เหมาะสมกับเนื้อหาและมีประโยชน์ในอนาคตเน้นที่การฝึกให้รู้จักประสบการณ์จริง กิจกรรมที่หลากหลายเช่นการศึกษาดูงานต่างๆ ซึ่งจะส่วนช่วยในเรื่องของการฝึกการทำงานเป็นทีม ส่วนกิจกรรมภายในห้องเรียนนั้นควรที่จะมีการสอดแทรกกิจกรรมไปกับการสอนเชิงวิชาการเพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย

12. การวัดผลและประเมินผล

การวัดผลและประเมินผลมีการนำเสนอประเด็นที่น่าสนใจแบ่งออกเป็น การวัดผลและประเมินผลวิชาเรียน การตัดเกรดและการประเมินการสอน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

12.1 การวัดผลและประเมินผลวิชาเรียน

การวัดผลและประเมินผลวิชาเรียนในกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาที่มีการวัดผลและประเมินผลซึ่งเป็นไปตามวิชาที่สอนโดยการตกลงกันระหว่างอาจารย์สอนและนักศึกษา ซึ่งการสัมภาษณ์ผู้บริหารและสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“การวัดการประเมินผล ถ้าเป็นรายวิชาเองวัดไปตามหน่วยกิต เหมือนคนอื่นเขา ก็จะมีวัดผลเพิ่มเติม กลุ่มที่มีกิจกรรมก็จะวัดให้ต่างหาก”

(สถาบัน ก / ผู้บริหารท่านที่ 1 / 7 ก.ค.2548)

“มีการตัดสินหรือกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ร่วมกันของแต่ละสาขาวิชาอาจารย์แต่ละวิชาเป็นผู้จัดประเมินผล ขึ้นอยู่กับอาจารย์ในแต่ละวิชา”

(สถาบัน ข / ผู้บริหารท่านที่ 4 / 18 ส.ค.2548)

จากการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“ตอนแรกอาจารย์จะเอาข้อตกลงมา พอใจไหม เพื่อถ้ามีอะไรเสนอมาก็ได้ ค่ะแน่นอนนี่มาจากการทำงานเป็นกลุ่ม อาจารย์จะกำหนดมาว่าอย่างนี้ เราพอใจหรือเปล่า ถ้าเราไม่พอใจ มีอะไรที่จะเสนอใหม่ ปรับเปลี่ยนได้ที่เราจะตัดสินใจคะเนที่ตรงคะเนที่ตรงไหน”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ข / 14 ส.ค.2548)

ส่วนกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชานั้นขึ้นอยู่กับอาจารย์ประจำชุดวิชาที่ต้องร่วมกันพิจารณาทั้งนี้ ได้มีการพิจารณาถึงนักศึกษาทุนซึ่งมีเงื่อนไขที่ต้องทำเกรดให้ถึงตามข้อกำหนดดังนั้นอาจารย์จึงต้องมีการพิจารณาการเก็บคะแนนของนักศึกษาตามความเหมาะสม ซึ่งการสัมภาษณ์ผู้บริหารและสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“การวัดและประเมินผล ก็จะมี แล้วแต่ว่า อาจารย์ประจำชุดวิชาจะพิจารณาจะให้เกรดระดับเหมือนกันกับอื่นๆ นะคะ กับหลักสูตรอื่นๆ ระดับเกรดมีก็เกรดอะไรก็แล้วแต่ แต่ว่าวิธีการวัดและประเมินผล ก็แล้วแต่อาจารย์จะ assign งาน จะสอบหรือไม่สอบก็ได้ แล้วแต่ มันเป็นข้อตกลงของอาจารย์ ”

(สถาบัน ค / ผู้บริหารท่านที่ 6 / 4 ส.ค.2548)

“การทำธนาคารข้อสอบในแต่ละรายวิชา มีความเชื่อว่าทำธนาคารข้อสอบ มันทำให้ผู้สอนเป็นทีม ต้องกระตือรือร้น เพราะว่าแต่ละคนจะต้องให้เด็กของตัวเองเป็นมาตรฐานอย่างหนึ่ง มันเป็นการยึดมาตรฐานวิชา”

“เขาจะแบ่งกันอยู่แล้วว่า ถ้าเกิดว่าเป็นหัวข้อนี้ๆ ประเมินไปเลย แล้วก็สุดท้ายตอนปลายภาค เขาจะออกข้อสอบร่วมกัน แล้วก็คือ เหมือนกับแบ่ง จริงๆแล้วเหมือนกับแบ่งแต่ให้อยู่ในชุดข้อสอบที่เดียวกันเสมอ ก็คือ แบ่งไปเลยหัวข้อนี้ก็ข้อๆ แล้วก็ให้ทำกัน”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 8 / 19 ก.ค.2548)

“ก็ยังใช้แบบเดิมคือ อาจารย์เจ้าของวิชาที่รับผิดชอบตามนโยบายใหม่เขาบอกว่าวิชาเดียวกันให้สอนเหมือนกัน สอบเหมือนกัน ตัดเกรดเกณฑ์เดียวกัน คือนโยบายป็นนี้แต่ต้องสอนในหัวข้อเดียวกัน เนื้อหาต้องเหมือนกัน เวลาสอบต้องสอบวันเดียวกัน เวลาเดียวกัน”

(สถาบัน จ / ผู้บริหารท่านที่ 11 / 17 ก.ค.2548)

“อาจารย์ประสานกันเองในกลุ่มของอาจารย์ผู้สอนว่ามีารคุยกันเองนะคะ”

(สถาบัน ฉ / ผู้บริหารท่านที่ 12 / 7 ส.ค.2548)

จากการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“ก่อนที่จะเรียนก็จะเรียน อาจารย์เอาคะแนนขึ้นหน้าจอโปรเจคเตอร์ แล้วถามว่าพอใจไหม ถ้าครูดคิดอย่างนี้ แล้วทุกคนก็จะตอบว่าไม่พอใจ ค่ะเนนกลางภาคจะน้อยมากคือว่า ก็จะตัดตอน ตอนไปที่คะเนเก็บ แต่ถ้าอาจารย์ให้ได้ก็ มันก็เกินไปมันไม่สมควร”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ค / 25 ส.ค.2548)

“มันจะมีอาจารย์คนนึงตัดแบบ 50:50 จะไหวไหม ค่ะเนนเก็บ 50 สอบ 50 คือ ถึงอย่างเราเก็บ 50:50 เราไม่ได้ใช้ใหม่คะ แต่คือ เอกการศึกษาพิเศษตรงนี้เป็นแบบว่า มีเพื่อนที่บกพร่องทางการได้ยินและบกพร่องทางการมองเห็น”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ง / 23 ส.ค.2548)

“ไม่ได้ขึ้นอยู่กับการสอนอย่างเดียว คือ จากการปฏิบัติการมีส่วนร่วมทำกิจกรรมกับอาจารย์”

“ก็เขาจะมีเกณฑ์คะแนนมาให้เรา มี Course Outline ให้ก่อนใช้ใหม่คะ เวลาเรียนที่สอบจะแค่ 30-40% นอกนั้นก็จะเป็นกิจกรรม”

“ประเมินเรื่อยๆ ติดตามผลเรื่อยๆ อย่างเช่น พูดไม่ได้ ก็ไปหัดพูดมา ไปฟังข่าวภาษาอังกฤษที่เปิดเจอ ฟังนี่เข้าต้อง lecture มาส่งอาจารย์ present ให้เพื่อนๆ ฟังว่ารู้เรื่องหรือเปล่า เขาทำอะไรที่โน่นอย่างไร”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ง / 10 ส.ค.2548)

“มีเกณฑ์ของอาจารย์เพราะว่าในห้องมันจะต่างกัน”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ฉ / 23 ส.ค.2548)

12.2 การตัดเกรด

การตัดเกรดของกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาขึ้นอยู่กับอาจารย์สอนและมีการตัดเกรดรวมในกลุ่มที่นักศึกษาเรียนวิชาเดียวกัน ซึ่งการสัมภาษณ์ผู้บริหารสอดคล้องสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“ลักษณะวิชาหนึ่งๆ มันไม่เหมือนกันแน่นอน และการประเมินมันก็เอา เกณฑ์ประเมินตามรายวิชาไม่เหมือนกัน เสมือนกับว่าขึ้นอยู่กับอาจารย์ผู้สอนรายวิชานั้นๆ”

(สถาบัน ก / ผู้บริหารท่านที่ 2 / 18 ก.ค.2548)

จากการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“ถ้าสมมติเรียนภาษาไทยค่ะ เรียนกันก็คณะก็ตัดเกรดด้วยกันหมดเลย ภาษาอังกฤษอะไรอย่างนี้”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ข / 14 ส.ค.2548)

ส่วนเป็นชุดวิชาการตัดเกรดของกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา ขึ้นอยู่ดุลพินิจของอาจารย์ผู้สอนในชุดวิชานั้นๆ ทั้งนี้ได้มีการพิจารณาเกรดจากหลายๆ ส่วนเช่น จากเพิ่มสะสมผลงาน จากปฏิสัมพันธ์ในการเข้าเรียน โดยยังคงยึดเกณฑ์ที่ใช้กัน ซึ่งการตัดเกรดกรณีที่เป็นชุดวิชานั้นมีการติดตามดูแลอย่างใกล้ชิดเพราะอาจส่งผลต่อเกรดที่นักศึกษาจะได้รับ ซึ่งการสัมภาษณ์ผู้บริหารสอดคล้องสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“เรามีการตกลงกันของมหาลัยอยู่แล้ว เกณฑ์การให้คะแนน การให้เกรด ส่วนวิธีการขึ้นอยู่กับดุลพินิจของอาจารย์ผู้สอน เราจะให้ใช้แบบ portfolio ก็ได้ใช้ rubic ประเมิน ส่วนใหญ่จะใช้ rubic แต่บางท่านก็ยังมีสอนก็แล้วแต่ลักษณะธรรมชาติของวิชาด้วย ใช้เกณฑ์ของสถาบันคณะเรา”

(สถาบัน ค / ผู้บริหารท่านที่ 6 / 4 ส.ค.2548)

“จะต้องดูแลอย่างดี ก่อนจะตัดเกรด เพราะถ้าตัดไป อย่างถ้า 3 หน่วยกิตไม่ค่อยลงเลย เพราะเขาไม่ได้ D ตรงนี้อาจไม่ได้ D ตัวนี้ แต่พอเป็น 6 หน่วยกิต เรื่องการตัดเกรด เรื่องการประเมินผล”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 7 / 14 ก.ค.2548)

“สอบส่วน 100% อยู่แล้วสอบต้องมีส่วนหนึ่ง ส่วนมาเรียนบุคลิกภาพอะไรอย่างนี้ มันอีกอีกชั้นตอนหนึ่ง ซึ่งเค้าเรียกว่า ประเมินตามสภาพจริงใช้ไหม Authentic Assessment มันก็มีตัวชี้วัดอยู่แล้ว มาไม่เคยทันเลย ไม่เคยจะตอบคำถามเลย ไม่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับเพื่อนเลย นั่งหลับตลอดเวลา อันนี้ ก็ 100% อยู่แล้ว งานการไม่รับผิดชอบไม่ประณีต ก็ประเมินตามเหมือนกับ วิชาที่ให้มา ใช้ไหมคะ ก็เช็คครูบอกอยู่แล้วว่า ประณีตหรือไม่ประณีต ความถูกต้องมีมากแค่ไหน ก็ประเมิน ไม่น่ามีปัญหา”

(สถาบัน จ / ผู้บริหารท่านที่ 10 / 12 ก.ค.2548)

จากการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“เขามีเกณฑ์คือ พวกหนูต้องสอบได้คะแนนได้เท่านั้น”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ค / 25 ส.ค.2548)

“มีหลายคนสอนอย่างนี้ อาจารย์ก็จะแบ่งกันอยู่ในวิชาเรียนอาจารย์แต่ละคนแล้วก็เอามาเฉลี่ยกัน”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ฉ / 23 ส.ค.2548)

12.3 การประเมินการสอน

การประเมินการสอนของอาจารย์ทั้งกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาและกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา มีการประเมินอาจารย์จากนักศึกษาที่เรียนในวิชานั้นโดยผ่านแบบประเมินซึ่งบางสถาบันได้จัดทำเว็บไซต์ให้นักศึกษาเข้าไปประเมิน ทั้งนี้มีการจัดฝ่ายที่ดูแลรับผิดชอบเรื่องการประเมินการสอนของอาจารย์และมีการประกันคุณภาพเป็นการประกันคุณภาพการสอนของอาจารย์สอนในวิชาที่นักศึกษาต้องเรียนด้วย ซึ่งผู้บริหารได้ให้สัมภาษณ์ไว้อย่างสอดคล้องกันดังต่อไปนี้

“เรามีการประเมิน ให้นิสิตประเมินการสอนของอาจารย์”

(สถาบัน ข / ผู้บริหารท่านที่ 3 / 16 ก.ค. 2548)

“นิสิตเองก็ประเมินอาจารย์ด้วยนะ ประเมินบน website ด้วย ก็เข้าไปประเมินบน website ตรงนี้ online ด้วย”

(สถาบัน ข / ผู้บริหารท่านที่ 4. / 18 ส.ค.2548)

“เราจะมีประเมิน เราจะมีการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ในทุกชั้นปี ว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่เราตั้งเป้าหรือเปล่า เพราะเรามีตัวประกันคุณภาพเป็นตัวกำหนด แล้วก็อีกอันหนึ่งก็คือ ในแง่ของการที่จะดูตรงนี้ เราเอาประกันคุณภาพเป็นตัวกำหนดนะ”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 7 / 14 ก.ค.2548)

“จะมีฝ่ายวิจัยเขาจะทำเหมือนแบบประเมินการเรียนการสอนของอาจารย์ แล้วก็ให้นักศึกษา
ทำประเมิน”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 8 / 19 ก.ค.2548)

“เป็นขั้นแค่ประเมินผู้สอนเท่านั้น คือเค้ามี่มีการประเมินการสอนของครูในรายวิชา”

(สถาบัน จ / ผู้บริหารท่านที่ 10 / 12 ก.ค.2548)

ปัญหาอุปสรรคการวัดผลและประเมินผล

ปัญหาอุปสรรคการวัดผลและประเมินผล กลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชาสำหรับนักศึกษาพิเศษเข้ามา
ศึกษาซึ่งจะต้องมีการกำหนดเกณฑ์พิเศษให้นักศึกษาพิเศษที่เข้ามาเรียน อาจารย์บางท่านสอนไม่ทันทำให้เกิด
ปัญหาเรื่องเนื้อหาในการออกข้อสอบ และรูปแบบการสอนของอาจารย์แต่ละท่านทำให้การออกข้อสอบมีความ
แตกต่างกันส่งผลต่อคะแนนของนักศึกษา ซึ่งการสัมภาษณ์ผู้บริหารและการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“การศึกษาศิลปะ โดยใช้เกณฑ์เดียวกับเด็กปกติไม่ได้ มันจะจำไปหมดหรือกฎเกณฑ์ทาง
ภาษาอังกฤษตั้งแต่เรียนมาทั้งหมด แล้วไปสอบ final ไม่ไหวเด็กพวกนี้เขาจำไม่ไหว เพราะงั้นก็ต้อง
ต้องแบ่งคะแนนเก็บข้างนอกหน่อย แล้วสอบ final ให้น้อยหน่อย สัดส่วนของคะแนนเก็บอย่าง
ภาษาอังกฤษแบ่งเลย เมื่อก่อนเราเป็น 50,50 ก็ต้องขึ้นมาเป็น 60,40 เก็บให้มากกว่า”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 7 / 14 ก.ค.2548)

“ก็จะเกิดปัญหากับ ปลายเทอมนี้ก็จะเกิดปัญหาอยู่ เพราะบางคนสอนไม่ทันเขาก็ออกแค่ว่าเขา
สอน คนสอนจบเร็วก็เขาก็ออกใหญ่ เลย แล้วตกลงกันไม่ได้มีปัญหามาปัญหาจะเกิดตอนสิ้นเทอม”

(สถาบัน จ / ผู้บริหารท่านที่ 11 / 17 ก.ค.2548)

จากการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“การสอนไม่สอดคล้องต่อเนื่องกัน อย่างสอนก็คือว่าอาจารย์ให้คะแนนแบบคนหนึ่ง อีกคน
หนึ่งให้แบบหนึ่ง แล้วเราจะเอาเกณฑ์อะไรมาวัดอาจารย์ในการให้คะแนน”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ง / 23 ส.ค.2548)

“รูปแบบสอนก็ต่างกันไปเลย แล้วบางทีก็น่าจะได้ A นะ วิชานี้อาจารย์ให้เยอะมาก แต่
อาจารย์อีกท่านหนึ่ง ให้อย่างนี้ คนละแนว คือ ข้อเสียคือ อาจารย์ไม่ Co กันเรื่องคะแนน”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน จ / 10 ส.ค.2548)

และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มผู้บริหารและอาจารย์ พบว่า แบบประเมินผลของทาง
มหาวิทยาลัย ไม่เหมาะสมกับการเรียนการสอน แม้จะได้ทำแบบประเมินแบบใหม่มาแล้วก็ตามเพราะไม่ตรง
กับข้อมูลปัจจุบัน หรือข้อมูลการเรียนการสอนของแต่ละสาขาวิชา และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่ม
นักศึกษา พบว่า การวัดผลการเรียนยังไม่หลากหลาย ไม่ตรงตามเกณฑ์มาตรฐานขึ้นอยู่กับอาจารย์ผู้สอน
บางวิชายังไม่ชัดเจน นักศึกษาไม่ทราบถึงวิธีการวัดผลและประเมินผลของอาจารย์ที่แน่นอน

สรุปผลการวัดผลและประเมินผล

จากการศึกษา พบว่า การวัดผลและประเมินผลวิชาเรียนในกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชา มีการวัดผลและประเมินผลซึ่งเป็นไปตามวิชาที่สอนโดยการตกลงกันระหว่างอาจารย์สอนและนักศึกษา ส่วนกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชานั้นขึ้นอยู่กับอาจารย์ประจำชุดวิชาที่ต้องร่วมกันพิจารณาทั้งนี้ ได้มีการพิจารณาถึงนักศึกษาทุนซึ่งมีเงื่อนไขที่ต้องทำเกรดให้ถึงตามข้อกำหนดดังนั้นอาจารย์จึงต้องมีการพิจารณาการเก็บคะแนนของนักศึกษาตามความเหมาะสม ในการตัดเกรดของกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาขึ้นอยู่กับอาจารย์สอนและมีการตัดเกรดรวมในกลุ่มที่นักศึกษาเรียนวิชาเดียวกัน ส่วนเป็นชุดวิชาการตัดเกรดของกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา ขึ้นอยู่ดุลพินิจของอาจารย์ผู้สอนในชุดวิชานั้นๆ ทั้งนี้ได้มีการพิจารณาเกรดจากหลายๆ ส่วนเช่น จากแฟ้มสะสมผลงาน จากปฏิสัมพันธ์ในการเข้าเรียน โดยยังคงยึดเกณฑ์ที่ใช้กัน ซึ่งการตัดเกรดกรณีที่เป็นชุดวิชานั้นมีการติดตามดูแลอย่างใกล้ชิดเพราะอาจส่งผลต่อเกรดที่นักศึกษาจะได้รับ ส่วนการประเมินการสอนของอาจารย์ทั้งกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาและกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา มีการประเมินอาจารย์จากนักศึกษาที่เรียนในวิชานั้นโดยผ่านแบบประเมินซึ่งบางสถาบันได้จัดทำเว็บไซต์ให้นักศึกษาเข้าไปประเมิน ทั้งนี้มีการจัดฝ่ายที่ดูแลรับผิดชอบเรื่องการประเมินการสอนของอาจารย์และมีการประกันคุณภาพเป็นการประกันคุณภาพการสอนของอาจารย์สอนในวิชาที่นักศึกษาต้องเรียนด้วย และปัญหาอุปสรรคการวัดผลและประเมินผลกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชาสำหรับนักศึกษาพิเศษเข้ามาศึกษาซึ่งจะต้องมีการกำหนดเกณฑ์พิเศษให้นักศึกษาพิเศษที่เข้ามาเรียน อาจารย์สอนไม่ทันทำให้เกิดปัญหาเรื่องเนื้อหาในการออกข้อสอบ และรูปแบบการสอนของอาจารย์แต่ละท่านทำให้การออกข้อสอบมีความแตกต่างกันส่งผลต่อคะแนนของนักศึกษา

แนวทางในการแก้ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

แนวทางในการแก้ปัญหาอุปสรรคการวัดผลและประเมินผล กลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาในการตัดเกรดนั้นควรที่จะมีการพิจารณาคะแนนในการให้เกรดโดยอาศัยทั้งการอิงเกณฑ์และอิงกลุ่มตามความเหมาะสม ซึ่งการสนทนากลุ่มนักศึกษาได้ให้สัมภาษณ์ไว้อย่างสอดคล้องกันดังต่อไปนี้

“บางทีอาจจะต้องขอใช้ทั้งกลุ่มใช้ทั้งเกณฑ์อย่าใช้กลุ่มหรือเกณฑ์อย่างเดียว น่าจะดูคะแนนของนิสิตด้วย อาจจะเป็นแบบตอนแรกใน course syllabus อาจจะทำให้กำหนดว่าจะใช้กลุ่มอย่างเดียว พอคะแนนออกมาอาจจะเปลี่ยน อาจใช้เกณฑ์เข้ามาช่วยด้วย ไม่งั้นตาย F ระนาว”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ก / 22 ส.ค.2548)

“เกณฑ์ในการเรียนของมหาลัยมันไม่เหมือนกัน อยากให้ดูที่มหาลัยด้วย ตัดสอนที่เกรดไม่ได้ ความยากง่ายของวิชาด้วย ไม่งั้นเด็กในมหาลัยก็แย่ เกรดก็ไม่ถึงกันทำยังไงก็หลุด”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ข / 14 ส.ค.2548)

ส่วนกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชาควรมีเพิ่มเติมการนิเทศ เขียนแนวการสอนให้ชัดเจน และพิจารณาการเก็บคะแนนในการสอบประมวลความรู้ ทั้งนี้ได้มีการจัดการประชุมกรณีที่มีปัญหาภายในหมู่อาจารย์

สอน และนักศึกษาเองต้องขยันเรียนเพิ่มขึ้นถ้าเกรดต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งการสัมภาษณ์ผู้บริหารและการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“เราניתศเพิ่ม ฝ่ายวิชาการניתศกัน เพราะว่าต้องเขียนแนวการสอนให้ชัด และในขณะเดียวกันให้ค่านึงถึงผู้เรียนเป็นหลัก จากที่เล่าให้ฟังการศึกษาพิเศษ จะมาใช้ในการประเมินระหว่างปีกับปลายปีเหมือนเด็กอื่นเราไม่ทำ ถ้าทำอย่างนี้เด็กตก แต่ว่าเก็บคะแนนให้มากขึ้น เราเก็บคะแนนให้มากขึ้น แต่ว่าทุกครั้งจะมีการเปลี่ยนแปลงอะไร หรือทำอะไร ใช้วิธีการประชุม ในหมู่อาจารย์ แล้วในแต่ละวิชาเราก็จะมอบเอกสิทธิ์ให้กับเขา อำนาจทางวิชาการ อำนาจทางวิชาการ decentralization แล้วก็เอามารวมกัน”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 7 / 14 ก.ค.2548)

“คงต้องให้เกิดปัญหาไปก่อนแล้วก็วิเคราะห์อีกทีหนึ่งแล้ววางแผนปีหน้า ให้เป็นตามปกติก่อน ให้เกิดปัญหาไปก่อน เพราะว่า เราควบคุมไม่ได้ ให้เกิดปัญหาตอนนั้นก่อนตอนนั้นก็ต้องมาวางแผน”

(สถาบัน จ / ผู้บริหารท่านที่ 11 / 17 ก.ค.2548)

จากการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“เขามีเกณฑ์คือ ถ้าคุณต่ำกว่า 2.75 เขาจะระงับทุน แต่เราต้องมา Active ตัวเองด้วย”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ง / 23 ส.ค.2548)

และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มผู้บริหารและอาจารย์นั้น มีข้อเสนอแนะว่าควรที่จะเน้นการวัดผลและประเมินผลตามศักยภาพของผู้เรียน กระทำเป็นระยะๆ และควรนำผลที่ได้จากการวัดผลและประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอน และจากแบบสอบถามปลายเปิดของนักศึกษานั้น มีข้อเสนอแนะว่าควรที่จะมีการประเมินผลตามสภาพจริง มีแบบแผน ถูกต้องและยุติธรรม ควรที่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด มีการพิจารณาคะแนนการหลายๆ ส่วนไม่ใช่แค่เพียงการสอบเท่านั้น

13. การניתศและติดตามผล

การניתศและติดตามผลของนักศึกษาส่วนที่มีการสอนเป็นรายวิชานั้น มีการניתศและติดตามผลนั้นได้มีการติดตามผลโดยมีคณะกรรมการเป็นผู้ติดตามและสำรวจปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งส่วนหนึ่งนั้นระบบการประกันคุณภาพก็เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยในเรื่องการติดตามผล ซึ่งการสัมภาษณ์ผู้บริหารได้ให้สัมภาษณ์ไว้อย่างสอดคล้องกันดังต่อไปนี้

“กรรมการชุดนี้เป็นคนทำ กรรมการหลักสูตร 5 ปี เป็นคนทำทุกอย่าง ครบวงจรในตัวเอง ติดตามประเมินผล แล้วก็ให้ทำโครงการพิเศษ เช่น อย่งปิดเทอมที่แล้วเราก็เห็นลิตกลุ่มนี้ไปสำรวจปัญหาการศึกษาในท้องถิ่น แล้วมา present แล้วก็มีการมารับผิดชอบ ทุกอย่างครบวงจรอยู่ในชุดเดียว”

(สถาบัน ก / ผู้บริหารท่านที่ 1 / 7 ก.ค.2548)

“ระยะเวลาแค่ 2 ปีที่ผ่านมา ก็มีครบ ก็มีการสำรวจ ตรวจสอบเด็ก 5 ปี ที่ผ่านมานี้เป็นอย่างไร พบอย่างเช่น ผมพบอันนี้ มันเรื่องต้องผ่านผม ก็คือเช่นจำนวนหนึ่งที่ไม่ผ่านเกณฑ์เกิดจากอะไร ก็ต้องไปว่ากันในรายละเอียด มีการติดกันบ้าง อะไรกันบ้าง ก็ต้องมีอันนี้ ต้องมีการ support ตรงนี้”

“เราจะมีการติดตามเป็นระยะๆ ใ้ที่ติดตามดีที่สุดคือ การประกันคุณภาพ เรามีการประกันคุณภาพทุกปี แล้วเราจะมีการไปดูภาควิชา ไป audit จากภาควิชาต่างๆ จากคนภายนอก หัวหน้าภาคอื่นที่ไม่ได้ทำอะไร ก็มี รองคณบดีไปตรวจสอบภาควิชา ประกันภายในทุกปีด้วย นอกจากนั้นแล้วประกันระดับมหาวิทยาลัย จากมหาวิทยาลัยมีประกัน ในมหาวิทยาลัยส่งคณาจารย์ศึกษาศาสตร์นอกจากสมศ. ก็มีกรรมการข้างนอกมาดูอีกครั้งหนึ่ง อย่างของคณะเราก็จะมีการติดตามเรื่องนี้ ติดตามหลักสูตร ติดตาม เวลาไป audit ในแต่ละภาควิชา เราก็จะไปสัมภาษณ์นิสิตในแต่ละวิชานั้น”

(สถาบัน ข / ผู้บริหารท่านที่ 3 / 16 ก.ค.2548)

“เราตั้งเป็นกรรมการขึ้นมา เป็นกรรมการที่ดำเนินการวิจัย คือ จริงๆ แล้วแนวคิดในการวิจัย ตรงนี้ อาจารย์ที่บริหารหลักสูตรทำหน้าที่เป็นผู้วิจัยเพราะฉะนั้น คนที่รับผิดชอบในแต่ละหลักสูตร เขาต้องทำหน้าที่เป็นผู้วิจัยประเมินผลตัวเองอย่างเช่น เขาต้องตอบคำถามได้ว่า ช่วงปีที่ผ่านมาเขาได้ทำอะไร ใช้กระบวนการต่างๆที่เขาได้ทำมา เขาได้ทำอะไรมาบ้าง และเขาพบปัญหาอะไร ได้แก้ปัญหาอย่างไร ผลเป็นอย่างไร ต้องตอบคำถามเหล่านี้ให้ได้ เหมือนกับว่าเขาต้องประเมินตัวเอง เสร็จแล้วก็เอามาสรุปรวมกันว่า ในภาพรวมในสาขาอาจารย์พบอะไรใช้ไหมคะ และในขณะที่เดียวกันเราก็ถามนิสิต ก็คือ อย่างการตอบแบบสอบถามที่เราให้ให้นิสิต อันนี้ก็ข้อมูลที่ได้กันมา เพราะฉะนั้น อาจารย์ในแต่ละสาขาวิชาที่ทำหน้าที่วิจัยในหลักสูตรของตนเอง แต่ว่าอาจจะไม่ใช่อาจารย์ทุกคนในสาขา คือ อย่างในสาขาที่เขามียุทธศาสตร์ คน เขาอาจจะมีส่วนที่เขาไม่สนใจทำวิจัยตรงนี้ แต่ว่าเขาก็ต้องเป็นกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มประชากรที่อาจารย์ในกลุ่มนี้ต้องไปศึกษาสัมภาษณ์หรือสอบถาม ก็คือ แต่ละสาขาวิชาต้องไปวิจัยข้างใน”

(สถาบัน ข / ผู้บริหารท่านที่ 4 / 18 ส.ค.2548)

ส่วนที่มีการสอนเป็นชุดวิชานั้นได้มีการประชุมและทำวิจัยร่วมกันภายในกลุ่มของสถาบันที่การเรียนการสอนที่เป็นชุดวิชา ส่วนหนึ่งได้มีแนวคิดว่าจะมีการเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนกลับมาเป็นรายวิชาเหมือนเดิมด้วยสิ่งที่เกิดขึ้นทำให้สถาบันอุดมศึกษาเห็นถึงปัญหาและข้อจำกัดที่ส่งผลต่อการเรียนการสอน ซึ่งผู้บริหารได้ให้สัมภาษณ์ไว้ดังต่อไปนี้

“การนี้เทศติดตามผลนี้ อย่างไม่เป็นทางการกำลังทำอยู่ แล้วก็อีกส่วนหนึ่ง ร่วมกับมหาลัยอื่นๆ ที่เขาใช้หลักสูตรเดียวกันไปประชุม ทำวิจัยร่วมกัน”

(สถาบัน ค / ผู้บริหารท่านที่ 6 / 4 ส.ค.2548)

“การนิเทศภายในคือดูแลติดตามอย่างใกล้ชิด แล้วก็มีการประกันคุณภาพดูแลผลลัพธ์การเรียนรู้ ในระดับโปรแกรมเขามีคุณลักษณะบัณฑิตตามมาตรฐานโปรแกรม”

“ผลจากการใช้หลักสูตรนี้ก็ถือว่า Ok ปีหนึ่ง ที่เข้ามา the show must go on ยังไงก็ต้องระบบนี้ต่อไป ปีนี้ที่ที่สอง เด็กปีสอง ก็ต้องกระบวนนี้ต่อไป แต่ปีหน้าที่จะรับกลับมาจะไม่มีตัวนี้แล้ว คือ ใช้แค่ 2 รุ่นนี้ นึกออกไหมพอปีหน้าที่จะรับเข้ามาใหม่ อาจารย์กำลังร่างหลักสูตรอยู่ตอนนี้จะกลับมาเป็นรายวิชา”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 7 / 14 ก.ค.2548)

“มันเป็นปีที่สองที่ใช้ เรื่องการนิเทศ อาจารย์เขายังไม่ได้คุยกันมากนักกะคะ ถ้าเกิดถามว่าตอนนี้ใครยังรับผิดชอบอยู่ ก็ยังเป็นอาจารย์ที่ส่งไปอบรม ยังต้องเป็นคน run ต่อไป แล้วก็ด้วยชุดวิชา เนื่องจากใช้มาสองปีแล้วทางราชภัฏหลายๆ แห่งเริ่มเห็นปัญหาว่า มันไม่เหมาะ ในความรู้สึกของผู้ที่สอน เขาว่ามันไม่เหมาะ กับการที่นำไปใช้กับเด็กของเราเนื่องจาก เราต้องยอมรับอย่างหนึ่งว่าระบบการศึกษาของไทย ไม่ได้สอนให้เด็กคิดมากเท่ากับฝั่งแล้วทำตาม แต่ได้ด้วย module ตั้งใจให้เด็กคิด และให้เด็กทำกิจกรรมมากกว่าในห้องเรียน”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 8 / 19 ก.ค.2548)

“เพราะว่าเป็นเชิงระบบก็ยังไม่ค่อยได้ดำเนินการในส่วนนี้เท่าไรนะ ยังไม่ได้จัดเป็นระบบ นอกจากว่า เพียงแต่ว่าเชิญอาจารย์มาเหมือนกันนะ เชิญอาจารย์ที่สอนมาแล้วประสบการณ์คิดว่าประสบการณ์ในการสอนชุดวิชาเป็นอย่างไร จะจัดสัมมนาอยู่เหมือนกัน”

(สถาบัน ฉ / ผู้บริหารท่านที่ 12 / 7 ส.ค.2548)

“ตอนนี้ ผู้บริหารมีหนังสือตามตลอดเลย แล้วอธิบายให้ผู้บริหารดู เพื่อที่จะติดตามตลอด แล้วผู้บริหารก็ท่านเป็นห่วงเรื่องนี้มากเลย เพราะว่าเราทำงานประมาทให้อะไรแล้ว ต้องให้สำเร็จ ผู้บริหารตามตลอดก็มันมีโปรแกรมอะไรที่ต้องไปชี้แจง”

(สถาบัน ฉ / ผู้บริหารท่านที่ 13 / 7 ส.ค.2548)

ปัญหาอุปสรรคการนิเทศและติดตามผล

ปัญหาอุปสรรคการนิเทศและติดตามผลในกลุ่มที่มีการสอนรายวิชาเกิดปัญหาในเรื่องเกรดของนักศึกษาที่ได้ทุนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ซึ่งการสัมภาษณ์ผู้บริหารสอดคล้องกับการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“มีปัญหายูนิตเดียว คือ วิชาที่เรียนแล้วได้คะแนนไม่ค่อยดี พวกวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์”

(สถาบัน ก / ผู้บริหารท่านที่ 1 / 7 ก.ค.2548)

“เกรดไม่ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด มันคงจะต้องคืนทุน ต้องใช้ทุนคืนมันต้อง retire ออกไป”

(สถาบัน ก / ผู้บริหารท่านที่ 2 / 18 ก.ค.2548)

จากการสนทนากลุ่มนักศึกษาดังต่อไปนี้

“ใช้หนี้ ตกเกรดเทอมแรกไม่ผ่าน”

“มันเป็นแบบว่า เพิ่มความเครียด เพิ่มแรงกดดันให้กับนักเรียน”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ก / 22 ส.ค.2548)

“จะเครียดเรื่องเกรด”

(สนทนากลุ่ม สถาบัน ข / 14 ส.ค.2548)

และกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชาเกิดปัญหาความไม่เหมาะสมสำหรับนักศึกษาที่เป็นเด็กพิเศษ อีกทั้งหลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบันนั้นเป็นหลักสูตรที่เป็นหลักสูตรแกนกลางของกลุ่มที่มีการใช้ร่วมกันขาดความพร้อม ความเข้าใจในการนำหลักสูตรมาใช้ และยังขาดการบริหารจัดการในการเตรียมผู้จะมารับผิดชอบ ซึ่งผู้บริหารได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“ระยะ 2 ปีนี้ core course โต การใช้บูรณาการครูไม่ถนัดเด็กของเราบางเอก เอก การศึกษาพิเศษมีปัญหา เพราะเป็นเรื่องของ self study”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 7 / 14 ก.ค.2548)

“มันจะมีในช่วงนี้เปลี่ยนจากเดิมที่เรารวมกันเป็นราชภัฏตอนนั้นมันเป็น 41 แห่งแล้วทำงานด้วยกัน ตรงนั้น พอมันกระจายราชภัฏออกมาดูแล้วตัวเอง ตรงนี้คือ ส่วนบางราชภัฏที่ยังไม่พร้อมเต็มที่ ยังต้องการที่เลี้ยงจากราชภัฏอื่น อันนี้คือ ส่วนที่เป็นปัญหาราชภัฏเล็กๆ ยังมีปัญหา ในการที่เออ ยังไม่มี ไม่มีความพร้อมและความเข้าใจในเรื่องของการจัดหลักสูตรชุดวิชาเท่าที่ควรถ้าเกิดที่ไหนไม่พร้อม”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 8 / 19 ก.ค.2548)

“ยังไม่ได้ตั้งใครรับผิดชอบว่าใครจะดูแลหลักสูตรทำปี รองวิชาการต้องดูแลไปก่อน ศึกษา งานไปก่อนแล้วค่อยมาวางแผนต่อไป”

(สถาบัน จ / ผู้บริหารท่านที่ 11 / 17 ก.ค.2548)

และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มผู้บริหารและอาจารย์ พบว่า การนิเทศและติดตามผลยังไม่ชัดเจนเพราะเป็นเพียงระยะเริ่มต้นของการใช้หลักสูตร และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มนักศึกษา พบว่า ยังไม่มีการนิเทศและติดตามผลในกลุ่มนักศึกษามีแต่เพียงการติดตามผลเฉพาะจุดประสงค์ในวิชาที่เรียนเท่านั้นและไม่มีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

สรุปผลการนิเทศและติดตามผล

จากการศึกษา พบว่า ทั้งส่วนที่มีการสอนเป็นรายวิชาและชุดวิชา นั้นมีการนิเทศและติดตามผลนั้น ได้มีการติดตามผลโดยมีคณะกรรมการเป็นผู้ติดตามและสำรวจปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งส่วนหนึ่งระบบการประกันคุณภาพก็เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยในเรื่องการติดตามผล ส่วนที่มีการสอนเป็นชุดวิชานั้นได้มีการประชุม และทำวิจัยร่วมกันภายในกลุ่มของสถาบันที่การเรียนการสอนที่เป็นลักษณะชุดวิชา ส่วนหนึ่งได้มีแนวคิดว่าจะมีการเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนกลับมาเป็นลักษณะรายวิชาเหมือนเดิมด้วยสิ่งที่เกิดขึ้นทำให้สถาบันอุดมศึกษาเห็นถึงปัญหาและข้อจำกัดที่ส่งผลต่อการเรียนการสอน และจากการศึกษาปัญหาอุปสรรค พบว่า กลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาเกิดปัญหาในเรื่องเกรดของนักศึกษาที่ได้ทุนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด และกลุ่มที่มีการสอนชุดวิชาเกิดปัญหาความไม่เหมาะสมสำหรับนักศึกษาที่เป็นเด็กพิเศษ อีกทั้ง

หลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบันนั้นเป็นหลักสูตรที่เป็นหลักสูตรแกนกลางของกลุ่มที่มีการใช้ร่วมกันขาดความพร้อม ความเข้าใจในการนำหลักสูตรมาใช้ และยังขาดการบริหารจัดการในการเตรียมผู้จะมารับผิดชอบ

แนวทางในการแก้ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

แนวทางในการแก้ปัญหาอุปสรรคการนิเทศและติดตามผล สำหรับกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชา กรณีที่นักศึกษาได้เกรดที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานมีการจัดสอนเสริมให้ ซึ่งผู้บริหารได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“แก้ปัญหาโดยการจัดสอนซ่อมเสริม”

(สถาบัน ก / ผู้บริหารท่านที่ 1 / 7 ก.ค.2548)

ส่วนกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชาอยู่ในช่วงของการแก้ปัญหาที่มาจากชุดวิชาที่เกิดขึ้น และมีการขอความร่วมมือในกลุ่มที่ใกล้ชิดที่มีการใช้หลักสูตรเดียวกันเพื่อติดตามผลที่เกิดขึ้น ซึ่งผู้บริหารได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“กำลังจะแก้ อยู่ ต้องปรึกษากัน กำลังจะแก้ อยู่ ปัญหาเรื่องการจัดเวลาสอน ปัญหาเรื่อง การหาบุคคลสอน ก็หาคนมาสอนบ้างเอิญมันขึ้นกับภาระงานที่จะต้องเป็นปัจจุบัน ทำให้อาจารย์ บางส่วนเกรง ถ้าสอน การสอนแบบ 1 ชุดวิชา 2, 3 ท่าน มันก็ได้ให้ลดภาระงานน้อย บางครั้งทำให้ บางท่านไปสอนที่อื่นดีกว่า จะได้ให้ลดเต็มที่ นี่ 1 วิชามันหลายคน มันจะได้หารภาระงาน ทำให้ อาจารย์ภาระงานลดลง ดูเหมือนว่า อาจารย์บางท่านก็แก้ปัญหากันต่อไป”

(สถาบัน ค / ผู้บริหารท่านที่ 6 / 4 ส.ค.2548)

“เขาก็จะมาขอความร่วมมือจากราษฎรในกลุ่มเดียวกัน อย่างเช่น ทางภาคเหนือเขาจะมี จัดเป็นกลุ่มเลยนะ ราษฎรเชียงใหม่ นครสวรรค์อะไรที่มันใกล้กัน เขาก็จะรวมกันเป็นกลุ่มราษฎรทาง เหนือ เพื่อดูแลกัน อะไรอย่างนี้ แทนที่จะไปรวมเป็นกลุ่มแต่ละภาคย่อยๆ เป็นแบบนี้ และช่วยกัน ติดตามผลตรงนั้นแทน”

(สถาบัน ง / ผู้บริหารท่านที่ 8 / 19 ก.ค.2548)

และจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มผู้บริหารและอาจารย์นั้นมีข้อเสนอแนะว่าควรที่จะมีการ รายงานความคืบหน้าในการใช้หลักสูตรเป็นระยะมีการจัดประชุมติดตามผู้ใช้หลักสูตร ควรจัดอบรมอาจารย์ นิเทศ ทั้งนี้อาจารย์นิเทศทั้งฝ่ายโรงเรียนและคณะจะต้องเข้าใจตรงกันในหลักสูตรและมีการร่วมงานกัน และ จากแบบสอบถามปลายเปิดของกุ่มนักศึกษานั้นมีข้อเสนอแนะว่าควรที่จะทำการนิเทศและติดตามผลอย่างต่อเนื่องและมีการติดตามผลอย่างสม่ำเสมอและทุกๆ ปี

สรุปผลกระบวนการ ปัญหาอุปสรรคการใช้หลักสูตร

จากการศึกษากระบวนการ ปัญหาอุปสรรคการใช้หลักสูตร ผู้วิจัยจึงได้นำผลที่ได้นำมาสรุปเป็นภาพรวมตามประเด็นที่สำคัญ จำนวน 13 ประเด็นดังต่อไปนี้

1. เอกสารหลักสูตร พบว่า เอกสารประกอบหลักสูตรเป็นคู่มือสำหรับนักศึกษาและอาจารย์ แต่ยังไม่พบว่ามีกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชายังขาดเอกสารประกอบหลักสูตรทั้งของอาจารย์และนักศึกษา
2. ความเหมาะสมของเนื้อหา พบว่า เนื้อหาในหลักสูตรแบ่งเป็น 2 ลักษณะคือลักษณะที่มีการสอนเป็นรายวิชาและที่มีการสอนเป็นชุดวิชา แต่ยังไม่พบว่ามีลักษณะที่มีการสอนเป็นรายวิชาเป็นเนื้อหาที่ยากและมีการอัดแน่นของวิชาการ ส่วนลักษณะที่มีการสอนเป็นชุดวิชาเนื้อหามีจำนวนหน่วยกิตที่มีจำนวนมาก
3. คุณภาพของอาจารย์ พบว่า คุณภาพของอาจารย์สอนทั้งกลุ่มที่มีการสอนลักษณะรายวิชาและกลุ่มที่มีการสอนลักษณะชุด มีคุณสมบัติที่ตรงกับวิชาเฉพาะทางตามข้อกำหนด แต่ยังไม่พบว่ามีงานสอนจำนวนมาก
4. ภูมิหลังของนักศึกษา พบว่า คุณภาพของนักศึกษาที่เข้ามาเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้มีความตั้งใจที่จะเข้ามาศึกษาตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่เป็นไปเพื่อ
5. ปัจจัยสนับสนุน พบว่า มีการจัดแหล่งเรียนรู้ให้ค้นคว้าสำหรับนักศึกษาแต่พบว่า นักศึกษาที่เรียนเป็นชุดวิชายังขาดตำราเรียนและขาดที่พักอาศัยซึ่งตามสัญญาจะต้องเข้าพักอาศัยที่หอในมหาวิทยาลัย
6. การประชาสัมพันธ์ พบว่า เป็นหน้าที่หลักของคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่จะต้องให้ความรู้และได้มีการประชาสัมพันธ์ไปตามสื่อต่างๆ และทางโรงเรียน แต่ยังไม่พบว่าการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึงทั้งในสถาบันอุดมศึกษาและนักศึกษาที่เข้ามาศึกษา
7. การเตรียมบุคลากร พบว่า การสอนในวิชาที่เป็นชุดวิชามีการจัดการเตรียมบุคลากรโดยการประชุมและอบรม สร้างความเข้าใจในการเปลี่ยนการสอน แต่ยังไม่พบว่ามีอาจารย์ขาดความพร้อมการบริหารจัดการและขาดความรู้ในเนื้อหาที่สอนแบบชุดวิชา
8. การเตรียมวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน พบว่า การเตรียมวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนยังคงใช้วัสดุที่มีอยู่และอีกส่วนได้มีการจัดสรรงบประมาณในการเตรียมการรองรับการซื้ออุปกรณ์และสื่อที่เหมาะสม แต่ยังไม่พบว่ามีขาดตำราและอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน
9. การจัดเตรียมอาคารสถานที่ พบว่า มีการปรับเปลี่ยนห้องเรียนเองไปเป็นห้องปฏิบัติการ และปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม แต่ยังไม่พบว่ามีพื้นที่ที่จำกัดทำให้จำนวนห้องเรียนมีจำนวนน้อย ไม่พอกับความต้องการ
10. การเตรียมงบประมาณ พบว่า งบประมาณที่ได้รับมี 2 ส่วนคือ ส่วนที่ได้รับจากเงินบำรุงการศึกษา และจากนักศึกษาที่ได้ทุน แต่ยังไม่พบว่ามีเงินสำหรับนักศึกษาทุนที่จะได้รับมีความล่าช้า
11. การบริหารหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนงานด้านวิชาการ พบว่า มีการจัดประชุมบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง แต่ยังไม่พบว่ามีอาจารย์ที่สอนกลุ่มที่มีการสอนชุดวิชามีความชำนาญแตกต่างกันและในหนึ่งชุดวิชาที่มีจำนวนหน่วยกิตที่มาก การจัดทำตารางเรียนตารางสอน พบว่า มีการจัดทำตารางเรียนตารางสอน

ให้เหมาะสมกับระยะเวลาแต่ยังพบว่า กลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชา นักศึกษาต้องเรียนเนื้อหาที่เป็นวิชาการเป็นจำนวนมาก ส่วนกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชานักศึกษามีชั่วโมงที่ต้องเรียนในแต่ละวันเป็นจำนวนมาก และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2 ส่วนคือส่วนการเรียนการสอนในหลักสูตร และส่วนที่เสริมศักยภาพให้กับนักศึกษาที่ได้ทุน แต่ยังพบว่า การสอนที่เป็นรายวิชา มีระยะเวลาการจัดกิจกรรมพิเศษต่อเนื่องจากการเรียนชั่วโมงปกติทำให้นักศึกษาอ่อนเพลีย ส่วนการสอนที่เป็นชุดวิชา การจัดกิจกรรมการเรียนในห้องเรียนทำให้นักศึกษาเกิดความล้าสนปรับตัวไม่ทันกับการสอนของอาจารย์

12. การวัดผลและประเมินผล พบว่า ทั้งกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาและกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา มีการวัดผลในวิชาเรียนและมีการประเมินการสอนของอาจารย์ แต่ยังพบว่า กลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา อาจารย์มีรูปแบบการสอนที่แตกต่างกันทำให้การออกข้อสอบมีผลต่อความคะแนนของนักศึกษา

13. การนิเทศและติดตามผล พบว่า มีการติดตามผลโดยมีคณะกรรมการเป็นผู้ติดตามและสำรวจปัญหาที่เกิดขึ้น แต่ยังพบว่า กลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชา เกณฑ์ของนักศึกษาน่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และกลุ่มที่มีการสอนชุดวิชาขาดความพร้อมความเข้าใจในการนำหลักสูตรมาใช้

ตอนที่ 2.1.2 การติดตามผลการใช้หลักสูตร

ในการติดตามผลการใช้หลักสูตร ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งมีการนำเสนอแบ่งเป็น 2 ตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 2.1.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

ตอนที่ 2.1.2.2 ผลการใช้หลักสูตร แบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วนดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ด้านสิ่งนำ (Antecedents) ด้านการปฏิบัติ (Transactions) และด้านผลลัพธ์ (Outcomes) ของสิ่งที่คาดหวังให้เกิดขึ้นและสิ่งที่เกิดจริงในปัจจุบัน

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ความสอดคล้อง ด้านสิ่งนำ (Antecedents) ด้านการปฏิบัติ (Transactions) และด้านผลลัพธ์ (Outcomes) ของสิ่งที่คาดหวังให้เกิดขึ้นและสิ่งที่เกิดจริงในปัจจุบันตามกลุ่มสถานภาพผู้ให้ข้อมูล

ส่วนที่ 3 การตัดสินคุณค่าการติดตามผลการใช้หลักสูตร

ตอนที่ 2.1.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา จากสถาบันอุดมศึกษาจำนวน 6 แห่ง โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชา ประกอบด้วย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม และมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จากนั้นผู้วิจัยจึงนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวน ร้อยละ ของผู้บริหารจำแนกตามกลุ่มการสอนในสถาบันอุดมศึกษา เพศ อายุ และคุณวุฒิ

ตัวแปร	กลุ่มการสอนในสถาบันอุดมศึกษา						รวม ร้อยละ (จำนวน)	
	กลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชา		กลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา					
	จ.พ.ว. ร้อยละ (จำนวน)	ม.เกษตรฯ ร้อยละ (จำนวน)	ม.ร.ก. สวนดุสิต ร้อยละ (จำนวน)	ม.ร.ก. สวนสุนันทา ร้อยละ (จำนวน)	ม.ร.ก. จันทระเกษม ร้อยละ (จำนวน)	ม.ร.ก. พระนคร ร้อยละ (จำนวน)		
เพศ	ชาย	25.00(2)	42.86(3)	25.00(1)	-	50.00(2)	-	32.00(8)
	หญิง	62.50(5)	57.14(4)	50.00(2)	100.00(1)	25.00(1)	100.00(1)	56.00(14)
	ไม่ได้ระบุ	12.50(1)	-	25.00(1)	-	25.00(1)	-	12.00(3)
	รวม	100.00(8)	100.00(7)	100.00(4)	100.00(1)	100.00(4)	100.00(1)	100.00(25)
อายุ	ต่ำกว่า30 ปี	12.50(1)	-	-	-	-	-	4.00(1)
	30-39 ปี	-	28.57(2)	50.00(2)	-	25.00(1)	-	20.00(5)
	40-49 ปี	37.50(3)	28.57(2)	-	-	-	-	20.00(5)
	49 ปี ขึ้นไป	50.00(4)	42.86(3)	50.00(2)	100.00(1)	50.00(2)	100.00(1)	52.00(13)
	ไม่ได้ระบุ	-	-	-	-	25.00(1)	-	4.00(1)
	รวม	100.00(8)	100.00(7)	100.00(4)	100.00(1)	100.00(4)	100.00(1)	100.00(25)
คุณวุฒิ	ปริญญาตรี	-	-	25.00(1)	-	-	-	4.00(1)
	ปริญญาโท	50.00(4)	14.29(1)	50.00(2)	-	50.00(2)	-	36.00(9)
	ปริญญาเอก	50.00(4)	71.43(5)	25.00(1)	100.00(1)	50.00(2)	100.00(1)	56.00(14)
	ไม่ได้ระบุ	-	14.29(1)	-	-	-	-	4.00(1)
	รวม	100.00(8)	100.00(7)	100.00(4)	100.00(1)	100.00(4)	100.00(1)	100.00(25)

จากตารางที่ 4.1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีจำนวนเพศหญิงมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 56.00 และเพศชายคิดเป็นร้อยละ 32.00 มีช่วงอายุ 49 ปี ขึ้นไปมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 52.00 รองลงมาคือช่วงอายุ 30-39 ปี และช่วงอายุ 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.00 เท่ากัน และน้อยที่สุดคือ ช่วงอายุ ต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 4.00 และคุณวุฒิสูงสุดคือในระดับปริญญาเอกคิดเป็นร้อยละ 56.00 ระดับรองลงมาปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 36.00 และ น้อยสุดในปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 4.00

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.2 จำนวน ร้อยละ ของผู้บริหารจำแนกตามกลุ่มการสอนในสถาบันอุดมศึกษา หน้าที่ที่รับผิดชอบและ ประสบการณ์ในการสอน

ตัวแปร		กลุ่มการสอนในสถาบันอุดมศึกษา					รวม ร้อยละ (จำนวน)	
		กลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชา		กลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา				
		จุฬาร ร้อยละ (จำนวน)	ม.เกษตรฯ ร้อยละ (จำนวน)	ม.รท. สวนดุสิต ร้อยละ (จำนวน)	ม.รท. สวนสุนันทา ร้อยละ (จำนวน)	ม.รท. จันทระเกษม ร้อยละ (จำนวน)		ม.รท. พระนคร ร้อยละ (จำนวน)
หน้าที่ ที่รับผิดชอบ	คณบดี	-	-	25.00(1)	-	-	-	4.00(1)
	รองคณบดี	-	-	25.00(1)	-	25.00(1)	100.00(1)	12.00(3)
	ผู้ช่วยคณบดี	-	-	-	-	50.00(2)	-	8.00(2)
	คณะกรรมการ การใน มหาวิทยาลัย	12.50(1)	28.57(2)	-	-	-	-	12.00(3)
	ผู้อำนวยการ การศูนย์ฯ	12.50(1)	-	-	-	-	-	4.00(1)
	ประธานสาขา	12.50(1)	28.57(2)	-	-	-	-	12.00(3)
	หัวหน้า ภาควิชา/ โปรแกรมวิชา	25.00(2)	14.29(1)	-	100.00(1)	-	-	16.00(4)
	หัวหน้าฝ่าย	-	14.29(1)	50.00(2)	-	25.00(1)	-	16.00(4)
	รองหัวหน้า ภาควิชา/ โปรแกรมวิชา	12.50(1)	-	-	-	-	-	4.00(1)
	เลขานุการ ภาควิชา/ โปรแกรมวิชา	25.00(2)	-	-	-	-	-	8.00(2)
	ผู้ช่วยเลขา ภาควิชา/ โปรแกรมวิชา	-	14.29(1)	-	-	-	-	4.00(1)
	รวม	100.00(8)	100.00(7)	100.00(4)	100.00(1)	100.00(4)	100.00(1)	100.00(25)
ประสพ การณ์ ในการ สอน	ต่ำกว่า 5 ปี	25.00(2)	57.14(4)	25.00(1)	-	75.00(3)	100.00(1)	44.00(11)
	5 - 10 ปี	12.50(1)	14.29(1)	50.00(2)	100.00(1)	25.00(1)	-	24.00(6)
	11 - 16 ปี	25.00(2)	14.29(1)	25.00(1)	-	-	-	16.00(4)
	16 - 20 ปี	-	-	-	-	-	-	-
	20 ปีขึ้นไป	37.50(3)	14.29(1)	-	-	-	-	16.00(4)
	รวม	100.00(8)	100.00(7)	100.00(4)	100.00(1)	100.00(4)	100.00(1)	100.00(25)

จากตารางที่ 4.2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีหน้าที่ที่รับผิดชอบมากที่สุดโดยดำรงตำแหน่ง หัวหน้าภาควิชา/โปรแกรมวิชา และหัวหน้าฝ่าย คิดเป็นร้อยละ 16.00 รองลงมาคือ รองคณบดี คณะกรรมการในมหาวิทยาลัย และประธานสาขา คิดเป็นร้อยละ 12.00 และน้อยที่สุดคือ คณบดี ผู้อำนวยการศูนย์ฯ รองหัวหน้าภาควิชา/โปรแกรมวิชา และผู้ช่วยเลขาภาควิชา/โปรแกรมวิชา คิดเป็นร้อยละ 4.00 และมีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 5 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 44.00 รองลงมาคือ 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.00 และน้อยที่สุดคือ 11-16 ปี และ 20 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 16.00 เท่ากัน

ตารางที่ 4.3 จำนวน ร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามกลุ่มการสอนในสถาบันอุดมศึกษา เพศ อายุ คุณวุฒิ และประสบการณ์ในการสอน

ตัวแปร	กลุ่มการสอนในสถาบันอุดมศึกษา						รวม ร้อยละ (จำนวน)	
	กลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชา		กลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา					
	จุฬาร ร้อยละ (จำนวน)	ม.เกษตรฯ ร้อยละ (จำนวน)	ม.ร.ก. สวนดุสิต ร้อยละ (จำนวน)	ม.ร.ก. สวนสุนันทา ร้อยละ (จำนวน)	ม.ร.ก. จันทระเกษม ร้อยละ (จำนวน)	ม.ร.ก. พระนคร ร้อยละ (จำนวน)		
เพศ	ชาย	-	50.00(3)	25.00(3)	-	66.67(2)	20.00(1)	27.27(9)
	หญิง	100.00(4)	50.00(3)	75.00(9)	100.00(3)	33.33(1)	60.00(3)	69.70(23)
	ไม่ได้ระบุ	-	-	-	-	-	20.00(1)	3.03(1)
	รวม	100.00(4)	100.00(6)	100.00(12)	100.00(3)	100.00(3)	100.00(5)	100.00(33)
อายุ	ต่ำกว่า 30 ปี	25.00(1)	-	58.33(7)	-	66.67(2)	-	30.30(10)
	30-39 ปี	-	50.00(3)	33.33(4)	33.33(1)	-	-	24.24(8)
	40-49 ปี	-	33.33(2)	8.33(1)	66.67(2)	-	40.00(2)	21.21(7)
	49 ปี ขึ้นไป	75.00(3)	16.67(1)	-	-	33.33(1)	60.00(3)	24.24(8)
	ไม่ได้ระบุ	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	100.00(4)	100.00(6)	100.00(12)	100.00(3)	100.00(3)	100.00(5)	100.00(33)
คุณวุฒิ	ปริญญาตรี	-	-	50.00(6)	-	-	-	18.18(6)
	ปริญญาโท	50.00(2)	50.00(3)	33.33(4)	33.33(1)	66.67(2)	80.00(4)	48.48(16)
	ปริญญาเอก	50.00(2)	50.00(3)	-	66.67(2)	33.33(1)	20.00(1)	27.27(9)
	ไม่ได้ระบุ	-	-	16.67(2)	-	-	-	6.06(2)
	รวม	100.00(4)	100.00(6)	100.00(12)	100.00(3)	100.00(3)	100.00(5)	100.00(33)
ประสบการณ์ ในการ สอน	ต่ำกว่า 5 ปี	25.00(1)	50.00(3)	91.67(11)	-	66.67(2)	20.00(1)	54.55(18)
	5-10 ปี	-	33.33(2)	-	-	-	-	6.06(2)
	11-16 ปี	-	-	-	66.67(2)	-	-	6.06(2)
	16-20 ปี	-	-	8.33(1)	33.33(1)	-	-	6.06(2)
	20 ปีขึ้นไป	75.00(3)	16.67(1)	-	-	33.33(1)	80.00(4)	27.27(9)
	รวม	100.00(4)	100.00(6)	100.00(12)	100.00(3)	100.00(3)	100.00(5)	100.00(33)

จากตารางที่ 4.3 พบว่ากลุ่มตัวอย่างอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีจำนวนเพศหญิงมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 69.70 และเพศชายคิดเป็นร้อยละ 27.27 มีช่วงอายุ ต่ำกว่า 30 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 30.30 รองลงมาคือช่วงอายุ 30-39 ปี และช่วงอายุ 49 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 24.24 เท่ากัน และน้อยที่สุดคือ ช่วงอายุ 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.21 และคุณวุฒิสูงสุดคือในระดับปริญญาโทคิดเป็นร้อยละ 48.48 รองลงมาปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 27.27 และน้อยสุดในปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 18.18 มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 5 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 54.55 รองลงมาคือ 20 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 27.27 และน้อยที่สุดคือ 5-10 ปี, 11-16 ปี และ 16-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 6.06 เท่ากัน

ตารางที่ 4.4 จำนวน ร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามกลุ่มการสอนในสถาบันอุดมศึกษา เพศ อายุ และรูปแบบการเข้าศึกษาต่อ

ตัวแปร	กลุ่มการสอนในสถาบันอุดมศึกษา						รวม ร้อยละ (จำนวน)	
	กลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชา		กลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา					
	จุฬาฯ ร้อยละ(จำนวน)	ม.เกษตรฯ ร้อยละ(จำนวน)	ม.ร.จ.สวนดุสิต ร้อยละ(จำนวน)	ม.ร.จ. สวนสุนันทา ร้อยละ(จำนวน)	ม.ร.จ. จันทระเกษม ร้อยละ(จำนวน)	ม.ร.จ. พระนคร ร้อยละ(จำนวน)		
เพศ	ชาย	39.76(33)	25.93(14)	18.18(10)	38.46(5)	18.03(11)	9.68(3)	25.59(76)
	หญิง	60.24(50)	74.07(40)	81.82(45)	61.54(8)	81.97(50)	90.32(28)	74.41(221)
	รวม	100.00 (83)	100.00(54)	100.00(55)	100.00 (13)	100.00 (61)	100.00(31)	100.00(297)
อายุ	18 ปี	2.41(2)	1.85(1)	1.82(1)	-	-	3.23(1)	1.68(5)
	19 ปี	45.78(38)	38.89(21)	30.91(17)	23.08(3)	37.70(23)	41.94(13)	38.72(115)
	20 ปี	48.19(40)	50.00(27)	54.55(30)	76.92(10)	59.02(36)	45.16(14)	52.86(157)
	21 ปี	2.41(2)	9.26(5)	9.09(5)	-	3.28(2)	9.68(3)	5.72(17)
	22 ปี	-	-	3.64(2)	-	-	-	0.67(2)
	23 ปี	1.20(1)	-	-	-	-	-	0.34(1)
	รวม	100.00(83)	100.00(54)	100.00(55)	100.00(13)	100.00(61)	100.00(31)	100.00(297)
รูปแบบ การเข้า ศึกษา ต่อ	เรียนใน หลักสูตร 5 ปี ตาม โครงการฯ	20.48(17)	44.44(24)	54.55(30)	92.31(12)	55.74(34)	80.65(25)	47.81(142)
	เรียนใน หลักสูตร 5 ปี แต่ ไม่ได้เข้า ร่วม โครงการฯ	79.52(66)	53.70(29)	38.18(21)	7.69(1)	44.26(27)	9.68(3)	49.49(147)
	ไม่ได้ระบุ	-	1.85(1)	7.27(4)	-	-	9.68(3)	2.69(8)
	รวม	100.00(83)	100.00(54)	100.00(55)	100.00(13)	100.00(61)	100.00(31)	100.00(297)

จากตารางที่ 4.4 พบว่ากลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีจำนวนเพศหญิงมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 74.41 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 25.59 และมีอายุ 20 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 52.86 รองลงมาคือ 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.72 และน้อยที่สุดคือ 23 ปี คิดเป็นร้อยละ 0.34 และรูปแบบการเข้าศึกษาต่อ เรียนในหลักสูตร 5 ปี แต่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการฯ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.49 และ ที่เรียนในหลักสูตร 5 ปี ตามโครงการฯ คิดเป็นร้อยละ 47.81

ตารางที่ 4.5 จำนวน ร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามกลุ่มการสอนในสถาบันอุดมศึกษา และสาขาวิชา

สาขาวิชา	กลุ่มการสอนในสถาบันอุดมศึกษา						รวม ร้อยละ (จำนวน)
	กลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชา		กลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา				
	จุฬาฯ ร้อยละ (จำนวน)	ม.เกษตรฯ ร้อยละ (จำนวน)	ม.รท. สวนดุสิต ร้อยละ (จำนวน)	ม.รท. สวนสุนันทา ร้อยละ (จำนวน)	ม.รท. จันทระเกษม ร้อยละ (จำนวน)	ม.รท. พระนคร ร้อยละ (จำนวน)	
คณิตศาสตร์	1.20(1)	46.30(25)	-	69.23(9)	1.64(1)	22.58(7)	14.48(43)
วิทยาศาสตร์ทั่วไป	36.14(30)	44.44(24)	-	15.38(2)	-	32.26(10)	22.22(66)
ภาษาต่างประเทศ	8.43(7)	-	-	15.38(2)	60.66(37)	29.03(9)	18.52(55)
ภาษาไทย	1.20(1)	-	-	-	-	-	0.34(1)
สังคมศึกษา	10.84(9)	-	-	-	9.84(6)	3.23(1)	5.39(16)
นาฏศิลป์/ดุริยางค์ศิลป์	8.43(7)	-	-	-	-	-	2.36(7)
การศึกษารวมวัย	6.02(5)	-	21.82(12)	-	27.87(17)	12.90(4)	12.79(38)
การศึกษาพิเศษ	1.20(1)	-	72.73(40)	-	-	-	13.80(41)
ศิลปศึกษา	12.05(10)	-	-	-	-	-	3.37(10)
การศึกษานอกระบบ	1.20(1)	-	-	-	-	-	0.34(1)
ประถมศึกษา	7.23(6)	-	-	-	-	-	2.02(6)
ธุรกิจศึกษา	2.41(2)	5.56(3)	-	-	-	-	1.68(5)
อาชีวศึกษา	-	3.70(2)	-	-	-	-	0.67(2)
ไม่ได้ระบุ	3.61(3)	-	5.45(3)	-	-	-	2.02(6)
รวม	100.00 (83)	100.00(54)	100.00(55)	100.00(13)	100.00 (61)	100.00(31)	100.00(297)

จากตารางที่ 4.5 พบว่ากลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด อยู่ในสาขา วิทยาศาสตร์ทั่วไป มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.22 รองลงมา คือ ภาษาต่างประเทศ คิดเป็นร้อยละ 18.52 และที่น้อยที่สุด คือ ภาษาไทยและการศึกษานอกระบบ คิดเป็นร้อยละ 0.34 เท่ากัน

ตอนที่ 2.1.2.2 ผลการใช้หลักสูตร

แบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วนดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ด้านสิ่งนำ (Antecedents) ด้านการปฏิบัติ (Transactions) และด้านผลลัพธ์ (Outcomes) ของสิ่งที่คาดหวังให้เกิดขึ้นและสิ่งที่เกิดจริงในปัจจุบัน

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ความสอดคล้อง ด้านสิ่งนำ (Antecedents) ด้านการปฏิบัติ (Transactions) และด้านผลลัพธ์ (Outcomes) ของสิ่งที่คาดหวังให้เกิดขึ้นและสิ่งที่เกิดจริงในปัจจุบันตาม กลุ่มสถานภาพผู้ให้ข้อมูล

ส่วนที่ 3 การตัดสินคุณค่าการติดตามผลการใช้หลักสูตร

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ด้านสิ่งนำ (Antecedents) ด้านการปฏิบัติ (Transactions) และ ด้านผลลัพธ์ (Outcomes) ของสิ่งที่คาดหวังให้เกิดขึ้นและสิ่งที่เกิดจริงในปัจจุบัน

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยของสิ่งที่คาดหวังให้เกิดขึ้นด้านสิ่งนำ (Antecedents)

ตัวแปร	สถานภาพ						รวม	
	ผู้บริหาร		อาจารย์		นักศึกษา			
	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย
1. เอกสารหลักสูตร								
1.1 โครงสร้างหลักสูตร	4.55	มากที่สุด	4.48	มาก	4.21	มาก	4.26	มาก
1.2 คำอธิบายวิชาเรียน	4.57	มากที่สุด	4.55	มากที่สุด	4.23	มาก	4.29	มาก
1.3 จำนวนหน่วยกิต	4.37	มาก	4.43	มาก	4.23	มาก	4.26	มาก
1.4 การจัดวางวิชา	4.53	มากที่สุด	4.33	มาก	4.22	มาก	4.25	มาก
2. ความเหมาะสมของเนื้อหา								
2.1 กลุ่มวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	4.49	มาก	4.34	มาก	4.18	มาก	4.21	มาก
2.2 วิชาที่เปิดสอน	4.61	มากที่สุด	4.49	มาก	4.30	มาก	4.34	มาก
3. คุณภาพของอาจารย์								
3.1 คุณวุฒิอาจารย์	4.64	มากที่สุด	4.73	มากที่สุด	4.49	มาก	4.53	มากที่สุด
4. ภูมิหลังของนักศึกษา								
4.1 เจตคติต่อวิชาชีพ	4.70	มากที่สุด	4.70	มากที่สุด	4.33	มาก	4.39	มาก
5. ปัจจัยสนับสนุน								
5.1 สัดส่วนห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสัมมนาและครุภัณฑ์ประจำห้อง	4.60	มากที่สุด	4.48	มาก	4.37	มาก	4.40	มาก
5.2 หนังสืออ้างอิงในกลุ่มวิชาต่างๆ	4.62	มากที่สุด	4.48	มาก	4.40	มาก	4.43	มาก
5.3 ฐานข้อมูลแหล่งฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ	4.58	มากที่สุด	4.52	มากที่สุด	4.37	มาก	4.40	มาก

หมายเหตุ การตีความหมาย ค่ามัธยฐานเลขคณิต ต่ำกว่า 1.5 หมายถึง มีความคาดหวังอยู่ในระดับน้อยที่สุด, 1.5 - 2.49 มีความคาดหวังอยู่ในระดับน้อย, 2.50-3.49 มีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง, 3.50-4.49 มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก และ 4.50 ขึ้นไป มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด

จากตารางที่ 4.6 พบว่าด้านสิ่งนำ (Antecedents) โดยภาพรวมสรุปว่าทั้ง 3 กลุ่มมีความคาดหวังอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.21 ถึง 4.53 ซึ่งถ้าพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า**เอกสารหลักสูตร** ในส่วนของผู้บริหารและอาจารย์ พบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.33 ถึง 4.57 และในส่วนของนักศึกษา พบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.21 ถึง 4.23 **ความเหมาะสมของเนื้อหา** ในส่วนของผู้บริหาร พบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.49 และ 4.61 และในส่วนของอาจารย์และนักศึกษา พบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.18 และ 4.49 **คุณภาพของอาจารย์** ในส่วนของผู้บริหารและอาจารย์ พบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 และ 4.73 ตามลำดับ และในส่วนของนักศึกษา พบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 **ภูมิหลังของนักศึกษา** ในส่วนของผู้บริหารและอาจารย์ พบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ย

ที่เท่ากัน 4.70 เท่ากัน และในส่วนของนักศึกษา พบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 และ**ปัจจัยสนับสนุน** ในส่วนของผู้บริหาร พบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.58 ถึง 4.62 ในส่วนของอาจารย์พบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.48 ถึง 4.52 และในส่วนของนักศึกษา พบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับมากซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.37 ถึง 4.40

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยของสิ่งที่คาดหวังให้เกิดขึ้นด้านการปฏิบัติ (Transactions)

ตัวแปร	สถานภาพ						รวม	
	ผู้บริหาร		อาจารย์		นักศึกษา			
	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย
1. การประชาสัมพันธ์								
1.1 การให้ความรู้ความเข้าใจ	4.44	มาก	4.53	มากที่สุด	4.28	มาก	4.31	มาก
1.2 การประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครอง	4.40	มาก	4.33	มาก	4.20	มาก	4.23	มาก
1.3 การจัดส่งเอกสาร	4.36	มาก	4.35	มาก	4.25	มาก	4.27	มาก
2. การเตรียมบุคลากร								
2.1 การชี้แจงรายละเอียด	4.54	มากที่สุด	4.55	มากที่สุด	4.25	มาก	4.30	มาก
2.2 การสำรวจความพร้อมด้านอาจารย์	4.45	มาก	4.48	มาก	4.26	มาก	4.29	มาก
2.3 การจัดเตรียมความพร้อม	4.52	มากที่สุด	4.45	มาก	4.28	มาก	4.32	มาก
3. การเตรียมสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน								
3.1 การเตรียมความพร้อมของสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน	4.48	มาก	4.52	มากที่สุด	4.34	มาก	4.36	มาก
3.2 ความพร้อมของคู่มือ ตำราวิชาการและหนังสือ	4.56	มากที่สุด	4.52	มากที่สุด	4.32	มาก	4.35	มาก
3.3 สื่อการเรียนการสอน	4.45	มาก	4.48	มาก	4.29	มาก	4.32	มาก
3.4 เอกสารประกอบหลักสูตร	4.45	มาก	4.58	มากที่สุด	4.31	มาก	4.35	มาก
4. การจัดเตรียมอาคารสถานที่								
4.1 การใช้ห้องเรียนและสถานที่	4.47	มาก	4.47	มาก	4.33	มาก	4.35	มาก
4.2 บรรยากาศการเรียนการสอน	4.60	มากที่สุด	4.52	มากที่สุด	4.32	มาก	4.35	มาก
4.3 สถานที่นอกห้องเรียน	4.48	มาก	4.46	มาก	4.29	มาก	4.32	มาก
5. การเตรียมงบประมาณ								
5.1 การสำรวจความต้องการ	4.40	มาก	4.37	มาก	4.26	มาก	4.28	มาก
5.2 การจัดสรรงบประมาณ	4.36	มาก	4.42	มาก	4.28	มาก	4.30	มาก
5.3 การประเมินผลการใช้งบประมาณ	4.32	มาก	4.36	มาก	4.26	มาก	4.27	มาก
6. การบริหารหลักสูตร								
6.1 การวางแผนงานด้านวิชาการ								
6.1.1 การจัดตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร	4.52	มากที่สุด	4.55	มากที่สุด	4.26	มาก	4.31	มาก
6.1.2. การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร	4.47	มาก	4.57	มากที่สุด	4.24	มาก	4.29	มาก

หมายเหตุ การตีความหมาย ค่ามัชฌิมเลขคณิต ต่ำกว่า 1.5 หมายถึง มีความคาดหวังอยู่ในระดับน้อยที่สุด, 1.5-2.49 มีความคาดหวังอยู่ในระดับน้อย, 2.50-3.49 มีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง, 3.50-4.49 มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก และ 4.50 ขึ้นไป มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยของสิ่งที่คาดหวังให้เกิดขึ้นด้านการปฏิบัติ (Transactions) (ต่อ)

ตัวแปร	สถานภาพ						รวม	
	ผู้บริหาร		อาจารย์		นักศึกษา			
	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย
6.2 การจัดตารางเรียนตารางสอน								
6.2.1 การจัดจำนวนคาบเรียนและลงทะเบียน	4.50	มากที่สุด	4.52	มากที่สุด	4.33	มาก	4.36	มาก
6.2.2 การจัดคาบเรียนตามวิชาที่เปิดสอน	4.60	มากที่สุด	4.53	มากที่สุด	4.32	มาก	4.36	มาก
6.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน								
6.3.1 การบูรณาการการเรียนการสอน	4.53	มากที่สุด	4.68	มากที่สุด	4.29	มาก	4.34	มาก
6.3.2 เทคนิคที่ใช้ในการเรียนการสอน	4.60	มากที่สุด	4.71	มากที่สุด	4.34	มาก	4.40	มาก
6.3.3 การเปิดโอกาสแสดงความคิดเห็น	4.56	มากที่สุด	4.76	มากที่สุด	4.31	มาก	4.37	มาก
7. การวัดผลและประเมินผล								
7.1 การวัดผลและประเมินผลทางวิชาการ	4.60	มากที่สุด	4.68	มากที่สุด	4.34	มาก	4.39	มาก
7.2 กระบวนการวัดผลและประเมินผล	4.50	มาก	4.57	มากที่สุด	4.26	มาก	4.31	มาก
7.3 ประสิทธิภาพการวัดผลและประเมินผล	4.48	มาก	4.50	มาก	4.34	มาก	4.36	มาก
7.4 การปรับปรุงการเรียนการสอน	4.60	มากที่สุด	4.59	มากที่สุด	4.28	มาก	4.33	มาก
8. การนิเทศและติดตามผล								
8.1 การติดตามการสอน	4.44	มาก	4.55	มากที่สุด	4.28	มาก	4.32	มาก
8.2 การปรับปรุงแก้ไข	4.60	มากที่สุด	4.58	มากที่สุด	4.23	มาก	4.29	มาก
8.3 การให้บริการวิชาการ	4.52	มากที่สุด	4.67	มากที่สุด	4.30	มาก	4.35	มาก

หมายเหตุ การตีความหมาย ค่ามัชฌิมเลขคณิต ต่ำกว่า 1.5 หมายถึง มีความคาดหวังอยู่ในระดับน้อยที่สุด, 1.5-2.49 มีความคาดหวังอยู่ในระดับน้อย, 2.50-3.49 มีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง, 3.50-4.49 มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก และ 4.50 ขึ้นไป มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด

จากตารางที่ 4.7 พบว่าด้านการปฏิบัติ (Transactions) โดยภาพรวมสรุปว่าทั้ง 3 กลุ่มมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.23 ถึง 4.40 ซึ่งถ้าพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า**การประชาสัมพันธ์** ในส่วนของผู้บริหารและนักศึกษา พบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.20 ถึง 4.44 และในส่วนของอาจารย์ พบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.33 ถึง 4.53 **การเตรียมบุคลากร** ในส่วนของผู้บริหารและอาจารย์ พบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.45 ถึง 4.55 และในส่วนของนักศึกษา พบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.25 ถึง 4.28 **การเตรียมสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน** ในส่วนของผู้บริหารและอาจารย์ พบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.48 ถึง 4.58 และในส่วนของนักศึกษา พบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับมากซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.29 ถึง 4.34 **การจัดเตรียมอาคารสถานที่** ในส่วนของผู้บริหารและอาจารย์ พบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.46 ถึง 4.60 และในส่วนของนักศึกษา พบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับมากซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.29 ถึง 4.33 **การเตรียมงบประมาณ** ในส่วนของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.26 ถึง 4.42 **การบริหารหลักสูตร** **ประเด็นการวางแผนงานด้านวิชาการ** ในส่วนของผู้บริหาร พบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับมากและมาก

ที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.47 และ 4.52 ในส่วนของอาจารย์ พบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.55 และ 4.57 และในส่วนของนักศึกษาพบว่า มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.24 และ 4.26 **ประเด็นการจัดตารางเรียนตารางสอน** ในส่วนของผู้บริหารและอาจารย์ พบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 ถึง 4.60 และในส่วนของนักศึกษา พบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.32 และ 4.33 **ประเด็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน** ในส่วนของผู้บริหารและอาจารย์ พบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.53 ถึง 4.76 และในส่วนของนักศึกษา พบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.29 ถึง 4.34 **การวัดผลและประเมินผล** ในส่วนของผู้บริหาร และอาจารย์ พบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.48 ถึง 4.68 และในส่วนของนักศึกษา พบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.26 ถึง 4.34 และ**การนิเทศและติดตามผล** ในส่วนของผู้บริหาร พบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.44 ถึง 4.60 ในส่วนของอาจารย์ พบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.55 ถึง 4.67 และในส่วนของนักศึกษา พบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.23 ถึง 4.30

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยของสิ่งที่คาดหวังให้เกิดขึ้นด้านผลลัพธ์ (Outcomes)

ตัวแปร	สถานภาพ						รวม	
	ผู้บริหาร		อาจารย์		นักศึกษา			
	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย
1. ความพึงพอใจในการใช้หลักสูตร								
1.1 เอกสารหลักสูตร	4.60	มากที่สุด	4.54	มากที่สุด	4.37	มาก	4.40	มาก
1.2 ความเหมาะสมของเนื้อหา	4.72	มากที่สุด	4.54	มากที่สุด	4.37	มาก	4.41	มาก
1.3 คุณภาพของอาจารย์	4.72	มากที่สุด	4.48	มาก	4.33	มาก	4.37	มาก
1.4 ภูมิหลังของนักศึกษา	4.72	มากที่สุด	4.54	มากที่สุด	4.34	มาก	4.39	มาก
1.5 ปัจจัยสนับสนุน	4.60	มากที่สุด	4.53	มากที่สุด	4.27	มาก	4.32	มาก
1.6 การประชาสัมพันธ์	4.52	มากที่สุด	4.36	มาก	4.35	มาก	4.36	มาก
1.7 การเตรียมบุคลากร	4.60	มากที่สุด	4.51	มากที่สุด	4.36	มาก	4.39	มาก
1.8 การเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน	4.56	มากที่สุด	4.54	มากที่สุด	4.32	มาก	4.36	มาก
1.9 การจัดเตรียมอาคารสถานที่	4.56	มากที่สุด	4.45	มาก	4.33	มาก	4.36	มาก
1.10 การเตรียมงบประมาณ	4.64	มากที่สุด	4.44	มาก	4.30	มาก	4.34	มาก
1.11 การวางแผนงานด้านวิชาการ	4.60	มากที่สุด	4.55	มากที่สุด	4.29	มาก	4.33	มาก
1.12 การจัดตารางเรียนตารางสอน	4.60	มากที่สุด	4.38	มาก	4.31	มาก	4.34	มาก
1.13 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.48	มาก	4.48	มาก	4.38	มาก	4.40	มาก
1.14 การวัดผลและประเมินผล	4.44	มาก	4.66	มากที่สุด	4.33	มาก	4.37	มาก
1.15 การนิเทศและติดตามผล	4.48	มาก	4.57	มากที่สุด	4.33	มาก	4.36	มาก

หมายเหตุ การตีความหมาย ค่ามัธยฐานเลขคณิต ต่ำกว่า 1.5 หมายถึง มีความคาดหวังอยู่ในระดับน้อยที่สุด, 1.5-2.49 มีความคาดหวังอยู่ในระดับน้อย, 2.50-3.49 มีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง, 3.50-4.49 มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก และ 4.50 ขึ้นไป มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด

ความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 และ 4.33 ตามลำดับ และในส่วนของอาจารย์พบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 และ **การนิเทศและติดตามผล** ในส่วนของผู้บริหารและนักศึกษา พบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 และ 4.33 ตามลำดับ ส่วนของอาจารย์พบว่า มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสิ่งคาดหวังให้เกิดขึ้น ด้านสิ่งนำ (Antecedents) ด้านการปฏิบัติ (Transactions) และด้านผลลัพธ์ (Outcomes) สรุปได้ว่า **ด้านสิ่งนำ** อันประกอบด้วย เอกสารหลักสูตร ความเหมาะสมของเนื้อหา คุณภาพของอาจารย์ ภูมิหลังของนักศึกษาและปัจจัยสนับสนุน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับความคาดหวังที่มากและมากที่สุด ส่วน**ด้านการปฏิบัติ** อันประกอบด้วย การประชาสัมพันธ์ การเตรียมบุคลากร การเตรียมสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน การจัดเตรียมอาคารสถานที่ การเตรียมงบประมาณ การบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดทำตารางเรียนตารางสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลและการนิเทศและติดตามผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับความคาดหวังที่มากและมากที่สุด ส่วน**ด้านผลลัพธ์** ความพึงพอใจในการใช้หลักสูตรมีเฉลี่ยอยู่ในระดับความคาดหวังที่มากและมากที่สุด ซึ่งทั้งสามด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับความคาดหวังที่มากและมากที่สุดเท่ากันทั้งสามด้าน

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยของสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบันด้านสิ่งนำ (Antecedents)

ตัวแปร	สถานภาพ						รวม	
	ผู้บริหาร		อาจารย์		นักศึกษา			
	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย
1. เอกสารหลักสูตร								
1.1 โครงสร้างหลักสูตร	3.27	ปานกลาง	3.23	ปานกลาง	3.22	ปานกลาง	3.22	ปานกลาง
1.2 คำอธิบายวิชาเรียน	3.66	มาก	3.64	มาก	3.40	ปานกลาง	3.44	ปานกลาง
1.3 จำนวนหน่วยกิต	3.30	ปานกลาง	3.57	มาก	3.40	ปานกลาง	3.41	ปานกลาง
1.4 การจัดวางวิชา	3.41	ปานกลาง	3.29	ปานกลาง	3.25	ปานกลาง	3.27	ปานกลาง
2. ความเหมาะสมของเนื้อหา								
2.1 กลุ่มวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	3.74	มาก	3.42	ปานกลาง	3.79	มาก	3.75	มาก
2.2 วิชาที่เปิดสอน	3.53	มาก	3.17	ปานกลาง	3.52	มาก	3.49	ปานกลาง
3. คุณภาพของอาจารย์								
3.1 คุณวุฒิอาจารย์	3.80	มาก	3.85	มาก	3.81	มาก	3.81	มาก
4. ภูมิหลังของนักศึกษา								
4.1 เจตคติต่อวิชาชีพ	2.88	ปานกลาง	3.03	ปานกลาง	3.44	ปานกลาง	3.36	ปานกลาง
5. ปัจจัยสนับสนุน								
5.1 สัดส่วนห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสัมมนาและครุภัณฑ์ประจำห้อง	2.88	ปานกลาง	2.58	ปานกลาง	3.17	ปานกลาง	3.09	ปานกลาง
5.2 หนังสืออ้างอิงในกลุ่มวิชาต่างๆ	3.16	ปานกลาง	2.67	ปานกลาง	3.21	ปานกลาง	3.16	ปานกลาง
5.3 ฐานข้อมูลแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	3.33	ปานกลาง	3.06	ปานกลาง	3.35	ปานกลาง	3.32	ปานกลาง

หมายเหตุ การตีความหมาย ค่ามัชฌิมเลขคณิต ต่ำกว่า 1.5 หมายถึง มีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับน้อยที่สุด, 1.5-2.49 มีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับน้อย, 2.50-3.49 มีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง, 3.50-4.49 มีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก และ 4.50 ขึ้นไป มีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากที่สุด

จากตารางที่ 4.9 พบว่าด้านสิ่งนำ (Antecedents) โดยภาพรวมสรุปว่าทั้ง 3 กลุ่มมีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลางและมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.09 ถึง 3.81 ซึ่งถ้าพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า **เอกสารหลักสูตร** ในส่วนของผู้บริหารและอาจารย์ พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลางและมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.23 ถึง 3.66 และในส่วนของนักศึกษา พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.22 ถึง 3.40 **ความเหมาะสมของเนื้อหา** ในส่วนของผู้บริหารและนักศึกษา พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.52 ถึง 3.79 และในส่วนของอาจารย์ พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.17 ถึง 3.42 **คุณภาพของอาจารย์** ในส่วนของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80, 3.85 และ 3.81 ตามลำดับ **ภูมิหลังของนักศึกษา** ในส่วนของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.88, 3.03 และ 3.44 ตามลำดับ และ **ปัจจัยสนับสนุน** ในส่วนของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.58 ถึง 3.35

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยของสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบันด้านการปฏิบัติ (Transactions)

ตัวแปร	สถานภาพ						รวม	
	ผู้บริหาร		อาจารย์		นักศึกษา			
	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย
1. การประชาสัมพันธ์								
1.1 การให้ความรู้ความเข้าใจ	2.94	ปานกลาง	2.95	ปานกลาง	3.00	ปานกลาง	2.99	ปานกลาง
1.2 การประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครอง	2.64	ปานกลาง	2.76	ปานกลาง	2.90	ปานกลาง	2.87	ปานกลาง
1.3 การจัดส่งเอกสาร	2.98	ปานกลาง	3.15	ปานกลาง	2.96	ปานกลาง	2.98	ปานกลาง
2. การเตรียมบุคลากร								
2.1 การชี้แจงรายละเอียด	3.22	ปานกลาง	3.24	ปานกลาง	3.11	ปานกลาง	3.13	ปานกลาง
2.2 การสำรวจความพร้อมด้านอาจารย์	3.04	ปานกลาง	2.97	ปานกลาง	3.06	ปานกลาง	3.05	ปานกลาง
2.3 การจัดเตรียมความพร้อม	3.12	ปานกลาง	3.03	ปานกลาง	3.23	ปานกลาง	3.20	ปานกลาง
3. การเตรียมสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน								
3.1 การเตรียมความพร้อมของสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน	3.00	ปานกลาง	3.03	ปานกลาง	3.26	ปานกลาง	3.22	ปานกลาง
3.2 ความพร้อมของคู่มือ ตำราวิชาการ และหนังสือ	2.96	ปานกลาง	3.06	ปานกลาง	3.19	ปานกลาง	3.17	ปานกลาง
3.3 สื่อการเรียนการสอน	3.24	ปานกลาง	3.12	ปานกลาง	3.16	ปานกลาง	3.16	ปานกลาง
3.4 เอกสารประกอบหลักสูตร	3.04	ปานกลาง	3.03	ปานกลาง	3.09	ปานกลาง	3.08	ปานกลาง
4. การจัดเตรียมอาคารสถานที่								
4.1 การใช้ห้องเรียนและสถานที่	3.25	ปานกลาง	3.14	ปานกลาง	3.22	ปานกลาง	3.22	ปานกลาง
4.2 บรรยากาศการเรียนการสอน	3.24	ปานกลาง	3.22	ปานกลาง	3.26	ปานกลาง	3.25	ปานกลาง
4.3 สถานที่นอกห้องเรียน	2.84	ปานกลาง	3.00	ปานกลาง	3.00	ปานกลาง	2.99	ปานกลาง

หมายเหตุ การตีความหมาย ค่ามัธยฐานเลขคณิต ต่ำกว่า 1.5 หมายถึง มีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับน้อยที่สุด, 1.5-2.49 มีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับน้อย, 2.50-3.49 มีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง, 3.50-4.49 มีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก และ 4.50 ขึ้นไป มีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยของสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบันด้านการปฏิบัติ (Transactions) (ต่อ)

ตัวแปร	สถานภาพ						รวม	
	ผู้บริหาร		อาจารย์		นักศึกษา			
	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย
5. การเตรียมงบประมาณ								
5.1 การสำรวจความต้องการ	2.88	ปานกลาง	3.00	ปานกลาง	2.91	ปานกลาง	2.91	ปานกลาง
5.2 การจัดสรรงบประมาณ	2.82	ปานกลาง	2.82	ปานกลาง	2.93	ปานกลาง	2.91	ปานกลาง
5.3 การประเมินผลการใช้งบประมาณ	2.60	ปานกลาง	2.91	ปานกลาง	2.94	ปานกลาง	2.91	ปานกลาง
6. การบริหารหลักสูตร								
6.1 การวางแผนงานด้านวิชาการ								
6.1.1 การจัดตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร	3.76	มาก	3.24	ปานกลาง	3.25	ปานกลาง	3.28	ปานกลาง
6.1.2 การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร	3.32	ปานกลาง	3.21	ปานกลาง	3.13	ปานกลาง	3.15	ปานกลาง
6.2 การจัดตารางเรียนตารางสอน								
6.2.1 การจัดจำนวนคาบเรียนและลงทะเบียน	3.60	มาก	3.32	ปานกลาง	3.24	ปานกลาง	3.27	ปานกลาง
6.2.2 การจัดคาบเรียนตามวิชาที่เปิดสอน	3.56	มาก	3.42	ปานกลาง	3.24	ปานกลาง	3.28	ปานกลาง
6.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน								
6.3.1 การบูรณาการเรียนการสอน	3.44	ปานกลาง	3.34	ปานกลาง	3.32	ปานกลาง	3.33	ปานกลาง
6.3.2 เทคนิคที่ใช้ในการเรียนการสอน	3.44	ปานกลาง	3.34	ปานกลาง	3.22	ปานกลาง	3.24	ปานกลาง
6.3.3 การเปิดโอกาสแสดงความคิดเห็น	3.72	มาก	3.30	ปานกลาง	3.26	ปานกลาง	3.30	ปานกลาง
7. การวัดผลและประเมินผล								
7.1 การวัดผลและประเมินผลในทางวิชาการ	4.00	มาก	3.71	มาก	3.52	มาก	3.57	มาก
7.2 กระบวนการวัดผลและประเมินผล	3.51	มาก	3.17	ปานกลาง	3.23	ปานกลาง	3.25	ปานกลาง
7.3 ประสิทธิภาพการวัดผลและประเมินผล	3.68	มาก	3.25	ปานกลาง	3.25	ปานกลาง	3.28	ปานกลาง
7.4 การปรับปรุงการเรียนการสอน	3.64	มาก	3.37	ปานกลาง	3.22	ปานกลาง	3.27	ปานกลาง
8. การนิเทศและติดตามผล								
8.1 การติดตามและประเมินผล	3.28	ปานกลาง	3.24	ปานกลาง	3.19	ปานกลาง	3.20	ปานกลาง
8.2 การปรับปรุงแก้ไข	3.52	มาก	3.19	ปานกลาง	3.12	ปานกลาง	3.16	ปานกลาง
8.3 การให้บริการวิชาการ	3.48	ปานกลาง	3.33	ปานกลาง	3.24	ปานกลาง	3.27	ปานกลาง

หมายเหตุ การตีความหมาย ค่ามัชฌิมเลขคณิต ต่ำกว่า 1.5 หมายถึง มีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับน้อยที่สุด, 1.5-2.49 มีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับน้อย, 2.50-3.49 มีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง, 3.50-4.49 มีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก และ 4.50 ขึ้นไป มีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากที่สุด

จากตารางที่ 4.10 พบว่าด้านการปฏิบัติ (Transactions) โดยภาพรวมสรุปว่าทั้ง 3 กลุ่มมีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลางและมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.87 ถึง 3.57 ซึ่งถ้าพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า**การประชาสัมพันธ์** ในส่วนของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.64 ถึง 3.15 **การเตรียมบุคลากร** ในส่วนของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.97 ถึง 3.24 **การเตรียมสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน** ในส่วนของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.96 ถึง 3.26 **การจัดเตรียมอาคารสถานที่** ในส่วนของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.84 ถึง 3.26

การเตรียมงบประมาณ ในส่วนของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.60 ถึง 3.00 **การบริหารหลักสูตรประเด็นการวางแผนงานด้านวิชาการ** ในส่วนของผู้บริหาร มีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลางและมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.32 และ 3.76 ตามลำดับ และในส่วนของอาจารย์และนักศึกษา พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.13 ถึง 3.25 **ประเด็นการจัดตารางเรียนตารางสอน** ในส่วนของผู้บริหาร มีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลางและมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 และ 3.60 ตามลำดับ และในส่วนของอาจารย์ และนักศึกษา พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.24 ถึง 3.42 **ประเด็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน** ในส่วนของผู้บริหาร พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลางและมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.44 ถึง 3.72 และในส่วนของอาจารย์และนักศึกษา พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.22 ถึง 3.34 **การวัดผลและประเมินผล** ในส่วนของผู้บริหาร พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ถึง 4.00 และในส่วนของอาจารย์และนักศึกษา พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลางและมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.17 ถึง 3.71 และ**การนิเทศและติดตามผล** ในส่วนของผู้บริหาร พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลางและมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.28 ถึง 3.52 และในส่วนของอาจารย์และนักศึกษา พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.12 ถึง 3.33

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยของสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบันด้านผลลัพธ์ (Outcomes)

ตัวแปร	สถานภาพ						รวม	
	ผู้บริหาร		อาจารย์		นักศึกษา			
	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย
1. ความพึงพอใจในการใช้หลักสูตร								
1.1 เอกสารหลักสูตร	3.20	ปานกลาง	3.32	ปานกลาง	3.24	ปานกลาง	3.25	ปานกลาง
1.2 ความเหมาะสมของเนื้อหา	3.72	มาก	3.26	ปานกลาง	3.34	ปานกลาง	3.36	ปานกลาง
1.3 คุณภาพของอาจารย์	3.72	มาก	3.54	มาก	3.32	ปานกลาง	3.37	ปานกลาง
1.4 ภูมิหลังของนักศึกษา	3.28	ปานกลาง	3.29	ปานกลาง	3.28	ปานกลาง	3.28	ปานกลาง
1.5 ปัจจัยสนับสนุน	3.20	ปานกลาง	3.32	ปานกลาง	3.24	ปานกลาง	3.25	ปานกลาง
1.6 การประชาสัมพันธ์	3.04	ปานกลาง	3.31	ปานกลาง	3.19	ปานกลาง	3.19	ปานกลาง
1.7 การเตรียมบุคลากร	3.04	ปานกลาง	3.12	ปานกลาง	3.00	ปานกลาง	3.01	ปานกลาง
1.8 การเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน	3.36	ปานกลาง	3.26	ปานกลาง	3.18	ปานกลาง	3.20	ปานกลาง
1.9 การจัดเตรียมอาคารสถานที่	3.04	ปานกลาง	3.35	ปานกลาง	3.20	ปานกลาง	3.21	ปานกลาง
1.10 การเตรียมงบประมาณ	3.16	ปานกลาง	3.13	ปานกลาง	3.20	ปานกลาง	3.19	ปานกลาง
1.11 การวางแผนงานด้านวิชาการ	2.96	ปานกลาง	3.12	ปานกลาง	3.02	ปานกลาง	3.03	ปานกลาง
1.12 การจัดตารางเรียนตารางสอน	3.32	ปานกลาง	3.35	ปานกลาง	3.17	ปานกลาง	3.20	ปานกลาง
1.13 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.40	ปานกลาง	3.26	ปานกลาง	3.23	ปานกลาง	3.24	ปานกลาง
1.14 การวัดผลและประเมินผล	3.40	ปานกลาง	3.35	ปานกลาง	3.22	ปานกลาง	3.25	ปานกลาง
1.15 การนิเทศและติดตามผล	3.52	มาก	3.19	ปานกลาง	3.18	ปานกลาง	3.21	ปานกลาง

หมายเหตุ การตีความหมาย ค่ามีขีดนิยามคือ ต่ำกว่า 1.5 หมายถึง มีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับน้อยที่สุด, 1.5-2.49 มีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับน้อย, 2.50-3.49 มีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง 3.50-4.49 มีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก และ 4.50 ขึ้นไป มีสภาพที่เป็นจริง อยู่ในระดับมากที่สุด

จากตารางที่ 4.11 พบว่าด้านผลลัพธ์ (Outcomes) ความพึงพอใจในการใช้หลักสูตร โดยภาพรวมทั้ง 3 กลุ่ม มีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.01 ถึง 3.37 ซึ่งถ้าพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า**เอกสารหลักสูตร**

ในส่วนของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.20, 3.32 และ 3.24 ตามลำดับ **ความเหมาะสมของเนื้อหา**ในส่วนของผู้บริหาร พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 และในส่วนของอาจารย์และนักศึกษา พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 และ 3.34 ตามลำดับ **คุณภาพของอาจารย์**ในส่วนของผู้บริหารและอาจารย์ พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 และ 3.54. ตามลำดับ และในส่วนของนักศึกษา พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.32 **ภูมิหลังของนักศึกษา**ในส่วนของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28, 3.29 และ 3.28 ตามลำดับ **ปัจจัยสนับสนุน**ในส่วนของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.20, 3.32 และ 3.24 ตามลำดับ **การประชาสัมพันธ์**ในส่วนของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.04, 3.31 และ 3.19 ตามลำดับ **การเตรียมบุคลากร**ในส่วนของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.04, 3.12 และ 3.00 ตามลำดับ **การเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน**ในส่วนของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36, 3.26 และ 3.18 ตามลำดับ **การจัดเตรียมอาคารสถานที่**ในส่วนของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.04, 3.35 และ 3.20 ตามลำดับ **การเตรียมงบประมาณ**ในส่วนของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16, 3.13 และ 3.20 ตามลำดับ **การวางแผนงานด้านวิชาการ**ในส่วนของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.96, 3.12 และ 3.02 ตามลำดับ **การจัดตารางเรียนตารางสอน**ในส่วนของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.32, 3.35 และ 3.17 ตามลำดับ **การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน**ในส่วนของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40, 3.26 และ 3.23 ตามลำดับ **การวัดผลและประเมินผล**ในส่วนของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40, 3.35 และ 3.22 ตามลำดับ และ**การนิเทศและติดตามผล**ในส่วนของผู้บริหาร พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 และในส่วนของอาจารย์และนักศึกษา พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.19 และ 3.18 ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน ด้านสิ่งนำ (Antecedents) ด้านการปฏิบัติ (Transactions) และด้านผลลัพธ์ (Outcomes) สรุปได้ว่า **ด้านสิ่งนำ** อันประกอบด้วย เอกสารหลักสูตร ความเหมาะสมของเนื้อหา คุณภาพของอาจารย์ ภูมิหลังของนักศึกษา และปัจจัยสนับสนุน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสภาพที่เป็นจริงที่ปานกลางและมาก ส่วน**ด้านการปฏิบัติ** อันประกอบด้วย การประชาสัมพันธ์ การเตรียมบุคลากร การเตรียมสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน การจัดเตรียมอาคารสถานที่ การเตรียมงบประมาณ การบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดทำตารางเรียนตารางสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลและการนิเทศและติดตามผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสภาพที่เป็นจริงที่ปานกลางและมาก ส่วน**ด้านผลลัพธ์** ความพึงพอใจในการใช้หลักสูตร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสภาพที่เป็นจริงที่ปานกลาง ซึ่งทั้งสองด้าน คือ ด้านสิ่งนำและด้านการปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสภาพที่เป็นจริงที่ปานกลางและมาก ส่วนด้านผลลัพธ์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสภาพที่เป็นที่ปานกลาง

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ความสอดคล้อง ด้านสิ่งนำ (Antecedents) ด้านการปฏิบัติ (Transactions) และด้านผลลัพธ์ (Outcomes) ของสิ่งที่คาดหวังให้เกิดขึ้นและสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบันตามกลุ่มสถานภาพผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ความสอดคล้อง ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบความคาดหวังกับสภาพที่เป็นจริงของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา และนำมาวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา โดยใช้สัญลักษณ์แสดงผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องดังนี้

- ✓ หมายความว่า เมื่อมีการเปรียบเทียบความคาดหวังกับสภาพที่เป็นจริงแล้วผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันไปในทุกทิศทางเดียวกันทั้งหมด
- ✗ หมายความว่า เมื่อมีการเปรียบเทียบความคาดหวังกับสภาพที่เป็นจริงแล้วผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา มีความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องกันของสถานภาพใดสถานภาพหนึ่ง

ซึ่งผลการวิเคราะห์จากความสอดคล้องมีดังนี้

ตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องด้านสิ่งนำ (Antecedents)

ตัวแปร	สถานภาพ														สรุป	
	ผู้บริหาร					อาจารย์					นักศึกษา					
	ความคาดหวัง		สภาพที่เป็นจริง		t-test	ความคาดหวัง		สภาพที่เป็นจริง		t-test	ความคาดหวัง		สภาพที่เป็นจริง			t-test
	Mean	SD	Mean	SD		Mean	SD	Mean	SD		Mean	SD	Mean	SD		
1. เอกสารหลักสูตร																
1.1 โครงสร้างหลักสูตร	4.55	0.49	3.27	1.01	7.61*	4.48	0.61	3.23	0.71	9.62*	4.21	0.71	3.22	0.68	20.33*	✓
1.2 คำอธิบายวิชาเรียน	4.57	0.57	3.66	0.94	5.30*	4.55	0.61	3.64	0.82	6.32*	4.23	0.83	3.40	0.91	14.06*	✓
1.3 จำนวนหน่วยกิต	4.37	0.86	3.30	1.14	6.60*	4.43	0.61	3.57	0.89	5.63*	4.23	0.83	3.40	0.91	12.96*	✓
1.4 การจัดวางวิชา	4.53	0.76	3.41	1.08	6.03*	4.33	0.74	3.29	0.84	5.74*	4.22	0.84	3.25	0.94	15.21*	✓

หมายเหตุ * $p < 0.05$

ตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องด้านสิ่งนำ (Antecedents) (ต่อ)

ตัวแปร	สถานภาพ															สรุป
	ผู้บริหาร					อาจารย์					นักศึกษา					
	ความคาดหวัง		สภาพที่เป็นจริง		t-test	ความคาดหวัง		สภาพที่เป็นจริง		t-test	ความคาดหวัง		สภาพที่เป็นจริง		t-test	
	Mean	SD	Mean	SD		Mean	SD	Mean	SD		Mean	SD	Mean	SD		
2. ความเหมาะสมของเนื้อหา																
2.1 กลุ่มวิชาฝึก ประสบการณ์ วิชาชีพ	4.49	0.87	3.74	1.16	2.94*	4.34	0.92	3.42	0.89	5.79*	4.18	0.89	3.79	0.87	6.38*	✓
2.2 วิชาที่เปิดสอน	4.61	0.44	3.53	0.75	7.16*	4.49	0.50	3.17	0.66	12.17*	4.30	0.71	3.52	0.72	16.57*	✓
3. คุณภาพของอาจารย์																
3.1 คุณวุฒิอาจารย์	4.64	0.49	3.80	0.91	4.68*	4.73	0.45	3.85	0.83	5.44*	4.49	0.70	3.81	0.83	13.84*	✓
4. ภูมิหลังของนักศึกษา																
4.1 เจตคติต่อวิชาชีพ	4.70	0.54	2.88	0.93	9.17*	4.70	0.47	3.03	1.02	8.04*	4.33	0.77	3.44	0.99	15.12*	✓
5. ปัจจัยสนับสนุน																
5.1 สัดส่วนห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสัมมนาและ ครุภัณฑ์ประจำห้อง	4.60	0.58	2.88	0.83	9.60*	4.48	0.71	2.58	0.79	11.19*	4.37	0.78	3.17	0.98	17.03*	✓
5.2 หนังสืออ้างอิงใน กลุ่มวิชาต่างๆ	4.62	0.57	3.16	0.94	6.55*	4.48	0.71	2.67	0.78	10.99*	4.40	0.81	3.21	1.02	17.79*	✓
5.3 ฐานข้อมูลแหล่งฝึก ประสบการณ์ วิชาชีพ	4.58	0.57	3.33	0.85	6.15*	4.52	0.67	3.06	0.90	8.08*	4.37	0.81	3.35	0.90	16.40*	✓

หมายเหตุ * $p < 0.05$

จากตารางที่ 4.12 จากผลการวิเคราะห์ความสอดคล้อง ด้านสิ่งนำ (Antecedents) พบว่าทั้งผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษามีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันทุกด้าน ซึ่งแยกพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า **เอกสารหลักสูตร** ประกอบด้วยโครงสร้างหลักสูตร คำอธิบายวิชาเรียน จำนวนหน่วยกิต และการจัดวางวิชา ทั้งของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าความคาดหวังและสภาพที่เป็นจริงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 **ความเหมาะสมของเนื้อหา** ประกอบด้วยกลุ่มวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพและ วิชาที่เปิดสอน ทั้งของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าความคาดหวังและสภาพที่เป็นจริงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 **คุณภาพของอาจารย์** ประกอบด้วย คุณวุฒิของอาจารย์ ทั้งของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าสิ่งที่คาดหวังและสิ่งที่เป็นจริงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ **ภูมิหลังของนักศึกษา** ประกอบไปด้วยเจตคติต่อวิชาชีพ ทั้งของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าความคาดหวังและสภาพที่เป็นจริงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 **ปัจจัยสนับสนุน** ประกอบด้วยสัดส่วนห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสัมมนา และครุภัณฑ์ประจำห้อง หนังสืออ้างอิงในกลุ่มวิชาต่างๆ และ ฐานข้อมูลแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ทั้งของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าความคาดหวังและสภาพที่เป็นจริงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องด้านการปฏิบัติ (Transactions)

ตัวแปร	สถานภาพ														สรุป	
	ผู้บริหาร					อาจารย์					นักศึกษา					
	ความคาดหวัง		สภาพที่เป็นจริง		t-test	ความคาดหวัง		สภาพที่เป็นจริง		t-test	ความคาดหวัง		สภาพที่เป็นจริง			t-test
	Mean	SD	Mean	SD		Mean	SD	Mean	SD		Mean	SD	Mean	SD		
1. การประชาสัมพันธ์																
1.1 การให้ความรู้ความเข้าใจ	4.44	0.70	2.94	0.75	8.32*	4.53	0.65	2.95	0.78	11.89*	4.28	0.75	3.00	0.83	20.63*	✓
1.2 การประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครอง	4.40	0.76	2.64	0.95	7.80*	4.33	0.74	2.76	0.97	7.71*	4.20	0.85	2.90	0.99	17.55*	✓
1.3 การจัดส่งเอกสาร	4.36	0.68	2.98	0.93	6.11*	4.35	0.72	3.15	0.87	7.05*	4.25	0.78	2.96	0.87	19.53*	✓
2. การเตรียมบุคลากร																
2.1 การชี้แจงรายละเอียด	4.54	0.54	3.22	0.96	6.54*	4.55	0.62	3.24	0.90	8.54*	4.25	0.74	3.11	0.84	18.65*	✓
2.2 การสำรวจความพร้อมด้านอาจารย์	4.45	0.71	3.04	1.21	5.58*	4.48	0.80	2.97	0.88	9.26*	4.26	0.85	3.06	0.93	17.26*	✓
2.3 การจัดเตรียมความพร้อม	4.52	0.71	3.12	0.97	6.06*	4.45	0.83	3.03	1.02	7.31*	4.28	0.82	3.23	0.92	16.59*	✓
3. การเตรียมสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน																
3.1 การเตรียมความพร้อมของสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน	4.48	0.71	3.00	1.08	7.08*	4.52	0.76	3.03	0.98	8.25*	4.34	0.79	3.26	0.86	17.11*	✓
3.2 ความพร้อมของคู่มือ ตำราวิชาการและหนังสือ	4.56	0.65	2.96	1.02	7.16*	4.52	0.76	3.06	1.00	9.61*	4.32	0.78	3.19	0.91	16.94*	✓
3.3 สื่อการเรียนการสอน	4.45	0.58	3.24	0.78	6.34*	4.48	0.76	3.12	0.93	8.43*	4.29	0.83	3.16	0.89	16.60*	✓
3.4 เอกสารประกอบหลักสูตร	4.45	0.64	3.04	0.84	6.42*	4.58	0.75	3.03	0.73	12.49*	4.31	0.82	3.09	0.96	17.46*	✓
4. การจัดเตรียมอาคารสถานที่																
4.1 การใช้ห้องเรียนและสถานที่	4.47	0.67	3.25	0.71	7.10*	4.47	0.73	3.14	1.00	8.09*	4.33	0.73	3.22	0.82	18.85*	✓
4.2 บรรยากาศการเรียนการสอน	4.60	0.58	3.24	0.97	5.91*	4.52	0.62	3.22	1.08	6.90*	4.32	0.82	3.26	0.92	15.45*	✓
4.3 สถานที่นอกห้องเรียน	4.48	0.59	2.84	0.99	6.22*	4.46	0.71	3.00	0.90	8.09*	4.29	0.86	3.00	1.00	16.57*	✓
5. การเตรียมงบประมาณ																
5.1 การสำรวจความต้องการ	4.40	0.65	2.88	1.13	5.87*	4.37	0.70	3.00	0.75	10.68*	4.26	0.80	2.91	0.95	18.53*	✓
5.2 การจัดสรรงบประมาณ	4.36	0.67	2.82	0.73	6.83*	4.42	0.76	2.82	0.82	10.26*	4.28	0.78	2.93	0.86	19.26*	✓
5.3 การประเมินผลการใช้งบประมาณ	4.32	0.75	2.60	0.96	6.74*	4.36	0.78	2.91	0.77	9.61*	4.26	0.85	2.94	0.95	17.76*	✓
6. การบริหารหลักสูตร																
6.1 การวางแผนงานด้านวิชาการ																
6.1.1 การจัดตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร	4.52	0.59	3.76	1.13	3.17*	4.55	0.62	3.24	0.90	8.47*	4.26	0.79	3.25	0.89	15.96*	✓
6.1.2 การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร	4.47	0.61	3.32	0.88	5.65*	4.57	0.59	3.21	0.90	9.16*	4.24	0.75	3.13	0.76	18.09*	✓

หมายเหตุ * $p < 0.05$

ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องด้านการปฏิบัติ (Transactions) (ต่อ)

ตัวแปร	สถานภาพ															สรุป
	ผู้บริหาร					อาจารย์					นักศึกษา					
	ความคาดหวัง		สภาพที่เป็นจริง		t-test	ความคาดหวัง		สภาพที่เป็นจริง		t-test	ความคาดหวัง		สภาพที่เป็นจริง		t-test	
	Mean	SD	Mean	SD		Mean	SD	Mean	SD		Mean	SD	Mean	SD		
6.2 การจัดตารางเรียนตารางสอน																
6.2.1 การจัดจำนวนคาบเรียนและลงทะเบียน	4.50	0.63	3.60	0.97	4.32*	4.52	0.54	3.32	0.75	8.37*	4.33	0.74	3.24	0.85	18.01*	✓
6.2.2 การจัดคาบเรียนตามวิชาที่เปิดสอน	4.60	0.67	3.56	1.07	4.95*	4.53	0.50	3.42	0.73	6.94*	4.32	0.75	3.24	0.83	18.36*	✓
6.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน																
6.3.1 การบูรณาการเรียนการสอน	4.53	0.56	3.44	0.91	5.87*	4.68	0.44	3.34	0.67	11.69*	4.29	0.75	3.32	0.74	17.74*	✓
6.3.2 เทคนิคที่ใช้ในการเรียนการสอน	4.60	0.58	3.44	0.87	5.43*	4.71	0.45	3.34	0.73	10.06*	4.34	0.79	3.22	0.93	17.05*	✓
6.3.3 การเปิดโอกาสแสดงความคิดเห็น	4.56	0.71	3.72	0.84	4.68*	4.76	0.44	3.30	0.95	10.04*	4.31	0.86	3.26	0.96	15.61*	✓
7. การวัดผลและประเมินผล																
7.1 การวัดผลและประเมินผลทางวิชาการ	4.60	0.76	4.00	0.87	3.29*	4.68	0.53	3.71	0.94	6.53*	4.34	0.75	3.52	0.94	14.45*	✓
7.2 กระบวนการวัดผลและประเมินผล	4.50	0.68	3.51	0.85	5.18*	4.57	0.56	3.17	0.66	11.62*	4.26	0.71	3.23	0.81	17.77*	✓
7.3 ประสิทธิภาพการวัดผลและประเมินผล	4.48	0.65	3.68	1.03	3.58*	4.50	0.66	3.25	0.90	7.64*	4.34	0.76	3.25	0.98	16.66*	✓
7.4 การปรับปรุงการเรียนการสอน	4.60	0.58	3.64	1.11	4.10*	4.59	0.66	3.37	0.86	8.14*	4.28	0.84	3.22	0.95	16.24*	✓
8. การนิเทศและติดตามผล																
8.1 การติดตามการสอน	4.44	0.71	3.28	1.10	5.07*	4.55	0.67	3.24	0.75	9.25*	4.28	0.82	3.19	0.92	17.18*	✓
8.2 การปรับปรุงแก้ไข	4.60	0.58	3.52	1.12	4.69*	4.58	0.66	3.19	0.73	9.73*	4.23	0.87	3.12	0.95	16.73*	✓
8.3 การให้บริการวิชาการ	4.52	0.77	3.48	1.19	4.73*	4.67	0.54	3.33	0.96	8.61*	4.30	0.86	3.24	0.91	16.49*	✓

หมายเหตุ * $p < 0.05$

จากตารางที่ 4.12 จากผลการวิเคราะห์ความสอดคล้อง ด้านการปฏิบัติ (Transactions) พบว่า ทั้งผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษามีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันทุกด้าน ซึ่งแยกพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า **การประชาสัมพันธ์** ประกอบด้วย การให้ความรู้ความเข้าใจ การประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครอง และการจัดส่งเอกสาร ทั้งของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าความคาดหวังและสภาพที่เป็นจริงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 **การเตรียมบุคลากร** ประกอบด้วย การชี้แจงรายละเอียด การสำรวจความพร้อมด้านอาจารย์ และการจัดเตรียมความพร้อม ทั้งของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าความคาดหวังและสภาพที่เป็นจริงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 **การเตรียมสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน** ประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมของสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน ความพร้อมของคู่มือ ตำราวิชาการ และหนังสือ สื่อการเรียนการสอนและเอกสารประกอบหลักสูตร ทั้งของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าความคาดหวังและสภาพที่เป็นจริงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 **การจัดเตรียม**

อาคารสถานที่ ประกอบด้วย การใช้ห้องเรียนและสถานที่ บรรยากาศการเรียนการสอนและสถานที่นอกห้องเรียน ทั้งของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าความคาดหวังและสภาพที่เป็นจริงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 **การเตรียมงบประมาณ** ประกอบด้วย การสำรวจความต้องการ การจัดสรรงบประมาณและการประเมินผลการใช้งบประมาณ ทั้งของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าความคาดหวังและสภาพที่เป็นจริงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 **การบริหารหลักสูตรประเด็นการวางแผนงานด้านวิชาการ** ซึ่งประกอบด้วย การจัดตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร ทั้งของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าความคาดหวังและสภาพที่เป็นจริงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 **ประเด็นการจัดตารางเรียนตารางสอน** ประกอบด้วย การจัดจำนวนคาบเรียนและลงทะเบียน และการจัดคาบเรียนตามวิชาที่เปิดสอน ทั้งของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าความคาดหวังและสภาพที่เป็นจริงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 **ประเด็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน** ประกอบด้วย การบูรณาการเรียนการสอนเทคนิคที่ใช้ในการเรียนการสอนและการเปิดโอกาสแสดงความคิดเห็น ทั้งของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าความคาดหวังและสภาพที่เป็นจริงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 **การวัดผลและประเมินผล** ประกอบด้วย การวัดผลและประเมินผลในทางวิชาการ กระบวนการวัดผลและประเมินผล ประสิทธิภาพการวัดผลและประเมินผลและการปรับปรุงการเรียนการสอน ทั้งของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าความคาดหวังและสภาพที่เป็นจริงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ**การนิเทศและติดตามผล** ประกอบด้วย การติดตามการสอน การปรับปรุงแก้ไขและการให้บริการวิชาการ ทั้งของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าความคาดหวังและสภาพที่เป็นจริงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องด้านผลลัพธ์ (Outcomes)

ตัวแปร	สถานภาพ															สรุป
	ผู้บริหาร					อาจารย์					นักศึกษา					
	ความคาดหวัง		สภาพที่เป็นจริง		t-test	ความคาดหวัง		สภาพที่เป็นจริง		t-test	ความคาดหวัง		สภาพที่เป็นจริง		t-test	
	Mean	SD	Mean	SD		Mean	SD	Mean	SD		Mean	SD	Mean	SD		
1. ความพึงพอใจในการใช้หลักสูตร																
1.1 เอกสารหลักสูตร	4.60	0.50	3.20	1.00	6.73*	4.54	0.61	3.32	1.01	8.20*	4.37	0.79	3.24	0.90	18.46*	✓
1.2 ความเหมาะสมของเนื้อหา	4.72	0.68	3.72	0.74	6.55*	4.54	0.61	3.26	0.75	10.89*	4.37	0.78	3.34	0.88	17.46*	✓
1.3 คุณภาพของอาจารย์	4.72	0.68	3.72	0.84	5.77*	4.48	0.55	3.54	0.70	6.53*	4.33	0.83	3.32	0.80	17.73*	✓
1.4 ภูมิหลังของนักศึกษา	4.72	0.68	3.28	0.98	6.90*	4.54	0.55	3.29	0.76	9.08*	4.34	0.82	3.28	0.87	16.89*	✓
1.5 ปัจจัยสนับสนุน	4.60	0.58	3.04	0.79	8.97*	4.53	0.55	3.31	0.68	9.49*	4.27	0.82	3.19	0.81	17.21*	✓
1.6 การประชาสัมพันธ์	4.52	0.77	3.04	0.73	7.69*	4.36	0.85	3.12	0.78	6.73*	4.35	0.80	3.00	0.93	19.64*	✓

หมายเหตุ * $p < 0.05$

ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องด้านผลลัพธ์ (Outcomes) (ต่อ)

ตัวแปร	สถานภาพ															สรุป
	ผู้บริหาร					อาจารย์					นักศึกษา					
	ความคาดหวัง		สภาพที่เป็นจริง		t-test	ความคาดหวัง		สภาพที่เป็นจริง		t-test	ความคาดหวัง		สภาพที่เป็นจริง		t-test	
	Mean	SD	Mean	SD		Mean	SD	Mean	SD		Mean	SD	Mean	SD		
1. ความพึงพอใจในการใช้หลักสูตร (ต่อ)																
1.7 การเตรียมบุคลากร	4.60	0.71	3.36	0.91	6.39*	4.51	0.70	3.26	0.86	9.14*	4.36	0.81	3.18	0.88	17.74*	✓
1.8 การเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน	4.56	0.58	3.04	0.79	8.28*	4.54	0.70	3.35	0.81	10.80*	4.32	0.84	3.20	0.93	15.95*	✓
1.9 การจัดเตรียมอาคารสถานที่	4.56	0.77	3.16	0.99	7.00*	4.45	0.74	3.13	0.86	7.03*	4.33	0.79	3.20	0.90	17.16*	✓
1.10 การเตรียมงบประมาณ	4.64	0.70	2.96	0.84	7.86*	4.44	0.65	3.12	0.82	8.01*	4.30	0.83	3.02	0.97	17.93*	✓
1.11 การวางแผนงานด้านวิชาการ	4.60	0.71	3.32	0.99	5.30*	4.55	0.60	3.35	0.77	7.79*	4.29	0.83	3.17	0.89	18.49*	✓
1.12 การจัดตารางเรียนตารางสอน	4.60	0.71	3.40	0.82	6.00*	4.38	0.74	3.26	0.71	7.90*	4.31	0.82	3.23	0.93	17.25*	✓
1.13 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.48	0.77	3.40	0.91	4.69*	4.48	0.70	3.35	0.73	7.92*	4.38	0.77	3.22	0.86	18.94*	✓
1.14 การวัดผลและประเมินผล	4.44	0.77	3.52	1.08	4.27*	4.66	0.53	3.19	0.88	9.73*	4.33	0.76	3.18	0.90	19.73*	✓
1.15 การนิเทศและติดตามผล	4.48	0.65	3.32	0.95	5.43*	4.57	0.60	3.01	0.83	12.77*	4.33	0.81	3.11	0.93	20.25*	✓

หมายเหตุ * $p < 0.05$

จากตารางที่ 4.14 จากผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องด้านผลลัพธ์ (Outcomes) พบว่าทั้งผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษามีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันทุกด้าน ซึ่งแยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความพึงพอใจในการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย เอกสารหลักสูตร ความเหมาะสมของเนื้อหา คุณภาพของอาจารย์ ภูมิหลังของนักศึกษา ปัจจัยสนับสนุน การประชาสัมพันธ์ การเตรียมบุคลากร การเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน การจัดเตรียมอาคารสถานที่ การเตรียมงบประมาณ การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดตารางเรียนตารางสอน การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล และการนิเทศและติดตามผล ทั้งของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าความคาดหวังและสภาพที่เป็นจริงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปผลการวิเคราะห์ความสอดคล้อง

จากการวิเคราะห์ความสอดคล้อง ด้านสิ่งนำ (Antecedents) ด้านการปฏิบัติ (Transactions) และด้านผลลัพธ์ (Outcomes) พบว่าทั้งหมดมีความสอดคล้องกัน ทั้งผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าความคาดหวังและสภาพที่เป็นจริงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทุกๆ ด้าน

ส่วนที่ 3 การตัดสินคุณค่าการติดตามผลใช้หลักสูตร

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการประเมินเพื่อตัดสินคุณค่า ซึ่งวิเคราะห์จากสภาพที่เป็นจริงของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา เมื่อเทียบกับมาตรฐานที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งผลวิเคราะห์แสดงความสอดคล้องระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเมื่อผ่านตามมาตรฐานที่กำหนด

โดยใช้สัญลักษณ์แสดงผลการวิเคราะห์ความสอดคล้อง ดังนี้

- ✓ หมายความว่า สภาพที่เกิดขึ้นจริงซึ่งต้องอยู่ในระดับที่เท่ากับหรือมากกว่า เกณฑ์มาตรฐานทั้งของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาทั้งหมด
- ✗ หมายความว่า สภาพที่เกิดขึ้นจริงที่มีระดับน้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐานทั้งของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในสถานภาพใดสถานภาพหนึ่ง

ซึ่งการตัดสินคุณค่าผลการใช้หลักสูตร ผู้วิจัยได้นำเสนอแบ่งเป็นสองกลุ่มคือ กลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาและกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา ดังผลการวิเคราะห์ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.15 ผลการตัดสินคุณค่าการติดตามผลการใช้หลักสูตรของกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชา ด้านสิ่งนำ (Antecedents)

ตัวแปร	สถานภาพ						มาตรฐาน		สรุปผล
	ผู้บริหาร		อาจารย์		นักศึกษา		Mean	ความหมาย	
	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย			
1. เอกสารหลักสูตร									
1.1 โครงสร้างหลักสูตร	3.25	ปานกลาง	3.35	ปานกลาง	3.24	ปานกลาง	3.50	มาก	✗
1.2 คำอธิบายวิชาเรียน	3.96	มาก	4.00	มาก	3.56	มาก	4.67	มากที่สุด	✗
1.3 จำนวนหน่วยกิต	3.56	มาก	3.74	มาก	3.51	มาก	4.33	มาก	✓
1.4 การจัดวางวิชา	3.68	มาก	3.73	มาก	3.27	ปานกลาง	3.50	มาก	✗
2. ความเหมาะสมของเนื้อหา									
2.1 กลุ่มวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	3.85	มาก	3.60	มาก	3.82	มาก	4.33	มาก	✓
2.2 วิชาที่เปิดสอน	3.62	มาก	3.53	มาก	3.57	มาก	4.21	มาก	✓
3. คุณภาพของอาจารย์									
3.1 คุณวุฒิอาจารย์	4.00	มาก	4.20	มาก	3.96	มาก	3.83	มาก	✓
4. ภูมิหลังของนักศึกษา									
4.2 เจตคติต่อวิชาชีพ	2.60	ปานกลาง	2.80	ปานกลาง	3.45	ปานกลาง	4.00	มาก	✗
5. ปัจจัยสนับสนุน									
5.1 สัดส่วนห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสัมมนาและครูผู้สอนประจำห้อง	2.93	ปานกลาง	3.00	ปานกลาง	3.38	ปานกลาง	3.60	มาก	✗
5.2 หนังสืออ้างอิงในกลุ่มวิชาต่างๆ	3.20	ปานกลาง	2.60	ปานกลาง	3.46	ปานกลาง	3.17	ปานกลาง	✓
5.3 ฐานข้อมูลแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	3.49	ปานกลาง	3.00	ปานกลาง	3.47	ปานกลาง	3.83	มาก	✗

หมายเหตุ การตีความหมาย ค่ามัธยเทศคิดต่ำกว่า 1.5 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด, 1.5-2.49 อยู่ในระดับน้อย, 2.50-3.49 อยู่ในระดับปานกลาง, 3.50-4.49 อยู่ในระดับมาก และ 4.50 ขึ้นไป อยู่ในระดับมากที่สุด

จากตารางที่ 4.15 ผลการตัดสินคุณค่าการติดตามผลการใช้หลักสูตรของกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาด้านลึ่งนำ (Antecedents) พบว่าด้านที่ผ่านตามเกณฑ์มาตรฐาน ประกอบด้วย เอกสารหลักสูตร คือ จำนวนหน่วยกิต ความเหมาะสมของเนื้อหาคือกลุ่มวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพและวิชาที่เปิดสอน คุณภาพอาจารย์คือคุณวุฒิอาจารย์ และปัจจัยสนับสนุนคือด้านหนังสืออ้างอิงในกลุ่มวิชาต่างๆ

ตารางที่ 4.16 ผลการตัดสินคุณค่าการติดตามผลการใช้หลักสูตรของกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชา
ด้านการปฏิบัติ (Transactions)

ตัวแปร	สถานภาพ						มาตรฐาน		สรุปผล
	ผู้บริหาร		อาจารย์		นักศึกษา		Mean	ความหมาย	
	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย			
1. การประชาสัมพันธ์									
1.1 การให้ความรู้ความเข้าใจ	2.80	ปานกลาง	3.20	ปานกลาง	3.07	ปานกลาง	3.38	ปานกลาง	✓
1.2 การประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครอง	2.53	ปานกลาง	3.00	ปานกลาง	3.06	ปานกลาง	3.00	ปานกลาง	✓
1.3 การจัดส่งเอกสาร	2.90	ปานกลาง	3.35	ปานกลาง	3.10	ปานกลาง	3.43	ปานกลาง	✓
2. การเตรียมบุคลากร									
2.1 การชี้แจงรายละเอียด	3.33	ปานกลาง	3.40	ปานกลาง	3.22	ปานกลาง	3.90	มาก	✗
2.2 การสำรวจความพร้อมด้านอาจารย์	3.13	ปานกลาง	3.10	ปานกลาง	3.19	ปานกลาง	3.33	ปานกลาง	✓
2.3 การจัดเตรียมความพร้อม	3.27	ปานกลาง	3.10	ปานกลาง	3.32	ปานกลาง	3.00	ปานกลาง	✓
3. การเตรียมสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน									
3.1 การเตรียมความพร้อมของสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน	3.13	ปานกลาง	3.30	ปานกลาง	3.38	ปานกลาง	3.83	มาก	✗
3.2 ความพร้อมของคู่มือ ตำราวิชาการ และหนังสือ	3.00	ปานกลาง	3.20	ปานกลาง	3.39	ปานกลาง	3.67	มาก	✗
3.3 สื่อการเรียนการสอน	3.47	ปานกลาง	3.20	ปานกลาง	3.39	ปานกลาง	3.33	ปานกลาง	✓
3.4 เอกสารประกอบหลักสูตร	3.20	ปานกลาง	3.10	ปานกลาง	3.33	ปานกลาง	3.33	ปานกลาง	✓
4. การจัดเตรียมอาคารสถานที่									
4.1 การใช้ห้องเรียนและสถานที่	3.38	ปานกลาง	3.70	มาก	3.46	ปานกลาง	3.94	มาก	✗
4.2 บรรยากาศการเรียนการสอน	3.40	ปานกลาง	3.70	มาก	3.46	ปานกลาง	4.00	มาก	✗
4.3 สถานที่นอกห้องเรียน	3.00	ปานกลาง	3.20	ปานกลาง	3.13	ปานกลาง	3.67	มาก	✗
5. การเตรียมงบประมาณ									
5.1 การสำรวจความต้องการ	3.00	ปานกลาง	3.30	ปานกลาง	3.07	ปานกลาง	2.67	ปานกลาง	✓
5.2 การจัดสรรงบประมาณ	2.80	ปานกลาง	3.00	ปานกลาง	3.11	ปานกลาง	3.75	มาก	✗
5.3 การประเมินผลการใช้งบประมาณ	2.60	ปานกลาง	2.80	ปานกลาง	3.19	ปานกลาง	2.50	ปานกลาง	✓
6. การบริหารหลักสูตร									
6.1 การวางแผนงานด้านวิชาการ									
6.1.1 การจัดตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร	4.13	มาก	3.30	ปานกลาง	3.38	ปานกลาง	3.50	มาก	✗
6.1.2 การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร	3.50	มาก	3.13	ปานกลาง	3.35	ปานกลาง	3.04	ปานกลาง	✓
6.2 การจัดตารางเรียนตารางสอน									
6.2.1 การจัดจำนวนคาบเรียนและลงทะเบียน	3.80	มาก	3.70	มาก	3.42	ปานกลาง	4.25	มาก	✗
6.2.2 การจัดคาบเรียนตามวิชาที่เปิดสอน	3.78	มาก	3.60	มาก	3.46	ปานกลาง	3.56	มาก	✗

หมายเหตุ การตีความหมาย ค่ามัธยเทศชนิดนี้ ต่ำกว่า 1.5 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด, 1.5-2.49 อยู่ในระดับน้อย, 2.50-3.49 อยู่ในระดับปานกลาง, 3.50-4.49 อยู่ในระดับมาก และ 4.50 ขึ้นไป อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.16 ผลการตัดสินคุณค่าการติดตามผลการใช้หลักสูตรของกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชา
ด้านการปฏิบัติ (Transactions) (ต่อ)

ตัวแปร	สถานภาพ						มาตรฐาน		สรุปผล
	ผู้บริหาร		อาจารย์		นักศึกษา		Mean	ความหมาย	
	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย			
6.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน									
6.3.1 การบูรณาการเรียนการสอน	3.60	มาก	3.37	ปานกลาง	3.45	ปานกลาง	3.78	มาก	×
6.3.2 เทคนิคที่ใช้ในการเรียนการสอน	3.47	ปานกลาง	3.40	ปานกลาง	3.35	ปานกลาง	3.83	มาก	×
6.3.3 การเปิดโอกาสแสดงความคิดเห็น	3.87	มาก	3.40	ปานกลาง	3.43	ปานกลาง	3.83	มาก	×
7. การวัดผลและประเมินผล									
7.1 การวัดผลและประเมินผลทางวิชาการ	4.13	มาก	3.90	มาก	3.72	มาก	3.83	มาก	✓
7.2 กระบวนการวัดผลและประเมินผล	3.56	มาก	3.20	ปานกลาง	3.35	ปานกลาง	3.83	มาก	×
7.3 ประสิทธิภาพการวัดผลและประเมินผล	3.80	มาก	3.70	มาก	3.43	ปานกลาง	3.80	มาก	×
7.4 การปรับปรุงการเรียนการสอน	3.87	มาก	3.80	มาก	3.31	ปานกลาง	2.67	ปานกลาง	✓
8. การนิเทศและติดตามผล									
8.1 การติดตามการสอน	3.33	ปานกลาง	3.10	ปานกลาง	3.33	ปานกลาง	3.17	ปานกลาง	✓
8.2 การปรับปรุงแก้ไข	3.67	มาก	3.20	ปานกลาง	3.34	ปานกลาง	3.50	มาก	×
8.3 การให้บริการวิชาการ	3.67	มาก	3.40	ปานกลาง	3.39	ปานกลาง	2.67	ปานกลาง	✓

หมายเหตุ การตีความหมาย ค่ามัธยเลขคณิต ต่ำกว่า 1.5 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด, 1.5-2.49 อยู่ในระดับน้อย, 2.50-3.49 อยู่ในระดับปานกลาง, 3.50-4.49 อยู่ในระดับมาก และ 4.50 ขึ้นไป อยู่ในระดับมากที่สุด

จากตารางที่ 4.16 ผลการตัดสินคุณค่าการติดตามผลการใช้หลักสูตรของกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาด้านการปฏิบัติ (Transactions) พบว่าด้านที่ผ่านตามเกณฑ์มาตรฐาน ประกอบด้วย การประชาสัมพันธ์ คือ การทำให้ความรู้ความเข้าใจ การประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครอง และการจัดส่งเอกสาร การเตรียมบุคลากร คือ การสำรวจความพร้อมด้านอาจารย์และการจัดเตรียมความพร้อม การเตรียมสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน คือ สื่อการเรียนการสอนและเอกสารประกอบหลักสูตร การเตรียมงบประมาณ คือ การสำรวจความต้องการและการประเมินผลการใช้งบประมาณ การวางแผนงานด้านวิชาการ คือ การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร การวัดผลและประเมินผล คือ การวัดผลและประเมินผลทางวิชาการและการปรับปรุงการเรียนการสอน และการนิเทศและติดตามผล คือ การติดตามการสอนและการให้บริการวิชาการ

ตารางที่ 4.17 ผลการตัดสินคุณค่าการติดตามผลการใช้หลักสูตรของกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชา
ด้านผลลัพธ์ (Outcomes)

ตัวแปร	สถานภาพ						มาตรฐาน		สรุปผล
	ผู้บริหาร		อาจารย์		นักศึกษา		Mean	ความหมาย	
	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย			
1. ความพึงพอใจในการใช้หลักสูตร									
1.1 เอกสารหลักสูตร	3.33	ปานกลาง	3.20	ปานกลาง	3.32	ปานกลาง	3.00	ปานกลาง	✓
1.2 ความเหมาะสมของเนื้อหา	3.80	มาก	3.40	ปานกลาง	3.48	ปานกลาง	3.83	มาก	✗
1.3 คุณภาพของอาจารย์	3.87	มาก	3.90	มาก	3.44	ปานกลาง	3.67	มาก	✗
1.4 ภูมิหลังของนักศึกษา	3.40	ปานกลาง	3.80	มาก	3.40	ปานกลาง	3.17	ปานกลาง	✓
1.5 ปัจจัยสนับสนุน	3.20	ปานกลาง	3.30	ปานกลาง	3.34	ปานกลาง	3.33	ปานกลาง	✓
1.6 การประชาสัมพันธ์	3.07	ปานกลาง	3.20	ปานกลาง	3.12	ปานกลาง	3.67	มาก	✗
1.7 การเตรียมบุคลากร	3.53	มาก	3.30	ปานกลาง	3.34	ปานกลาง	3.00	ปานกลาง	✓
1.8 การเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน	3.27	ปานกลาง	3.50	มาก	3.40	ปานกลาง	3.50	มาก	✗
1.9 การจัดเตรียมอาคารสถานที่	3.47	ปานกลาง	3.10	ปานกลาง	3.42	ปานกลาง	3.83	มาก	✗
1.10 การเตรียมงบประมาณ	2.93	ปานกลาง	3.20	ปานกลาง	3.25	ปานกลาง	3.67	มาก	✗
1.11 การวางแผนงานด้านวิชาการ	3.33	ปานกลาง	3.40	ปานกลาง	3.34	ปานกลาง	3.67	มาก	✗
1.12 การจัดตารางเรียนตารางสอน	3.47	ปานกลาง	3.60	มาก	3.34	ปานกลาง	4.00	มาก	✗
1.13 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.53	มาก	3.60	มาก	3.32	ปานกลาง	4.00	มาก	✗
1.14 การวัดผลและประเมินผล	3.67	มาก	3.60	มาก	3.36	ปานกลาง	3.67	มาก	✗
1.15 การนิเทศและติดตามผล	3.47	ปานกลาง	3.10	ปานกลาง	3.31	ปานกลาง	3.00	ปานกลาง	✓

หมายเหตุ การตีความหมาย ค่ามัธยเทศัดิตต่ำกว่า 1.5 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด, 1.5-2.49 อยู่ในระดับน้อย, 2.50-3.49 อยู่ในระดับปานกลาง, 3.50-4.49 อยู่ในระดับมาก และ 4.50 ขึ้นไป อยู่ในระดับมากที่สุด

จากตารางที่ 4.17 ผลการตัดสินคุณค่าการติดตามผลการใช้หลักสูตรของกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาด้านผลลัพธ์ (Outcomes) พบว่าด้านที่ผ่านตามเกณฑ์มาตรฐาน ประกอบด้วย ความพึงพอใจในการใช้หลักสูตร ด้านเอกสารหลักสูตร ภูมิหลังของนักศึกษา ปัจจัยสนับสนุน การเตรียมบุคลากร และการนิเทศและติดตามผล

สรุปผลการตัดสินคุณค่าการติดตามผลการใช้หลักสูตรของกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาที่ผ่านตามเกณฑ์มาตรฐาน ทั้งหมด 24 ข้อ จากทั้งหมด 56 ข้อ มีรายละเอียดดังนี้ **ด้านสิ่งนำ** ประกอบด้วย เอกสารหลักสูตรคือจำนวนหน่วยกิต ความเหมาะสมของเนื้อหาคือกลุ่มวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพและวิชาที่เปิดสอน คุณภาพอาจารย์ คือ คุณวุฒิอาจารย์ และปัจจัยสนับสนุนคือหนังสืออ้างอิงในกลุ่มวิชาต่างๆ **ด้านการปฏิบัติ** ประกอบด้วย การประชาสัมพันธ์ คือ การให้ความรู้ความเข้าใจ การประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครองและการจัดส่งเอกสาร การเตรียมบุคลากร คือ การสำรวจความพร้อมด้านอาจารย์และการจัดเตรียมความพร้อม การเตรียมสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน คือ สื่อการเรียนการสอนและเอกสารประกอบหลักสูตร การเตรียมงบประมาณคือการสำรวจความต้องการและการประเมินผลการใช้งบประมาณ การวางแผนงานด้านวิชาการคือ การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร การวัดผลและประเมินผล คือ การวัดผลและประเมินผลทางวิชาการและการ

ปรับปรุงการเรียนการสอน และการนิเทศและติดตามผล คือ การติดตามการสอนและการให้บริการวิชาการ และด้านผลลัพธ์ ประกอบด้วย ความพึงพอใจในการใช้หลักสูตรด้านเอกสารหลักสูตร ภูมิหลังของนักศึกษา ปัจจัยสนับสนุน การเตรียมบุคลากร และการนิเทศและติดตามผล

ตารางที่ 4.18 ผลการตัดสินคุณค่าการติดตามผลการใช้หลักสูตรของกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา
ด้านสิ่งนำ (Antecedents)

ตัวแปร	สถานภาพ						มาตรฐาน		สรุปผล
	ผู้บริหาร		อาจารย์		นักศึกษา		Mean	ความหมาย	
	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย			
1. เอกสารหลักสูตร									
1.1 โครงสร้างหลักสูตร	3.30	ปานกลาง	3.17	ปานกลาง	3.20	ปานกลาง	3.50	มาก	×
1.2 คำอธิบายวิชาเรียน	3.20	ปานกลาง	3.48	ปานกลาง	3.26	ปานกลาง	4.67	มากที่สุด	×
1.3 จำนวนหน่วยกิต	2.90	ปานกลาง	3.50	ปานกลาง	3.31	ปานกลาง	4.33	มาก	×
1.4 การจัดวางวิชา	3.00	ปานกลาง	3.10	ปานกลาง	3.23	ปานกลาง	3.50	มาก	×
2. ความเหมาะสมของเนื้อหา									
2.1 กลุ่มวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	3.58	มาก	3.34	ปานกลาง	3.76	มาก	4.33	มาก	×
2.2 วิชาที่เปิดสอน	3.40	ปานกลาง	3.02	ปานกลาง	3.47	ปานกลาง	4.21	มาก	×
3. คุณภาพของอาจารย์									
3.1 คุณวุฒิอาจารย์	3.50	มาก	3.70	มาก	3.68	มาก	3.83	มาก	✓
4. ภูมิหลังของนักศึกษา									
4.2 เจตคติต่อวิชาชีพ	3.30	ปานกลาง	3.13	ปานกลาง	3.44	ปานกลาง	4.00	มาก	×
5. ปัจจัยสนับสนุน									
5.1 สัดส่วนห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสัมมนา และครุภัณฑ์ประจำห้อง	2.81	ปานกลาง	2.39	น้อย	2.98	ปานกลาง	3.60	มาก	×
5.2 หนังสืออ้างอิงในกลุ่มวิชาต่างๆ	3.10	ปานกลาง	2.70	ปานกลาง	3.01	ปานกลาง	3.17	ปานกลาง	✓
5.3 ฐานข้อมูลแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	3.10	ปานกลาง	3.09	ปานกลาง	3.24	ปานกลาง	3.83	มาก	×

หมายเหตุ การตีความหมาย ค่ามัธยฐานเลขคณิต ต่ำกว่า 1.5 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด, 1.5-2.49 อยู่ในระดับน้อย, 2.50-3.49 อยู่ในระดับปานกลาง, 3.50-4.49 อยู่ในระดับมาก และ 4.50 ขึ้นไป อยู่ในระดับมากที่สุด

จากตารางที่ 4.18 ผลการตัดสินคุณค่าการติดตามผลการใช้หลักสูตรของกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา ด้านสิ่งนำ (Antecedents) พบว่าด้านที่ผ่านตามเกณฑ์มาตรฐาน ประกอบด้วย คุณภาพอาจารย์ คือ คุณวุฒิอาจารย์ และปัจจัยสนับสนุนคือด้านหนังสืออ้างอิงในกลุ่มวิชาต่างๆ

ตารางที่ 4.19 ผลการตัดสินคุณค่าการติดตามผลการใช้หลักสูตรของกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา
ด้านการปฏิบัติ (Transactions)

ตัวแปร	สถานภาพ						มาตรฐาน		สรุปผล
	ผู้บริหาร		อาจารย์		นักศึกษา		Mean	ความหมาย	
	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย			
1. การประชาสัมพันธ์									
1.1 การให้ความรู้ความเข้าใจ	3.15	ปานกลาง	2.85	ปานกลาง	2.94	ปานกลาง	3.38	ปานกลาง	✓
1.2 การประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครอง	2.80	ปานกลาง	2.65	ปานกลาง	2.77	ปานกลาง	3.00	ปานกลาง	✓
1.3 การจัดส่งเอกสาร	3.10	ปานกลาง	3.07	ปานกลาง	2.84	ปานกลาง	3.43	ปานกลาง	✓
2. การเตรียมบุคลากร									
2.1 การชี้แจงรายละเอียด	3.05	ปานกลาง	3.17	ปานกลาง	3.01	ปานกลาง	3.90	มาก	✗
2.2 การสำรวจความพร้อมด้านอาจารย์	2.90	ปานกลาง	2.91	ปานกลาง	2.95	ปานกลาง	3.33	ปานกลาง	✓
2.3 การจัดเตรียมความพร้อม	2.90	ปานกลาง	3.00	ปานกลาง	3.15	ปานกลาง	3.00	ปานกลาง	✓
3. การเตรียมสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน									
3.1 การเตรียมความพร้อมของสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน	2.80	ปานกลาง	2.91	ปานกลาง	3.15	ปานกลาง	3.83	มาก	✗
3.2 ความพร้อมของคู่มือ ตำราวิชาการและหนังสือ	2.90	ปานกลาง	3.00	ปานกลาง	3.03	ปานกลาง	3.67	มาก	✗
3.3 สื่อการเรียนการสอน	2.90	ปานกลาง	3.09	ปานกลาง	2.96	ปานกลาง	3.33	ปานกลาง	✓
3.4 เอกสารประกอบหลักสูตร	2.80	ปานกลาง	3.00	ปานกลาง	2.89	ปานกลาง	3.33	ปานกลาง	✓
4. การจัดเตรียมอาคารสถานที่									
4.1 การใช้ห้องเรียนและสถานที่	3.07	ปานกลาง	2.90	ปานกลาง	3.01	ปานกลาง	3.94	มาก	✗
4.2 บรรยากาศการเรียนการสอน	3.00	ปานกลาง	3.01	ปานกลาง	3.08	ปานกลาง	4.00	มาก	✗
4.3 สถานที่นอกห้องเรียน	2.60	ปานกลาง	2.91	ปานกลาง	2.89	ปานกลาง	3.67	มาก	✗
5. การเตรียมงบประมาณ									
5.1 การสำรวจความต้องการ	2.70	ปานกลาง	2.87	ปานกลาง	2.77	ปานกลาง	2.67	ปานกลาง	✓
5.2 การจัดสรรงบประมาณ	2.85	ปานกลาง	2.74	ปานกลาง	2.77	ปานกลาง	3.75	มาก	✗
5.3 การประเมินผลการใช้งบประมาณ	2.60	ปานกลาง	2.96	ปานกลาง	2.73	ปานกลาง	2.50	ปานกลาง	✓
6. การบริหารหลักสูตร									
6.1 การวางแผนงานด้านวิชาการ									
6.1.1 การจัดตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร	3.20	ปานกลาง	3.22	ปานกลาง	3.13	ปานกลาง	3.50	มาก	✗
6.1.2. การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร	3.05	ปานกลาง	3.24	ปานกลาง	2.95	ปานกลาง	3.04	ปานกลาง	✓
6.2 การจัดตารางเรียนตารางสอน									
6.2.1 การจัดจำนวนคาบเรียนและลงทะเบียน	3.30	ปานกลาง	3.15	ปานกลาง	3.08	ปานกลาง	4.25	มาก	✗
6.2.2 การจัดคาบเรียนตามวิชาที่เปิดสอน	3.23	ปานกลาง	3.35	ปานกลาง	3.04	ปานกลาง	3.56	มาก	✗
6.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน									
6.3.1 การบูรณาการการเรียนการสอน	3.20	ปานกลาง	3.32	ปานกลาง	3.21	ปานกลาง	3.78	มาก	✗
6.3.2 เทคนิคที่ใช้ในการเรียนการสอน	3.40	ปานกลาง	3.31	ปานกลาง	3.10	ปานกลาง	3.83	มาก	✗
6.3.3 การเปิดโอกาสแสดงความคิดเห็น	3.50	มาก	3.26	ปานกลาง	3.12	ปานกลาง	3.83	มาก	✗

หมายเหตุ การตีความหมาย ค่ามัธยฐานเลขคณิต ต่ำกว่า 1.5 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด, 1.5-2.49 อยู่ในระดับน้อย, 2.50-3.49 อยู่ในระดับปานกลาง, 3.50-4.49 อยู่ในระดับมาก และ 4.50 ขึ้นไป อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.19 ผลการตัดสินคุณค่าการติดตามผลการใช้หลักสูตรของกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา
ด้านการปฏิบัติ (Transactions) (ต่อ)

ตัวแปร	สถานภาพ						มาตรฐาน		สรุปผล
	ผู้บริหาร		อาจารย์		นักศึกษา		Mean	ความหมาย	
	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย			
7. การวัดผลและประเมินผล									
7.1 การวัดผลและประเมินผลทางวิชาการ	3.80	มาก	3.63	มาก	3.35	ปานกลาง	3.83	มาก	×
7.2 กระบวนการวัดผลและประเมินผล	3.43	ปานกลาง	3.16	ปานกลาง	3.14	ปานกลาง	3.83	มาก	×
7.3 ประสิทธิภาพการวัดผลและประเมินผล	3.50	มาก	3.06	ปานกลาง	3.09	ปานกลาง	3.80	มาก	×
7.4 การปรับปรุงการเรียนการสอน	3.30	ปานกลาง	3.19	ปานกลาง	3.15	ปานกลาง	2.67	ปานกลาง	✓
8. การนิเทศและติดตามผล									
8.1 การติดตามการสอน	3.20	ปานกลาง	3.30	ปานกลาง	3.07	ปานกลาง	3.17	ปานกลาง	✓
8.2 การปรับปรุงแก้ไข	3.30	ปานกลาง	3.18	ปานกลาง	2.94	ปานกลาง	3.50	มาก	×
8.3 การให้บริการวิชาการ	3.20	ปานกลาง	3.30	ปานกลาง	3.11	ปานกลาง	2.67	ปานกลาง	✓

หมายเหตุ การตีความหมาย ค่ามัธยเลขคณิต ต่ำกว่า 1.5 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด, 1.5-2.49 อยู่ในระดับน้อย, 2.50-3.49 อยู่ในระดับปานกลาง, 3.50-4.49 อยู่ในระดับมาก และ 4.50 ขึ้นไป อยู่ในระดับมากที่สุด

จากตารางที่ 4.19 ผลการตัดสินคุณค่าการติดตามผลการใช้หลักสูตรของกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา ด้านการปฏิบัติ (Transactions) พบว่าด้านที่ผ่านตามเกณฑ์มาตรฐาน ประกอบด้วย การประชาสัมพันธ์ คือ การประชาสัมพันธ์ การประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครองและการจัดส่งเอกสาร การเตรียมบุคลากร คือ การสำรวจความพร้อมด้านอาจารย์และการจัดเตรียมความพร้อม การเตรียมสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนคือสื่อการเรียนการสอนและเอกสารประกอบหลักสูตร การเตรียมงบประมาณ คือ การสำรวจความต้องการและการประเมินผลการใช้งบประมาณ การวางแผนงานด้านวิชาการ คือ การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร การวัดผลและประเมินผล คือ การปรับปรุงการเรียนการสอน และด้านการนิเทศและติดตามผล คือ การติดตามและประเมินผลและ การให้บริการวิชาการ

ตารางที่ 4.20 ผลการตัดสินคุณค่าการติดตามผลการใช้หลักสูตรของกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา
ด้านผลลัพธ์ (Outcomes)

ตัวแปร	สถานภาพ						มาตรฐาน		สรุปผล
	ผู้บริหาร		อาจารย์		นักศึกษา		Mean	ความหมาย	
	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย			
1. ความพึงพอใจในการใช้หลักสูตร									
1.1 เอกสารหลักสูตร	3.00	ปานกลาง	3.37	ปานกลาง	3.18	ปานกลาง	3.00	ปานกลาง	✓
1.2 ความเหมาะสมของเนื้อหา	3.60	มาก	3.21	ปานกลาง	3.22	ปานกลาง	3.83	มาก	×
1.3 คุณภาพของอาจารย์	3.50	มาก	3.38	ปานกลาง	3.21	ปานกลาง	3.67	มาก	×
1.4 ภูมิหลังของนักศึกษา	3.10	ปานกลาง	3.07	ปานกลาง	3.19	ปานกลาง	3.17	ปานกลาง	✓
1.5 ปัจจัยสนับสนุน	2.80	ปานกลาง	3.32	ปานกลาง	3.06	ปานกลาง	3.33	ปานกลาง	✓

หมายเหตุ การตีความหมาย ค่ามัธยเลขคณิต ต่ำกว่า 1.5 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด, 1.5-2.49 อยู่ในระดับน้อย, 2.50-3.49 อยู่ในระดับปานกลาง, 3.50-4.49 อยู่ในระดับมาก และ 4.50 ขึ้นไป อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.20 ผลการตัดสินคุณค่าการติดตามผลการใช้หลักสูตรของกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา
ด้านผลลัพธ์ (Outcomes) (ต่อ)

ตัวแปร	สถานภาพ						มาตรฐาน		สรุปผล
	ผู้บริหาร		อาจารย์		นักศึกษา		Mean	ความหมาย	
	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย	Mean	ความหมาย			
1. ความพึงพอใจในการใช้หลักสูตร (ต่อ)									
1.6 การประชาสัมพันธ์	3.00	ปานกลาง	3.09	ปานกลาง	2.89	ปานกลาง	3.67	มาก	×
1.7 การเตรียมบุคลากร	3.10	ปานกลาง	3.24	ปานกลาง	3.04	ปานกลาง	3.00	ปานกลาง	✓
1.8 การเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน	2.70	ปานกลาง	3.28	ปานกลาง	3.04	ปานกลาง	3.50	มาก	×
1.9 การจัดเตรียมอาคารสถานที่	2.70	ปานกลาง	3.15	ปานกลาง	3.01	ปานกลาง	3.83	มาก	×
1.10 การเตรียมงบประมาณ	3.00	ปานกลาง	3.09	ปานกลาง	2.83	ปานกลาง	3.67	มาก	×
1.11 การวางแผนงานด้านวิชาการ	3.30	ปานกลาง	3.33	ปานกลาง	3.03	ปานกลาง	3.67	มาก	×
1.12 การจัดตารางเรียนตารางสอน	3.30	ปานกลาง	3.11	ปานกลาง	3.13	ปานกลาง	4.00	มาก	×
1.13 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.20	ปานกลาง	3.24	ปานกลาง	3.14	ปานกลาง	4.00	มาก	×
1.14 การวัดผลและประเมินผล	3.30	ปานกลาง	3.02	ปานกลาง	3.03	ปานกลาง	3.67	มาก	×
1.15 การนิเทศและติดตามผล	3.10	ปานกลาง	2.97	ปานกลาง	2.95	ปานกลาง	3.00	ปานกลาง	✓

หมายเหตุ การตีความหมาย ค่ามัธยฐานเลขคณิต ต่ำกว่า 1.5 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด, 1.5-2.49 อยู่ในระดับน้อย, 2.50-3.49 อยู่ในระดับปานกลาง, 3.50-4.49 อยู่ในระดับมาก และ 4.50 ขึ้นไป อยู่ในระดับมากที่สุด

จากตารางที่ 4.20 ผลการตัดสินคุณค่าการติดตามผลการใช้หลักสูตรของกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา ด้านผลลัพธ์ (Outcomes) พบว่าด้านที่ผ่านตามเกณฑ์มาตรฐาน ประกอบด้วย ความพึงพอใจในการใช้หลักสูตร ด้านเอกสารหลักสูตร ภูมิหลังของนักศึกษา ปัจจัยสนับสนุน การเตรียมบุคลากร และการนิเทศและติดตามผล

ผลการตัดสินคุณค่าการติดตามผลการใช้หลักสูตรของกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชาที่ผ่านตามเกณฑ์มาตรฐาน ทั้งหมด 20 ข้อ จากทั้งหมด 56 ข้อ มีรายละเอียดดังนี้ **ด้านสิ่งนำ** ประกอบด้วย คุณภาพอาจารย์คือคุณวุฒิจากอาจารย์ และปัจจัยสนับสนุนคือด้านหนังสืออ้างอิงในกลุ่มวิชาต่างๆ **ด้านการปฏิบัติ** ประกอบด้วย ด้านการประชาสัมพันธ์คือทำให้มีความรู้ความเข้าใจ การประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครอง และการจัดส่งเอกสาร การเตรียมบุคลากรคือการสำรวจความพร้อมด้านอาจารย์และการจัดเตรียมความพร้อม การเตรียมสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนคือสื่อการเรียนการสอน และเอกสารประกอบหลักสูตร การเตรียมงบประมาณคือการสำรวจความต้องการและการประเมินผลการใช้งบประมาณ การวางแผนงานด้านวิชาการคือการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร การวัดผลและประเมินผลคือการปรับปรุงการเรียนการสอน และการนิเทศและติดตามผลคือ การติดตามการสอนและการให้บริการวิชาการ และ**ด้านผลลัพธ์** ประกอบด้วยความพึงพอใจในการใช้หลักสูตร ด้านเอกสารหลักสูตร ภูมิหลังของนักศึกษา ปัจจัยสนับสนุน การเตรียมบุคลากร และการนิเทศและติดตามผล

ตารางที่ 4.21 จำนวน ร้อยละ ของนักศึกษาทุนตามการแบ่งกลุ่มการสอนในสถาบันอุดมศึกษา
แยกตามสาขาวิชา (ต่อ)

สาขาวิชา	ประเภท นักศึกษา	กลุ่มการสอนในสถาบันอุดมศึกษา								รวม จำนวน (ร้อยละ)
		กลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชา			กลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา					
		จุฬาฯ	ม.เกษตร ศาสตร์	รวม จำนวน (ร้อยละ)	ม.รท. สวนดุสิต	ม.รท. สวนสุนันทา	ม.รท. จันทระเกษม	ม.รท. พระนคร	รวม จำนวน (ร้อยละ)	
การศึกษา ปฐมวัย	ได้รับทุน	13	-	13(100)	5	-	5	5	5(100)	28(100)
	กลุ่มที่ 1	13	-	13(100)	5	-	5	5	5(100)	28(100)
	กลุ่มที่ 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	กลุ่มที่ 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
การศึกษา พิเศษ	ได้รับทุน	-	-	-	33	-	-	-	33(100)	33(100)
	กลุ่มที่ 1	-	-	-	32	-	-	-	32(96.97)	32(96.97)
	กลุ่มที่ 2	-	-	-	1	-	-	-	1(3.03)	1(3.03)
	กลุ่มที่ 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม ทั้งหมด	ได้รับทุน	77	32	109(100)	38	43	36	41	158(100)	267(100)
	กลุ่มที่ 1	66	25	91(83.49)	37	43	34	40	154(97.47)	245(91.76)
	กลุ่มที่ 2	5	5	10(9.17)	1	-	2	1	4(2.53)	14(5.24)
	กลุ่มที่ 3	6	2	8(7.34)	-	-	-	-	-	8(3)

จากตารางที่ 4.21 พบว่าผู้ที่ได้รับทุนที่มีเกรดเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ตามเงื่อนไขที่กำหนดตั้งแต่ 2.75 ขึ้นไปทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 91.76 แยกเป็นกลุ่ม พบว่าผู้ที่ได้รับทุนที่มีเกรดเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ตามเงื่อนไขที่กำหนดตั้งแต่ 2.75 ขึ้นไป ในกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาและกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา คิดเป็นร้อยละ 83.49 และ 97.47 ตามลำดับ และแยกเป็นสาขา มีจำนวนทั้งหมด 4 สาขาวิชา พบว่าผู้ที่ได้รับทุนที่มีเกรดเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ในจำนวนทั้งหมด ประกอบด้วย สาขาคณิตศาสตร์ สาขาภาษาไทย สาขาสังคมศึกษา และสาขาการศึกษาปฐมวัย ส่วนสาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป จำนวนผู้ที่ได้รับทุนที่มีเกรดเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ตามเงื่อนไขที่กำหนดตั้งแต่ 2.75 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 63.27 แยกพิจารณาเป็นกลุ่ม พบว่าผู้ที่ได้รับทุนที่มีเกรดเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ตามเงื่อนไขที่กำหนดตั้งแต่ 2.75 ขึ้นไป ในกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาและกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา คิดเป็นร้อยละ 51.43 และ 92.86 ตามลำดับ ผู้ที่ได้รับทุนที่มีเกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50-2.74 ในกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาและกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา คิดเป็นร้อยละ 25.71 และ 7.41 ตามลำดับ และจำนวนผู้ที่ได้รับทุนที่มีเกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.50 มีเฉพาะกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชา คิดเป็นร้อยละ 22.86 สาขาภาษาอังกฤษ จำนวนผู้ที่ได้รับทุนที่มีเกรดเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ตามเงื่อนไขที่กำหนดตั้งแต่ 2.75 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 96.88 แยกพิจารณาเป็นกลุ่ม พบว่าจำนวนผู้ที่ได้รับทุนที่มีเกรดเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ตามเงื่อนไขที่กำหนดตั้งแต่ 2.75 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ในกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาและกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา คิดเป็นร้อยละ 100 และ 95.83 ตามลำดับ และจำนวนผู้ที่ได้รับทุนที่มีเกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50-2.74 มีเฉพาะกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา คิดเป็นร้อยละ 4.17 สาขานาฏศิลป์/ดุริยางค์ศิลป์ มีเฉพาะกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชา พบว่าผู้ที่ได้รับทุนที่มีเกรดเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ตามเงื่อนไขที่กำหนดตั้งแต่

2.75 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 90.91 และผู้ที่ได้รับทุนที่มีเกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50-2.74 คิดเป็นร้อยละ 9.19 สาขาการศึกษาพิเศษ มีเฉพาะกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา พบว่าผู้ที่ได้รับทุนที่มีเกรดเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ตามเงื่อนไขที่กำหนดตั้งแต่ 2.75 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 96.97 และผู้ที่ได้รับทุนที่มีเกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50-2.74 คิดเป็นร้อยละ 3.03

ตอนที่ 2.3 เปรียบเทียบผลการใช้หลักสูตรระหว่างสถานภาพผู้ให้ข้อมูล

ตารางที่ 4.22 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้หลักสูตรด้านสิ่งนำ (Antecedents)

จำแนกตามสถานภาพผู้ให้ข้อมูล

ด้านสิ่งนำ	สถานภาพผู้ให้ข้อมูล						รวม	
	ผู้บริหาร		อาจารย์		นักศึกษา		Mean	SD
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD		
1. เอกสารหลักสูตร	3.38	0.87	3.39	0.66	3.30	0.65	3.31	0.66
2. ความเหมาะสมของเนื้อหา	3.57	0.75	3.22	0.64	3.57	0.68	3.54	0.69
3. คุณภาพของอาจารย์	3.80	0.91	3.85	0.83	3.81	0.83	3.81	0.84
4. ภูมิหลังของนักศึกษา	2.88	0.93	3.03	1.02	3.44	0.99	3.36	1.00
5. ปัจจัยสนับสนุน	3.13	0.69	2.77	0.61	3.24	0.79	3.19	0.78
คะแนนรวมด้านสิ่งนำ	3.39	0.60	3.22	0.51	3.42	0.57	3.40	0.57

จากตารางที่ 4.22 พบว่าโดยภาพรวมสถานภาพผู้ให้ข้อมูลมีค่าเฉลี่ยคะแนนรวม ด้านสิ่งนำ (Antecedents) มีค่าเฉลี่ย 3.40 เมื่อแยกพิจารณาตามสถานภาพผู้ให้ข้อมูล พบว่านักศึกษามีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.42 รองลงมาคือ ผู้บริหาร เท่ากับ 3.39 และที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคืออาจารย์ เท่ากับ 3.22

ตารางที่ 4.23 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการใช้หลักสูตรด้านสิ่งนำ (Antecedents)

ระหว่างสถานภาพผู้ให้ข้อมูล

ด้านสิ่งนำ	Levene Statistic ¹	p	แหล่งความแปรปรวน					
			ระหว่างสถานภาพ	SS	df	MS	F	p
1. เอกสารหลักสูตร	2.88	0.06	ระหว่างสถานภาพ	0.38	2.00	0.19	0.43	0.65
			ภายในสถานภาพ	156.04	352.00	0.44		
			รวม	156.42	354.00			
2. ความเหมาะสมของเนื้อหา	0.16	0.85	ระหว่างสถานภาพ	3.69	2.00	1.85	3.93*	0.02
			ภายในสถานภาพ	165.18	352.00	0.47		
			รวม	168.87	354.00			
3. คุณภาพของอาจารย์	0.23	0.80	ระหว่างสถานภาพ	0.05	2.00	0.03	0.04	0.96
			ภายในสถานภาพ	247.47	352.00	0.70		
			รวม	247.52	354.00			

¹ สถิติทดสอบ Homogeneity of Variance , *p<.05

ตารางที่ 4.23 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการใช้หลักสูตรด้านสิ่งนำ(Antecedents) ระหว่างสถานภาพผู้ให้ข้อมูล (ต่อ)

ด้านสิ่งนำ	Levene Statistic ¹	p	แหล่งความแปรปรวน					
			ระหว่างสถานภาพ	SS	df	MS	F	p
4. ภูมิหลังของนักศึกษา	0.98	0.38	ระหว่างสถานภาพ	11.27	2.00	5.63	5.77*	0.00
			ภายในสถานภาพ	343.65	352.00	0.98		
			รวม	354.92	354.00			
5. ปัจจัยสนับสนุน	0.86	0.43	ระหว่างสถานภาพ	6.80	2.00	3.40	5.70*	0.00
			ภายในสถานภาพ	209.89	352.00	0.60		
			รวม	216.69	354.00			
คะแนนรวมด้านสิ่งนำ	0.11	0.89	ระหว่างสถานภาพ	1.26	2.00	0.63	1.94	0.15
			ภายในสถานภาพ	114.76	352.00	0.33		
			รวม	116.02	354.00			

¹ สถิติทดสอบ Homogeneity of Variance , *p<.05

จากตารางที่ 4.23 เป็นการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนน ด้านสิ่งนำ (Antecedents) ระหว่างสถานภาพผู้ให้ข้อมูลที่ต่างกัน พบว่าด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ความเหมาะสมของเนื้อหา ภูมิหลังของนักศึกษา และปัจจัยสนับสนุน จึงทำการทดสอบภายหลัง (Post hoc analysis) ซึ่งปรากฏดังตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ด้านสิ่งนำ (Antecedents) ความเหมาะสมของเนื้อหา ภูมิหลังของนักศึกษาและปัจจัยสนับสนุน

ด้านสิ่งนำ	สถานภาพผู้ให้ข้อมูล	Mean	สถานภาพผู้ให้ข้อมูล		
			ผู้บริหาร	อาจารย์	นักศึกษา
2. ความเหมาะสมของเนื้อหา	ผู้บริหาร	3.57	-	0.16	1.00
	อาจารย์	3.22		-	0.02*
	นักศึกษา	3.57			-
4. ภูมิหลังของนักศึกษา	ผู้บริหาร	2.88	-	0.85	0.03*
	อาจารย์	3.03		-	0.08
	นักศึกษา	3.44			-
5. ปัจจัยสนับสนุน	ผู้บริหาร	3.13	-	0.22	0.77
	อาจารย์	2.77		-	0.00*
	นักศึกษา	3.24			-

*p<.05

จากตารางที่ 4.24 ในด้านสิ่งนำ (Antecedents) คู่ที่มีความแตกต่างระหว่างสถานภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ความเหมาะสมของเนื้อหาโดยคู่ที่ต่างกัน คือ อาจารย์กับนักศึกษา ซึ่งพบว่าค่าเฉลี่ยของนักศึกษา เท่ากับ 3.57 และ ของอาจารย์เท่ากับ 3.22 ปัจจัยสนับสนุน โดยคู่ที่ต่างกัน คือ อาจารย์กับนักศึกษา ซึ่งพบว่าค่าเฉลี่ยของนักศึกษา เท่ากับ 3.24 และของอาจารย์เท่ากับ 2.77 และ ภูมิหลังของนักศึกษาคู่ที่ต่างกัน คือ ผู้บริหารกับนักศึกษา ซึ่งพบว่าค่าเฉลี่ยของของนักศึกษาเท่ากับ 3.44 และของผู้บริหารเท่ากับ 2.88

ตารางที่ 4.25 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้หลักสูตรด้านการปฏิบัติ (Transactions) จำแนกตามสถานภาพผู้ให้ข้อมูล

ด้านการปฏิบัติ	สถานภาพผู้ให้ข้อมูล						รวม	
	ผู้บริหาร		อาจารย์สอน		นักศึกษา			
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD
1. การประชาสัมพันธ์	2.99	0.71	2.90	0.71	2.96	0.78	2.96	0.77
2. การเตรียมบุคลากร	3.12	0.80	3.15	0.95	3.13	0.78	3.13	0.79
3. การเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน	3.06	0.82	3.06	0.78	3.17	0.77	3.16	0.77
4. การจัดเตรียมอาคารสถานที่	3.13	0.91	3.17	0.72	3.18	0.76	3.18	0.77
5. การเตรียมงบประมาณ	2.89	0.70	2.78	0.74	2.93	0.82	2.91	0.81
6. การบริหารหลักสูตร								
6.1 การวางแผนงานด้านวิชาการ	3.21	0.86	3.41	0.90	3.16	0.75	3.18	0.77
6.2 การจัดตารางเรียนตารางสอน	3.38	0.67	3.58	1.01	3.24	0.78	3.27	0.80
6.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.33	0.67	3.50	0.83	3.29	0.72	3.31	0.72
7. การวัดผลและประเมินผล	3.31	0.67	3.64	0.85	3.28	0.78	3.31	0.77
8. การนิเทศและติดตามผล	3.25	0.71	3.43	1.08	3.18	0.83	3.21	0.84
คะแนนรวมการปฏิบัติ	3.18	0.64	3.28	0.68	3.16	0.63	3.17	0.64

จากตารางที่ 4.25 พบว่าโดยภาพรวมสถานภาพผู้ให้ข้อมูลมีค่าเฉลี่ยคะแนนรวมด้านการปฏิบัติ (Transaction) มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.17 เมื่อแยกพิจารณาตามสถานภาพผู้ให้ข้อมูล พบว่าอาจารย์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 3.28 รองลงมาคือ ผู้บริหาร เท่ากับ 3.18 และที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือนักศึกษา เท่ากับ 3.16

ตารางที่ 4.26 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการใช้หลักสูตรด้านการปฏิบัติ (Transactions) ระหว่างสถานภาพผู้ให้ข้อมูล

ด้านการปฏิบัติ	Levene		แหล่งความแปรปรวน					
	Statistic ¹	p	SS	df	MS	F	p	
1. การประชาสัมพันธ์	0.05	0.95	ระหว่างสถานภาพ	0.14	2.00	0.07	0.12	0.89
			ภายในสถานภาพ	210.31	352.00	0.60		
			รวม	210.45	354.00			
2. การเตรียมบุคลากร	0.87	0.42	ระหว่างสถานภาพ	0.01	2.00	0.01	0.01	0.99
			ภายในสถานภาพ	221.19	352.00	0.63		
			รวม	221.20	354.00			
3. การเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน	0.39	0.68	ระหว่างสถานภาพ	0.63	2.00	0.31	0.53	0.59
			ภายในสถานภาพ	209.27	352.00	0.59		
			รวม	209.90	354.00			

¹ สถิติทดสอบ Homogeneity of Variance , * p<.05

ตารางที่ 4.26 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการใช้หลักสูตรด้านการปฏิบัติ (Transactions) ระหว่างสถานภาพผู้ให้ข้อมูล (ต่อ)

ด้านการปฏิบัติ	Levene Statistic ¹	p	แหล่งความแปรปรวน					
			ระหว่างสถานภาพ	SS	df	MS	F	p
4. การจัดเตรียมอาคารสถานที่	2.48	0.09	ระหว่างสถานภาพ	0.09	2.00	0.05	0.08	0.92
			ภายในสถานภาพ	210.62	352.00	0.60		
			รวม	210.72	354.00			
5. การเตรียมงบประมาณ	0.22	0.80	ระหว่างสถานภาพ	0.51	2.00	0.26	0.39	0.68
			ภายในสถานภาพ	230.33	352.00	0.65		
			รวม	230.84	354.00			
3. การเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน	0.39	0.68	ระหว่างสถานภาพ	0.63	2.00	0.31	0.53	0.59
			ภายในสถานภาพ	209.27	352.00	0.59		
			รวม	209.90	354.00			
4. การจัดเตรียมอาคารสถานที่	2.48	0.09	ระหว่างสถานภาพ	0.09	2.00	0.05	0.08	0.92
			ภายในสถานภาพ	210.62	352.00	0.60		
			รวม	210.72	354.00			
5. การเตรียมงบประมาณ	0.22	0.80	ระหว่างสถานภาพ	0.51	2.00	0.26	0.39	0.68
			ภายในสถานภาพ	230.33	352.00	0.65		
			รวม	230.84	354.00			
6. การบริหารหลักสูตร								
6.1 การวางแผนงานด้านวิชาการ	2.53	0.08	ระหว่างสถานภาพ	1.50	2.00	0.75	1.27	0.28
			ภายในสถานภาพ	207.62	352.00	0.59		
			รวม	209.12	354.00			
6.2 การจัดตารางเรียนตารางสอน	2.38	0.09	ระหว่างสถานภาพ	3.06	2.00	1.53	2.44	0.09
			ภายในสถานภาพ	221.19	352.00	0.63		
			รวม	224.26	354.00			
6.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	0.55	0.58	ระหว่างสถานภาพ	0.99	2.00	0.50	0.95	0.39
			ภายในสถานภาพ	183.30	352.00	0.52		
			รวม	184.29	354.00			
7. การวัดผลและประเมินผล	0.31	0.73	ระหว่างสถานภาพ	2.95	2.00	1.47	2.48	0.09
			ภายในสถานภาพ	209.40	352.00	0.59		
			รวม	212.35	354.00			
8. การนิเทศและติดตามผล	3.02	0.05	ระหว่างสถานภาพ	1.43	2.00	0.71	1.00	0.37
			ภายในสถานภาพ	250.44	352.00	0.71		
			รวม	251.87	354.00			
คะแนนรวมการปฏิบัติ			ระหว่างสถานภาพ	0.33	2.00	0.16	0.41	0.67
			ภายในสถานภาพ	142.86	352.00	0.41		
			รวม	143.18	354.00			

¹ สถิติทดสอบ Homogeneity of Variance, * p<.05

จากตารางที่ 4.26 เป็นการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนน ด้านการปฏิบัติ (Transactions) ระหว่างสถานภาพผู้ให้ข้อมูลที่ต่างกัน พบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติของค่าเฉลี่ยของสถานภาพในทุกๆ ด้านการปฏิบัติ จึงไม่มีการทดสอบภายหลัง (Post hoc analysis)

ตารางที่ 4.27 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้หลักสูตรด้านผลลัพธ์ (Outcomes) จำแนกตามสถานภาพผู้ให้ข้อมูล

ด้านผลลัพธ์	สถานภาพผู้ให้ข้อมูล						รวม	
	ผู้บริหาร		อาจารย์สอน		นักศึกษา		Mean	SD
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD		
ความพึงพอใจในการใช้หลักสูตร	3.26	0.61	3.30	0.73	3.19	0.66	3.21	0.66

จากตารางที่ 4.27 พบว่าโดยภาพรวมสถานภาพผู้ให้ข้อมูล มีค่าเฉลี่ยคะแนนรวม ด้านผลลัพธ์ (Outcomes) มีค่าเฉลี่ย 3.21 เมื่อแยกพิจารณาตามสถานภาพผู้ให้ข้อมูล พบว่าอาจารย์สอนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 3.30 รองลงมา คือ ผู้บริหาร เท่ากับ 3.26 และที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือนักศึกษา เท่ากับ 3.19

ตารางที่ 4.28 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการใช้หลักสูตรด้านผลลัพธ์ (Outcomes) ระหว่างสถานภาพผู้ให้ข้อมูล

ด้านผลลัพธ์	Levene Statistic ¹	p	แหล่งความแปรปรวน					
			SS	df	MS	F	p	
ความพึงพอใจในการใช้หลักสูตร	0.68	0.51	ระหว่างสถานภาพ	0.35	2.00	0.17	0.40	0.67
			ภายในสถานภาพ	151.76	352.00	0.43		
			รวม	152.11	354.00			

¹ สถิติทดสอบ Homogeneity of Variance, * p<.05

จากตารางที่ 4.28 เป็นการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนน ด้านผลลัพธ์ (Outcomes) ระหว่างสถานภาพผู้ให้ข้อมูลที่ต่างกัน พบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติของค่าเฉลี่ยของสถานภาพในด้านความพึงพอใจในการใช้หลักสูตร จึงไม่มีการทดสอบภายหลัง (Post hoc analysis)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การศึกษาติดตามการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี” มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ (1) เพื่อวิเคราะห์แนวคิด ปรัชญา ที่ส่งผลต่อการออกแบบหลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี (2) เพื่อติดตามกระบวนการและผลการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี โดยมีวัตถุประสงค์ย่อยดังต่อไปนี้ (2.1) เพื่อศึกษากระบวนการ ปัญหาอุปสรรคการใช้หลักสูตร (2.2) เพื่อวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ได้รับทุน และ (2.3) เพื่อเปรียบเทียบผลการใช้หลักสูตรระหว่างสถานภาพผู้ให้ข้อมูล

วิธีดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพและวิธีวิจัยเชิงปริมาณโดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

การวิจัยเชิงคุณภาพ

การศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การสัมภาษณ์ผู้บริหารจากสถาบันอุดมศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องในการสร้างหลักสูตร การสนทนากลุ่มนักศึกษา และการศึกษาจากเอกสาร โดยใช้การสัมภาษณ์เป็นลักษณะการสัมภาษณ์แบบกึ่งทางการ (semi-formal interview) โดยผู้วิจัยจะขออนุญาตผู้ถูกสัมภาษณ์ใช้เทปบันทึกเสียงขณะมีการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มนักศึกษา เมื่อได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง และการสนทนากลุ่ม แล้วผู้วิจัยถอดเทปบันทึกการสนทนาและวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และทำการสรุปตามประเด็นที่สำคัญ และนำเสนอเป็นการบรรยายแบบความเรียง

การวิจัยเชิงปริมาณ

การศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณผู้วิจัยใช้แบบสอบถามซึ่งพัฒนามากจากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยทำการเก็บข้อมูลจากสถาบันอุดมศึกษาทั้งผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาจำนวน 355 คน โดยผู้วิจัยได้ติดตามผลการเก็บข้อมูล 3 ครั้ง ในครั้งแรก วันที่ 1 ตุลาคม 2548 ครั้งที่ 2 ในวันที่ 7 ตุลาคม 2548 และครั้งสุดท้ายในวันที่ 15 ตุลาคม 2548 จึงมาข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงบรรยาย ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความคาดหวังและสภาพที่เป็นจริงโดยใช้ t-test และ เปรียบเทียบผลการใช้หลักสูตรจากกลุ่ม ผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา โดยใช้ One-Way ANOVA และศึกษาเอกสารประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาทุนตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี

สรุปผลการวิจัย

ในการสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็น 3 ส่วนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์แนวคิด ปรัชญา ที่ส่งผลต่อการออกแบบหลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี

ส่วนที่ 2 ติดตามกระบวนการ และผลการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี แบ่งออก 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 กระบวนการ ปัญหาอุปสรรคการใช้หลักสูตร

ตอนที่ 2 ติดตามผลการใช้หลักสูตร

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาทุน

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบผลการใช้หลักสูตรระหว่างสถานภาพผู้ให้ข้อมูล

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์แนวคิด ปรัชญา ที่ส่งผลต่อการออกแบบหลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี

แนวคิด ปรัชญา และการสร้างหลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี เกิดจากความต้องการที่จะพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพที่สำคัญ ตามพระราชบัญญัติสำหรับผู้ที่จะประกอบวิชาครูจำเป็นต้องมีการฝึกประสบการณ์ในสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 1 ปี จึงมีการให้ทุนสำหรับนักศึกษาที่จะเข้ามาศึกษาต่อประกอบด้วย 8 สาขา คือ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ทั่วไป ภาษาต่างประเทศ ภาษาไทย สังคมศึกษา นาฏศิลป์/ดุริยางค์ศิลป์ การศึกษาปฐมวัย และการศึกษาพิเศษ โดยมีการบรรจุผู้สำเร็จการศึกษา ในสังกัดสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามภูมิลำเนาของนักศึกษา เมื่อนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาต่อจะได้รับการพัฒนาทางวิชาการอย่างเข้มข้นตลอดระยะเวลาที่ต้องศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาทั้งในด้านวิชาการและการฝึกปฏิบัติในสถานศึกษาในเป็นระยะเวลาหนึ่งปีเต็ม

ส่วนที่ 2 ติดตามกระบวนการ และผลการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี

ตอนที่ 1 กระบวนการ ปัญหาอุปสรรคการใช้หลักสูตร

จากการศึกษากระบวนการ ปัญหาอุปสรรคการใช้หลักสูตร จะพบว่าเมื่อมีการใช้หลักสูตรในสถาบันอุดมศึกษา เอกสารหลักสูตร ความเหมาะสมของเนื้อหา คุณภาพของอาจารย์ ภูมิหลังของนักศึกษา และปัจจัยสนับสนุน มีปัญหาเกิดขึ้นเนื่องมาจากความไม่พร้อมในการเปิดใช้หลักสูตรครั้งแรกในปี 2547 ซึ่งสถาบันอุดมศึกษายังขาดการเตรียมความพร้อมเช่น ในกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชาขาดเอกสารประกอบหลักสูตรที่เป็นคู่มือสำหรับนักศึกษาและอาจารย์ และขาดตำราวิชาการสำหรับค้นคว้า เนื้อหาที่นักศึกษาต้องเรียนในกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาเป็นเนื้อหาที่ยากและเป็นการอัดแน่นทางวิชาการ ส่วนลักษณะที่มีการสอนเป็นชุดวิชาเนื้อหามีจำนวนหน่วยกิตจำนวนมากและยังขาดแคลนอาจารย์สอน และยังพบว่านักศึกษาคณะที่เข้ามาเรียนบางส่วนไม่ได้มีความตั้งใจอย่างแท้จริงเพื่อมาเข้ามาประกอบวิชาชีพครู

การประชาสัมพันธ์ การเตรียมบุคลากร การเตรียมวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน การจัดเตรียมอาคารสถานที่ การเตรียมงบประมาณ การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดทำตารางเรียน ตารางสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล และการนิเทศและติดตามผล พบว่ายังคงมีปัญหาตามมา เช่น การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึงทั้งในสถาบันอุดมศึกษาและสำหรับนักศึกษา เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการสอนทำให้อาจารย์ขาดความพร้อมการบริหารจัดการและขาดความรู้ในเนื้อหาที่สอน แบบชุดวิชาอีกทั้งอาจารย์ที่สอนในชุดวิชามีความแตกต่างกันส่งผลถึงการวัดผลและประเมินผลในวิชาที่เรียน ของนักศึกษา การเบิกจ่ายเงินสำหรับนักศึกษาทุนที่จะได้รับมีความล่าช้า และขาดการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอนที่อำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนอีกทั้งพื้นที่ที่จำกัดทำให้จำนวนห้องเรียนมี จำนวนน้อยไม่พอับความต้องการ สำหรับกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชานักศึกษามีชั่วโมงเรียนในแต่วันเป็น จำนวนมาก ทำให้การจัดกิจกรรมสำหรับนักศึกษาต้องใช้เวลาที่เพิ่มขึ้น และสถาบันอุดมศึกษาขาดการ ติดตามและสำรวจปัญหาที่ชัดเจน

ตอนที่ 2 ติดตามผลการใช้หลักสูตร

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสิ่งที่คาดหวังให้เกิดขึ้นของการใช้หลักสูตร ในด้านสิ่งนำ ด้านการ ปฏิบัติ และ ด้านผลลัพธ์ จากการศึกษ พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับความคาดหวังที่มากและมากที่สุด ส่วน ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในของการใช้หลักสูตร ในด้านสิ่งนำ ด้านการปฏิบัติ จาก การศึกษา พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสภาพที่เป็นจริงที่ปานกลางและมาก ส่วนด้านผลลัพธ์ จากการศึกษ พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสภาพที่เป็นจริงที่ปานกลาง ทั้งนี้จากการวิเคราะห์ความสอดคล้อง ในด้านสิ่ง นำ ด้านการปฏิบัติ และด้านผลลัพธ์ ของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า ความคาดหวังกับสภาพที่เป็นจริงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อมีการตัดสิน คุณค่าการติดตามผลการใช้หลักสูตรจากทั้งหมด 56 ข้อ พบว่ากลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาที่ผ่านตามเกณฑ์ มาตรฐาน ทั้งหมด 24 ข้อ มีรายละเอียดดังนี้ **ด้านสิ่งนำ** ประกอบด้วย ด้านเอกสารหลักสูตรคือจำนวนหน่วย กิต ความเหมาะสมของเนื้อหา คือกลุ่มวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพและวิชาที่เปิดสอน คุณภาพอาจารย์ คือ คุณวุฒิอาจารย์ และปัจจัยสนับสนุน คือด้านหนังสืออ้างอิงในกลุ่มวิชาต่างๆ **ด้านการปฏิบัติ** ประกอบด้วย การประชาสัมพันธ์ คือการให้ความรู้ความเข้าใจ การประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครอง และการจัดส่งเอกสาร การเตรียมบุคลากร คือการสำรวจความพร้อมด้านอาจารย์และการจัดเตรียมความพร้อม การเตรียมสื่อและ อุปกรณ์การเรียนการสอน คือสื่อการเรียนการสอนและเอกสารประกอบหลักสูตร การเตรียมงบประมาณคือ การสำรวจความต้องการและการประเมินผลการใช้งบประมาณ การวางแผนงานด้านวิชาการ คือ การปฏิบัติ หน้าที่ของบุคลากร การวัดผลและประเมินผล คือการวัดผลและประเมินผลทางวิชาการและการปรับปรุงการ เรียนการสอน และการนิเทศและติดตามผล คือการติดตามการสอนและการให้บริการวิชาการ และ**ด้าน ผลลัพธ์** ประกอบด้วย ความพึงพอใจในการใช้หลักสูตรด้านเอกสารหลักสูตร ภูมิหลังของนักศึกษา ปัจจัย สนับสนุน การเตรียมบุคลากร และการนิเทศและติดตามผล และกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชาที่ผ่านตาม เกณฑ์มาตรฐาน ทั้งหมด 20 ข้อ มีรายละเอียดดังนี้ **ด้านสิ่งนำ** ประกอบด้วย ด้านคุณภาพอาจารย์ คือ

คุณวุฒิจารย์ และปัจจัยสนับสนุน คือด้านหนังสืออ้างอิงในกลุ่มวิชาต่างๆ **ด้านการปฏิบัติ** ประกอบด้วย การประชาสัมพันธ์ คือการให้ความรู้ความเข้าใจ การประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครองและการจัดส่งเอกสาร การเตรียมบุคลากร คือการสำรวจความพร้อมด้านอาจารย์และการจัดเตรียมความพร้อม การเตรียมสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน คือสื่อการเรียนการสอนและเอกสารประกอบหลักสูตร การเตรียมงบประมาณ คือการสำรวจความต้องการและการประเมินผลการใช้งบประมาณ ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ คือ การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร การวัดผลและประเมินผล คือการปรับปรุงการเรียนการสอน และการนิเทศและติดตามผล คือการติดตามและประเมินผลและ การให้บริการวิชาการ และ**ด้านผลลัพธ์** ประกอบด้วย ความพึงพอใจในการใช้หลักสูตรด้านเอกสารหลักสูตร ภูมิหลังของนักศึกษา ปัจจัยสนับสนุน การเตรียมบุคลากร และการนิเทศและติดตามผล

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาทุน

ผู้ที่ได้รับทุนมีเกรดเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ตามเงื่อนไขที่กำหนดทั้งหมดอยู่ในกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชา และกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา มีจำนวนทั้งหมด 4 สาขาวิชา ประกอบด้วย สาขาคณิตศาสตร์ สาขาภาษาไทย สาขาสังคมศึกษา และสาขาการศึกษาปฐมวัย ส่วนในสาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไปพบจำนวนผู้ที่ได้รับทุนมีเกรดเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ตามเงื่อนไขที่กำหนดน้อยที่สุด และเมื่อพิจารณาตามกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาจะพบว่า กลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชา มีจำนวนผู้ที่ได้รับทุนมีเกรดเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ตามเงื่อนไขที่กำหนดน้อยกว่ากลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบผลการใช้หลักสูตรระหว่างสถานภาพผู้ให้ข้อมูล

ในด้านสิ่งนำ พบว่าอาจารย์กับนักศึกษามีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในประเด็นความเหมาะสมของเนื้อหาและปัจจัยสนับสนุน ส่วนผู้บริหารกับนักศึกษามีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในประเด็นภูมิหลังของนักศึกษา ส่วนในด้านการปฏิบัติและด้านผลลัพธ์ทั้งผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอประเด็นการอภิปรายผลการวิจัยที่สำคัญตามข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษาแนวคิด ปรัชญา ที่ส่งผลต่อการออกแบบหลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี เป็นโครงการที่มีสร้างระบบการผลิตครูแนวใหม่โดยมีหลักการจูงใจคนดี คนเก่ง และที่มีความศรัทธาต่อวิชาชีพครูให้เข้ามาศึกษาต่อ โดยจัดให้มีระบบการให้ทุนการศึกษา และมีระบบการประกันการมีงานทำ แต่การพิจารณาคุณภาพของนักศึกษาที่จะออกไปประกอบอาชีพจึงถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องมีการพิจารณาควบคู่กันไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ทิ ศิริบรรณพิทักษ์ (2544) ซึ่งกล่าวถึงการผลิตครูแนวใหม่จำเป็นต้องมีการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานวิชาชีพให้สูงขึ้น และจาก

การศึกษาผู้วิจัยได้ให้ข้อสังเกตอยู่ห้าประการดังต่อไปนี้ **ประการที่หนึ่ง** คือความไม่พร้อมในการเปิดใช้หลักสูตรดังจะเห็นได้จากหลักสูตรมีการเปิดใช้เป็นการครั้งแรกในปี การศึกษา 2547 เกิดความไม่พร้อมอยู่หลายประการเช่นการเตรียมตัวสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในการเปิดใช้หลักสูตรใหม่ และการเตรียมความพร้อมสำหรับโรงเรียนที่จะให้นักศึกษาไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นระยะเวลาหนึ่งปี **ประการที่สอง** คือได้มียกเลิกการให้ทุนในปีถัดมานั้นก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่รัฐบาลเกิดความไม่แน่ใจในคุณภาพของบัณฑิตที่จะจบออกไปว่ามีคุณภาพเหมาะสมกับงบประมาณที่มีการจัดสรรให้กับนักศึกษาที่ได้รับทุนที่จะออกไปประกอบวิชาชีพครู อีกทั้งระยะเวลาที่ใช้ในการโครงการนั้นมีระยะที่นาน **ประการที่สาม** คือการบริหารจัดการโครงการที่มีการนำร่องในสถาบันอุดมศึกษาเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องของการบริหาร ซึ่งจะเห็นได้จากตั้งแต่กระบวนการรับสมัครเป็น ระยะเวลาเดียวกันกับการรับสมัครนักศึกษาเข้ามาศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา เป็นช่วงระยะเวลาที่สัมพันธ์กับช่วงที่นักศึกษาสมัครเข้ามาหลายทำให้จำนวนผู้ที่ต้องการจะเป็นครูสอบเข้าเรียนคณะอื่นที่มีการเปิดรับสมัครไปก่อน **ประการที่สี่** คือเป็นโครงการที่ใช้งบประมาณสูงมาก ไม่สามารถเห็นผลในระยะเวลาอันสั้นซึ่งจะต้องมีการรอให้นักศึกษาจะเรียนจบไปประกอบอาชีพก่อนจึงจะมีการประเมินผลออกมาว่าผู้ที่ได้ทุนตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้ที่สนองตอบต่อนโยบายของประเทศในการที่จะพัฒนาการศึกษา **ประการที่ห้า** คือรูปแบบวิธีการเรียนการสอนในหลักสูตรจะพบว่ามีการพัฒนารูปแบบวิธีการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรซึ่งแบ่งได้เป็นสองลักษณะคือ ลักษณะที่มีการสอนเป็นรายวิชา และลักษณะที่มีการสอนเป็นชุดวิชา ทำให้เกิดความแตกต่างกันในการจัดระบบการเรียนการสอนเพราะการพัฒนาลักษณะและรูปแบบการจัดการเรียนการสอนนั้นควรจะมีทิศทางให้เป็นลักษณะที่สอดคล้องกันเพื่อไม่ให้เกิดความแตกต่างกันในกลุ่มของนักศึกษา ซึ่งการพัฒนาและวิธีการเรียนการสอนนั้นจำเป็นต้องให้เหมาะสมกับการพัฒนาบุคลากรครูที่จะต้องเน้นบทบาทความเป็นครูทั้งในด้านวิชาการและควบคู่คุณธรรมจริยธรรมด้วย

2. ผลการศึกษากระบวนการ ปัญหาและอุปสรรคในการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี มีประเด็นที่น่าสนใจและควรนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

ปัจจัยด้านสิ่งนำ ในการเปิดใช้หลักสูตรที่ก่กั้นกั้นทำให้เกิดปัญหาที่ตามมาเช่นความไม่พร้อมในด้านเอกสารประกอบหลักสูตร ซึ่งในกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชายังขาดเอกสารประกอบหลักสูตรทั้งของอาจารย์และนักศึกษา เนื้อหาที่เป็นชุดวิชาที่มีจำนวนหน่วยกิตที่มีจำนวนมากทำให้นักศึกษาที่เรียนจะต้องทำเกรดให้มีระดับสูงในแต่ละวิชาซึ่งบางครั้งส่งผลไปถึงความเครียดในการเรียนเพราะถ้านักศึกษาที่ได้รับทุนเกรดต่ำกว่ามาตรฐานจะต้องมีการพิจารณาการให้ทุนในปีการศึกษาต่อไป และภูมิหลังของนักศึกษา ซึ่งจากผลการวิจัยยังเป็นตัวบอกคุณภาพของผู้ที่ไปประกอบวิชาชีพครูได้ทั้งนี้คุณภาพของนักศึกษาที่เข้ามารับทุนส่วนใหญ่ไม่ได้มีความตั้งใจอย่างแท้จริงเพียงเพื่อต้องการเข้ามารับทุนที่ทางรัฐบาลจัดสรรให้ซึ่งอาจส่งผลต่อคุณภาพของผู้ที่จะจบออกไปในวันหน้า ทั้งนี้สถาบันอุดมศึกษาควรที่จะมีระบบการคัดเลือกสำหรับผู้ที่มารับทุนว่าเป็นผู้ที่มีความเหมาะสมมากเพียงใด สร้างและพัฒนาระบบการจัดการสรรหาให้มีประสิทธิภาพ มีการ

คัดเลือกโดยผ่านการทดสอบในหลายๆ ขั้นตอนเช่น การฝึกการปฏิบัติการสอน การฝึกอบรมคุณธรรม สำหรับผู้ที่ประกอบวิชาชีพครู การฝึกการแก้ปัญหาในชั้นเรียน เป็นต้น

ปัจจัยด้านการปฏิบัติ การประชาสัมพันธ์ จากผลการวิจัยครั้งนี้ การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึงทั้งในสถาบันอุดมศึกษาและนักศึกษาที่เข้ามาศึกษา ซึ่งแสดงว่า การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรมีจุดอ่อน ถึงแม้ว่าจะมีการประชาสัมพันธ์ไปตามสื่อต่างๆ และทางโรงเรียนแล้วแต่ก็ไม่สามารถให้ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็น ทั้งต่ออาจารย์ และนักศึกษา ควรที่จะมีการเตรียมการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรหรือสำหรับการเปิดรับสมัครนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาต่อโดยมีการจัดสรรจัดทุนการศึกษาให้ในสาขาต่างๆ อย่างทั่วถึง ดังที่ บุญเรียง ขจรศิลป์ และคณะ (2543) ได้กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์หลักสูตรจะชัดเจน และลดสาเหตุของความขัดแย้ง และจะช่วยสนับสนุนนโยบายการดำเนินการใช้หลักสูตร ซึ่งประสานงานกันในการใช้หลักสูตรนั้นควรที่จะมีการกระทำอย่างต่อเนื่องและให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ทั้งในส่วนของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษารวมไปถึงผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด

การเตรียมบุคลากร จากผลการวิจัยครั้งนี้ อาจารย์ขาดความพร้อมการบริหารจัดการและขาดความรู้ในเนื้อหาที่สอนแบบชุดวิชา ซึ่งเป็นผลมาจากการเปิดใช้หลักสูตรที่กะทันหันทำให้กลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชาไม่มีการเตรียมบุคลากรให้พร้อม อันเป็นผลมาจากในเนื้อหาที่ต้องสอนนั้นจำเป็นต้องมีการสอนที่ใช้ อาจารย์สอนหลายท่านในหนึ่งชุดวิชา ซึ่งผู้บริหารควรที่จะมีการเตรียมอาจารย์ให้พร้อมในวิชาที่เปิดสอน ดังที่ วิชัย ดิสรุระ (2535) ได้กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้จะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสามองค์ประกอบคือ การเตรียมครู บทบาทของผู้บริหาร และการสอนของครู ทั้งนี้ในเตรียมความพร้อมของอาจารย์นั้นควรที่จะมีการทำการศึกษาลักษณะที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนที่เป็นชุดวิชาให้ดีกว่าก่อนที่จะมีการนำไปใช้ว่าเหมาะสมกับบริบทของการศึกษาของประเทศมากน้อยเพียงใด และมีการนำผลการวิจัยที่สนับสนุนการเรียนการสอนแบบชุดวิชาที่เป็นที่ยืนยันและสนับสนุนความพร้อมในการเปิดสอน

การเตรียมวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน จากผลการวิจัยครั้งนี้ ยังขาดตำราและอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วูด (Wood, 2001) ที่พบว่า อุปกรณ์ต่างๆ ขาดแคลนสำหรับรายวิชาที่ต้องใช้เครื่องมือปฏิบัติการต่างๆ ถึงแม้ว่าจะมีการจัดสรรงบประมาณในการเตรียมการรองรับการซื้ออุปกรณ์และสื่อที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรรเสริญ ไหมทอง (2537) ที่พบว่า การจัดวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน มีน้อยเป็นผลมาจากการมีงบประมาณไม่มากในการจัดซื้อ การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนให้พร้อมนั้นนับว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากทั้งอาจารย์และนักศึกษาดังเช่น สงัด อุทรานนท์ (2532) ได้กล่าวว่า การเตรียมสื่อและช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกให้แก่อาจารย์หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นควรที่จะมีการเตรียมวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนให้พร้อมเพื่อเป็นการเสริมศักยภาพการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษา ดังเช่น ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) ได้กล่าวว่า การเลือกใช้สื่อในห้องเรียนกับนักศึกษาจะเพิ่มบทบาทในการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้เพิ่มขึ้น

การจัดเตรียมอาคารสถานที่ จากผลการวิจัยครั้งนี้ พื้นที่ที่จำกัดทำให้จำนวนห้องเรียนมีจำนวนน้อย ไม่พอกับความต้องการ จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนห้องเรียนเองไปเป็นห้องปฏิบัติการ และปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม ทั้งนี้สถาบันอุดมศึกษาควรที่จะมีการคำนึงถึงความเหมาะสมในการจัดห้องเรียนให้พอเพียงกับจำนวนนักศึกษาที่เข้ามาเรียน และมีการปรับปรุงทัศนียภาพให้เป็นสถานที่ที่เหมาะสมกับนักศึกษา ดังเช่น กิติมา ปรีดีดิลก (2532) ได้กล่าวว่าพื้นที่และที่ตั้งของสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการปรับปรุงพื้นที่บริเวณสภาพแวดล้อมให้มีบรรยากาศดีจะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกรักสถานศึกษาและศึกษาเล่าเรียนอย่างมีความสุข

การเตรียมงบประมาณ จากผลการวิจัยครั้งนี้ งบประมาณที่ได้รับมี 2 ส่วนคือ ส่วนที่ได้รับจากเงินบำรุงการศึกษา และจากนักศึกษาที่ได้ทุน แต่ยังพบว่า เงินสำหรับนักศึกษาทุนที่จะได้รับมีความล่าช้า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงบประมาณที่ทุกสถาบันอุดมศึกษาที่จะได้รับมีจำนวนที่จำกัด และการใช้จ่ายเงินงบประมาณของสถาบันอุดมศึกษาต้องใช้พัฒนาทุกๆ ด้านพร้อมกัน ทำให้หลักสูตรหลักสูตรนี้ได้รับงบประมาณไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรรเสริญ ไหมทอง (2537) ได้กล่าวว่า การเตรียมงบประมาณไม่เพียงพอ เพราะการจัดสรรที่ได้รับมืออยู่อย่างจำนวนที่จำกัด ดังนั้นผู้บริหารควรที่จะมีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ ดังเช่น ชำรง บัวศรี (2542) และ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) ได้กล่าวว่า หลักสูตรจะสำเร็จไปได้ด้วยดีจำเป็นต้องมีงบประมาณที่ซึ่งจะนำไปใช้เป็นค่าจ้างตอบแทนผู้สอน ค่าใช้สอยด้านการพัฒนาเอกสารหลักสูตร การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ตลอดจนการปรับปรุงอาคารสถานที่

การบริหารหลักสูตร แบ่งออกเป็น สามด้านคือ ด้านที่หนึ่ง คือด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีการจัดประชุมบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง แต่ยังพบว่า อาจารย์ที่สอนกลุ่มที่มีการสอนชุดวิชามีความชำนาญแตกต่างกันและในหนึ่งชุดวิชาที่มีจำนวนหน่วยกิตที่มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะลักษณะการสอนที่เป็นชุดวิชาที่มีการเชิญอาจารย์จากคณะอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการสอนในหนึ่งชุดวิชาที่มีจำนวนผู้สอนที่ขาด ซึ่งอาจทำให้การถ่ายทอดความรู้ของอาจารย์ที่มาจากต่างคณะเกิดความแตกต่างกัน อีกทั้งภาระหน้าที่การสอนของอาจารย์แต่ละท่านไม่เท่ากันทำหน้าที่การสอนในหนึ่งชุดวิชาเกิดความแตกต่างกันขึ้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อนักศึกษาที่เรียนในชุดวิชานั้นๆ ในหนึ่งชุดวิชาที่สอนอาจารย์ควรจะมีการกำหนดภาระงานในการสอนอย่างชัดเจน โดยมีการปรึกษาหารือกันในกลุ่มวิชาที่เปิดสอนก่อนที่จะมีการเปิดใช้หลักสูตร ดังเช่น กิติมา ปรีดีดิลก (2532) ได้กล่าวว่า ควรให้ผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมกันวางแผนงานด้านวิชาการ และมีการจัดแบ่งงานวิชาการออกเป็นด้านๆ ตามภาระหน้าที่งานวิชาการ ด้านที่สอง คือการจัดตารางเรียนตารางสอน จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีการจัดตารางเรียนตารางสอนให้เหมาะสมกับระยะเวลาแต่ยังพบว่า กลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชานักศึกษาต้องเรียนเนื้อหาที่เป็นวิชาการเป็นจำนวนมาก ส่วนกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชานักศึกษามีชั่วโมงที่ต้องเรียนในแต่ละวันเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชาในหนึ่งชุดวิชาที่นักศึกษาต้องเรียนนั้นเป็นชุดวิชาที่มีจำนวนหน่วยกิตที่มากเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาดังนั้น จำนวนชั่วโมงที่นักศึกษาต้องเรียนจึงมีจำนวนชั่วโมงที่มากกว่า อาจทำให้ทั้งอาจารย์และนักศึกษาเกิดความ

เมื่อย่ำเพราะระยะเวลาที่เพิ่มขึ้นจำเป็นต้องมีการจัดสรรเวลาให้เหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิต โดยอาจจะต้องมีการจัดสอนเสริมในชุดวิชาที่ไม่สามารถสอนได้ทั้งวันหรือมีการจัดกิจกรรมแทรกให้นักศึกษาได้ผ่อนคลายไม่เครียดจนเกินไป ดังเช่น โจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ได้กล่าวว่า การจัดตารางเรียนตารางสอนควรคำนึงถึงเวลาในการจัดการเรียนรู้วิชาต่างๆ ระดับความยากง่ายของแต่ละวิชา และด้านที่สาม คือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2 ส่วนคือส่วนการเรียนการสอนในหลักสูตร และส่วนที่เสริมศักยภาพให้กับนักศึกษาที่ได้ทุน ซึ่งสอดคล้องกับ สมสมัย เนคมานุรักษ์ (2536) ได้กล่าวว่า มีจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้อย่างหลากหลายที่สนับสนุนการใช้หลักสูตร แต่ยังคงพบว่าการสอนที่เป็นรายวิชา มีระยะเวลาการจัดกิจกรรมพิเศษต่อเนื่องจากการเรียนชั่วโมงปกติทำให้นักศึกษาอ่อนเพลีย ส่วนการสอนที่เป็นชุดวิชา การจัดกิจกรรมการเรียนในห้องเรียนทำให้นักศึกษาเกิดความสับสนปรับตัวไม่ทันกับการสอนของอาจารย์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชานักศึกษาได้มีการเรียนในวิชาที่เป็นวิชาการจากชั่วโมงปกติเป็นจำนวนมากทำให้เมื่อมีการเพิ่มกิจกรรมพิเศษที่ส่งเสริมศักยภาพความเป็นครูตามข้อกำหนดของนักศึกษาที่ได้รับทุนเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องในวันปกติทำให้นักศึกษาเมื่อยล้า ดังนั้นควรที่จะมีการจัดกิจกรรมเสริมในวันและเวลาอื่นซึ่งอาจเป็นระยะเวลาที่นักศึกษาไม่ต้องเครียดกับการเรียนในวันปกติ ส่วนการจัดกิจกรรมในกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชาสืบเนื่องมาจากจำนวนของอาจารย์ที่มีความชำนาญแตกต่างกันทำให้การจัดกิจกรรมมีความแตกต่างกันส่งผลถึงการเรียนรู้ของนักศึกษาที่จะต้องมีการปรับตัว ดังนั้นควรที่จะมีการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกันและสอดแทรกเข้ามาในระหว่างนักศึกษาเรียนในชุดวิชานั้นๆ เพื่อเป็นการลดความเครียดเมื่อนักศึกษาต้องเรียนในจำนวนชั่วโมงที่มากขึ้น

การวัดผลและประเมินผล จากผลการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชาอาจารย์มีรูปแบบการสอนที่แตกต่างกันทำให้การออกข้อสอบมีผลต่อความคะแนนของนักศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความแตกต่างกันในการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกันของอาจารย์แต่ละท่าน ซึ่งควรจะมีการวางกรอบกำหนดแนวทางในการวัดผลและประเมินผลการเรียนที่แน่นอนให้กับนักศึกษามีการทำความเข้าใจในกลุ่มอาจารย์ที่สอนในชุดวิชาและกำหนดแนวทางการประเมินผลการเรียนให้ไปในทิศทางเดียวกันในกลุ่มอาจารย์ โดยความคำนึงถึงการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาการของนักศึกษาแต่ละคนให้ดียิ่งขึ้น เช่นเดียวกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) ได้กล่าวว่า จุดประสงค์ของการประเมินผลส่วนหนึ่งเพื่อเป็นการปรับปรุงแก้ไขการสอนของอาจารย์และการเรียนของนักศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

การนิเทศและติดตามผล จากผลการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชา เกaredของนักศึกษาทุนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และกลุ่มที่มีการสอนชุดวิชาขาดความพร้อมความเข้าใจในการนำหลักสูตรมาใช้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรที่มีการเปิดใช้อย่างกะทันหันทำให้การจัดเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ยังคงเป็นปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บาสกา และคณะ (Baska and et.al, 2000) ได้กล่าวว่าหลักสูตรที่ใหม่ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องการขาดการประเมินการสอน และรายงานความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งนี้ควรมีการติดตามผลที่ได้จากนักศึกษาและนำมาปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสม

โดยมีการติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างใกล้ชิด เช่นเดียวกับ ใจทิพย์ เข็วรัตนพงษ์ (2539) และสังต์ อุทรานันท์ (2532) ได้กล่าวว่า การติดตามผลการใช้หลักสูตรจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

3. ผลการศึกษาเชิงปริมาณการติดตามผลการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษา ชั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี ส่วนของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์สิ่งที่คาดหวังให้เกิดขึ้น ด้านสิ่งนำ การปฏิบัติ และ ผลลัพธ์ ซึ่งทั้งผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา มีความคาดหวังในการใช้หลักสูตรอยู่ในที่ ค่าเฉลี่ยระดับมากและมากที่สุด แต่เมื่อผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์สิ่งที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน ด้านสิ่งนำ การปฏิบัติ และ ผลลัพธ์ ซึ่งทั้งผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ให้ความคิดเห็นว่าสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในการใช้ หลักสูตรอยู่ในที่ค่าเฉลี่ยปานกลางและมาก และจากผลการวิจัยทำให้ พบว่าจากผลการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์สิ่งที่คาดหวังให้เกิดขึ้น แตกต่างจากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์สิ่งที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบันทั้ง ในด้านสิ่งนำ การปฏิบัติ และผลลัพธ์ ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์ความสอดคล้องที่ได้จากการวิจัยว่าความ คาดหวังนั้นมีความแตกต่างจากสภาพที่เป็นจริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นผลมาจากความไม่พร้อมใน การเปิดใช้หลักสูตรและการขาดการบริหารจัดการที่ดีทำให้ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษามีความคิดเห็นที่ สอดคล้องกัน ซึ่งควรจะมีการปรับปรุงการนำหลักสูตรไปใช้ในทุกๆ ด้าน ดังที่ ดอแล (Doll, 1992) ได้เสนอ กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ให้มีประสิทธิภาพควรที่จะมีการ ชี้แจงหลักสูตรให้กับอาจารย์ผู้สอน จัดหน่วยที่ รับผิดชอบในการติดตามการใช้หลักสูตร และส่งเสริมการใช้หลักสูตรในด้านการอำนวยความสะดวกต่างๆ อีกทั้งควรที่จะมีการจัดเตรียมและปรับปรุงสถาบันอุดมศึกษาให้พร้อมสำหรับการใช้หลักสูตรต่อไป

จากผลการประเมินเพื่อตัดสินคุณค่าการใช้หลักสูตร สรุปผลการตัดสินคุณค่าในการประเมินผลการ ใช้หลักสูตรทั้งหมด 56 ข้อ พบว่า กลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาที่ผ่านตามเกณฑ์มาตรฐาน ทั้งหมด 24 ข้อ ส่วนกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชาที่ผ่านตามเกณฑ์มาตรฐาน ทั้งหมด 20 ข้อ เหตุที่ทั้งกลุ่มที่มีการสอนเป็น รายวิชาและกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชาที่มีจำนวนข้อที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานอยู่ในจำนวนที่แตกต่างกันอาจ เนื่องจากความพร้อมในการเปิดใช้หลักสูตรไม่เท่ากัน กลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชาเกิดปัญหาในเรื่องของความ ไม่พร้อมในหลายๆ ด้าน ตั้งแต่การบริหารจัดการหลักสูตร การจัดเตรียมบุคลากรให้พร้อมสำหรับเปิดใช้ หลักสูตร รวมไปถึงเนื้อหาที่มีการสอนเป็นชุดวิชาที่ต้องใช้อาจารย์จำนวนหลายท่าน ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษาปัญหาอุปสรรคในกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชาเกิดปัญหาอุปสรรคในการใช้ หลักสูตรซึ่งเกี่ยวข้องกับอาจารย์และนักศึกษาในการใช้หลักสูตรเป็นชุดวิชา

4. จากการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา พบว่า สาขาที่มีผู้มีเกรดเฉลี่ยผ่าน เกณฑ์ตามเงื่อนไข ที่มีจำนวนน้อยที่สุดในสาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ซึ่งอาจมาจาก ในสาขาที่นักศึกษาทุกระดับศึกษา ต่อนั้นมีความยากกว่าสาขาอื่นๆ และระบบการจัดการเรียนการสอนของผู้ที่เรียนสายวิทยาศาสตร์มีการจัด กระบวนการเรียนการสอนที่แตกต่างจากสาขาวิชาอื่นๆ และข้อค้นพบอีกประการคือในสาขาทางด้าน วิทยาศาสตร์ยังพบผู้ที่จำนวนเกรดเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานในกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชามากกว่ากลุ่มที่

มีการสอนเป็นชุดวิชา อาจเป็นผลมาจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนของแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ควรที่จะมีการพิจารณาการจัดรูปแบบการเรียนการสอนของทั้งสองกลุ่มให้มีความสอดคล้องกัน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาติดตามการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี ข้อค้นพบที่ได้จะเป็นสารสนเทศที่ช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาและวางแผนการใช้หลักสูตรในสถาบันอุดมศึกษาให้เหมาะสม ผู้วิจัยจึงเสนอแนะในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. จากการวิเคราะห์แนวคิด ปรัชญา ที่ส่งผลต่อการออกแบบหลักสูตร พบว่ามีแนวคิดมาจากความต้องการที่จะพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพที่สำคัญ ตามพระราชบัญญัติสำหรับผู้ที่ประกอบวิชาชีพครู โดยนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาต่อจะได้รับการพัฒนาทางวิชาการอย่างเข้มข้นตลอดระยะเวลาที่ต้องศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาทั้งในด้านวิชาการและการฝึกปฏิบัติในสถานศึกษาในเป็นระยะเวลาหนึ่งปีเต็ม ดังนั้นเพื่อให้รูปแบบการคัดเลือกนักศึกษาที่จะเข้ามาศึกษาต่อมีความเหมาะสมจึงควรกำหนดกรอบและแนวทางในการรับนักศึกษาสำหรับผู้ที่เข้ามาเรียนในปีถัดไป

2. จากข้อค้นพบเกี่ยวกับกระบวนการ ปัญหาและอุปสรรคในการใช้หลักสูตร พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากการเปิดใช้หลักสูตรอย่างกะทันหัน ซึ่งขาดการบริหารจัดการในการการใช้หลักสูตรทั้งนี้ในกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาและกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดเกิดความแตกต่างกันในเรื่องการบริหารจัดการอย่างเห็นได้ชัด ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ปัญหาในสิ่งที่เกิดขึ้นควรที่จะมีนำประเด็นที่เป็นปัญหามาพิจารณาในการบริหารจัดการ เพื่อเป็นการพัฒนาหลักสูตร และการเรียนการสอนของนักศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

3. จากข้อค้นพบเกี่ยวกับการเปรียบเทียบการใช้หลักสูตรด้านเนื้อหา ปัจจัยสนับสนุน และ ภูมิหลังของนักศึกษา พบว่ายังเกิดความแตกต่างในกลุ่มผู้ใช้หลักสูตร ดังนั้นควรที่จะมีการปรับปรุงในสิ่งที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในด้านความเหมาะสมของเนื้อหา ปัจจัยสนับสนุน และ ภูมิหลังของนักศึกษาของกลุ่มผู้ใช้หลักสูตรทั้งกลุ่มผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยศึกษาติดตามการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี ทำให้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรมีการศึกษาเจตคติและคุณลักษณะที่เหมาะสมที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนต่อในสถาบันอุดมของนักศึกษา ซึ่งจากผลการวิจัยเชิงคุณภาพทำให้เห็นว่านักศึกษาบางคนที่ไม่มีความต้องการจะประกอบวิชาชีพครูอย่างแท้จริง ทั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการคัดเลือกผู้ที่เหมาะสมเข้ามาศึกษาในคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบวิธีการสอนที่เป็นชุดวิชาและการสอนที่เป็นรายวิชาว่ามีความเหมาะสมกับนักศึกษาที่เรียนในหลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาชั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี ซึ่งจากผลการวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณพบข้อแตกต่างกันทั้งในกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาและกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา โดยทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างซึ่งกำลังศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

3. ควรมีการศึกษาแบบพหุกรณีศึกษาในการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีทักษะความรู้ในเนื้อหาทางวิชาการ ซึ่งจากผลการวิจัยทั้งกลุ่มที่มีการสอนที่เป็นรายวิชาและกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่าง ซึ่งทำให้เกิดปัญหาทั้งในด้านการบริหารการเรียนการสอนและเนื้อหาทางวิชาการ

4. ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพในด้านเทคนิค และรูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนในบริบทที่เหมาะสมในระบบการศึกษาของไทย ซึ่งจากผลการวิจัยได้ค้นพบว่ารูปแบบวิธีการเรียนการสอนที่ใช้ในสถาบันอุดมศึกษานั้นมีความแตกต่างกัน ควรที่จะมีการศึกษาการใช้ให้ถูกต้องเพื่อประโยชน์กับนักศึกษาต่อไป

5. ควรที่จะมีการเปรียบเทียบข้อแตกต่างระหว่างหลักสูตร 4 ปี กับหลักสูตร 5 ปี ว่ามีความแตกต่างกันในด้านใดบ้าง ทั้งนี้จากผลการวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษาปัญหาอุปสรรคซึ่งพบว่า ในการประชาสัมพันธ์นั้นกลุ่มอาจารย์และนักศึกษายังไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารในการเปลี่ยนแปลงการใช้หลักสูตรที่สามารถยืนยันข้อมูลได้ว่าหลักสูตร 5 ปี ที่ใช้ว่าความแตกต่างกับหลักสูตร 4 ปี ในด้านใดบ้าง

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กาญจนา คุณารักษ์. (2543). **พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร**. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร
วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- กิตติมา ปรีดีดิลก. (2532). **การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด
อักษรบัณฑิต.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2534). **คู่มือบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษา
ตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- จิราพร ธวัชวิเชียร. (2531). **การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรนฏศิลป์ชั้นสูง พุทธศักราช 2527**.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). **การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์ อีสัน เพรส.
- ชูศรี สุวรรณโชติ. (2542). **หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรไทย.
- दनัย เทียนพยอม. (2537). **กลยุทธ์การพัฒนาคณะ : สิ่งท้าทายความสำเร็จของธุรกิจ**. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). **การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร**. กรุงเทพมหานคร :
สุวีริยาสาส์น.
- บุญเรียง ขจรศิลป์ และคณะ. (2543). **รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการกระบวนการพัฒนาหลักสูตร
ท้องถิ่นที่เอื้อต่อการพัฒนาการเลี้ยงโคนม : กรณีศึกษาจังหวัดราชบุรี**. กรุงเทพมหานคร :
พี. เอ็น. การพิมพ์.
- ปทีป เมธาคุณวุฒิ. (2544). **หลักสูตรอุดมศึกษา : การประเมินและการพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร :
นิชิน แอดเวอร์ไทซิง กรุ๊ป.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพมหานคร : สหมิตรออฟเซท.
- เป็รื่อง กิจรัตน์. (2530). **หลักสูตรอุตสาหกรรมศึกษาและการจัดการมัธยม**. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์ควอลิฟิกันท์.
- เพชรวิ สุผล. (2540). **การประเมินหลักสูตรนายสิบอาวุโสเหล่าแพทย์ พุทธศักราช 2535 ของกรมแพทย์
ทหารบก**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์. (2544). **ภาวะวิกฤตและยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์เพื่อปฏิรูปการศึกษาในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 9-10 (พ.ศ.2545 - 2554)**. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- ทีศนา แชมมณี. (2540). **รวมบทความทางการประเมินโครงการ**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อ่ำรง บัวศรี. (2542). **ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ธนัชการพิมพ์.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2538). **การประเมินโครงการแนวคิดและแนวปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุจิรี ภู่อาระ. (2545). **การพัฒนาหลักสูตร : ตามแนวปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท บิ๊ก พอยท์ จำกัด.
- รุ่ง แก้วแดง. (2540). **ในกระแสแห่งคุณภาพ**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- วิชาการ, กรม. (2535). **คู่มือหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.
- วิชัย ดิสสระ. (2535). **การพัฒนาหลักสูตรและการสอน**. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). **กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2543). **การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ส่วนวิจัยและพัฒนา สำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ส. วาสนา ประवालพฤษ์. (2538). **หลักการและเทคนิคการประเมินทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท.
- สมิง เสมียนรัมย์. (2541). **การประเมินการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปอ.) พุทธศักราช 2533**
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. อาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สังัด อุทรานนท์. (2532). **พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สรรรเสริฐ ไหมทอง. (2537). **การประเมินผลการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533) สาขาวิชาช่างไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ในวิทยาลัยเทคนิค**
สังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุชาติพิทย์ ชลประทีน. (2536). **การประเมินผลการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533) ประเภทวิชาเกษตรกรรม : ศึกษาเฉพาะกรณี วิทยาลัยเกษตรกรรม กลุ่มภาคเหนือ สังกัดกรมอาชีวศึกษา**. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาการวัดผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุมาลี ทองรุ่งโรจน์. (2539). **การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขางานออกแบบผลิตภัณฑ์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่าง พุทธศักราช 2532**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาวดี เครือโชติกุล. (2537). **การประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ระดับปริญญาตรี ของวิทยาลัยพยาบาล เกื้อการุณย์ โดยใช้แบบจำลองซีป**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ตีรกาพันธ์. (2543). **การประเมินโครงการ : แนวทางสู่การปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. (2545ก). **การประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน หน่วยที่ 1-5**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. (2545ข). **การประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน หน่วยที่ 6-10**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. (2545ค). **การประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน หน่วยที่ 11-15**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2535). **การพัฒนากระบวนการประเมินตนเองสำหรับศูนย์ประสานการศึกษานอกโรงเรียน ระดับอำเภอ**. วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมถวิล อัครวิมล. (2546). **การพัฒนาและตรวจสอบความตรงของตัวบ่งชี้สำหรับประเมินหลักสูตรการผลิต ครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี (หลักสูตร 5 ปี)**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมสมัย เนคมานุรักษ์. (2536). **การประเมินผลการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 6**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2525). **การประเมินโครงการประชุม : หลักการและการประยุกต์ใช้**. กรุงเทพมหานคร : พีรพัฒน์.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2540). **รวมบทความทางการประเมินโครงการ**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2544). **วิธีวิทยาการประเมินศาสตร์แห่งคุณค่า**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : บริษัท เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น.
- เสริมศรี ไชยศรี และคณะ. (2543). **รายงานวิจัยเอกสารเรื่อง หลักเกณฑ์และรูปแบบการพัฒนา หลักสูตรที่พึงประสงค์ในระดับปริญญาตรี**. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดอรุณาการพิมพ์.
- ส่งเสริมวิทยาลัยชุมชน, สำนักงาน. (2545). **หลักสูตรวิทยาลัยชุมชนระดับอนุปริญญา พุทธศักราช 2545**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ลำเรียง บุญเรืองรัตน์. (2543). **“การบรรยาย เรื่องแบบจำลองการประเมินหลักสูตร” ใน เทคนิคการประเมินหลักสูตร**. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ศราวุธ สังข์วรรณะ. (2536). **การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับสภาพและปัญหา การใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค พุทธศักราช 2533 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาการบัญชี ของกรมอาชีวศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2545ก). **ทฤษฎีการประเมิน**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : บริษัท เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2545ข). **สถิติประยุกต์สำหรับการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสีและคณะ. (2541). **คู่มือการติดตามและประเมินโครงการพัฒนาในระดับจังหวัด**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีเพ็ญ ศุภพิทยากุล และคณะ. (2543). **รายงานวิจัยเรื่อง การประเมินผลการใช้หลักสูตรการศึกษาทั่วไป ปีการศึกษา 2539 - 2542 โครงการศึกษาทั่วไปจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2546ก). **โครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี (หลักสูตร 5 ปี)**. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2546ข). **รายงานการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษา 2546**. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2546ค) .รายงานการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

ระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2547). **พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546.**

กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.

อุทุมพร ชื่นวิญญา. (2545). **การประเมินโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียน**

โยธินบูรณะ กรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัญชลี บรรจงศิริ. (2539). **การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง วิชาเอกพลศึกษา**

พุทธศักราช 2539 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2534) กรมพลศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

Andrew, M. D. (1990). Differences Between Graduates of 4-Year and 5-Year Teacher Preparation Programs. **Journal of Teacher Education.** 41(2) : 45-51.

Baska, J. V. and et all. (2000). An Evaluation of the Implementation of Curriculum Innovation : The Impact of the William and Mary Units on Schools. **Journal for the Education of the Gifted.** 23(2) : 244 - 272.

Corcoran, E., & Andrew, M. D. (1987). A full year internship : An example of school - university collaboration. **Journal of Teacher Education.** 39(3) : 17-22.

Doll, R. C. (1992). **Curriculum Improvement : Decision Making and Process.** 8th ed. Boston : Allyn and Bacon.

Edwin K. P. Wong and Alexander S. Yeung. (2003). Evaluation of Teacher Development Programs : Participant Satisfaction and Recommendation. **Studies in Educational Evaluation.** 29 : 57-66.

Ellis, A. K. ; Kogan, J and Howey, K. R. (1981). **Introduction to the Foundation of Education.** New Jersey : Prentice - Hall, Inc.

Good, Carter V. (1973). **Dictionary of Educationary Prepared under the Anspices of Phi Delta Kappa.** New York : Mc Graw - Hill Book Company Inc.

Guba, E. G. and Lincoln, Y. S. (1982). **Effective Evaluation.** Sanfrancisco : Jossey - Bass Inc., Publishers.

- Hendry, G. D. and Bau, L. A. (1998). Monitoring Evaluation of a Paediatrics and Child Health Course : factors in implementing course improvement. **Assessment & Evaluation in Higher Education**. 23(2) : 179-189.
- Laman, A. E. & Reeves, D. E. (1983). Admission to Teacher Education Programs : The Status and Trends. **Journal of Teacher Education**. 34(1) : 2-4.
- McCormick, R. & James, M. (1983). **Curriculum evaluation in school**. 2nd ed. London : Croom Helm.
- Popham, W. J. (1993). **Education Evaluation**. Boston : Allyn and Bacon.
- Saylor, J. Galen , William M. Alexander and Arther J. Lewis. (1981). **Curriculum Planning for better Teaching and Learning**. New York : Halt, Rinehart.
- Stake, R. E. (1973). **“The countenance of Education and Evaluation,” in Educational Evaluation : Theory and Practice**. California : Wadsworth Publishing company.
- Stake, R. E. (1977). The countenance of Education Evaluation. Curriculum and evaluation. Berkely, CA : McCutchan.
- Stufflebeam, D. L. and Shinkfield, A. J. (1990). **Systematic Evaluation. A Self - Instructional Guide to Theory and Practice**. 4th ed. Boston : Kluwer-Nijhoft.
- Thomas, A. M. and Loadman, W. E. (2001). Evaluating teacher education programs using a national survey. **The Journal of Educational Research**. 94(4) : 195-206.
- Tyler, R. W. (1986). Program Evaluation. **International Journal of Education Research**. 10 : 53-67.
- Worthen, B. R. and Sanders, J. R. (1987). **Educational Evaluation : Theory and Practice**. 4th ed. Belmont : A charles A. Jones.
- Willis, G. (1998). **The human problems and possibilities of curriculum evaluation**. 2nd ed. Albany : State University of New York.
- Wong, E. K. and Yeung, A. S. (2003). Evaluation of teacher development programs : Participant satisfaction and recommendation. **Studies in Education Evaluation**. 29 : 57-66.
- Wood, B. B. (2001). Stake's Countenance Model : Evaluating and Environmental Education Professional Development Course. **The Journal of Environmental Education**. 32(2) : 18-27.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
ผู้ทรงคุณวุฒิในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพร บัณฑิตยานนท์	อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตร การสอน และเทคโนโลยี
การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ	อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพงษ์ เจริญพิทย์	อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. รองศาสตราจารย์ ดร.บังอร พานทอง	อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. รองศาสตราจารย์ ดร.สุนีย์ เหมะประสิทธิ์	รองคณบดีฝ่ายวิจัยและประกันคุณภาพ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการกำหนดเกณฑ์มาตรฐาน

1. อ.เกษมศรี อัครวีรพงษ์ธร	รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จุมพต ขำวีระ	คณะทำงานโครงการผลิตครูการศึกษาชั้น
พื้นฐานระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2547
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญพิศุทธิ์ ใจสนิท	คณะทำงานโครงการผลิตครูการศึกษาชั้น
พื้นฐานระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2547
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แยมกสิกร	รองประธานคณะทำงานโครงการผลิตครูการศึกษา
ชั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2547
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รสสุคนธ์ มกรมณี	หัวหน้าวิจัยติดตามผลนักศึกษาทุนตามโครงการผลิตครู
การศึกษาชั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อุทิศ นวลเจริญ	คณะทำงานโครงการผลิตครูการศึกษาชั้น
พื้นฐานระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2547

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์กลุ่มที่หนึ่ง

1. รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรศุภกุล	ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรระดับปริญญาเอก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒและประธานสภาคณบดี ปี 2547
2. รองศาสตราจารย์ ดร. พงษ์ศักดิ์ ศิริบรรณพิทักษ์	คณบดีคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและประธานสภาคณบดีปี 2548 ถึงปัจจุบัน
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ ลินลารัตน์	อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและคณะกรรมการในสภาคณบดี ปี 2547
4. คุณ ลดาพรรณ ภาสุรกุล	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ สำนักงบประมาณ
5. คุณ วัฒนาพร สุขพรต	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา
6. คุณ ศมนรัตน์ จันทร์จำลอง	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งานบุคคล สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภัททา ปิณฑะแพทย์	อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาและคณะทำงานโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรีปี 2547
8. ดร.สุรชาติ สังข์รุ่ง	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านพัฒนาระบบบริหารงานบุคคล สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี	อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและคณะทำงานโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรีปี 2547

(หมายเหตุ ใช้การเรียงลำดับตามตัวอักษรไม่มีความสัมพันธ์กับข้อมูลในการวิจัย)

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์กลุ่มที่สอง

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานดา นาคะเวช	รองคณบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
2. อาจารย์ดุสิตา ทินมาลา	อาจารย์งานวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
(ตัวแทนคณบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต)
3. อาจารย์เต็มลิริ เนาวรังสี	อาจารย์ประสานงานวิชาการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
(ตัวแทนคณบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต)
4. ดร.ประไพพร ฉลาดคิด	รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา ชีระวิทย์เลิศ	ผู้ช่วยคณบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พูลทรัพย์ นาคานาคา	รองคณบดี คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
7. รองศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์	คณบดีคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและ
ประธานสภาคณบดีปี 2548 ถึงปัจจุบัน
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาภรณ์ ภู่วัฒนกุล	ประธานสาขาบริหารการศึกษ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
9. อาจารย์วิวัฒน์ชัย สุขทรัพย์	รองคณบดีด้านแผน งบประมาณและการบริหาร
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
10. อาจารย์วิสูตร สุวรรณ	ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
11. รองศาสตราจารย์ สุรัชย์ ประเสริฐสรวย	รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
12. รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวพร เมืองแก้ว	รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาภรณ์ เจียมไชยศรี	คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

(หมายเหตุ ใช้การเรียงลำดับตามตัวอักษรไม่มีความสัมพันธ์กับข้อมูลในการวิจัย)

ภาคผนวก ข

ค่าความสอดคล้องและการปรับปรุง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ค่าความสอดคล้องและการปรับปรุง

เนื้อหา	ข้อ	ข้อรายการ	ค่า (ioc)	ปรับปรุง
เอกสารหลักสูตร				
1. โครงสร้างหลักสูตร	1	โครงสร้างหลักสูตร 5 ปี มีความเหมาะสม ยืดหยุ่น เปิดโอกาสให้ เลือกเรียนได้ตามศักยภาพ ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - ควรแยกประเด็นให้ชัดเจนเป็น 2 ประเด็น	1	1. โครงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ 2. โครงสร้างหลักสูตรยืดหยุ่น เปิดโอกาส ให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้ตามศักยภาพ
2. คำอธิบายรายวิชา	2	มีคำอธิบายรายวิชา วัตถุประสงค์และหลักการของหลักสูตร 5 ปี ที่ชัดเจน ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - ต้องเขียนเรียงลำดับจากภาพกว้างไปแคบ แต่เนื่องจากเนื้อหาม ไว้เฉพาะคำอธิบายรายวิชาจึงควรเน้นไปที่คำอธิบายรายวิชา มากกว่า	0.6	มีคำอธิบายรายวิชาแต่ละวิชาที่มีความชัดเจน
3. จำนวนหน่วยกิต	3	มีจำนวนหน่วยกิตที่เหมาะสมกับระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาตลอด ระยะเวลา 5 ปี	1	มีจำนวนหน่วยกิตที่เหมาะสมกับระยะเวลาที่ ใช้ในการศึกษาตลอดระยะเวลา 5 ปี
4. การจัดวางวิชา	4	มีการดำเนินการจัดวางรายวิชาที่เหมาะสมในแต่ละภาคเรียน สำหรับนักศึกษาที่เรียนในหลักสูตร 5 ปี ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - ต้องใช้คำว่า "จัดวาง" ให้ชัดเจน เช่น เรียงลำดับรายวิชา	0.5	มีการเรียงลำดับวิชาในแต่ละภาคเรียนที่เรียน ได้อย่างเหมาะสม
ความเหมาะสมของเนื้อหา				
1. กลุ่มวิชาฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ	5	มีกลุ่มชุดวิชาที่เน้นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษาจริง ไม่น้อยกว่า 1 ปีการศึกษา	0.6	มีกลุ่มชุดวิชาที่เน้นการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพในสถานศึกษาจริงไม่น้อยกว่า 1 ปี การศึกษา
2. วิชาที่เปิดสอน	6	มีวิชาเปิดสอนหลักสูตร 5 ปี ที่เป็นการพัฒนาทั้งทักษะทั่วไปและ ทักษะเฉพาะทาง ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - ตัด เปิดสอน แล้วเปลี่ยนเป็น ใน	0.6	มีวิชาที่พัฒนาทั้งทักษะทั่วไปและทักษะ เฉพาะทาง
	7	มีวิชาที่เปิดสอนหลักสูตร 5 ปี ที่ส่งผลต่อการพัฒนาทาง สติปัญญา พัฒนาทักษะความคิดวิเคราะห์และซับซ้อน ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - เปิดสอน แล้วเปลี่ยนเป็นใน	1	มีวิชาที่ส่งเสริมการพัฒนาทางสติปัญญา และทักษะการคิดวิเคราะห์
	8	มีวิชาที่เปิดสอนหลักสูตร 5 ปี เน้นการผลิตครูให้เป็นครูมืออาชีพ ตามเกณฑ์มาตรฐานใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - ควรเจาะจงว่าสอนอะไร จึงทำให้ได้มาตรฐาน - ตัด เปิดสอน แล้วเปลี่ยนเป็น ใน	0.6	มีวิชาที่เน้นการผลิตครูให้เป็นครูมืออาชีพ ตามเกณฑ์มาตรฐานใบอนุญาตประกอบ วิชาชีพครู
	9	มีวิชาที่เปิดสอนหลักสูตร 5 ปี ที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ เสริมสร้างสมรรถนะทางวิชาการและ การมีจิตวิญญาณความเป็นครู ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ	1	มีวิชาที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ เสริมสร้าง ความสามารถทางวิชาการและมีจิตวิญญาณ ความเป็นครู
คุณภาพของอาจารย์				
1. คุณวุฒิอาจารย์	10	อาจารย์มีคุณวุฒิต่างตามเกณฑ์หลักสูตร 5 ปีและรายวิชาที่เปิด สอน	1	อาจารย์มีคุณวุฒิต่างตามเกณฑ์ของ หลักสูตรและรายวิชาที่เปิดสอน

เนื้อหา	ข้อ	ข้อรายการ	ค่า (ioc)	ปรับปรุง
ภูมิหลังของนักศึกษา				
1. เจตคติต่อวิชาชีพ	11	นักศึกษาที่เรียนหลักสูตร 5 ปี มี เจตคติที่ดีต่อวิชาชีพและมุ่งมั่นที่จะประกอบวิชาชีพครู	0.6	นักศึกษาที่เรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพและมุ่งมั่นที่จะประกอบวิชาชีพครู
ปัจจัยสนับสนุน				
1. ลัดส่วนห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสัมมนาและครุภัณฑ์ประจำห้อง	12	ลัดส่วนห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสัมมนา และครุภัณฑ์ประจำห้องที่มีคุณภาพต่อจำนวนนักศึกษา	0.6	ลัดส่วนห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสัมมนา และครุภัณฑ์ประจำห้องที่มีคุณภาพต่อจำนวนนักศึกษา
2. หนังสืออ้างอิงในกลุ่มวิชาต่างๆ	13	ห้องสมุดมีตำรา หนังสืออ้างอิงในกลุ่มวิชาต่างๆ ในหลักสูตร 5 ปี ครบทุกกลุ่มวิชา ทั้งภาษาไทยและอังกฤษ	1	ห้องสมุดมีตำรา หนังสืออ้างอิงในกลุ่มวิชาต่างๆ ครบทุกวิชา ทั้งภาษาไทยและอังกฤษ
3. ฐานข้อมูลแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	14	มีฐานข้อมูลแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพในหลักสูตร 5 ปี	1	มีฐานข้อมูลแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพในหลักสูตร
การประชาสัมพันธ์				
1. การให้ความรู้ความเข้าใจ	15	มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร 5 ปี ไปยังโรงเรียน ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - การประชาสัมพันธ์น่าจะเขียนให้หาพร้อมนอกจากโรงเรียน ควรสื่อให้สังคมภายนอกรับรู้และเข้าใจและก็ครอบคลุมทั้งโรงเรียน สถาบันที่ผลิต ผู้ปกครองและนักเรียน - ปรับภาษา	1	1. มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร สูโรงเรียนอย่างทั่วถึง 2. มีประชาสัมพันธ์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ภายในสถาบันที่ผลิตครูอย่างทั่วถึง
2. การประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครอง	16	มีการจัดประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร 5 ปี ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - การประชาสัมพันธ์น่าจะเขียนให้หาพร้อมนอกจากโรงเรียน ควรสื่อให้สังคมภายนอกรับรู้และเข้าใจและก็ครอบคลุมทั้งโรงเรียนสถาบันที่ผลิต ผู้ปกครองและนักเรียน	1	มีการจัดประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร
3. การจัดส่งเอกสาร	17	มีการจัดส่งหลักสูตร 5 ปี คู่มือการใช้หลักสูตร 5 ปี และเอกสารไปยังผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - การประชาสัมพันธ์น่าจะเขียนให้หาพร้อมนอกจากโรงเรียน ควรสื่อให้สังคมภายนอกรับรู้และเข้าใจและก็ครอบคลุมทั้งโรงเรียน สถาบันที่ผลิต ผู้ปกครองและนักเรียน - ปรับภาษา - ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย กว้างไป	0.6	1. มีการจัดส่งเอกสารหลักสูตร ไปยังบุคลากรภายในสถาบันผลิตครู 2. มีการจัดส่งเอกสารคู่มือหลักสูตรไปยังนักศึกษา
การเตรียมบุคลากร				
1. การชี้แจงรายละเอียด	18	จัดประชุมชี้แจงให้อาจารย์เข้าใจหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง และหลักเกณฑ์ต่างๆ ของหลักสูตร 5 ปี ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - เปลี่ยน อาจารย์ เป็น ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	1	มีการจัดประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้เข้าใจหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง และหลักเกณฑ์ต่าง ของหลักสูตร
	19	มีการจัดประชุมปรึกษาหารือวางแผนในการใช้หลักสูตร 5 ปี	1	มีการจัดประชุมทำความเข้าใจและวางแผนการใช้หลักสูตร
2. การสำรวจความพร้อมของอาจารย์ด้านอาจารย์	20	มีการสำรวจความพร้อมของการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร 5 ปี ของอาจารย์ก่อนเข้าสอน ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - น่าจะระบุว่าความพร้อมด้านไหน - เปลี่ยนจาก ของ เป็น ด้าน - นำ อาจารย์ก่อนเข้าสอน ไปไว้หลัง ของ	0.8	มีการสำรวจความพร้อมของอาจารย์ก่อนเข้าสอนด้านการจัดการเรียนการสอน

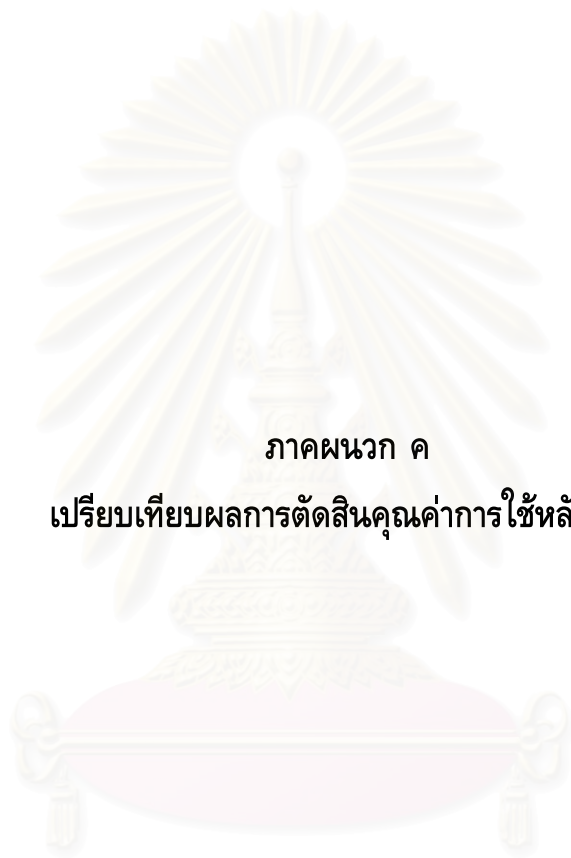
เนื้อหา	ข้อ	ข้อรายการ	ค่า (ioc)	ปรับปรุง
การเตรียมบุคลากร (ต่อ)				
3. การจัดเตรียมความพร้อม	21	จัดอาจารย์ให้เพียงพอกับการเรียนการสอนในหลักสูตร 5 ปี ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - น่าจะเป็นความพร้อมของคณาจารย์	1	มีการจัดเตรียมความพร้อมของอาจารย์ให้เพียงพอกับการเรียนการสอน
การเตรียมสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน				
1. การเตรียมความพร้อมของสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน	22	มีการเตรียมวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนตามความต้องการของอาจารย์และนักศึกษาในหลักสูตร 5 ปี ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - เปลี่ยนความต้องการของอาจารย์และนักศึกษาเป็นความจำเป็นในการจัดการเรียนการสอน - ความพร้อมของสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน	0.6	มีการเตรียมความพร้อมของสื่อและอุปกรณ์และการเรียนการสอนความจำเป็น
2. ความพร้อมของคู่มือ ตำราวิชาการ และหนังสือ	23	มีความพร้อมเกี่ยวกับคู่มือ ตำราวิชาการ และหนังสือประกอบการเรียนการสอนในทุกรายวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตร 5 ปี ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ	1	มีการเตรียมความพร้อมด้านคู่มือ ตำราวิชาการ และหนังสือประกอบการเรียนการสอนในทุกวิชาที่เปิดสอน
3. สื่อการเรียนการสอน	24	สนับสนุนให้ผลิตสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยในทุกรายวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตร 5 ปี ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - สามารถผลิตและใช้สื่อที่ทันสมัย - เปลี่ยนจาก ทันสมัย เป็น เหมาะสม	0.8	มีการสนับสนุนให้สามารถผลิตสื่อและใช้สื่อที่เหมาะสมในทุกวิชาที่เปิดสอน
4. เอกสารประกอบหลักสูตร	25	จัดเอกสารประกอบหลักสูตร 5 ปี ให้ได้ค้นคว้าอย่างเพียงพอ ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - เอกสารประกอบรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตร	0.8	มีการจัดเอกสารประกอบวิชาต่างๆ ให้ค้นคว้าอย่างเพียงพอ
การจัดเตรียมอาคารสถานที่				
1. การใช้ห้องเรียนและสถานที่	26	มีการวางแผนการใช้ห้องเรียนและห้องปฏิบัติการในหลักสูตร 5 ปี อย่างเหมาะสม ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - ปรับใช้ชัดเจนว่าทำอะไรอย่างไร	0.8	มีการวางแผนการใช้ห้องเรียนและห้องปฏิบัติการต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม
	27	มีการปรับปรุงอาคารเรียนให้สะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยและทันสมัยตลอดเวลาเพื่อให้เหมาะสมกับการใช้หลักสูตร 5 ปี ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - ปรับใช้ชัดเจนว่าทำอะไรอย่างไร - ตัดคำว่า และทันสมัยตลอดเวลาเพื่อให้	0.6	มีการปรับปรุงอาคารเรียนให้สะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย
	28	มีการจัดสถานที่ให้พอเพียงกับการเรียนการสอนในหลักสูตร 5 ปี ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - ปรับใช้ชัดเจนว่าทำอะไรอย่างไร	0.8	มีการจัดอาคารสถานที่ให้เพียงพอในการเรียนการสอน
2. บรรยากาศการเรียนการสอน	29	มีการจัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับบรรยากาศการเรียนการสอนในหลักสูตร 5 ปี ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - ปรับใช้ชัดเจนว่าทำอะไรอย่างไร	0.8	มีการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพทั่วไปให้เหมาะสมกับบรรยากาศการเรียนการสอน
3. สถานที่นอกห้องเรียน	30	มีจัดสถานที่นอกห้องเรียนให้เหมาะสมกับนักศึกษาที่เรียนหลักสูตร 5 ปี ในการค้นคว้าหาความรู้ ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - ปรับภาษา - น่าจะกล่าวถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วย	0.5	มีการจัดสถานที่นอกห้องเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้สำหรับนักศึกษา

เนื้อหา	ข้อ	ข้อรายการ	ค่า (ioc)	ปรับปรุง
การเตรียมงบประมาณ				
1. การสำรวจความต้องการ	31	มีการสำรวจข้อมูลและความต้องการของอาจารย์เพื่อจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมที่จะใช้ในหลักสูตร 5 ปี ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - เพิ่ม และเก็บ ตรง สำรวจข้อมูล	1	มีการสำรวจและเก็บข้อมูลตามความต้องการเพื่อจัดสรรงบประมาณ
2. การจัดสรรงบประมาณ	32	จัดสรรงบประมาณสำหรับอาจารย์ในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร 5 ปีอย่างเพียงพอ ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - ตัด สำหรับอาจารย์ เปลี่ยนเป็น เพื่อส่งเสริม - เพิ่ม การพัฒนาศักยภาพนิสิต	1	มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา อย่างเพียงพอ
	33	จัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนในหลักสูตร 5 ปีที่เหมาะสม ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ	1	มีการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างเหมาะสม
3. การประเมินผลการใช้งานงบประมาณ	34	มีการประเมินผลการใช้งานงบประมาณในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร 5 ปี ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - เพิ่มประสิทธิภาพ	1	มีการประเมินผลการใช้งานงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน
การบริหารหลักสูตร				
1. การวางแผนงานด้านวิชาการ				
1. การจัดตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร	35	มีการวางแผนงานด้านวิชาการสำหรับอาจารย์และนักศึกษาในหลักสูตร 5 ปี อย่างเหมาะสม ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - แยกเป็นกิจกรรมที่ชัดเจน เช่น จัดตารางสอน จัดผู้สอน - เปลี่ยนเป็นกำหนดคณะกรรมการบริหารหลักสูตร	0.5	สถาบันมีคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสำหรับวางแผนงานวิชาการ
2. การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร	36	มีบุคลากรที่เพียงพอสำหรับปฏิบัติหน้าที่ในคณะในการเปิดสอนหลักสูตร 5 ปี ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - เปลี่ยนเป็น กำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร	1	มีการกำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอย่างเพียงพอ
	37	มีการจัดระบบแบ่งสายงานการบริหารงานหลักสูตร 5 ปี ไว้อย่างชัดเจน ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - แบ่งสายงานรับผิดชอบอย่างชัดเจน - ต้องชัดเจนว่า แบ่งได้ เป็นที่สายงาน	0.6	มีการจัดระบบแบ่งสายงานรับผิดชอบอย่างชัดเจน
	38	บุคลากรทุกฝ่ายปฏิบัติงานได้ตรงตามหน้าที่ความรับผิดชอบในหลักสูตร 5 ปี ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - เพิ่ม ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานที่กำหนด	1	1. บุคลากรทุกฝ่ายปฏิบัติงานได้ตรงตามหน้าที่ความรับผิดชอบ 2. มีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกฝ่ายตรงตามมาตรฐานที่กำหนด
2. การจัดตารางเรียนตารางสอน				
1. การจัดจำนวนคาบเรียนและลงทะเบียน	39	มีการจัดจำนวนคาบเรียนในหลักสูตร 5 ปีให้กับนักศึกษาอย่างเหมาะสม ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - เพิ่มระบบการลงทะเบียนที่มีประสิทธิภาพ	1	1. มีการจัดจำนวนคาบเรียนให้กับนักศึกษาอย่างเหมาะสม 2. มีระบบลงทะเบียนสำหรับนักศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

เนื้อหา	ข้อ	ข้อรายการ	ค่า (ioc)	ปรับปรุง
2. การจัดตารางเรียนตารางสอน (ต่อ)				
2. การจัดคาบเรียนตามวิชาที่เปิดสอน	40	มีการจัดคาบเรียนตามรายวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตร 5 ปี ที่นิสิต/นักศึกษาควรเลือกไว้อย่างหลากหลาย ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - เปิดวิชาต่างๆ ที่หลากหลายทันสมัย สามารถปรับใช้ได้ - การจัดคาบเรียนเป็นไปตามจำนวน หน่วยกิต	0.6	มีการเปิดสอนวิชาที่มีความหลากหลายและทันสมัย
	41	มีการจัดจำนวนคาบเรียนตามรายวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตร 5 ปี ที่เน้นทั้งการปฏิบัติและทฤษฎีอย่างเหมาะสม ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - แบ่งสัดส่วนด้านทฤษฎีและปฏิบัติอย่างเหมาะสม	1	มีการจัดจำนวนคาบเรียนตามรายวิชาที่เปิดสอน โดยแบ่งตามสัดส่วนด้านทฤษฎีและปฏิบัติอย่างเหมาะสม
	42	จัดเปิดสอนรายวิชาในหลักสูตร 5 ปีตามความพร้อมของสถานศึกษาอย่างเหมาะสม ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - สถานศึกษาทุกแห่งควรพร้อม	0.6	สถาบันมีความพร้อมในการเปิดสอนรายวิชาในหลักสูตร
3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน				
1. การบูรณาการเรียนการสอน	43	มีการจัดการเรียนการสอนครบถ้วนตามที่หลักสูตร 5 ปี กำหนด ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - การจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	1	มีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ครบถ้วนตามที่กำหนด
	44	กิจกรรมที่จัดขึ้นในหลักสูตร 5 ปีส่งเสริมความสามารถของนักศึกษา ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - มีความสามารถจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ	1	มีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมความสามารถของนักศึกษา
	45	อาจารย์จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตร 5 ปี ได้สอดคล้องกับเนื้อหาในบทเรียน ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - มีกิจกรรมเสริมศักยภาพของนักศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพ - ตัด อาจารย์	0.8	มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเสริมศักยภาพของนักศึกษา ได้สอดคล้องกับเนื้อหาอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เทคนิคที่ใช้ในการเรียนการสอน	46	มีการนำเทคนิคใหม่ๆ มาผสมในบทเรียนที่ใช้ในการเรียนการสอนหลักสูตร 5 ปี เพื่อให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้เพิ่มเติม ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีและภาษาระดับสากล - ผสม เปลี่ยนเป็น ประยุกต์ใช้	0.8	มีการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ และภาษาระดับสากลมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน
3. การเปิดโอกาสแสดงความคิดเห็น	47	อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาเสนอความคิดเห็นในกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตร 5 ปี ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย และแสดงความคิดเห็น	1	มีการส่งเสริมประชาธิปไตยและเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นในกิจกรรมการเรียนการสอน
การวัดผลและประเมินผล				
1. การวัดผลและประเมินผลทางวิชาการ	48	อาจารย์สร้างแบบทดสอบเพื่อวัดและประเมินผลนักศึกษาตามจุดประสงค์ของแต่ละวิชาในหลักสูตร 5 ปี ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - มีความรู้ด้านวัดผล ประเมินผลทางการศึกษา - ไม่ควรเน้นเฉพาะแบบทดสอบเพราะแคบไป	0.6	มีการวัดผลและประเมินผลตามจุดประสงค์ของแต่ละวิชา

เนื้อหา	ข้อ	ข้อรายการ	ค่า (ioc)	ปรับปรุง
การวัดผลและประเมินผล (ต่อ)				
2. กระบวนการวัดผลและประเมินผล	49	อาจารย์มีการแจ้งให้นักศึกษาทราบถึงวิธีการวัดและประเมินผล การเรียนในหลักสูตร 5 ปี ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - ใช้การวัดผลที่หลากหลาย เพื่อประโยชน์ของผู้เรียน	0.6	มีการใช้การวัดผลที่หลากหลายในการเรียน การสอน
	50	อาจารย์มีการประเมินผลนักศึกษา ก่อน ระหว่างเรียน และสิ้นสุด การเรียนการสอน ในหลักสูตร 5 ปี ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - น่าจะเปลี่ยนไปใช้หลักของการประเมินสภาพจริงมากกว่าการ ประเมินแนวเดิม	0.6	มีการประเมินผลตามสภาพจริงในการเรียน การสอน
	51	นักศึกษามีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์การวัดและประเมินผลการ เรียนในรายวิชาที่เรียนในหลักสูตร 5 ปี ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ	1	นักศึกษา มีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์การ วัดผลและประเมินผลการเรียนในวิชาที่เรียน
3. ประสิทธิภาพการวัดผล และประเมินผล	52	ลักษณะการวัดและประเมินผลการเรียนในหลักสูตร 5 ปี มี ประสิทธิภาพและยุติธรรม	1	ลักษณะการวัดผลและประเมินผลการเรียน มีประสิทธิภาพและยุติธรรม
4. การปรับปรุงการเรียน การสอน	53	อาจารย์นำผลการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอนใน หลักสูตร 5 ปี	1	อาจารย์นำผลการประเมินมาปรับปรุงการ เรียนการสอน
การนิเทศและติดตามผล				
1. การติดตามการสอน	54	มีการติดตามตรวจสอบการสอนของอาจารย์ในหลักสูตร 5 ปี อย่างทั่วถึง ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - มีระบบการนิเทศการฝึกปฏิบัติการสอนอย่างเป็นระบบ	1	มีการติดตามตรวจสอบการสอนของอาจารย์ อย่างทั่วถึง
2. การปรับปรุงแก้ไข	55	มีการนำปัญหาการเรียนการสอนในหลักสูตร 5 ปี มาปรับปรุง แก้ไข	1	มีการนำปัญหาการเรียนการสอนมาปรับปรุง แก้ไข
3. การให้บริการวิชาการ	56	มีการจัดให้บริการแก่อาจารย์ด้านวิชาการในหลักสูตร 5 ปี อย่าง เหมาะสมและเพียงพอ ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - เน้นการพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการ - ตัด เพียงพอ	1	มีการพัฒนาบุคลากรและให้บริการด้าน วิชาการอย่างเหมาะสม
ความพึงพอใจในผลการนำหลักสูตรไปใช้				
1. เอกสารหลักสูตร	57	เอกสารประกอบหลักสูตร 5 ปีมีความเหมาะสม ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - ควรแตกเป็นประเด็นย่อยๆ ด้วยจึงจะชัดเจน - มีเอกสารเผยแพร่	0.5	เอกสารเผยแพร่ประกอบหลักสูตร มีความ ครบถ้วนทันสมัย
2. ความเหมาะสมของเนื้อหา	58	เนื้อหาที่เรียนหลักสูตร 5 ปี มีความเหมาะสม ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - ควรแตกเป็นประเด็นย่อยๆ ด้วยจึงจะชัดเจน	0.5	เนื้อหาที่นักศึกษาต้องเรียนในหลักสูตร มี ประโยชน์สามารถนำไปใช้จริงได้
3. คุณภาพของอาจารย์	59	คุณภาพของอาจารย์ที่สอนหลักสูตร 5 ปี มีความเหมาะสม ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - ควรแตกเป็นประเด็นย่อยๆ ด้วยจึงจะชัดเจน	0.6	อาจารย์สอนได้คุณภาพตามมาตรฐานวิชาที่ สอนในหลักสูตร
4. ภูมิหลังของนักศึกษา	60	นักศึกษาที่เข้าเรียนในหลักสูตร 5 ปี เป็นผู้ที่มีความสมบัติที่ เหมาะสมจะประกอบวิชาชีพครูต่อไปในอนาคต ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - ควรแตกเป็นประเด็นย่อยๆ ด้วยจึงจะชัดเจน	0.6	นักศึกษา เป็นผู้ที่มีความสมบัติครบถ้วนที่จะ เป็นบัณฑิตตามมาตรฐานที่กำหนด

เนื้อหา	ข้อ	ข้อรายการ	ค่า (ioc)	ปรับปรุง
ความพึงพอใจในผลการนำหลักสูตรไปใช้ (ต่อ)				
5. บัณฑิตสนับสนุน	61	บัณฑิตที่สนับสนุนการใช้หลักสูตร 5 ปีมีความเหมาะสม ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - ควรแตกเป็นประเด็นย่อยๆ ด้วยจึงจะชัดเจน	0.6	บัณฑิตที่สนับสนุนการใช้หลักสูตร มีความครบถ้วนทันสมัย
6. การประชาสัมพันธ์	62	การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร 5 ปีเป็นไปอย่างทั่วถึง ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - ควรแตกเป็นประเด็นย่อยๆ ด้วยจึงจะชัดเจน	1	การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างทั่วถึง
7. การเตรียมบุคลากร	63	การเตรียมอาจารย์ที่สอนในรายวิชาที่เปิดสอนหลักสูตร 5 ปีมีเหมาะสม ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - ควรแตกเป็นประเด็นย่อยๆ ด้วยจึงจะชัดเจน	0.6	การเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการเปิดสอนครบถ้วนตามความจำเป็น
8. การเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน	64	การเตรียมวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนในหลักสูตร 5 ปี มีความครบถ้วนสมบูรณ์ ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - ควรแตกเป็นประเด็นย่อยๆ ด้วยจึงจะชัดเจน	0.6	การเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนครบถ้วนทันสมัย
9. การจัดเตรียมอาคารสถานที่	65	สถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร 5 ปี เพียงพอและเหมาะสมกับอาจารย์และนิสิต/นักศึกษา ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - ควรแตกเป็นประเด็นย่อยๆ ด้วยจึงจะชัดเจน	0.8	การจัดเตรียมอาคารสถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมต่างๆ เพียงพอและเหมาะสมกับอาจารย์และนักศึกษา
10. การเตรียมงบประมาณ	66	งบประมาณที่ใช้ในหลักสูตร 5 ปี มีความเหมาะสม	1	การเตรียมงบประมาณสำหรับใช้ในสถาบันมีความเหมาะสม
11. การวางแผนงานด้านวิชาการ	67	การวางแผนงานด้านวิชาการในหลักสูตร 5 ปีมีความเหมาะสม ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - ควรแตกเป็นประเด็นย่อยๆ ด้วยจึงจะชัดเจน	0.6	การวางแผนงานด้านวิชาการในหลักสูตรเหมาะสมกับระยะเวลาที่ทำ
12. การจัดตารางเรียน	68	การจัดตารางเรียนในหลักสูตร 5 ปีมีความเหมาะสม	1	การจัดตารางเรียนในหลักสูตรมีความเหมาะสมระยะเวลาในแต่ละภาคการศึกษา
13. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	69	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตร 5 ปี เหมาะสมกับระยะเวลาในการทำกิจกรรม ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ - ควรแตกเป็นประเด็นย่อยๆ ด้วยจึงจะชัดเจน	1	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตรได้เหมาะสมกับระยะเวลาในการทำกิจกรรม
14. การวัดและประเมินผล	70	การวัดและประเมินผลในรายวิชาที่เปิดสอนหลักสูตร 5 ปีมีความเหมาะสม	1	การวัดผลและประเมินผลเหมาะสมกับลักษณะวิชาที่เปิดสอนในสถาบัน
15. การนิเทศและติดตามผล	71	การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร 5 ปี มีความเหมาะสม	1	การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างทั่วถึง

ภาคผนวก ค

เปรียบเทียบผลการตัดสินคุณค่าการใช้หลักสูตร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางแสดงการเปรียบเทียบผลการตัดสินคุณค่าการใช้หลักสูตร

ข้อความ	กลุ่มการสอนในสถาบันอุดมศึกษา	
	กลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชา	กลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา
ด้านสิ่งนำ(Antecedents)		
1. เอกสารหลักสูตร		
1.1 โครงสร้างหลักสูตร	x	x
1.2 คำอธิบายวิชาเรียน	x	x
1.3 จำนวนหน่วยกิต	✓	x
1.4 การจัดวางวิชา	x	x
2. ความเหมาะสมของเนื้อหา		
2.1 กลุ่มวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	✓	x
2.2 วิชาที่เปิดสอน	✓	x
3. คุณภาพของอาจารย์		
3.1 คุณวุฒิอาจารย์	✓	✓
4. ภูมิหลังของนักศึกษา		
4.2 เจตคติต่อวิชาชีพ	x	x
5. ปัจจัยสนับสนุน		
5.1 สัดส่วนห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสัมมนา และครุภัณฑ์ประจำห้อง	x	x
5.2 หนังสืออ้างอิงในกลุ่มวิชาต่างๆ	✓	✓
5.3 ฐานข้อมูลแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	x	x
ด้านการปฏิบัติ (Transactions)		
1. การประชาสัมพันธ์		
1.1 การให้ความรู้ความเข้าใจ	✓	✓
1.2 การประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครอง	✓	✓
1.3 การจัดส่งเอกสาร	✓	✓
2. การเตรียมบุคลากร		
2.1 การชี้แจงรายละเอียด	x	x
2.2 การสำรวจความพร้อมด้านอาจารย์	✓	✓
2.3 การจัดเตรียมความพร้อม	✓	✓
3. การเตรียมสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน		
3.1 การเตรียมความพร้อมของสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน	x	x
3.2 ความพร้อมของคู่มือ ตำราวิชาการและหนังสือ	x	x
3.3 สื่อการเรียนการสอน	✓	✓
3.4 เอกสารประกอบหลักสูตร	✓	✓
4. การจัดเตรียมอาคารสถานที่		
4.1 การใช้ห้องเรียนและสถานที่	x	x
4.2 บรรยากาศการเรียนการสอน	x	x
4.3 สถานที่นอกห้องเรียน	x	x
5. การเตรียมงบประมาณ		
5.1 การสำรวจความต้องการ	✓	✓
5.2 การจัดสรรงบประมาณ	x	x
5.3 การประเมินผลการใช้งบประมาณ	✓	✓
6. การบริหารหลักสูตร		
6.1 การวางแผนงานด้านวิชาการ		

ข้อความ	กลุ่มการสอนในสถาบันอุดมศึกษา	
	กลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชา	กลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา
ด้านการปฏิบัติ (Transactions) (ต่อ)		
6.1 การวางแผนงานด้านวิชาการ (ต่อ)		
6.1.1 การจัดตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร	x	x
6.1.2 การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร	✓	✓
6.2 การจัดการเรียนการสอน		
6.2.1 การจัดจำนวนคาบเรียนและลงทะเบียน	x	x
6.2.2 การจัดคาบเรียนตามวิชาที่เปิดสอน	x	x
6.3 การจัดการกรรมการเรียนการสอน		
6.3.1 การบูรณาการการเรียนการสอน	x	x
6.3.2 เทคนิคที่ใช้ในการเรียนการสอน	x	x
6.3.3 การเปิดโอกาสแสดงความคิดเห็น	x	x
7. การวัดผลและประเมินผล		
7.1 การวัดผลและประเมินผลทางวิชาการ	✓	x
7.2 กระบวนการวัดผลและประเมินผล	x	x
7.3 ประสิทธิภาพการวัดผลและประเมินผล	x	x
7.4 การปรับปรุงการเรียนการสอน	✓	✓
8. การนิเทศและติดตามผล		
8.1 การติดตามการสอน	✓	✓
8.2 การปรับปรุงแก้ไข	x	x
8.3 การให้บริการวิชาการ	✓	✓
ด้านผลลัพธ์ (Outcomes)		
1. ความพึงพอใจในการใช้หลักสูตร		
1.1 เอกสารหลักสูตร	✓	✓
1.2 ความเหมาะสมของเนื้อหา	x	x
1.3 คุณภาพของอาจารย์	x	x
1.4 ภูมิหลังของนักศึกษา	✓	✓
1.5 ปัจจัยสนับสนุน	✓	✓
1.6 การประชาสัมพันธ์	x	x
1.7 การเตรียมบุคลากร	✓	✓
1.8 การเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน	x	x
1.9 การจัดเตรียมอาคารสถานที่	x	x
1.10 การเตรียมงบประมาณ	x	x
1.11 การวางแผนงานด้านวิชาการ	x	x
1.12 การจัดการเรียนการสอน	x	x
1.13 การจัดการกรรมการเรียนการสอน	x	x
1.14 การวัดผลและประเมินผล	x	x
1.15 การนิเทศและติดตามผล	✓	✓
รวมข้อที่ผ่าน	24	20

ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์

ชุดที่ 1 เพื่อวิเคราะห์ แนวคิด ปรัชญา ที่ส่งผลต่อการออกแบบหลักสูตร

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ประเด็นคำถาม แนวคิด ปรัชญา ที่ส่งผลต่อการออกแบบหลักสูตร ดังต่อไปนี้

1. กระบวนการพิจารณาในการสร้างหลักสูตร แนวคิด และความเป็นมา
2. แนวทางการดำเนินงานจัดหลักสูตร
3. การจัดการเรียนการสอนให้ตรงตามหลักสูตร
4. การกำกับ ควบคุม ดูแล นักศึกษา
5. แผนการบรรจุผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร
6. เกณฑ์ที่นำมาใช้ในการคัดเลือกสถาบันการผลิตครูที่จะเข้าร่วมโครงการ
7. แนวทางในการติดตามผลและประเมินผลในระหว่างการทำแผนโครงการ
8. การรับรองปริญญาทางการศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษา
9. การบรรจุผู้สำเร็จการศึกษาให้เข้าทำงานในหน่วยงานตามโรงเรียน
10. การให้ทุนแก่นักศึกษาในสาขาที่ขาดแคลน
สาเหตุการยกเลิกการให้ทุนกับนิสิต/นักศึกษา
12. จุดแข็งและจุดอ่อนของหลักสูตร 5 ปี
13. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักสูตร 5 ปี

ชุดที่ 2 เพื่อศึกษากระบวนการ ปัญหาอุปสรรค พร้อมทั้งแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นและข้อเสนอแนะในการใช้หลักสูตร

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ประเด็นคำถาม เกี่ยวกับ กระบวนการ ปัญหาและอุปสรรค

1. เอกสารหลักสูตร
2. ความเหมาะสมของเนื้อหา
3. คุณภาพของอาจารย์
4. ภูมิหลังของนักศึกษา
5. ปัจจัยสนับสนุน
6. การประชาสัมพันธ์
7. การเตรียมบุคลากร
8. การเตรียมวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียน
9. การจัดเตรียมอาคารสถานที่
10. การเตรียมงบประมาณ
11. การบริหารหลักสูตร ประกอบไปด้วย การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดทำตารางเรียนตารางสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
12. การวัดและประเมินผล
13. การนิเทศและติดตามผล

แบบสอบถาม สำหรับผู้บริหารและอาจารย์

เรื่อง

การศึกษาติดตามการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาชั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี

เรียน ท่านผู้บริหารและอาจารย์

ด้วยกระผม นายพนัส จันทรเปล่ง นิสิตระดับปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขณะนี้อยู่ระหว่างการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาติดตามการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาชั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี” โดยมี ผศ.ดร.เอมอร จังศิริพรภรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้ท่านได้รับการคัดเลือกให้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้

ความคิดเห็นของท่านมีความสำคัญและมีคุณค่าสำหรับงานวิจัยนี้เป็นอย่างยิ่ง ข้อมูลที่รวบรวมได้ ผู้วิจัยนำมาใช้ในการวิเคราะห์และเสนอผลในภาพรวมเท่านั้น จะไม่มีการเปิดเผยเป็นรายบุคคลและผู้ตอบจะไม่ได้รับผลกระทบใดๆ จากการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ทั้งสิ้น จึงใคร่ ขอความกรุณาให้ท่านตอบแบบสอบถามตามสภาพที่เป็นจริง หรือตามความรู้สึกที่แท้จริงของท่านให้ครบทุกข้อคำถาม

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดีมา ณ โอกาสนี้ (กรุณาส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัยโดยเร็วที่สุด)

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
นายพนัส จันทรเปล่ง
ผู้วิจัย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอนแต่ละตอนจะสอบถามในเรื่องต่อไปนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การประเมินผลการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาชั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคพร้อมข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาชั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี

2. ข้อมูลที่ท่านตอบ**ไม่มีผลกระทบใดๆ** ต่อตัวท่าน แต่จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำหลักสูตรไปใช้ในปีต่อไป จึงขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบและตรงตามความเป็นจริง ซึ่งผู้วิจัยจะปกปิดเป็นความลับและใช้ข้อมูลเพื่อทำวิจัยเท่านั้น

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

- คำชี้แจง** โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่เป็นจริงและเติมข้อมูลลงในช่องว่างที่กำหนดให้
- เพศ 1. ชาย 2. หญิง
 - อายุ 1. ต่ำกว่า 30 ปี 2. 30 – 39 ปี
 3. 40 – 49 ปี 4. 49 ปีขึ้นไป
 - คุณวุฒิสูงสุดทางการศึกษา 1. ปริญญาตรี 2. ปริญญาโท 3. ปริญญาเอก
 - ตำแหน่งหน้าที่ที่รับผิดชอบ
 1. อาจารย์สอน โดยมีได้ทำหน้าที่ในการบริหารงานในคณะ
 2. ผู้บริหาร ซึ่งมีหน้าที่ในการบริหารงาน (ตอบได้เพียงข้อเดียวโดยพิจารณาจากตำแหน่งสูงสุด)
 2.1 รองคณบดีฝ่าย.....
 2.2 ผู้ช่วยคณบดีฝ่าย.....
 2.3 หัวหน้าภาควิชา / โพรแกรมนวิชา
 2.4 หัวหน้าฝ่าย
 2.5. อื่นๆ.....
 - ประสบการณ์ในการสอน
 1. ต่ำกว่า 5 ปี 2. 5 – 10 ปี 3. 11 – 16 ปี
 4. 16 - 20 ปีขึ้นไป 5. มากกว่า 20 ปีขึ้นไป
 - สถาบันอุดมศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่
 1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 3. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต 4. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
 5. มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม 6. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ตอนที่ 2 การติดตามการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับการประเมินผลการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี ท่านคิดว่ามีความเป็นจริงมากน้อยเพียงใดโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นท่านมากที่สุดทั้ง 2 ช่อง

ตัวอย่าง

ข้อความ	สิ่งที่คาดหวังให้เกิดขึ้น					สิ่งที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน				
	มากที่สุด	←			←	มากที่สุด	←			←
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
2. เนื้อหา										
2.1 เนื้อหาวิชา มีสาระที่ครบถ้วนทันสมัย		✓							✓	
2.2 มีกลุ่มชุดวิชาที่เน้นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	✓							✓		

คำอธิบาย

สิ่งที่คาดหวังให้เกิดขึ้น

หมายถึง สิ่งที่ท่านมุ่งหวังจะให้เกิดขึ้นในสถาบันการศึกษาของท่านเมื่อพิจารณาตามเหตุผลอันสมควรที่จะให้เกิดขึ้น

สิ่งที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน

หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นจริงในสถาบันการศึกษาของท่านในสภาพที่เป็นปัจจุบันเมื่อท่านได้พิจารณาเห็นสมควรว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นเป็นจริง

1. ด้านสิ่งนำ (Antecedents) (ต่อ)

ข้อความ	สิ่งที่คาดหวังให้เกิดขึ้น					สิ่งที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน				
	มากที่สุด	← →			น้อยที่สุด	มากที่สุด	← →			น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
5. ปัจจัยสนับสนุน										
13. ลัดส่วนห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสัมมนา และครุภัณฑ์ประจำห้องที่มีคุณภาพต่อจำนวนนักศึกษา										
14. ห้องสมุดมีตำรา หนังสืออ้างอิงในกลุ่มวิชาต่างๆ ครบทุกวิชา ทั้งภาษาไทยและอังกฤษ										
15. มีฐานข้อมูลแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพในหลักสูตร										
2. ด้านการปฏิบัติ (Transactions)										
6. การประชาสัมพันธ์										
16. มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสู่โรงเรียนอย่างทั่วถึง										
17. มีประชาสัมพันธ์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ภายในสถาบันที่ผลิตครูอย่างทั่วถึง										
18. มีการจัดประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร										
19. มีการจัดส่งเอกสารหลักสูตร ไปยังบุคลากรภายในสถาบันผลิตครู										
20. มีการจัดส่งเอกสารคู่มือหลักสูตรไปยังนักศึกษา										
7. การเตรียมบุคลากร										
21. มีการจัดประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ให้เข้าใจหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง และหลักเกณฑ์ต่าง ของหลักสูตร										
22. มีการจัดประชุมทำความเข้าใจและวางแผนการใช้หลักสูตร										
23. มีการสำรวจความพร้อมของอาจารย์ก่อนเข้าสอนด้านการจัดการเรียนการสอน										
24. มีการจัดเตรียมความพร้อมของอาจารย์ให้เพียงพอกับการเรียนการสอน										

2. ด้านการปฏิบัติ (Transactions) (ต่อ)

ข้อความ	สิ่งที่คาดหวังให้เกิดขึ้น					สิ่งที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน				
	มากที่สุด	← →			น้อยที่สุด	มากที่สุด	← →			น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
8. การเตรียมสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน										
25. มีการเตรียมความพร้อมของสื่อและอุปกรณ์และการเรียนการสอนความจำเป็น										
26. มีการเตรียมความพร้อมด้านคู่มือ ตำราวิชาการ และหนังสือประกอบการเรียนการสอนในทุกวิชาที่เปิดสอน										
27. มีการสนับสนุนให้สามารถผลิตสื่อและใช้สื่อที่เหมาะสมในทุกวิชาที่เปิดสอน										
28. มีการจัดเอกสารประกอบวิชาต่างๆ ให้ค้นคว้าอย่างเพียงพอ										
9. การจัดเตรียมอาคารสถานที่										
29. มีการวางแผนการใช้ห้องเรียนและห้องปฏิบัติการต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม										
30. มีการปรับปรุงอาคารเรียนให้สะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย										
31. มีการจัดอาคารสถานที่ให้เพียงพอในการเรียนการสอน										
32. มีการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพทั่วไปให้เหมาะสมกับบรรยากาศการเรียนการสอน										
33. มีการจัดสถานที่นอกห้องเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้สำหรับนักศึกษา										
10. การเตรียมงบประมาณ										
34. มีการสำรวจและเก็บข้อมูลตามความต้องการเพื่อจัดสรรงบประมาณ										
35. มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา อย่างเพียงพอ										
36. มีการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุสื่อการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม										
37. มีการประเมินผลการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน										

2. ด้านการปฏิบัติ (Transactions) (ต่อ)

ข้อความ	สิ่งที่คาดหวังให้เกิดขึ้น					สิ่งที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน				
	มากที่สุด	← →			น้อยที่สุด	มากที่สุด	← →			น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
11.2 การจัดตารางเรียนตารางสอน(ต่อ)										
46. มีการจัดจำนวนคาบเรียนตามรายวิชาที่เปิดสอน โดยแบ่งตามสัดส่วนด้านทฤษฎีและปฏิบัติอย่างเหมาะสม										
47. สถาบันมีความพร้อมในการเปิดสอนรายวิชาในหลักสูตร										
11.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน										
48. มีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ครบถ้วนตามที่กำหนด										
49. มีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมความสามารถของนักศึกษา										
50. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเสริมศักยภาพของนักศึกษา ได้สอดคล้องกับเนื้อหาอย่างมีประสิทธิภาพ										
51. มีการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ และภาษาระดับสากล มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน										
52. มีการส่งเสริมประชาธิปไตยและเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นในกิจกรรมการเรียนการสอน										
12. การวัดและประเมินผล										
53. มีการวัดผลและประเมินผลตามจุดประสงค์ของแต่ละวิชา										
54. มีการใช้การวัดผลที่หลากหลายในการเรียนการสอน										
55. มีการประเมินผลตามสภาพจริงในการเรียนการสอน										
56. นักศึกษา มีส่วนร่วมในการตั้งเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลการเรียนในวิชาที่เรียน										
57. ลักษณะการวัดผลและประเมินผลการเรียน มีประสิทธิภาพและยุติธรรม										
58. อาจารย์นำผลการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอน										

3. ด้านผลลัพธ์ (Outcomes) (ต่อ)

ข้อความ	สิ่งที่คาดหวังให้เกิดขึ้น					สิ่งที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน				
	มากที่สุด	← →			น้อยที่สุด	มากที่สุด	← →			น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
16. ความพึงพอใจในการใช้หลักสูตร (ต่อ)										
70. การจัดเตรียมอาคารสถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมต่างๆ เพียงพอและเหมาะสมกับอาจารย์และนักศึกษา										
71. การเตรียมงบประมาณสำหรับใช้ในสถาบันมีความเหมาะสม										
72. การวางแผนงานด้านวิชาการในหลักสูตรเหมาะสมกับระยะเวลาที่ทำ										
73. การจัดทำตารางเรียนในหลักสูตรมีความเหมาะสมระยะเวลาในแต่ละภาคการศึกษา										
74. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตรได้เหมาะสมกับระยะเวลาในการทำกิจกรรม										
75. การวัดผลและประเมินผลเหมาะสมกับลักษณะวิชาที่เปิดสอนในสถาบัน										
76. การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างทั่วถึง										

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคพร้อมข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาชั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี

คำชี้แจง เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคพร้อมข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาชั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี หากท่านมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติมนอกเหนือจากที่ระบุไว้ในแบบสอบถาม โปรดเขียนเพิ่มเติมไว้ในช่องว่างที่จัดไว้ให้ข้างล่างนี้

1. ท่านคิดว่าสถาบันของท่านควรมีการจัดดำเนินการปรับปรุงอย่างไรบ้าง หรือ สนับสนุนการใช้หลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น

1.1 เอกสารหลักสูตร

.....

.....

1.2 ความเหมาะสมของเนื้อหา

1.3 คุณภาพของอาจารย์

1.4 ภูมิหลังของนักศึกษา

1.5 ปัจจัยสนับสนุน

1.6 การประชาสัมพันธ์

1.7 การเตรียมบุคลากร

1.8 การเตรียมสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน

1.9 การจัดเตรียมอาคารสถานที่

1.10 การเตรียมงบประมาณ

1.11 การบริหารหลักสูตร

1.11.1 การวางแผนงานด้านวิชาการ

1.11.2 การจัดตารางเรียนตารางสอน

1.11.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.12 การวัดผลและประเมินผล

.....
.....

1.13 การนิเทศและติดตามผล

.....
.....

2. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....
.....
.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายพนัส จันท์เปล่ง ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 223 หมู่ 3 ตำบลคูเมือง อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ สำเร็จการศึกษาปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) วิชาเอกคณิตศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อปีการศึกษา 2545 และเข้าศึกษาต่อครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2546 ในระหว่างศึกษาระดับมหาบัณฑิตได้รับทุนผู้ช่วยสอนสังกัดภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษาในปีการศึกษา 2546

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย